העולם הזה

מחיר 3.00 שקל חדש (כולל מע"מ)

שנה 40

מיספר 2557

כ"ט אב תשמ"ו, 3.9.1986

עזר ויצמן:

שלילות חשאית

רוצה עכשיו אדום זהב

תערובת אמריקנית משובחת

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

מכתבים

איש השנה תשמ"ו

עוד מועמדים לאיש־השנה שייבחר על־ידי העולם הזה **בגליון ראש־השנה.**

אני מציע את ישראל קיסר. ללא הסכמתו לאנוס את השכירים ולשחוק את שכרם עד דכא, לא היתה האינפלציה נבלמת ומי יודע באיזה מצב היינו נמצאים היום.

זה שאני מוכן להודות, בראש חוצות, כי מגיע לו לשכיר הישראלי, לפי הישגיו העלובים (תפוקתו, אם מותר לקרוא לזה כך), שישחקו את שכרו, זאת כבר אופרה אחרת.

מאיר גולדוסר, כפר־סבא

האזרח הישראלי, שעל גבו חורשים החורשים.

אברהם דויד, תל־אביב

הרב יצחק פרץ. ההוכחה הסופית לכך, אם היתה דרושה כזאת אחרי דויד לוי, כי את המארר־קאים לא עשו באצבע.

שלום נחמיאס, תל־אביב

האשם תמיד. הוא לא פראייר. הוא, כמו כל ישראלי טוב, חושב שהוא יכול לצחוק על כל העולם, אבל, באמת, מתחשק לבכות.

אסתר גרין, תל־אביב

איש־הספורט תשמ"ו: הכדורגלן משפרעם, זאהי ארמלי. ולוא בזכות זה שהצליח לשגע את כל המדינה בהתלבטויותיו בין חיפה לתל־אביב.

דב בר־אדון, חיפה

איש־הסיפרות תשמ"ו: דויד גרוסמן, בגין עיין ערך: "אהבה", שאולי צריך לשנות את שמו לעיין ערך: "יחסי־ציבור". אומנם הגעתי בינתיים רק לעמוד 90, אבל נדמה לי שהרעש מסביב לספר גדול בהרבה ממישקלו הסגולי, שהוא, בעיניי, כמעט מישקל זבוב, כאותו זבוב שאחד מגיבורי הספר מאכיל בגרגרי־סוכר ומסביר לאמו כי הוא עושה זאת כדי שלזבובים "יהיה כוח לחורף".

מרים גריידי, ראשון־לציון

● ● ●

דוח אבנרי

על המסקנות המתבקשות מניתוח האפשרויות למילחמה עם סוריה ("**סבירות נמוכה**", העולם הזה 27.8.86).

אם הרמטכ"ל ואלופי המטה הכללי התעלמו מדוח־זאלד (על מה שהיה בעבר), אני מציע להם לפחות ללמוד היטב את דוח־אבנרי (על מה שעלול להיות בעתיד).

זהו ניתוח מבריק של הסיכונים והסיכויים בגבול הצפון, המפרט את כל האפשרויות וגם אומר די ברור מה שצה"ל צריך לעשות: לנהוג בשכל.

צבי ביטר, תל־אביב

● ● ●

השיטה של סטאלין

על חשיפת הסיבות שגרמו לסבב המינויים האחרון בצמרת צה"ל ("**הפאשלה**", העולם הזה 20.8.86).

הכתבה הזאת היתה דבר בעיתו, משום שהיא הבהירה עובדה שלא היתה ידועה לציבור הרחב והיא הקונפליקט בין "אלופי לבנון" ודן שומרון.

עם זאת, יש כאן מקום לאי־הבנה. כאשר המדובר ב"אלופי לבנון", הכוונה לכל הפיקוד הבכיר של צה"ל, ממש כשם שהפיקוד הבכיר של צה"ל ב־1960 היה מורכב מ"אלופי מיבצע קדש" וב־1970 מ"אלופי ששת־הימים".

אם לא נביא בחשבון אפשרות של טיהור כללי, כפי שעשה סטאלין בפיקוד הסובייטי הבכיר בשלהי שנות ה־30, הרי שאין להחליף שיכבה שלמה של קצונה, אלא בתהליך של עשרות שנים.

ובמידה רבה גם אין ל"אלופי לבנון" תחליף סביר.

ואגב, ניתן למצוא גם גורמים לשלילת מינויו (לרמטכ"ל) של דן שומרון. אין לו נסיון קרבי ברמג בכיר (אנטבה היתה מיבצע־זוטא) ובשנים האחרונות הוא היה, למעשה, מנוטרל ועסק רק בנושאים שוליים.

מסיבות מובנות, אני מסתפק בחתימה:

קצין, צה"ל

● ● ●

מיזרחי, אבל מערבי

על מות המיפלגה הדתית הלאומית ("**הנדון**", העולם הזה 27.8.86).

מה יש ללעוג למפד"ל? עובדה שהם ראו, כבר לפני שנים רבות, מה שמיפלגת העבודה, למשל,

(המשך בעמוד 4)

כתבת השער הקדמי:

וייצמן יצא לדרך — לאן?

האם קשורה נסיעתו המיסתורית של וייצמן עם ידיעה ה"סקופ" שפירסם "העולם הזה" לפני חודש? האם פגש פקידים סובייטיים — ואם כן, עם מי? הי־כן? לשם מה? מתי?

6

כתבת השער האחורי:

נעורים ודם במועדון "רן"

"העולם הזה" הלך אל כנופיית הרחוב שאליה השתייך הנער גיל אלעזרוב בן ה־15 (בתצלום). שנרצח השבוע ב־קטטה בפתח מועדון "קול־נוע רן", וגם לבעל המועדון.

40

פיאסקו

כיצד הצליח קומץ עולים מברית־המועצות לנצל את חולשת העסקנים עלובי הנפש ולתמרן אותם כך ששיבשו מגע דיפלומטי עדין ביותר וגרמו לפיאסקו בהלסינקי.

7

מילחמת הכוכבים

אפשר לבטל את תקציבו של אמ"ן: הרמטכ"ל סנה לחוזה בכוכבים. שיכין לו מפה אסטרולוגית של צה"ל ושל ה־משימות שלפניו. העצות של הכוכבים היו קצת פרימיטיביות, אבל איך אפשר להתווכח עם כוכבים? האסטרולוג נהנה מפירסומת־חינם. ד"ר דובר צה"ל אינו מכחיש את סיפורו המדהים.

8

אחיות לא רחמניות

האחות בבית־החולים היא חדרנית, מלצ־ריה, נערת־שלית, פקידה וכבל — הכל, חוץ מאחות רפואית. מיקצועיות. כך קובע הד"ר יולי נודלמן, ב־מדורו החדש "בלי הרדמה".

20

שעיר ומיואש

"לילי, אני מיואש לגמרי" כותב צעיר בן 20. "והכל בגלל בעיה קטנה: אני יותר שעיר מאחרים, בעיקר בכתפיים ובגב. מה לעשות?"

32

השופטים לוקחים ללב!

השופט עמיחוד זאבי מת לפתע מהתקף לב. ואחרים עברו ניתוח־לב־פתוח. לכן החליטו שישה שופטים לפנות לבית־הדין לעבודה בדרישה להכיר במחלת־לב כמחלה מיקצועית.

10

גט מאוחר

רות יהלומי חיכתה לגט מבעלה במשך 23 שנים — הרבנים לא ניסו לעזור לה, למרות דתיותה, ו־אף איימו עליה שלא להיעזר ברב אמריקאי. רק רגע של רצון טוב מצד בעלה שיחרר אותה מכבליה.

28

"הוא הגבר הראשון בחייו!"

בשבוע שעבר גילה "העולם הזה" את הסיפור המופלא על אהבתו הסודית של ראש עיריית רמת־גן. השבוע מובא הסיפור כפי שנר־אה מנקודת־מבטה של האשה, חביבה שיחור.

38

ח"כ אליהו בן־אליעזר:

תשלום נוסף

"המצרים דורשים ומקבלים מהישראלים בכל פעם תשלום נוסף עבור הסחורה שהם כבר מכרו לנו בעבר." אומר ח"כ אליהו בן אלי־עזר, ערב הפגישה ששימעון פרס כה חיבה לה עם חוסני מובארב.

11

האח"מים ומזכירת השר

על מה נחקר עורך־הדין ראובן ריבלין ומה הקשר של הח"כ־לשעבר מיכאל קליינר לפרשת הסחיטה של החוקרים ה־פרטיים? כיצד הם עזרו למזכירת השר, שאחיה עצור?

38

רחל המרחלת מדווחת:

חוכמת הרפואה: הד"ר **מוטי ריביד** מחלים בביתה של **גליה אלבין** ● ראיון מוצלח: איך פגשה העיתונאית **שוש מימון** את איש־הסרטים **יעוד לבנון** ● אנקת־גבהים: **רוחלה ברזין** קנתה כרטיס לחו"ל — האם תצליח לטוס? ● מיקרה כלא: **חווה יערי** (בתצלום) הוכחה בחדר האוכל של נווה־תירצה ● למיצוות ולמעט: **עינבר זינגל**, בתם של עורכי־הדין **אילנה ומשה**, במסיבת הבר־מיצווה עם **עמי סבר** ● אלוף השמחות: חופות ולידה, ועוד חופות במישפחתו של **הרצל שפיר** ● מצא מין את מינו: **עידו**, בנו המתחרד של **משה אילת**, מצא נערה מתחרדת.

36

סויסיאדה

מי שבא לחתונתו של דויד סויסה — בא, בעצם, להפגין הזדהות עם האב, רפי, ולהוכיח לכל כי אינו נבהל מהפירסומים על הסתבכותו. ומי שלא באי־**העולם הזה** ערך לנוכחים מיפקד נוכחות סמוך לחופה.

14

הטלפון האכזר

מיהו האלמוני המטלפן לשופטים ומודיע להם על אשונות־כביכול במישפחה? איך מנסה ה־משטרה ללוכדו ומדוע הוא מרבה להתחזות דווקא כפסי־כיאטר של שרות בתי־הסוהר?

33

עונת המלפפונים

מבקרי הסיפרות מתכנסים להתריע על כך שיוק־רתם בסימן ירידה, אבל במדוריהם הכל נשאר כשורה: מלפפון א' משבח את מל־פפון ב', כדי שזה יראיין את מלפפון ג'. אם אין אני לי — מלפפון לי.

26

המדורים הקבועים:

מיבתבים – הדגל של קאמרון והסיסמה של שוקן 3
איגרת־העורך – על כותרות ואנשים 4
תשקוף – המסע לבאר־שבע 5
במדינה – התנצלות גאונית 6
הנדון – המומחה מהכלא 7
דיעה אחרת – של ח"כ אליהו בן־אלישר 11
אנשים – מיהו ה"גרון־עמוק" במערך **יומן אישי** – סיפור מהסרטים ושיחה על ההיסטוריה 12 17
מה הם אומרים – "מי שמתאהב חזק, אינו זקוק לשוקולד!" 18
גם זה וגם זה – דג על הדן 21
לילות ישראל – בירכת הרב לדוגמנית מהפוסטר 22
חלון ראווה – חולצת פסים בצבע צהוב־בננה 24
דף חדש – כלבים בעיתונות 26
תשבצופן – להגיד לקדוש־ברוך־הוא שמספיק (3 אותיות) 30
הבל הוולך – כדאי לחמצן! 32
הורוסקופ – מה אומרת יד רכה 34
שידור – הערוץ המרחף 35
רחל המרחלת – לבוש צנוע ואמא 36
תמרורים – התורכי שלקח מן הסורים 38

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך־משנה: דוב איתן ♦ עורך תבנית: יוסי שגיו ♦ רכזת מערכת: ענת סרגוסטי ♦ עורך ביתוב: גיורא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר, צבי טל ♦ עורך דסק: יפתח שביט ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רפי זכרוני ♦ המו"ל: "העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: "הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רח' חזמה ומגדל 2 ♦ המצה: גד בע"מ, תל־אביב, רחוב יד חריצים 7, טל. 377056.

קול יחיד

יש ב"העולם הזה" שני סוגים של כותרות לתצלומים. לפעמים גורם הדבר לבילבול.

יש הכותרת הרגילה, המופיעים בדרך כלל בכתבות מצולמות. זוהי כותרת ארוכה־יחסית, לרוב בת שלוש שורות, שמטרתה היא להסביר מה קורה בתצלום.

כותרת מסוג אחר מלווה לרוב תצלומים המתפרסמים במדורים הקבועים, ובחלק מן הכתבות הגדולות. כותרת כזאת מורכבת משתי שורות — שורה באות עבה, האומרת מי מופיע בתמונה, ושורה שניה באות דקה, שאינה באה להסביר דבר, אלא רק למשוך את הקורא לקריאת הכתבה השייכת לתמונה. בדרך כלל מופיעים בשורה זו פרטים מעניינים או פיקנטיים במיוחד, או ציטוט מדבריו של אחד מגיבורי הכתבה. את השיטה הזאת למדנו מהשבועון האמריקאי טיים.

לפעמים יכולה כותרת כזאת לעורר אי־הבנה אצל מי שאינו מכיר את סיגנון העולם הזה.

ראיתי דוגמה כזאת לפני שבועיים (העולם הזה 13.8.86). בכתבה של אילנה אלון על מישפטו־רצח, תחת הכותרת "רצח המארחת".

סניגור נבנצאל ושוטר
לא אותו שוטר

בכתבה סופר על רצח מארחת־הבר נחמה קליינרמן. בפשע נאשם אחד שלמה זרגרוף. סניגורו, טוביה נבנצאל, טען לעומת זאת כי ה־רוצח הוא שוטר מסויים שהעיר במישפט, ושמו נאסר לפירסום. הסניגור טען כי השוטר הזה הכיר את המארחת והכניס אותה להריון, ושזו איימה עליו בגילוי הפרשה. "היה לך מניע!" הטיח הסניגור בפני העד.

עד כאן הכל כרגיל. אולם בין שאר התצלומים שליוו את הכתבה היה גם תצלום של הסניגור טוביה נבנצאל, שצולם בבית־המישפט. במיקרה עמד לידו שוטר. הכותרת: סניגור נבנצאל ובשורה השניה: "השוטר רצח!"

מובן שזהו ציטוט מתוך הכתבה, שהתייחס לשוטר שהעיד במישפט ושמו (וממילא גם תצלומו) נאסרו לפירסום. כל המכיר את סיגנון העולם הזה יודע שאין שום קשר בין השוטר שבו מדובר ובין השוטר המסויים המופיע בתצלום ליד הסניגור. בכל זאת עלה על דעתי שכדאי להבהיר את הדברים שוב.

אריק מלך הקג"ב

באחרונה הזכרנו כמה פעמים את אירגונו הניאו־הפאשיסטי והאנטי־שמי של לינדון לה־רוש (מתחרו עם גוש) בארצות־הברית, ואת ביטאונו, אי־איי־אר ("דוח מודיעין ביצועי"). שבו רואיינו גם אישים ישראליים. בביטאון זה נכתב, בין השאר, כי אריאל שרון הוא מרגל סובייטי, שהמוסד הישראלי הוא ענף של הקג"ב, ועוד.

השבוע קיבלתי מיכתב מקורא בארצות־הברית, גד פורסטר.

וכך הוא מספר:

אני חי בלוס־אנג'לס כ־16 שנים. בנקאי, נשוי פלוס ארבעה.

לפני שנים אחדות הצטרפתי ליחידה אווירית של המישמר הלאומי של קליפורניה, כקצין קרינה־גרעינית מוטס בדרגת סגן. ("המישמר הלאומי" הוא צבא־מילואים, הכפוף בימי־שלום למושלי המדינות, אך ממומן על־ידי הפנטגון, והמצוידף בימי מילחמה לצבא ארצות־הברית.)

ב־18 בינואר 1986 הופיע לפנינו סגן־אלוף (מיל') ונשא הרצאה שתוכנה: ריגול רוסי בארצות־הברית. במהלך ההרצאה הוא ציטט את מאמרו של ג'פרי סטיינברג (העולם הזה 13.12.85) מבלי לזהות את הביטאון ואת הקשר בין הביטאון ולינדון לה־רוש. הוא דיבר על כך שלקהילת־המודיעין האמריקאית ידוע שיהודים אמריקאים מעבירים מידע ביטחוני לישראל, ושאריאל שרון ידוע כסוכן הקג"ב.

לי היה קשה להקשיב לשטויות האלה ולמשיך לשבת בשקט. הרמתי את ידי, וזיהיתי את עצמי כיהודי ישראלי, וביקשתי את הסא"ל לגלות את מקור המידע המוזר הזה. הוא סירב, ובעיקבות זה התחולל דו־קרב מילולי, שהסתיים בצעקות.

שבוע לאחר מכן שלחתי דוח מפורט. בצידוף מיכתב־התפטרות, למפקד המישמר הלאומי של קליפורניה. בעיקבות הדוח מונתה ועדת־חקירה, שריאיינה אותי ו־16 קצינים אחרים שנכחו בהרצאה. תוצאת החקירה: 16 קצינים דיווחו שלא היה ולא נברא. לא דובר על ישראל, לא הזכירו את שרון, ולא היו צעקות.

מה שמפחיד אותי אינו שמיספר גדול של קצינים שיקרו במצח נחושה, כי בזה אין חדש. מה שמפחיד אותי הוא שאנשי להדוש מחזיקים בעמדות־השפעה בצבא האמריקאי.

אם תמיד

מכחבים

(המשך מעמוד 3)

לא ראתה: כי העתיד גלום ביהודי המיזרח, ולכן הם קראו למיפלגתם, מן היום הראשון, המיזרחי.

צבי ביגל, בני־ברק

● ניתוח מעניין, אבל לא נכון. התנועה, אשר ביקשה לציין בראשיתה את ייחודה, נטלה לעצמה את השם מיזרחי כקיצור המילים **מרכז רוחני**.

● ● ●

מדינה קטנה באפריקה

על ביקורו של שמעון פרס בקאמרון, ארץ החסילונים ("מה הם אומרים", העולם הזה 27.8.86).

מה ראתה כתבת העולם הזה להעיר, בטרם שאלה את מי שהיה מנכ"ל מישרד־החוץ, הפרופסור שלמה אבינרי, על דעתו על חשיבות ביקורו של פרס בקאמרון, כי מדובר ב"מדינה קטנה... שמיספר תושביה אינו עולה על שיבעה מיליון"?

או קודם כל לא שיבעה מיליון, כי אם תישעה מיליון, ושנית — ישראל, עם בקושי ארבעה מיליון, היא מדינה גדולה? או אולי סוריה, על גבול שיבעת המיליונים, המצליחה להפחיד אותנו למדי?

ואולי לא הכמות קובעת, כי אם האיכות?

שמעון ביאלוסקו, תל־אביב

זה רק מקרה שהחסילון אינו מופיע בדגל של קאמרון, ששמה אכן נלקח מהחסילונים (קאמארואייס) שהנוסעים הפורטוגלים גילו בנהרותיה. בראשית ימיה של תנועת השיחרור הקאמרונית, לפני כיובל שנים, אכן הוצע כי דיגלם יישא חסילון על רקע אדום, אך משזכו בעצמאות (בשנת 1960) הם העדיפו את הדגל הירוק, אדום, צהוב, שהם ציבעי האחדות האפריקאית.

דן בן־נון, ירושלים

● ● ●

סיכוי של 13 ל־40

עוד על סגני־הנשיא האמריקאיים שייחודם באלמוניותם ובחוסר חשיבותם (העולם הזה 23.7.86 ואילך).

כל מה שנכתב בכל מקום, כולל בהעולם הזה (בהקשר לביקורו של ג'ורג' בוש) על סגני־הנשיא הם קושט דיבריאמת. אבל בכל זאת אסור לשכוח דבר אחד, שכפי שאמרו פעם "רק פעימת־לב אחת מפרידה בין סגן־הנשיא לנשיאות".

ואכן 13 מבין 40 הנשיאים של ארצות־הברית שימשו, לפני עלותם לכס־הנשיאות, כסגני־נשיא: שמונה הגיעו למישרה בדרך הטבע, כשמת, או נרצח, הנשיא שתחתיו הם שימשו כסגנים; ארבעה ניצלו את מעמדם הרם בעבר כדי להתמודד בבחירות ולזכות בנשיאות (אם כי היחיד שהצליח לעשות זאת ב־145 השנים האחרונות הוא ריצ'ארד ניכסון) ואחד, ג'ראלד פורד, זכה בתפקיד כאשר הנשיא שלו (ניכסון) התפטר, כדי למנוע הדחה משפילה.

אורי בטאט, תל־אביב

● ● ●

החלוץ היה צ'כי

על שמירת שמות המישפחה של בני הזוג, המקימים מישפחה חדשה ("לסנדל את הרבנים!" העולם הזה 27.8.86).

אם אפרת גרוחובסקי וארז בוטל סבורים שהם חלוצים בעניין של צירוף שם מישפחת האשה לשם מישפחת הגבר, טעות בידם.

הקדים אותם, ב־105 שנים בדיוק, אחד תומש מסריק, לימים נשיאה הראשון של הרפובליקה הצ'כוסלובקית (1918־1935).

כאשר שוליית הנפחים הצ'כי מסריק, שהיה לפרופסור לפילוסופיה, נשא בגיל 31 לאשה את האמריקאית שארלוט גאריג, הוא שינה את שמו מתומש מסריק לתומש גאריג־מסריק.

יעקב לוין, תל־אביב

● ● ●

קללות שורשיות

על לשון בני תימן ("במדינה", העולם הזה 27.8.86).

לשון בני תימן באמת מיוחדת במינה, בעלת יופי שירי. וזה לא רק מונחים כמו בחיני־חינם (שאיננו בודד בצורתו. נהוג גם לדבר על ריני־רננות). אבל מה שבאמת אסלי (שורשי) אצלנו זה הקללות, שאפילו אליעזר בן־יהודה הביא כמה מהן במילונו (כגון "יישחקו עצמותיך בגיהינום:").

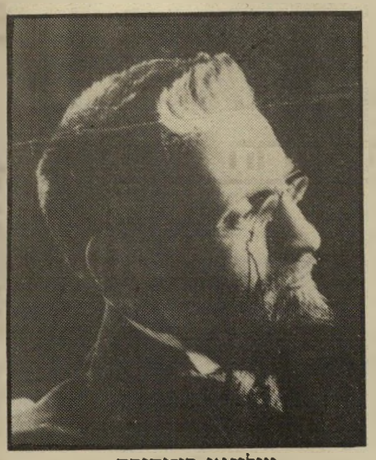
קללות יותר נועזות הן "טמא! אל־טמא! אבן אל־טמאי" או "ימח רמ"ח אבריך ושס"ה גידיך:", שהוא ללא ספק, יותר מקלל מאשר "ימח שמך" סתם.

ציון חייבי, תל־אביב

● ● ●

הסיסמה של שוקו

על הימים בהן ניהל חיים לבנון, ראש עיריית המנוח של תל־אביב, את היומון הבוקר ("תמרורים", העולם הזה 27.8.86).

מילנאי בן־יהודה
לא סתם קללות

היו אלה הימים של ראשית המרינה ובשוק שלטו, למעשה, שלושה יומונים — הארץ, דבר והבוקר. את העובדה הזאת ניצל הבעלים והעורך של הארץ, גרשום שוקן, והוא טבע את אחת מסיסמות הפירסום הטובות ביותר ששמעתי אי־פעם: קרא דבר ראשון בבוקר את הארץ!

רפאל יעקבזון, תל־אביב

● ● ●

וככה הוא אמר

מה שחסר לקורא של העולם הזה **בשווייץ.**

לפני כמה חודשים הבאתם מדי פעם מאימרותיו של טוסקראהנדי, טובע האמרות הגדול, כפי שהופיעו בהעולם הזה לפני 25 שנה.

והנה, בימים אלה עברנו דירה וכשניקינו את הבוידם (כן, גם בשווייץ יש דבר כזה) נפל לידינו כרך של העולם הזה משנת 1961, אותו, כנראה, נטלנו עימנו מן הארץ. כשבאנו לכאן לפני שנים רבות, ומה עצר את עינינו כשהתחלנו לדפדף בין הדפים המצהיבים?

עוד אימרה של טוס הגדול, כמובן. וככה הוא אמר:

"הקו הקצר ביותר בין שתי נקודות הוא קו מרוסקי."

לידיה וברנו שוורץ, באזל, שווייץ

שאלה ותשובה

חילופי ראשי עיריות בבאר־שבע אינם דבר כל־כך יוצא דופן, כפי שאפשר היה להניח אחרי 23 השנים של אליהו נאווי. כבר היו דברים מעולם. כפי שדיווח העולם הזה השבוע לפני 25 שנה, עת הגיש ראש עירייתה (היהודי) הראשון של באר־שבע, דויד טוביהו, את התפטרותו.

כעתה, כן אז, היו רבים שחפצו בכיסאו ואחד מאלה נשא נאום. בו העלה על נס את מעלותיו הגדולות ולבסוף –

● ביקש המתמודד לסיים את דבריו ואמר: "ועתה אני שואל את עצמי..."

"אל תשאל את עצמך," שיסע את דבריו מתמודד אחר על ראשות העיריה, "רק תקבל תשובה טיפשית!"

המוקש הרוטציוני האחרון

הוועדה הסדרית של השרים משה שחל וגד יעקובי, והמזכ"ל עוזי ברעם, שהתכנסה לדון בתנאים שיציג המערך לליכוד לפני קיום הסכם־הרוטציה, החליטה לדרוש מהליכוד:

● **שינוי הרכב הוועד־המנהל של רשות־השידור, כך שלשתי המיפלגות יהיה בו מישקל זהה.**

בהרכב הנוכחי יש עדיפות ברורה לליכוד (ארבעה נציגים) על־פני המערך (שני נציגים). למפד"ל יש נציג אחד.

● **יקם קבינט כלכלי מצומצם, בו יישבו יצחק שמיר, שימעון פרס, משה ניסים וגד יעקובי.**

● **לממלא־מקום ראש־הממשלה, שימעון פרס, תהיה זכות־וטו על כל החלטה כלכלית.**

● **מינהל מקרקעי ישראל יעבור מתחום אחריותו של מישרד־החקלאות למישרד־הכלכלה והתיכנון.**

המונולוג של דמיאניוק

השבוע פירסמה ועדה מטעם שרות בתי־הסוהר את מסקנות החקירה שלה בעניין המונולוג שנתן החשוד ג'ון דמ־יאניוק לכתבת „העולם הזה" דפנה ברק. מונולוג זה פורסם בשני המשכים („העולם הזה" 6.8. 13.8). במהלך החקירה לא נחקרה דפנה ברק, ולא הוזמן איש ממע־רכת „העולם הזה".

הוועדה קבעה: „...לאור המימצאים מגיעה הוועדה למסקנה שהכתבת דפנה ברק לא נכנסה לאגף שבו מוחזק ג'ון דמיאניוק, ואף לא שוחחה עם העציר, בכל זמן היותו נתון במישמורת שרות בתי־הסוהר בבית־הסוהר איילון."

את ההודעה הזאת הבתיר אחד הצה־רונים בכותרת הלפנית: „דמיאניוק לא שוחח מעולם עם כתבת העולם הזה".

„העולם הזה" אינו חופשי לפרט ביצד נתן העציר את המונולוג, ואין המערכת מובנה להפר את חובת־השתיקה שלה בעניין זה, בגלל פירסום־הבל זה או אחר.

ועדת־החקירה של שרות בתי־הסוהר קבעה כי דפנה ברק אכן שהתה בתחום בית־הסוהר איילון, וכי על כך אין רישום. הדבר לא נכלל בהודעה־לעיתונות. גם על מימצא זה אין „העולם הזה" מוכן להגיב.

מערכת „העולם הזה" קובעת בצורה חד־משמעית כי המונולוג, שפורסם בשם ג'ון דמיאניוק אכן ניתן על־ידי, וכי כל מילה בו באה מפיו של העציר עצמו.

התנגדות לוויצמן במיפלגת העבודה

עסקנים ימנים במיפלגת העבודה מנסים למנוע את הצטרפותו של עזר וייצמן למיפלגה, בטענה שעמדותיו הן יוניות מדי וחורגות ממצעה.

במיוחד מעוררת התנגדות הרעיון להפקיד בידיו את האחריות למחלקה הערבית במיפלגה.

בינתיים נודע כי החי"כ בנימין („פואד") בן־אליעזר, חברו של וייצמן במיעת יחד, מתכוון להצטרף למיפלגה בהסכם פרטי.

היחסים בין וייצמן לבין בן־אליעזר התערערו לאחרונה, ופואד ניהל מגעים עם ח"כים משתי המיפלגות הגדולות.

עוד ביקור ממלכתי בקשיים

אנשי לישכתו של ראש־הממשלה עושים בימים אלה כל מאמץ לארגן לשימעון פרס, ימים ספורים לפני הרי־טציה, ביקור חגיגי בקריית־שמונה. ראשי העיר מנהלים איתם משא־ומתן קשוח, ודורשים תמורת האירוח הבטחות ממ־שלתיות חדשות וקיום הבטחות ישנות, שטרם מולאו.

הפעם האחרונה שבה ביקר פרס בעיר הצפונית היתה לפני הבחירות של 1984. אז הוא התקבל במקום במבול של עג־בניות, חרפות ויריקות. כעת הוא מבקש להוכיח כי תדמיתו השתנתה מקצה לקצה גם במעוז זה של הליכוד. הוא מעודד מקבלת־פנים החמה שבה התקבל ב־שבוע שעבר בביקורו בעפולה, גם היא מיבצר של הליכוד.

השבוע אמור ראש־הממשלה לבקר בישובי־גבול־הצפון, בניהם ישובים סמו־כים ביותר לקריית־שמונה — אך את העיר עצמה הוא יראה רק מנגד, ואליה לא ייכנס.

לא יהיה דיון נוסף בבג"ץ השב"כ

עבר המועד להגשת בקשות לדיון נוסף לפרשת השב"כ, מבלי שהוגשה אפילו בקשה אחת כזאת.

נראה כי כל העותרים החליטו לקבל את החלטת הבג"ץ, כל אחד מנימוקיו שלו, ולא לעורר עליה.

הנזקים בבתי־הספר: 20־30 מיליון דולר

עם פתיחת שנת־הלימודים נעשו ברשויות המקומיות סיכומים של ניזוקי־כדוש בבתי־הספר בשנת הלימודים הקודמת.

על־פי אומדן בלתי־רישמי סבלה מערכת־החינוך — בבתי־הספר היסודיים והתיכוניים — מנזקים למיבנים, ריהוט וציוד אחר במחיר של 20 עד 30 מיליון דולר.

המישטרה נגד אלכוהול

ביום השני השבוע, בשעות הלילה, התחילה המישטרה במעולה נמרצת במועדוני־הנוער בתל־אביב, והתרתה בבעלי מקומות־הבילוי שלא ימכרו משקאות אלכוהוליים לנערים בני פחות מ־18.

מי שיעבור על האיסור, איימו השוטרים, מסתכן בצו סגירה מינהלי, כפי שהופעל נגד מועדון „דך".

ועד־העובדים נגד סביר

ועד־העובדים במישרד־החוץ מתנגד בתוקף לכוונותיו של אורי סביר, יועצו של שימעון

אייזנברג שוקל לגלות הכל

שמועה עקשנית בחוגי־העסקים או־מרת, כי אישי־העסקים שאול אייזנברג, שביקר לאחרונה בארץ, שוקל לפתוח את הספרים לפני הציבור ולגלות לראשונה את כל מעלליו של מיכאל אלבין בחברות של הקבוצה. המדובר במיסמכים הידועים היטב לחוקרי־המישטרה.

מישפטן שראה את החומר השבוע, אמר כי אם אכן יתפרסמו הדברים, ייקלעו כל מקורבי אלבין למבוכה גדולה.

דובר הקבוצה בארץ סירב השבוע להתייחס לשמועה.

בכירה מזו שהיתה לו באשר הושאל למישרד־ראש הממשלה.

הוועד התכנס בעיקבות הפירסום, שהופיע לראשונה במדור זה, על כך שסביר מנסה להשיג דרגה של סמנכ"ל במישרד־ראש־הממשלה, ולחזור בדרגה זו למישרד־החוץ. לפני שהיה ליועצו של שימעון פרס, שימש סביר בתפקיד זוטר יחסית בשרות־החוץ, כקצין־עיתונות בשגרירות

מלכה ערך תחקיר פרטי

הוועדה שחקרה את נסיבות הראיון עם ג'ון דמיאניוק (ראה מיסגרת) גילתה כי שימעון מלכה. הדובר הקודם של שרות בתי־הסוהר, ערך ביקור פרטי אצל העציר המפורסם, ללא ידיעת הממונים עליו.

הוועדה המליצה להעמידו לדין משמעתי.

יוהנס ראו דרש: לשיר בבאר־שבע!

יוהנס ראו, המזכ"ל החדש של המיפלגה הסוציאל־דמוקרטית בגרמניה, הורה לי־מקהלה הייצוגית של מדינת נורדריין־וסטפליה להופיע בחינם בבאר־שבע.

ראו הוא ראש־הממשלה של מדינת נורדריין־וסטפליה, הגדולה במדינות גר־מניה המערבית, ותושב העיר וופרטל — שיש לה בירית־ערים־תאומות עם באר־שבע. כאשר שמע ראו על סיור־ההופעות שתוכנן למקהלה בארץ, בחודש הבא, השתומם על כך שנשכח שמה של באר־שבע, הורה להכלילה בסיור ולהופיע בה חינם, והודיע על כך מייד לראש־עיריית באר־שבע, משה זילברמן.

מס־הכנסה — גם בשבת

למרות הכרזותיו החסודות של משה ניסים נגד פעולת חוקרי מס־ההכנסה בשבתות, ימשיך האגף לפעול כרגיל, בכל ימות־השבוע. הוראה מפורשת ברוח זו הוציא נציב מס־ההכנסה, יאיר רבינוביץ.

פצצה בביטוח־רכב

סוכנות־ביטוח רמת־גנית עומדת השבוע לצאת ביוזמה שתכה בהלם את כל הענף:

הסוכנות תציע מחירים נמוכים ביותר, ותפרסם את התעריפים במודעות גדולות בעיתונות. המדובר במחירים שייגרמו הפסדים להברות־הביטוח. המיבצע יימשך עד כניסתו לתוקף של התעריפון המחדיב החדש, בעוד שבועיים או בעוד חודש.

אבולוף פורץ קדימה

בחרות עלו מאוד מניותיו הפוליטיות של עורך־הדין הירושלמי ניסים אבולוף, שהתמנה בשבוע שעבר, על־ידי דויד לוי, לעמוד בראש הוועדה לסיוע לקבלנים.

חבריו של אבולוף, מקורבו של דויד לוי, מבינים את צירופו בעתיד להנהגת המיפלגה, וכבר היום יש לו סיכויים טובים לכהן כחבר־כנסת אחרי הבחירות הבאות.

רואי־החשבון יגיבו

לישכת רואי־החשבון תגיב פומבית נגד פעולותיו של נציב מס־ההכנסה, יאיר רבינוביץ, המכבידות על הנישומים שלהם ועליהם.

רבינוביץ הוא רואה־חשבון במיקצועו, ומצליח להתגבר על כל תרגיליהם החשבונאיים של חבריו.

מצפת למיפלגות

מנחם רהט הוא שיחליף את אבי בטלזיים בכתב לעניניי מיפלגות של „מעריב".

רהט, תושב צפת ומזה 25 שנה הכתב של מעריב בצפון, יעבור להתגורר זמנית בתל־אביב.

שליחות חשאית

האם קשורה נסיעתו המיסתורית של וייצמן — שהוגדרה כ„חשאית" — עם ידיעת־הסקופ שפירסם השלם הזה לפני חודש? האם נפגש וייצמן עם אישים סובייטיים — ואם כן עם מי? היכן? לשם מה? בברית־המועצות או מחוצה לה?

ידיעה הופיעה לפני חודש. ד העולם הזה (30.7.86) הכתיר אותה בכותרת „סקופ" — ציון מיוחד, שהשבועון משתמש בו רק לעיתים חודשים רבים. היא התחילו לפני קרוב לשנה. השיקולים האפשריים:

● הזמנת שר לפגישה ברמה גבוהה היא צעד גדול קדימה לקראת חידוש היחסים עם ישראל, שהיא אחת המטרות החשובות של ברית־המועצות בשעה זו (ראה הנדון) — אם כדי לרכוש את ליבם של ידידי־ישראל בדעת־הקהל האמריקאית, אם כדי לאפשר למוסקווה לתפוס את מקומה בוועידת־שלום בינלאומית למיזרח התיכון, שהיא חותרת לכינוסה.

● הפגישות השיגרתיות, המתקיימות לעיתים מזומנות בין אישים ישראליים וסובייטיים במרכז האו„ם, לרגל כינוס העצרת, אינן ממלאות תפקיד זה.

● הזמנת ראש־ממשלת יש־ראל היא צעד גדול מדי. הזמנת שר־החוץ אינה רצויה, באשר ממלא את התפקיד הזה יצחק שמיר. הזמנת שר־הביטחון אינה באה בחשבון, בגלל המשמעות הצבאית שהיתה ניתנת לביקור כזה.

● עזר וייצמן מקובל על הערבים יותר מכל שר ישראלי אחר, ועל כן יעורר ביקורו פחות תגובות שליליות בעולם הערבי מאשר ביקור אחר.

● **הדבר צריך להיעשות לפני הרוטציה, כי אין לדעת מה יהיה מעמדו של וייצמן לאחר מכן, ואין גם לדעת אם ראש־הוא לא יסיר על כך לאיש מראש, וגם מקורביו, שנפגשו עימו כמה שעות לפני היציאה, לא ידעו על כך דבר.**

ליציאתו לא התלוו סימני־הפיר־סומת המקובלים בארץ, ושכל פולי־טיקאי מעונין בהם כדי להעלות את מעמדו בשוק הפוליטי והתיקשורתי.

נמסר כי ממלא־מקום ראש־הממ־שלה, יצחק שמיר, „הסכים לנסיעה". אם כל מטרתו של וייצמן היא לקיים שיחות שיגרתיות, למה היה צורך בהודעה דרמאתית כזאת?

● פגישה — היכן?

א נשים הקרובים למוקד ההכ־רעות ניסו לפרש את הדברים לפי מיטב הבנתם.

תגובה אופיינית של איש־צמרת, שלא לציטוט: „אני לא חושב שהוא נסע לארץ שאתם רומזים עליה. יתכן שהוא ייפגש במקום אחר עם הגורמים שאתם מרמזים עליהם."

האפשרויות:

● וייצמן אכן נמצא בדרך לברית־המועצות, והשיחות עם קול וקראקסי לא נועדו אלא לצורך הסוואה. הפגישה תהיה חשאית, לפי בקשת הסובייטים, וגם וייצמן יכחיש אותה.

● וייצמן ייפגש בחשאי עם אישים סובייטיים בבירים, אך לא בברית־המועצות, אלא בא־רץ מערבית, אולי בחסות אחד מראשי־הממשלות שהוא פוקד אותם.

● וייצמן ייפגש עם אישים סובייטיים בארץ מיזרחית, בסודי־סודות.

הדברים יתבררו רק בעתיד, ואולי בעתיד הלא־קרוב. אחרי הפרשה האומללה של השיחות בהלסינקי (ראה הנדון), יתכן כי ברית־המועצות אינה מעוניינת בפירסום מהלכיה כלפי ישראל, ויתכן שגם שימעון פרס אינו מעוניין (באופן יוצא־מהכלל) בפירסום, בגלל החשש מפני הזעקה הצפויה של הפעילים היהודיים מברית־המועצות, התובעים להתנות כל תזוזה בכניעה סובייטית בעניין היהודי.

יתכן שהסובייטים החליטו תחילה על הזמנת וייצמן למוס־קווה, אך שינו את התוכנית ומיתנו אותה אחרי שנעלבו בפרשת הלסינקי.

וייצמן, מצידו, ינסה להשיג בפגישה כזאת פריצת־דרך גדולה.

החלום הגדול של שימעון פרס: פגישה פומבית של פרס עם אישיות סובייטית בכירה לפני הרוטציה, פגישה שתהווה עטרת פעילותו הפוליטית במ־שך שנתיים.

השבוע לא היה שום דבר ברור. עד שיגיע מידע נוסף, יישארו הדברים בגדר ניחושים.

● מה הסוד?

ד שבוע יצא עזר וייצמן לשלי־חות עלומה, שהיתה מוזרה ביותר. **כלי־התיקשורת פירסמו את הידיעה בהבלטה רבה, בששני מרכיביה סותרים זה את זה לחלוטין.**

מצד אחד: וייצמן נשלח על־ידי שימעון פרס לדווח לראשי־הממשלות של גרמניה ואיטליה, הלמוט קול ובטינו קראקסי, על ההתפתחויות לקראת פגישת־הצמרת בין פרס וחוסני מובארכ.

מצד שני: השליחות היא חשאית.

ידיעה זו היתה מגוחכת מכמה בחינות. בין השאר:

● מה יכול להיות סודי בפגישות עם ראשי־הממשלות של שתי מדינות ידידותיות?

● מה יש לדווח על פגישה שלא התקיימה עדיין, ושאין דבר חשוב אינו עומד לקרות בה (ראה במדינה)? **גם הצורה שבה יצא וייצמן מן הארץ הוסיפה למיסתוריו.**

הממשלה שמיר יאפשר ביקור כזה.

● מדוע וייצמן?

ד תגובה על הגילוי היתה מיר־חדר, כמו הגילוי עצמו.

עזר וייצמן עצמו, שרואיין למחרת היום בתוכנית מוקד בטלוויזיה, ביקש מן המראיינים שלא להעלות כלל את הנושא. המראיינים הציתניים קיבלו בקשה זו. גם במבט לא הובא הגילוי — מאותה הסיבה.

בשיחות פרטיות היה וייצמן חמקני לא־פחות: „הלוואי והיו מזמינים אותי," אמר. „הייתי רץ. אבל לא ידוע לי דבר." כאשר פגש, במיקרה, בעורך העולם הזה, ביקש וייצמן בכל הרצינות: „אולי אתה יודע משהו שאני לא יודע. תנסה לברר פרטים ולהודיע לי." כמו כל יזומה סובייטית גובשה גם זו במשך חודשים רבים.

סקופ

וייצמן יוזמן למוסקווה

עזר וייצמן השמיע השבוע הצהרה: הוא מוכן להיפגש עם יאסר ערפאת, יו„ר אש„ף בתנאים מסוימים. תנאים מתאימים לנוסחת יו„ר־שם־טוב המפורסמת: הכרת בישראל והפסקת מעשי־האלימות.

בכך חזר וייצמן על הצהרה שהשמיע עוד לפני 15 שנים. הצהרה דומה השמיעו אז אריאל שרון (שלא העמיד תנאים) ובמרומז גם משה דיין.

עיתוי הצהרתו של וייצמן נראה מיקרי. היו שראו בה גם ניסוי לתיסכול. אחרי ששימעון פרס לא לקח אותו עימו למארוקו. מכיוון שוויייצמן צורך למשלחה הטכנית בתפקיד הבלתי־רשמי של מי שיעסוק בענייני־השלום, על רקע הצלחותיו בעבר במצריים הרי אי־שיתופו במסע זה היה כמעט בבחינת סטירת־לחי. אולם פרס לא רצה להתחלק בתהילה, ולקח עימו רק אדם פוליטי אחד: רפי אדרי, שנועד להוביל את הסתערות מיפלגת־העבודה על הציבור הטא־רוקאי (ראה כתבה).

אולם וייצמן לא היה מדוכא. הוא יודע שפחד לקרות משהו שיעלה את מעמדו באופן דרמאתי.

זהו חסידו המדיני הטכור ביותר בשעה זו:

עזר וייצמן יוזמן לברית־המועצות, כדי להיפגש עם אנשי־מיפתח בכירים.

הסובייטים, העוקבים מזה זמן רב אחרי פעילותו של וייצמן למען השלום הישראלי־ערבי החליטו לנצל בו בראש התמאים מתוך הישראלי שבדאי לעשות כלפיו מחווה כזאת. כצעד נוסף לקראת נורמליזציה של היחסים בין משקוטה וירושלים. תחילה רצו להיפגש עימו במקום ניטרלי באירופה. אך עתה החליטו להזמינו לברית־המועצות עצמה.

עדיין לא ברור מתי ייצא המסע אל הפועל. ואיך יתייחסו בתחילה. ולקח עימו רק אדם פוליטי אחד: רפי אדרי, שנועד להוביל את הסתערות מיפלגת־העבודה על הציבור הטא־רוקאי (ראה כתבה).

אולם וייצמן לא היה מדוכא. הוא יודע שפחד לקרות משהו שיעלה את מעמדו באופן דרמאתי.

זהו חסידו המדיני הטכור ביותר בשעה זו:

עזר וייצמן יוזמן לברית־המועצות, כדי להיפגש עם אנשי־מיפתח בכירים.

הסובייטים, העוקבים מזה זמן רב אחרי פעילותו של וייצמן למען השלום הישראלי־ערבי החליטו לנצל בו בראש התמאים מתוך הישראלי שבדאי לעשות כלפיו מחווה כזאת. כצעד נוסף לקראת נורמליזציה של היחסים בין משקוטה וירושלים. תחילה רצו להיפגש עימו במקום ניטרלי באירופה. אך עתה החליטו להזמינו לברית־המועצות עצמה.

עדיין לא ברור מתי ייצא המסע אל הפועל. ואיך יתייחסו בתחילה. ולקח עימו רק אדם פוליטי אחד: רפי אדרי, שנועד להוביל את הסתערות מיפלגת־העבודה על הציבור הטא־רוקאי (ראה כתבה).

אולם וייצמן לא היה מדוכא. הוא יודע שפחד לקרות משהו שיעלה את מעמדו באופן דרמאתי.

זהו חסידו המדיני הטכור ביותר בשעה זו:

עזר וייצמן יוזמן לברית־המועצות, כדי להיפגש עם אנשי־מיפתח בכירים.

הסובייטים, העוקבים מזה זמן רב אחרי פעילותו של וייצמן למען השלום הישראלי־ערבי החליטו לנצל בו בראש התמאים מתוך הישראלי שבדאי לעשות כלפיו מחווה כזאת. כצעד נוסף לקראת נורמליזציה של היחסים בין משקוטה וירושלים. תחילה רצו להיפגש עימו במקום ניטרלי באירופה. אך עתה החליטו להזמינו לברית־המועצות עצמה.

עדיין לא ברור מתי ייצא המסע אל הפועל. ואיך יתייחסו בתחילה. ולקח עימו רק אדם פוליטי אחד: רפי אדרי, שנועד להוביל את הסתערות מיפלגת־העבודה על הציבור הטא־רוקאי (ראה כתבה).

להתקדמות המדינית בתקופת כהונתו כראש־הממשלה. פחות ברור מה יהיה יחסם של יצחק שמיר וחבריו.

על כל פנים: המסע אמור להיערך לפני הרוטציה, ופחות סימן־דרך נוסף בדרך לכינון יחסים נורמליים בין שתי המדינות.

הסקופ ב„העולם הזה", 30.7.86

להכין פגישה עם פרס!

במדינה

העם אזהרה משמיים

האנושות הוזהרה פעמיים: מפני השמדה גרעינית ומפני מילחמת גאזים

מי שמאמין באלוהים — ולאוו דווקא בה' אלוהי־צבאות — יכול היה להתפתות למחשבה שריבון־העולם מזהיר את האנושות.

בתוך זמן קצר, זכתה האנושות בשתי אזהרות חמורות ביותר. גם נוח לא קיבל אזהרות חמורות כאלה.

● **אזהרה א':** אסון הכור הגרעיני בצ'רנוביל.

כיום ברור כי אסון גרעיני זה עתיד לקטול אלפים, שספגו קרינה בכמויות מוגזמות.

מעל לראשה של האנושות תלויה חרב המילחמה הגרעינית. המעצמות ממשיכות לצבור מלאי גדל והולך של פצצות גרעיניות, ולפתח אמצעים יותר ויותר מתוחכמים לשיגורן.

אם אסון זעיר בצ'רנוביל גרם לתוצ־אות כפי שגרם, הרי מילחמה גרעינית תגרום להכחדת חלק ניכר של האנו־שות, ואולי להפיכת כדור־הארץ כולו לבלתי־כשיר לחיים.

האם היתה צ'רנוביל אזהרה אחרונה לפני מילחמה גרעינית?

● **אזהרה ב':** אסון קאמרון.

מה שקרה בצפון המדינה האפ־ריקאית נראה כאילו נלקח מסרט־אי־מים. מבטן אדמה השתחרר גאז רעיל, שאין לו צבע וריח, ופשט על הסביבה. האנשים מתו בהמוניהם בחנק, מבלי לדעת מה קורה להם. איזור שלם התרוקן מאדם ומבהמה, אך שום רכוש לא נפגע.

מעל לאנושות תלויה חרב המיל־חמה הביולוגית־כימית. אין מרבים לדבר עליה, כפי שמדברים על המילח־מה הגרעינית. אולם כל המדינות מפת־חות גאזים מרעילים ונשק ביולוגי. לפי כל הסימנים, השתמשו העיראקים ב־גאזים במילחמת איראן־עיראק, האנו־שות נשארה אדישה.

במילחמת־העולם השניה לא הש־תמשו בגאזים — אולי מפני שאדולף היטלר נפגע מגאזים והתעוור זמנית, כששירת כחייל קרבי במילחמת־העו־לם הראשונה. אך אין פירוש הדבר שנשק נורא זה לא יופעל במילחמה עתידית — אם מילחמה עולמית, אם מילחמה אזורית, כמו מילחמה בין ישר־אל וארצות־ערב.

אסון קאמרון היה אזהרה. הוא זכה רק בתשומת־לב מועטה בעולם. בישר־אל לא היה איש שם לב אליו. אלמלא הובילה המיקריות הפוליטית את שימ־עון פרס לקאמרון דווקא למחרת האי־סון.

אילו היה קם נביא חדש, היה מטיח בפני האנושות אזהרה כמו זו שהושל על יונה הנביא להטיח בפניהם של תושבי נינווה.

יחסים מרחביים

מבוי סתום

פגישת פרס־מובארכ אינה יכולה להניב שום תזוזה לקראת השלום

לשם מה דרושה הפיסגה בין שימעון פרס וחוסני מובארכ?

יש פגישות־פיסגה, המתקיימות מפני ששני הצדדים מעוניינים במעמד דרמאתי, בחשיפה תיקשורתית, ב„הזי־דמנויות צילום".

ויש גם ועידות־פיסגה חשובות יותר, ששני הצדדים מעוניינים בהן כדי ליישב סיכסוכים ולקבוע מדיניות משותפת לעתיד.

ועידת פרס־מובארכ אינה לא כזאת ולא כזאת.

מחיר עבור הסחורה. אומנם, שימעון פרס מעוניין בפומביות דרמא־

(המשך בעמוד 8)

בהלסינקי היה כישלון מחפיר. מי גרם לכך?

בקבוק קטן

א חמד איבראהים, צעיר ממחנה־הפליטים דהיישה, ישב בכלא במשך שבע שנים.

הוא נידון לתקופה ארוכה יותר, בעוון הש־תייכות לאירגון עוייו (חמש שנים), החזקת חומר־הסתה (שלוש שנים) והנפת הדגל הפלסטיני (שנתיים). אבל בתום שבע שנים ניתנה לו האפ־שרות להשתחרר, בתנאי שיסתלק מהארץ לצמי־תות, והוא ניצל אותה.

אחמד איבראהים הגיע לתוניס, ושם התקבל מייד כמומחה גדול לענייני ישראל.

זה היה טיבעי, כי אחמד למד עברית בכלא, הוא הביר סוחרים, הוא קרא עיתונים וראה טלוויזיה.

וכך יכול היה אחמד איבראהים למסור לבני־עמו את מסקנות הידע העמוק שלו בענייני־ישראל: הישראלים מבינים רק את שפת־הכוח. הם עם ברוטאלי וגס. הכוחות הליברליים בישׂ־ראל הם פיקציה. אין טעם לנהל משא־ומתן עם ישראל. מי שרוצה להשיג משהו מן הישראלים, צריך להכות אותם על הראש. ואם זה לא יעזור, צריכים להכות אותם על הראש שוב ושוב.

■ ■ ■

ל א, לא הברתי אדם בשם אחמד איברא־הים. אף כי נתקלתי לא פעם באנשים כמוהו. הנ"ל לא היה ולא נברא, אלא משל היה.

והנמשל: אחינו הטובים והיקרים, הבאים אלינו מן הבלא הסובייטי.

הם באים אלינו (אם לא נהגו כרוב עמיתיהם, שנשרו בווינה והגיעו לברוקלין ולטורונטו) ומתקבלים כאן כמומחים גדולים לענייני בריתׂ־המועצות. הם מקימים אגודות ואירגונים, מפרסמים גיליוני־דעת ועצומות, הם יודעים בדיוק כיצד לנהוג בברית־המועצות.

ואני תמה.

אחמד איבראהים הכיר סוהרים בשם אבוטבול וברקוביץ. יורי רבינוביץ (שם בדוי) הכיר אנשי קג"ב בשם איוואנוב ופטרוב. האם מכיר איבראהים את דרך קבלת ההחלטות בישראל? האם יודע רבינוביץ מה מתרחש בקרמלין?

איבראהים שהה בכלא הישראלי ויכול היה לשוחח, לפעמים, עם שוטר ישראלי, להקשיב לטלוויזיה הישראלית, לקרוא עיתונים ישׂר־אליים. מה קרא ושמע רבינוביץ בכלא הסובייטי, או לפני כן ב„חופש" בקייב? מה יכול היה ללמוד שם מהצפיה בטלוויזיה, מהעיון בפראבדה?

גם אזרח רגיל, שאינו יושב בכלא, אינו יודע הרבה על הדרך שבה מתקבלות החלטות, ובמדינה דיקטטורית לא כל שכן.

אולם יורי רבינוביץ וחבריו קובעים את מדיניות ישראל כלפי מוסקווה.

את התוצאות ראינו זה עתה בפרשת הלסינקי.

■ ■ ■

ד פרשה בולה היתה — אם להשתמש במילה של דיפלומטים — „פיאסקו".

פיאסקו: בישלון מונומנטלי.

(זוהי מילה איטלקית. פירושה המילולי: בקבוק קטן, בקבוקון. מה הקשר בין בקבוק קטן וכישלון גדול, לאלוהים פיתרונים. בעלי־המילונים אינם מגלים.)

הבה נבדוק, שלב אחרי שלב, איך הצׂ־לחנו להנחיל לעצמנו כישלון זה.

■ ■ ■

ד ובר סובייטי הודיע, בפיתאומיות המקו־בלת על הקרמלין מימים ימימה, כי מישלחות מברית־המועצות ומישראל ייפגשו בהלסינקי, בירת פינלנד, לשם דיון בעניינים קונסולריים. המטרה היא, כך הודיע, להכין את צאתה של מישלחת סובייטית לישראל, לבחינת הרכוש הסובייטי כאן.

קדמו להודעה סיתאומית זו איתותים סובייטיים שונים ורבים, זה זמן רב.

לכולם היה כיוון אחד: ברית־המועצות רוצה לגשר על פני התהום שנפערה בין שתי המדינות בעיקבות מילחמת ששת־הימים. היא שואפת לחידוש היחסים הדיפלומטיים, בצורה ובקצב הנראים לה.

יכול להיות ויכוח על המניעים של ברית־המועצות. לפני כמה ימים התווכחתי על כך עם שר־בכיר־מאוד. הבעתי את דעתי שהמניע הסובייטי העיקרי הוא להשפיע על דעת־הקהל האמריקאית והמערכת הפוליטית האמריקאית, שבהן יש לישראל השפעה מכרעת, וכי מניע שני הוא רצונה של ברית־המועצות להשתתף בוועי־דת־שלום למיזרח התיכון. השר־הבכיר־מאוד הסכים לניתוח זה אך הפך את הסדר. לדעתו, המניע העיקרי הוא לתפוס מקום בוועידת־השלום למיזרח התיכון, שמוסקווה חוותת לכינוסה, והמניע השני הוא לרכך את האמרי־קאים.

מכיוון שכל „ניתוח" של מניעים סובייטיים הוא בגדר ניחוש בלבד, אי־אפשר לקבוע מסמ־רות בעניין זה. אך אין ויכוח על כך שלסובייטים יש מניע טוב לשאוף לחידוש היחסים, וכי הם פעלו במשך חודשים, בסבלנות ובזהירות, כדי להכשיר את הקרקע הפסיכולוגית לכך.

משום־כך לא היתה צריכה ההזמנה להלסינקי להפתיע את צמרת ישראל.

■ ■ ■

מ דינה נבונה, בעלת הנהגת מדינית אח־רית ואמצעי־תיקשורת רציניים, היתה מגׂ־בה על ההודעה הסובייטית בצורה חיובית ומאופקת.

יש יוזמה סובייטית. היא חיובית. ישראל מעוניינת בצימצום הפערים בינה ובין המדינה הסובייטית. מישלחת־ישראל תצא להלסינקי ותנהל שיחות רציניות על עניינים קונסולריים בעלי עניין הדדי, בלה־בלה־בלה.

תחת זאת התחיל הפסטיבל.

זהו פסטיבל קבוע, מין אורגיה פרמננטית, מסיבה שרק הסיבה־למסיבה משתנה בה מדי שבוע. קירקס של קבע, שבו מופיעים מוקיונים וחיות משונות, וביניהם פוליטיקאים שפיהם גדול ממוחם, מוקיונים בדמות שרים, עיתונאים המחוברים בלשונם בלבד לאנשי־שׂרה המתעׂ־פפים בחלל, ועוד ועוד.

אך נודע על המיסגׂ המתוכנן בׂ־הלסינקי, ובל הקירקס הזה נבנס לפעולה קדחתנית. התיתבן סיבה־למסיבה טוׂ־בה יותר?

ניצחון כביר לישראל. טריאומף אישי לשימ־עון פרס. ברית־המועצות נכנעת. הרוסים המטומ־טמים מבינים סוף־סוף שאינם יכולים בלעדנו. שר פלוני אמר. שר אלמוני הכריז.

הרכלנים הפוליטיים, הקרויים אצלנו פרשנים מדיניים, לעסו כל פרט ופרט של המיפגׂ הצפוי; באיזו מכונית יבואו בעלי־הפגישה, מה ילבשו, מי ילחץ את היד למי, מי ידבר ראשון ומה. דוברים זריזים של פוליטיקאים שואפי־תהילה שפכו שמן על מדורה זו של הבלים בזרם בלתי־פוסק של הדלפות מטופשות.

המיסגׂ הצנוע קיבל מימדים היסטוׂ־ריים, משהו כמו פגישת נפוליון עם הצאר אלכסנדר, או פיסגת סטאלין־צׂ־ׂ־צ'יל־רוזוולט.

ואז נכנסו לפעולה יורי (שם בדוי) ועמיתיו.

■ ■ ■

ב ארץ נשמעה זעקה גדולה של שלח־את־עמי, והיא מילאה חיש־מהר את העולם כולו. עולים סובייטיים, עסקנים מיקצועיים, אנשים טובים וכנים לצד אנשים שפרנסתם על התעמו־לה האנטי־סובייטית — כולם נכנסו לפעולה.

אסור להיפגׂש עם הסובייטים בלי תנאים: צרי־כים לדרוש מהם בראש וראשונה את שיחרור כל אסירי־ציון, ומתן היתר־יציאה לכל היהודים!

אביטל ואנטולי שצ'רנסקי: מי מבין את הקרמלין?

אילו עצר מישהו לרגע כדי לחשוב, היה מגיע אולי למסקנה שיש כאן פער מסויים בין הסחורה והמחיר — יציאת מאות אלפי יהודים מברית־המועצות תמורת פגישה עם דיסלומט ישׂראלי זוטר — „לבוש אלגנטית", כדברי העי־תונים — בהלסינקי.

אבל חוש־הפרופורציה אבד מזמן בפסטיבל התיקשורתי. הרושם שהתקבל, בעיקר מדבריהם של הסובייטולוגים שהיו אך אתמול „אסירי־ציון", הוא שמדינה קטנה בשם ברית־המועצות עומדת לפנינו על ארבע, ומתחננת לקשור איתנו קשרים.

ואילו אנחנו, המעצמה העולמית שׂ־שמה ישראל, חייבים להעמיד לה תנאים מוקדמים נוקשים, כי זוהי השפה היחי־דה שהסובייטים מבינים.

■ ■ ■

א ילו היתה קיימת בישראל מנהיגות פולי־טית, לא היה אסון בפסטיבל זה של „מומ־חים" מארץ־הסובייטים. עולי־ברית־המועצות היו נואמים ומפגינים, העיתונים היו זועקים באלף מאמרים, ואחר־כך היה הקאבינט מתכנס בשקט, בחדרי־חדרים, ומחליט בצורה אחראית כיצד לנהל מדיניות סבירה.

אך אין בישראל מנהיגות כזאת, יש ממשלת־אחדות־לאומית, שהיא עצמה חלק מן הקירקס.

בממשלה הזאת יש יריבות בין גוש לגוש, ובין הראשים של כל גוש בינם לבין עצמם. והכל לוחמים על עוד שתי דקות בטלוויזיה, עוד כות־רת בעמוד הראשי, עוד איזכור בראש מהדורת־החדשות ברדיו.

מי מאלה היה מסוגל לקום מול הזעקה המת־משכת של העסקנים של עולי ברית־המועצות, המומחים מסיביר, המיקצועניס של שלח־את?

אי השר שיסתבן בכך־שמתחרחר יא־שים אותו במכירת היהדות הסובייטית, בבגידה באסירי־ציון הנמקים בסיביר?

לכן לא היה שום דיון ענייני. שום קול של הגיון לא נשמע. ישראל הודיעה בקולי־קולות שהיא תעלה את עניין יהודי ברית־המועצות כנקודה ראשונה בסדר־היום של הלסינקי, שהיא תעמיד תנאים נוקשים וחמורים להסכמתה לקבל מישלחת סובייטית.

כל זה נקלט ונרשם במוסקווה. הרו־סים נעלבים בנקל, בייחוד בשהמעליב נראה להם ביתוש המנסה להתמודד עם הדוב הגדול.

הטון התקרר במהירות. המיפגׂ ההיסטורי צומצם לשיחה פורמאלית קצרצרה. לא נקבע לו המשך.

פיאסקו.

■ ■ ■

מ דאיגה אותי אי־היכולת של ממשלת־יׂ־ראל לקבל החלטות מפוכחות וענייניות בכל נושא שהוא. התנאי המוקדם לכך הוא ראייה מפוכחת של יחסי־הכוחות, וקביעה מדוייקת של סדר־העדיפויות.

ברית־המועצות היא מעצמה עולמית בכירה. ישראל היא מדינה קטנה, אם כי לא חלשה.

אין זאת אומרת שאנחנו חייבים להתקפל לפני המעצמה הגדולה ולהיכנע לרצונותיה. בוודאי שלא. מותר לנו לעמוד על שלנו ולהיאבק על מטרותינו. אך בתנאי שלא נאבד אף לרגע את חוׂש־הפרופורציה.

איוולת היא להעמיד למעצמה גדולה תנאים בלתי־סבירים. ואיוולת כפולה ומכופלת היא להעליב אותה.

הסובייטים הציעו מיפגׂ קטן למען מטרה מוגבלת. היה ברור שאחרי צעד קטן זה היו צריכים לבוא צעדים קטנים נוספים, הגדלים בהדרגה, עד כדי חידוש היחסים.

התבונה ציוותה עלינו להיענות לכך, לשחק את המישחק על פי כללים אלה, ולדחות את הבעיות הגדולות והמסובכות יותר עד שהתנאים יהיו מתאימים לכך.

אולם באווירת הקירקס של ישראל, אין הדבר אפשרי.

■ ■ ■

מ דאיגה אותי עוד יותר השפעתם של ה־„מומחים" מן הכלא הסובייטי על המדיניות הישראלית.

כל הכבוד למאבקם. אני מחבב אחדים מהם, ובייחוד את אנטולי שצ'רנסקי. אך לא יורי רבינוביץ (שם בדוי) וחבריו יכולים לקבוע את סדר־העדיפויות של מדינת־ישׂראל.

בראש סדר־העדיפויות שלנו עומדים קיומה וביטחונה של מדינת־ישׂראל, חוסנה המוסרי והחומרי.

לרוב היהודי במדינה זו יש זיקה חזקה ליהודים באשר הם, ובייחוד יהודים נרדפים השואפים לבוא אליה (למיעוט הערבי במדינה יש זיקה לאחיו, וגם זו טיבעית ולגיטימית). מותר לנו להשתמש בכלים הממלכתיים של המדינה כדי לעזור לאחים נרדפים.

אך לשם כך צריכה ישראל להיות קיימת, בטוחה וחסונה — ועל כן קודמים צורכי הקיום והביטחון לשאי־פה וליכולת לעזור ליהודים.

למדינת־ישׂראל יש אינטרס חזק לשפר את היחסים עם ברית־המועצות, לחדש עימה את היחסים הדיפלומטיים והכלכליים, להקטין את עזרתה לאויבינו, לצמצם את מירוץ־החימוש במרחב, וכך למנוע סכנות קיומיות ולהקל על המעמסה הביטחונית הנוראה המוטלת עלינו.

■ ■ ■

ך והי הקדימות הראשונה. אין הדבר מבטיח שינוי היחס הסובייטי לאזרחיה הציוניים, שואפי־היציאה. הסובייטים פועלים בעניין זה על פי שיקולים סתומים פחות או יותר. אולי נצליח לפעול לשיפוי המצב אחרי חידוש היחסים איתם, ואולי לא. בעניין זה קובעים יותר היחסים בין וושינגטון ומוסקווה.

אך דבר אחד בטוח לגמרי: איומים ועלבונות אינם משפיעים לטובה על הסובייטים.

בניגוד לעצת ה„מומחים" שהכירו את ברית־המועצות מבין חומות הכלא, השיגו העלבונות והאיומים את ההיפך הגמור.

הם הביאו לנו בקבוק קטן. פיאסקו.

מאת אורי אבנרי

(המשך מעמוד 6)

תית. הוא מתקרב לסוף כהונתו כראש־הממשלה, והפגישה עם מובארכ היא לגביו חלק משורה של אירועים, שנועדו כולם ליצור שיא של הישגים. כך שייצא מלישכת ראש־הממשלה כשהוא נראה כעתיר־הצלחות. כזאת היתה הפגישה עם חסן מלך מארוקו, וכזאת תהיה הפגישה עם רונלד רגן.

למובארכ אין שום עניין כזה. להיפך: כל פגישה עם פרס תרגיז את האופוזיציה הדתית והשמאלית במצריים, ותספק תחמושת לאויבי מצריים בעולם הערבי.

בפוליטיקה, כאשר צד אחד מעוניין מאוד במשהו והצד השני אינו מעוניין בו כלל, על הצד המעוניין לשלם מחיר עבור הסחורה. מחיר זה אכן שולם: תחת לסחוב את המשא־ומתן על בוררות טאבה בלי סוף, כדרכה מזה שבע שנים, מיהרה ממשלת־ישראל לסיים את העניין (ראה דיעה אחרת).

שום דבר. הפיסגה לא תוכל לשאת פירות ממשיים חשובים, מפני שאין כל בסיס לכך.

ועידה רצינית נערכת אחרי הכנה מדוקדקת. פקידים משני הצדדים יושבים. מגבשים במשא־ומתן מפרך נקודות־הסכמה. אלה מנוסחות מראש. אז נערכת הפיסגה, ושני המנהיגים מכריזים באופן דרמאתי על ההישג הגדול.

הפעם לא נערכו שום הכנות כאלה. נסיעותיו של אברהם טמיר למובארכ נועדו לאירגון הפגישה עצמה, לא להכנת פריצת־דרך פוליטית גדולה.

פרס עצמו התחייב לפני שמיר שלא לסטות מן ההסכם הקואליציוני, שאינו מאפשר שום תזוזה, אלא במילים ריקות („פלסטינים אותנטיים"). ערך עזיבתו את מישרד־ראש־הממשלה בוודאי אין פרס יכול להתחייב לשום דבר ממשי, ומובארכ יודע זאת היטב.

מובארכ, מצידו, אינו יכול לזוז מן הדברים נמצאים במבוי סתום, ורק אדם תמים מאוד יכול לקוות כי פגישה של כמה שעות בין שני מנהיגים, בעלי אינטרסים שונים, תחולל נס.

התחזית: תהיה פגישה, הדבר ישפר את האווירה, יהיו כמה הישגים צנועים בתחום הדו־צדדי („נורמליזאציה"), הדבר יוצג בישראל כהצלחה מרשימה נוספת של המדינאות של שימעון פרס.

ברוך לשלום לא יקרה שום דבר.

„רחוב" בפישפשוק
„לדפוק את הדתיים!"

אירועים
יריד ההבלים

הסערה הדתית הביאה המונים ל„פישפשוק". אך לא כולם באו לקנות. הם באו לבלות

המחנה הדתי זקוק בכל חודש לשי־כל בלון באחריות: אם יתפוצץ הבלון, החזירו לי את גווייתו, תנו לי עוד שני שקלים ותקבלו בלון נוסף!"

כמו הליצן, כך הפישפשוק כולו: קצת ליצני, קצת ראוותני, קצת מוליך־שולל.

במשך שבוע שלם זימזמה המדינה כולה את שיר הפישפש. ראש־הממשלה, שימעון פרס, תבע למנוע את פתיחת השוק בשבת. השר בורג הגיש שאילתה בישיבת הממשלה, ח"כ מנחם הכהן אסף עשרים חתימות של ח"כים כדי לכנס מושב מיוחד של הכנסת. אירגון סוחרי ירושלים פירסם הודעה: „זכותם של הקיבוצים לעסוק ברוכלות אינה נופלת מזכותה של כל קבוצת אוכלוסיה אחרת. וזאת באותם התנאים שהסוחרים בארץ חייבים למלא אחריהם. התנאי הראשון הוא שישמרו על יום־מנוחה, והתנאי השני שיקפידו שבפישפשוק יופעלו קופות רושמות."

הפירסומת־בחינם הוכיחה את עצמה. ביום השבת בבוקר, השבוע, צומת רעננה־כפר־סבא היה דחוס בנחש ארוך של מכוניות הדוהרות פישפשה. נסיעה של עשר קילומטרים נמשכת חצי שעה.

נהג שמנמן הפשיל את חלון מכוניתו וצעק: „לדפוק את הדתיים!" יש בו, בפישפש, אם כן, גם מיסחר, גם הפגנה חילונית.

מאוורר בכל שורה. הכביש הצר, המוליך אל ניר־אליהו, מוקף משני צידיו בשדות המסורתיים של קיבוץ מבית טוב. כזה היה ניר־אליהו עד למהומת הפשיפשוק: הוקם ב־1950 על־ידי חברי עליית־הנוער מרומניה, מתורכיה ומפולין. נקרא על־שם אליהו גולומב. משתייך לתק"ם. לשעבר האיחוד. 330 חברים. מתפרנסים בדרך־כלל מפרדס, רפת, לול, גידולי־שדה, מטעים סוב־טרופיים.

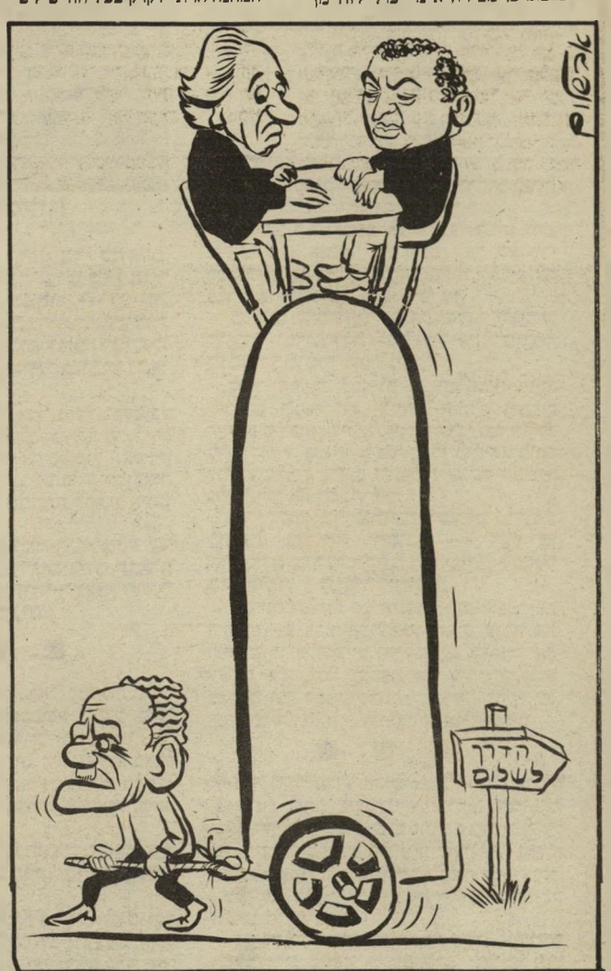
כשהבינו שהחקלאות פשטה את הרגל, חיפשו פרנסות אחרות. מצאו שטח אדמה מיותר, הקימו דוכנים, מיזנון ומישרד קטן, והזמינו סוחרים לבוא ולמכור שם את מוצריהם בשבת, תמורת מאה שקל לדוכן.

בשעה 9 בבוקר נפתחה השבת השניה של השוק. כך זה נראה: בתוך חפירת אדמה ענקית צפופות ארבע שורות של דוכנים קטנים, עטופים בצלונים לבנים. בפיתחה של כל שורה הוצב מאוורר ענק. לכל אחת מארבע השורות יש שם: רחוב א, רחוב ב, וכו'. השאיפה: להגיע עד לאות ח'.

בספרו שיווק הלכה למעשה כתב רב יוזעאלי: „מבחינה מהותית השיווק הוא תהליך חברתי." ואכן, בקיבוץ מנסים למלא את השוק באווירה נעימה, קרניבאלית. ליצנים מעוטרים בבלונים מקפצים בין השורות, ברקע רמקול המשמיע שירים עליזים, חידונים. מבטיח פרסים.

פישפש רעב. אבל הישראלים אוהבים לקנות. ויותר מזה, מחפשים מציאות. למשל, מאיר חקק מרמלה: „חשבתי למצוא כאן מחירים זולים: הכל יקר. בשוק של רמלה ביום רביעי מוצאים סחורה בזיל־הוול. פה לא טוב."

(המשך בעמוד 10)

המינימום: שיתוף אש"ף בצורה כלשהי במשא־ומתן. פרס כבר דחה הצעה זו בפגישה עם המלך חסן.

למרות הסיכסוך בין חוסיין ואש"ף, ברור למלך הירדני כי אינו יכול לזוז אלא בהסכמת אש"ף. זה מובן גם למובארכ.

כוכבים במקום מודיעין

כ אשר סורכם לראשונה, נשמע הסיפור כבדותה מגוחכת. ביש־ראל הכל אפשרי — אך גם בישראל קשה להאמין כי הרמטכ"ל ינהל את ענייני־הביטחון לפי מפת־הכוכבים.

אך הסיפור, שפורסם בחינמון הירושלמי כל העיר, קבע כך בפירוש, ולא הוכחש. לדבריו, שיגר הרמטכ"ל שני קצינים בכירים אל אסטרולוג ירושלמי, קיבל ממנו מפה אסטרולוגית של צה"ל, ומאז מונחת מפה זו על שולחנו — במקום מיסמכים מרגיזים כמו הדוח של הד"ר עימנואל ולד, למשל, שהציע לצה"ל לא להסתמך להבא על ניסים.

מה האמת בסיפור?

„לא סתם סגן"

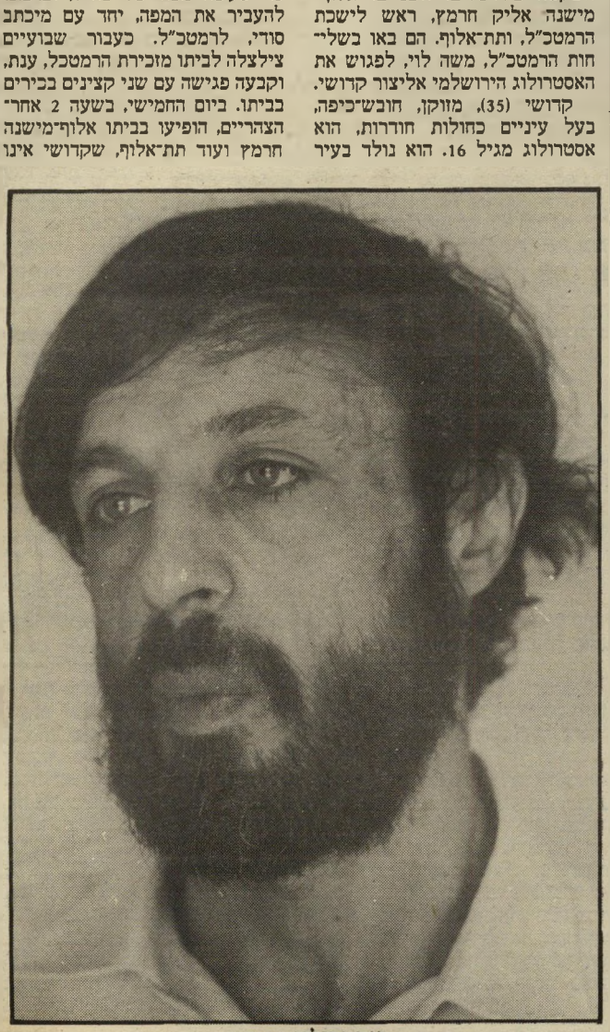
ב מחצית ינואר השנה הופיעו שני קצינים בכירים ברחביה השקטה בירושלים. השניים: אלוף־מישנה אליק חרמץ, ראש לישכת הרמטכ"ל, ותת־אלוף. הם באו בשלי־חות הרמטכ"ל, משה לוי, לפגוש את האסטרולוג הירושלמי אליצור קדושי.

קדושי (35), מזוקן, חובש־כיפה, בעל עיניים כחולות חודרות, הוא אסטרולוג מגיל 16. הוא נולד בעיר קטנה, סקו, על גבול איראן־עיראק, בחבל כורדיסטאן. „עיר שבקושי רו־אים אותה במפה. העיר שבה נולד השחקן יוסף שילוח." הרמטכ"ל עצמו נולד בעיראק.

קדושי, גרוש פלוס שניים, חי עם יוטה (21) בת העיר הגרמנית האנובר. „יוטה אינה יהודיה. היא עוד תתגייר. אילו היתה רות המואביה מחכה חצי שנה לתהליכי הרבנות, לעולם לא היה המשיח מגיע!"

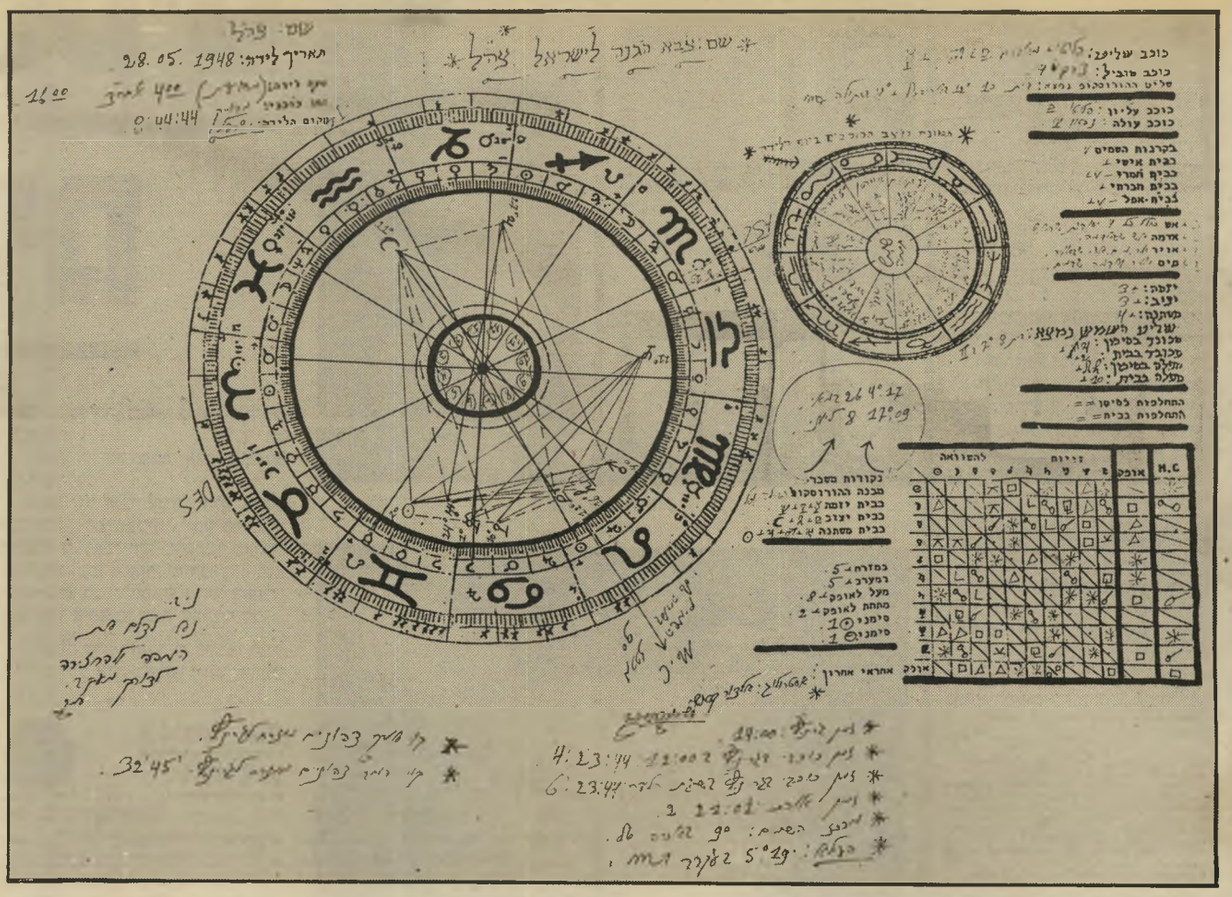
הוריו, שהם דתיים מאוד, והכיפה אשר לראשו אינם מפריעים לעיסוקו באסטרולוגיה. ביהדות משתמשים, לדבריו, באסטרולוגיה. אביו מתרגם לו סיפרי־אסטרולוגיה מפרסית עתיקה. הוא למד אסטרולוגיה בקורסים בתל־אביב, ועוסק גם בנומרולוגיה, ובקריאת כף־יד וקפה, ובשאר מיני לחשים וסגולות נגד עין הרע.

לפני שמונה חודשים התקשר קדושי עם לישכת הרמטכ"ל. הוא סיפר שעשה מפה של צה"ל, וברצונו להעביר את המפה, יחד עם מיכתב סודי, לרמטכ"ל. בעבור שבועיים צילצלה לביתו מזכירת הרמטכל, ענת, וקבעה פגישה עם שני קצינים בכירים בביתו. ביום החמישי, בשעה 2 אחר־הצהריים, הופיעו בביתו אלוף־מישנה חרמץ ועוד תת־אלוף, שקדושי אינו

אסטרולוג קדושי
מי צריך את דוח ולדז?

שמסר קדושי לתת־אלוף ולאלוף־מישנה, שנשלחו אליו על־ידי הרמטכ"ל, רב־אלוף משה לוי

מוכן לגלות את שמו. „הבטחתי ל־חרמץ שלא אגלה את שמו של הקצין השני!"

השניים שהו בביתו שעתיים וחצי. קדושי מלא הערכה לרמטכ"ל. „הוא שלח אליי שני קצינים בכירים, לא סתם נהג או סגן. הרמטכ"ל בהחלט ראוי להערצה על כך שהוא פתוח לדיעות. זה מראה שיש לו אופקים נרחבים!"

קדושי נתן לחרמץ את מפת צה"ל, ומיכתב סודי עבור הרמטכ"ל. „הוא הבטיח לי שלא יפתח את המיכתב, ויעביר אותו לרמטכ"ל."

הלביא בספטמבר

וא מזכן לגלות כמה פרטים מהמיכתב הסודי, המשתרע על שמונה עמודים: „כתבתי לו שלא יישמע לדרג המדיני בכלל. שלא יקבל מהם שום עצות ותכתיבים, אלא שהדרג המדיני יתאם את עצמו עם צה"ל." נראה כי הכוכבים אינם רמז־קרטיים ביותר.

„הודעתי לרמטכ"ל שצה"ל ימציא בקרוב מהצאה מהפכנית, שתקטין את מיספר הנפגעים בצבא עד למינימום."

לי להכין 32 שעות. עשיתי את זה מתוך אידיאל ואהבה לצבא. באותו הזמן כולם תקפו את צה"ל, והיתה ביקורת קשה על הצבא בעיתונות. אז החלטתי לעשות את המפה ולחזק את הרמטכ"ל."

צה"ל נולד ב־28 במאי 1948 — מזל תאומים. בשעה 4 אחרי־הצהריים — אופק עקרב. מכאן נגזר גורלו הטוב של הצבא לעולמים.

„לפי המפה יגיעו לצה"ל הכנסות מחיל־הים, מצוללות. הפופולריות של הצבא תגבר, ויותר אנשים יחתמו קבע."

לפי המפה צריך צה"ל להיזהר מגורמים נסתרים, הנמצאים בתוכו, והעלולים לעשות לו רע.

המפה גם מראה שבצבא יהיו בשנה הקרובה פחות תאונות.

„כשכתבתי את מפת צה"ל בינואר, צפיתי כי במהלך חודש מאי ייפול כל מי שיחתור נגד צה"ל. ובאמת צדקתי. מה קרה לוולד ולדוח שלו? כתבתי שביוני יהיה עימות קטן, כנראה עם סוריה, וביולי־אוגוסט צפוי רה־אירגון בצבא. גם כאן צדקתי. החליפו את הפיקוד הבכיר בצבא."

בספטמבר, טוען קדושי, ימריא יציל את המיפעל. הכוכבים יודעים גם שזמן־השרות הכולל בצה"ל ישתנה. „אינני מוכן לומר אם יקוצר או יוארך."

קדושי הכין מפה אישית לרמטכ"ל, משה לוי. לדבריו יש לרמטכ"ל חוש מעשי, אינטואיציה גבוהה, הגיון בריא וטוב לעבודה הדורשת סבלנות, זהירות ומקוריות.

ללוי גם ראייה לטווח ארוך. אין קדושי מוכן לגלות באיזה חודש נולד הרמטכ"ל. „הוא מזל שור או מזל גדי?"

בינואר יהיו חילופי־גברי בלישכת הרמטכ"ל. הכוכבים מעדיפים שמשה לוי יישאר בתפקידו. „אם משה לוי יישאר רמטכ"ל, צה"ל יינצל בדקה התישעים מכל בעיה. חוץ מזה, אם הוא יעזוב, איזה רמטכ"ל אחר ישלח אליי אנשים בפעם נוספת לקבל עצות?"

קדושי מקווה שהרמטכ"ל, ששלח אליו הביתה את שני הקצינים הבכי־רים, מיישם לפחות מקצת הדברים שכתב לו.

בצה"ל, הוא אומר, יש הרבה חשד־נות כלפי האוייב וכיוון שכך — פנו אליו, חיפשו דרך אחרת לברר את הבעיות.

לדעתו, כל אדם שיש בשם שלו האותיות חי"ת, למ"ד, גימ"ל, רי"ש, סמ"ך וצד"י סופית, יהיה מאוד טוב לצבא.

צבי צור, לדעתו, מתאים יותר ממו־טי הוד לתפקיד יושב־ראש מועצת־המנהלים של התעשיה האווירית. לצור יש שני צ'דים, ולכן, אם יקבל את התפקיד, יצליח בו יותר ממוטי הוד.

קדושי סיפר כי לא היה יכול לעשות את המפות של כל אלופי צה"ל, אך את המפות של אורי אור ושל דן שומרון הכין. אין הוא מוכן להגיד מי מהשניים יהיה הרמטכ"ל הבא, אך מוכן לומר שהבחירה תיעשה בין שני אלה בלבד. נראה כי אמיר דרורי אינו מעניין את הכוכבים.

קדושי מציע שהרמטכ"ל ישים בלישכתו את אבן הנופך, אבן כחלחלה. „כל ירושלמי ותיק מכיר את האבן הזו. היא מתאימה לפי שעת הלידה של צה"ל להיות בלישכת הרמטכ"ל תמיד."

קדושי יודע שלרמטכ"ל לא נוח כל הפירסום שנעשה סביבו, ומכך ששלח לביתו שני קצינים בכירים.

הוא מספר שאליק חרמץ אמר לו שהרמטכ"ל רוצה להכיר אותו. אבל, לדעתו, אין צורך בפגישה עם הר־מטכ"ל, שכן כל שהיה לו לומר ללוי הוא כתב במיכתב הסודי.

הוא גם שלח מיברק לשר־הביטחון, יצחק רבין, והזהיר אותו מאוייבים נסתרים שיש לישראל באמריקה. „צדקתי גם בעניין זה. כל הנושא של פרשת פולארד, פצצות המיצרר, ועוד." לדבריו, רבין הוא בן מזל־דגים ומאמין גדול באסטרולוגיה. קדושי גם טוען שרבין היה כבר אצל אסטרולוג.

גם לדן שומרון שלח מיברק. קדושי טוען שדבריו של דן שומרון בתוכנית מוקד בטלוויזיה היו העתק של הדברים הסודיים ששלח לרמטכ"ל.

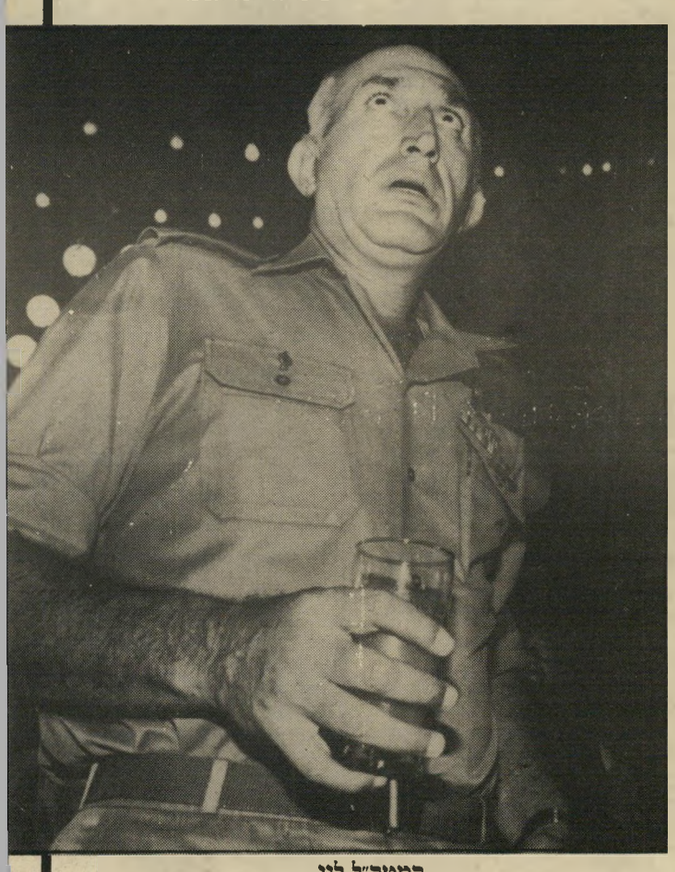
מתברר כי הכוכבים הם קצת פרימי־טיביים בתפיסתם הפוליטית, ונוטים למיליטריזם לאומני פשטני. אך מי יכול להתווכח עם כוכבים? אין גם טעם להתווכח עם קדושי. בעזרת הכוכבים, וגם בעזרת צה"ל, הוא מקים סביבו רעש לא מעט. מי שלא קרא את הסיפור בכל העיר זכה בצילצולי־טלפון מאלמונים, שהיפנו את תשומת ליבו לכך.

הצד היחידי בפרשה מוזרה זו שיש טעם להתווכח עימו הוא צה"ל, ובמ־יוחד הרמטכ"ל ולישכתו. התנהגותם היא — בלשון המעטה — מוזרה ביותר.

אחרי הפירסום הראשון, שבו הוזכר ביקורם של תת־אלוף ואלוף־מישנה בשליחות הרמטכ"ל אצל האסטרולוג, לא באה הכחשה נמרצת מפי הרמטכ"ל או דובר צה"ל. גם השבוע, כאשר פנה העולם הזה לדובר צה"ל, לא התקבלה (לפי שעה) תגובה מוסמכת.

בידי קדושי מיכתב רשמי של לישכת ראש המטה הכללי, מנ 12 (10) (מ/21430) 15405, בחתימת „אורית טל, סגן, קצינת־ניהול." נאמר בו: „הר־מטכ"ל ביקשני להודות לך על מיכתבך, שהועבר אליו באמצעות אל"מ אליק חרמץ." ברור, על כן, כי הסיפור המדהים הזה אינו פרי המצאה או תעלול־פירסומת בלבד של צעיר ממולח, הרוכב על הכוכבים. הקצינים הבכירים אכן ביקרו אצל האסטרולוג, והרמטכ"ל אכן מחזיק בידיו מפה אסטרולוגית, המורה לו איך לנהל את ענייני־הביטחון של המדינה.

בישראל הכל אפשרי.

רמטכ"ל לוי
אין צורך בדרג מדיני

אין כבר צורך באמ"ן ובמוסד. צה"ל יכול להתנהל על־פי המידע שבא ישר מהכוכבים לשולחנו של הרמטכ"ל, משה לוי, באמצעות האסטרולוג

הכוכבים מצטיינים גם בתעמולה: „הצעתי לו לפרסם תמיד תמונות של בנות המתגייסות לצבא. ומאז באמת שמתי לב שמראים כל יום חיילת אחרת בעיתונים."

אין הכוכבים מסתפקים בהנחיות כלליות מופשטות. הם עוסקים בבני־אדם. „אמרתי לרמטכ"ל שלא יקבל את אלי גבע בחזרה, ער אוקטובר. למה אוקטובר? כי באוקטובר יהיה מצב קשה, עימות. אבל לא נגיע למצב של מילחמה."

מגלה קדושי: „את מפת צה"ל לקח מטוס הלביא. ובאוקטובר ישלח צה"ל כוח־אדם למדינה ידידותית, כנראה הולנד. בדצמבר יחליט צה"ל החלטה חשובה במיסגרת החילות, החלטה שתיתן את אותותיה בעתיד. כנראה בענייני משא־ומתן על נשק ורכישות.

אבן בלישכה

עד ה"ל, **כך** מגלים הכוכבים, יקח לידיו את מיספנות ישראל ובכך

השופטים לוקחים ללב!

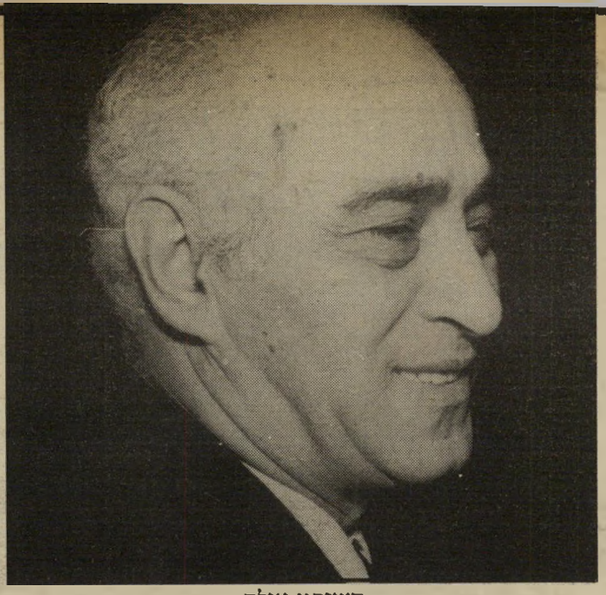
ה חוף של רפי נלסון באילת היה בשבוע שעבר מלא בעורכי־דין ובשופטים, ששהו במלון סונסטה הסמוך, בכינוס מיקצועי.

יום לפני סיום ההשתלמות הגיע לחוף השופט המחוזי הירושלמי עמי־הוד זאבי. הוא בא לחוף בליווית שופטת מחיפה ועוד ידידים, והם ישבו, שתו בירה וצחקו. זאבי סיפר כי אינו מרגיש בטוב, והוא עומד לחזור לביתו באותו היום, עוד לפני סיום הכינוס. ידידה שאלה אותו בצחוק עם „מושכת" לו הזרוע השמאלית. כאשר השיב בשלילה, נפרדו ממנו בעליזות ובברכות.

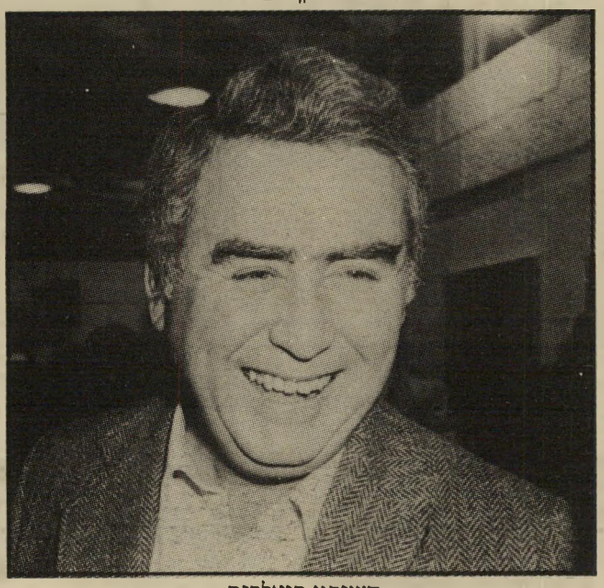
באותו הלילה נפטר זאבי, בן ה־51, מהתקף־לב.

מותו של זאבי עורר דאגה גדולה בקהילה המישפטית ובעיקר בין השופטים. זאבי היה מישפטן מעולה, שהתנהג כמו „אחד מהחבר'ה", ולא לקח שום דבר ללב. הוא היה האחרון שמישהו ציפה כי ימות מהתקף־לב.

„אם זה קרה לזאבי, זה בוודאי יכול לקרות לכל אחד מאיתנו," אמר שופט מזועזע.

השופט אילת
התקף־לב

השופט פיאלקוב
ניתוח־לב־פתוח

לגמור את החודש

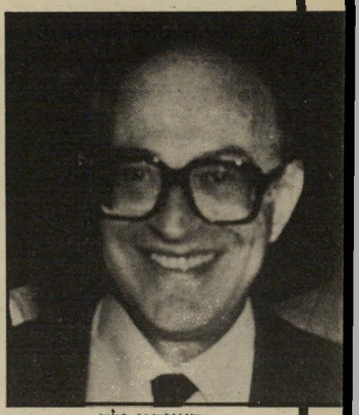
ב בית־המישפט המחוזי בתל אביב חלו השנה שלושה שופטים, ומישפטיהם לעונה הבאה נדחו ללא תאריך.

השופט רויך ולך, נעים־הליכות ובעל מזג חביב, חלה ונמצא בביתו עד שיוטב מצבו; השופט אלישע שיינ־בוים, רתי שחיוך תמיד נסוך על פניו, עבר ניתוח ועודנו מאושפז בביתו. השופט חיים שטיינברג עבר ניתוח לב־פתוח וטרם חזר לאיתנו.

בבית־מישפט־השלום בתל־אביב חמור המצב פי כמה. שישה שופטים סבלו בשנים האחרונות מהתקפי־לב, ואחדים מהם עברו ניתוח־לב־פתוח. מאחר שמיספרם של חולי־הלב בין שופטי השלום בתל־אביב היה כל־כך גדול, הם ישבו והחליטו כי זהו כנראה סיכון מיקצועי של שופטים. ששת השופטים הללו, אפרים שלו, עזריאל שפי, יהושע דיאמנט, עמירם פיאלקוב וחיים אילת החליטו לעשות מעשה.

הם פנו לעורך־הדין הירושלמי יעקב רובין וביקשו ממנו להגיש תביעה לבית־הדין לעבודה, כדי שמח־ת־לב תוכר כמחלה מיקצועית לשופ־טים.

אם תתקבל תביעתם זו, יוכלו השופטים שנתקפו בהתקף־לב לפנות למוסד לביטוח לאומי בתביעה להכיר בנכות שנגרמה להם מחלת־הלב, ויזכו בתגמולים לפי דרגת נכותם.

השופט ולך
אירוע מוחי

השופט שטיינברג
זיהום אחרי ניתוח־לב־פתוח

השופט עמיהוד זאבי מת לפתע מהתקף־לב, שישה שופטים חובעים להכיר במחלת־לב כמחלה מיקצועית של שופטים

תביעתם של השופטים נמצאת לפני בית־הדין לעבודה, וטרם הוכרע גורלה. היא מסתמכת גם על תקדים שבו הוכרה מחלת־הלב של שופט בבית־הדין לעבודה, כקשורה לעבודתו.

אין זה סוד כי שופטים עומדים בלחץ נפשי קשה בכל יום. הם נאלצים להחליט החלטות קשות בכל מישפט הנידון לפניהם, החלטות שבדרך־כלל אינן אהודות על אחד הצדדים במישפט. הם שומעים לעיתים מילים קשות מצד מתדיינים, וכאשר הם יושבים בדין פלילי הם זוכים לעיתים לקללות ואיומים מצד הנאשם ומישפחתו. לא אחת קרה שנאשם קפץ על דוכן־השופט ואיים עליו במהלך מישפט.

מפעם לפעם הופכים שופטים קורבנות לאיומים טלפוניים ונזקקים לכך שהמישטרה תשמור עליהם יומם ולילה, עד יעבור זעם. לא אחת נתגלו מיטעני־חבלה ליד ביתם של שופטים שרנו בתיקים רגישים.

אבל לא רק הלחץ מצד הנאשמים והמתדיינים הוא קשה. גם לחץ־העבודה השורר כיום בבתי־המישפט הוא מטריד ושוחק. שופט חייב לשבת שעות רבות בדין, ואחר כך לקרוא את הפסיקה הרבה המצטברת מיום ליום, לכתוב פיסקי־דין שיעמדו בביקורת הערכאות הגבוהות יותר.

הלחוצים ביותר במערכת הם שופטי־השלום. זוהי הדרגה הנמוכה במערכת בתי־המישפט, והעמוסה ביותר. שופטי־השלום חייבים להוכיח את עצמם מיום ליום, כדי שיעלו לערכאה גבוהה ויוקרתית יותר. מש־כורתם נמוכה יחסית, ואם השופט הוא המפרנס היחיד של מישפחתו, הרי הוא מתקשה לגמור את החודש, כמעט כמו כל שכיר אחר.

לשופטים יש עוד קושי אחד, שאינו קיים במיקצועות אחרים. שופט חייב לשמור על ריחוק מסויים מהחברה ולשמור על כבודו ועל שמו בשבע עיניים. אסור לו להיראות בחברה מפוקפקת, ואסור לו לומר מילה מיותרת, העלולה להתפרסם ולהזיק לו.

לשופטים רבים זכורה פרשת השופט המחוזי לשעבר מירושלים דב איתן, שהתחם על עצומה של תנועת יש גבול, והוטחו בו קיתונות של ביקורת, עד שהחליט להתפטר ממישרתו.

גם לאחר שתוכר מחלת־הלב כמח־לה מיקצועית של שופטים יהיה עדיין על כל תובע להוכיח כי מחלתו קשורה לעבודתו כשופט ונובעת ממנה.

בארצות־הברית התפרסם מחקר המוכיח כי מחלת־הלב שכיחה יותר בין שופטים מאשר בין יתר מיגזרים באוכלוסיה.

כל השופטים במדינה, שזועזעו ממותו של השופט זאבי, מצפים לתוצ־את התביעה של שופטי־השלום בדאגה ובעניין.

אילנה אלון

במדינה

(המשך מעמוד 8)

הדוכן הגדוש ביותר היה המיזנון, הפישפש הרעב. עם מוכה־זיעה התנפל על שלושה קיבוצניקים נדהמים. מאות נקניקיות נעוצות בלחמניה, שקיות חטיפים ב־1.2 שקל ופחיות של מיץ נהדפו בחיפזון אל הקונים המורעבים, הלועסים ובולעים ולוגמים ומקנחים בקול רם, כמעט ׳יחיד.

דמעות של קיטש. גם יצחק קלרק היה רעב. לניר־אליהו הגיע מב־אר־שבע, שם יש לו חנות למכשי־רי־כתיבה. בפישפוק הוא מכר יומני גימנזיסט בשלושה שקלים, ומחקים ריחניים. אלא שקלרק, למרות הרעב, לא העז לנטוש את דוכנו. שני פקחים של מס־הכנסה חיטטו בניירותיו. הבעת־פניהם רצינית, אפילו מפחידה. יצחק קלרק נטף זיעה, למרות מאוורר ענק המרקד מעל לראשו.

בשבת הראשונה נתפסו 18 רוכלים באי־רישום תקבולים. בסופה של השבת השניה ביקש שר־האוצר מנציב מס־הכנסה שיחדול לפשפש בקופי־תיהם, אלא שהוראה כזו עדיין לא הגיעה לידי הפקחים ברוכנו של קלרק.

צידו האחר של החוק התגלה במפתיע אצל הצייר הירושלמי כלב פוליטי. עשרה ציורי־שמן ציבעוניים, נוטפי דמעות של קיטש, הוצגו למכי־רה על־ידי הצייר ורעייתו הנמרצת. כל ציור במאה שקלים.

הרעיה הנמרצת הכריזה בלהט רוכלי: „בגלריות אנחנו מוכרים את התמונות האלה במאות דולארים. החלטנו לחנך אתכם לאמנות טובה, בגלל זה הורדנו את המחירי."

כלב צעק גם הוא: „אל תקנו! אני דווקא שמח להשאר עם התמונות שלי!"

שרי קושר מגיבעתיים פרצה בצחוק, הישר אל תוך פרצופו של פו־ליטי. „זה שטויות! תמונות קיטשיות! ואת גם מדברת שטויות!" היא אמרה לסוחרת הציורים.

כאן התלקח זעמו של כלב פוליטי. „הסתלקי מכאן!" הוא צרח לעברה של שרי, „אני אביא שוטרים!" ושלף תער־דת־שוטר.

שמלות מכוערות: ביניתיים היכתה השמש על ראשיהם של המפש־פשים. הצל היה מועט וכל פיסה ממנו נתפסה בחמדה. ברחוב א', בדוכן 11, שהיה ריק ומוצל, ישבה זקנה בשימלה אדומה. את מקל־ההליכה שלה נטשה בפיתחו של הדוכן, ועכשיו היא בוהה סביבה בתרדמה. „גם כן שוק! רציתי לקנות מזון־מלכות. בתל־אביב זה עולה שיבעה שקלים. גם כאן שיבעה שקלים. אז בשביל מה לנסוע עד כאן?"

מולה, בדוכן 4, שאף הוא ריק, ישב גבר ולידו תינוק ישן. בתנועות עצל־ניות גירש זבובים מפניו של התינוק. „חם. חבל שבאתי. אין מה לקנות. משעמם." אמר באיטיות, בין ניפנוף ל־ניפנוף.

ועוד באותו רחוב: דוכן מלא בשמ־לות מכוערות, דלתות מתקפלות, מו־צרי קוסמטיקה, חומרי־ניקוי, ספרים. „לא משתלם למכור כאן. אף אחד לא קונה," התלונן יונתן מבוק פליס.

הדוכן הראשון בקצה הרחוב הוקדש למוצרי ניר־אליהו. 600 גרם של ריבת־מנגו בחמישה שקלים, מרציפנים קטנים וגדולים בצורת תירס ולוח שח־מט ופרצופים חייכנים בשקל אחד. שניים ושלושה. בלונים ארוכים, ציב־עוניים. ארוזים בקפידה בשקיות של ניילון: שני בלונים בשקל, חמישה בש־ני שקלים.

קיבוצניק משופם היה ממונה על הבלונים. „לא קונים. בשבוע שעבר היה יותר טוב," התלונן.

בשבת הראשונה הרוויחו חברי ניר־אליהו 30 אלף שקל מהפישפשוק. בצ־הרי השבת עדיין לא ידוע כמה הרוויחו באותו יום. שמואל אייל, המזכיר, קינח זיעה במטפחת אפורה. „נפעיל את ה־שוק מעתה ועד עולם." אמר. „וכל ש־בת נשפר את האתר. עכשיו מתכוונים להוסיף מישחקי־בידור לילדים."

דיעה אחרת

מדור זה פתוח להבעת דיעותיהם של אישים, שאינן עולות בקנה אחד עם הדיעות המובעות במדור „הנדון".
השבוע מתארח בו אליהו בן־אלישר, מי שהיה מראשי המוסד־לביטחון־ולמודיעין, חוקר־השואה, איש־אמונו של מנחם בגין, השגריר הישראלי הראשון בקאהיר, וכיום ח"כ בכיר של תנועת־החרות וחבר מטעם סיעת־הליכוד בוועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת.

אסור לדמות!

פ גישת־יסגה בין שימעון פרס לבין חוסני מובארכ אינה דומה לשום פגישת־פיסגה שמקיים ראש־הממשלה פרס עם ראש־מימשל זר אחר: פרנסואה מיטראן או מרגרט תאצ'ר, רונלד רגן או פול ביאה, נשיא קאמרון. אסור שתהיה דומה.

■ ■ ■

ב יחסים בין אומות מקובל שפגישות בין שליטים אינן נערכות, אם אין קיים סיכוי סביר לתוצאה חיובית כלשהי. מכאן הצורך בהכנות מדוקדקות שנעשות על־ידי עוזרים קרובים, המובילות, לעיתים, להסכמות מרחיקות־לכת עוד בטרם נערכה הפגישה עצמה.

יש שצד מן הצדדים יהיה מעוניין בפגישה כזאת, גם אם אין מובטחת מראש תוצאה חיובית. עצם הפגישה היא התוצאה החיובית. סוג זה נובע, בדרך כלל, מצורכי־פנים. פגישת פרס־חסן יכולה לשמש דוגמה אופיינית לכך.

האינטרסים של ראש־הממשלה הישראלי ושל המלך המארח קני לקיים פגישה ביניהם היו שונים בתכלית. זה של הישראלי התמצה בעצם התרחשות הפגישה. מה שקרה תוך כדי קיומה או אחריה עניין אותו פחות. מכאן גם נבעה הרגשתו של מלך־מארוקו כי „סודר" על־ידי הישראלי. הרושם שהוא קיבל מן ההכנות המוקדמות היה שפרס יילך לקראתו גם בענייני תכלית. פרס כלל לא התכוון לכך. הוא רצה בפגישה. השאר היה חשוב פחות.

„המצרים דורשים ומקבלים מן הישראלים בכל פעם תשלום נוסף עבור אותה הסחורה שהם כבר מכרו לנו בעבר..."

השאלה היא אם מותר לאכזב ראש־מימשל זר.

מותר, אם הדבר נעשה ביושר, ובתנאי שפגישה עקרה לא תוביל להרעת־יחסים.

מה פירוש ביושר? קורה ששני הצדדים מבינים כי אין ידם משגת להגיע לידי סיכום מוסכם. ניסו, השתדלו, עשו מאמץ, איש הכיר בכוונותיו הטובות של רעהו, לא הצליחו ונפרדים כידידים. זה קרה בין סאדאת ובגין באיסמאעיליה. זה התרחש במידה רבה בין רגן וגורבצ'וב בז'נווה.

מה שאסור תכלית האיסור זה לנצל פגישה בדרג כל־כך בכיר לצרכים שאינם מקובלים גם על הצד השני. בוודאי אסור לרמוז לכיוון של הסכמה אפשרית, כאשר מראש ידוע שאין יכולת להגיע להסכמה כזאת.

הרצון לקיים פגישה עם מובארכ הפך ליעד מרכזי של מדיניות פרס כלפי מצריים. זה, לפחות, הרושם המתקבל מצעדיו השונים, הנעשים מאז כוננה ממשלת־האחדות־הלאומית.

■ ■ ■

א ילו היה הרצון לקיים פגישה עם פרס הופך יסוד עיקרי במדיניות של מובארכ כלפי ישראל, הרי היה קיים אינטרס משותף בקיום פגישה כזאת. במיקרה כזה, היא היתה מתקיימת מזמן.

אלא מה? נראה בעליל שהרצון להיפגש הוא חד־צדדי, של פרס בלבד, ולכן חייבת ישראל לשלם תמורת עריכתה.

נכונות ישראל להסכים לדרישות מצריים בעניין טאבה היא התמורה הבולטת ביותר, וככל הנראה אינה היחידה שאנו נותנים. לשון אחרת, לא רק שההכנות לפגישת־הפסיגה אינן מובילות להסכמים מתקבלים על הדעת, אלא שנוסף על כך צד אחד (ישראל) כופה על הצד השני (מצריים) פגישה באמצעות ויתורים. המיועדים לפתות את המצרים לקיים את הפגישה.

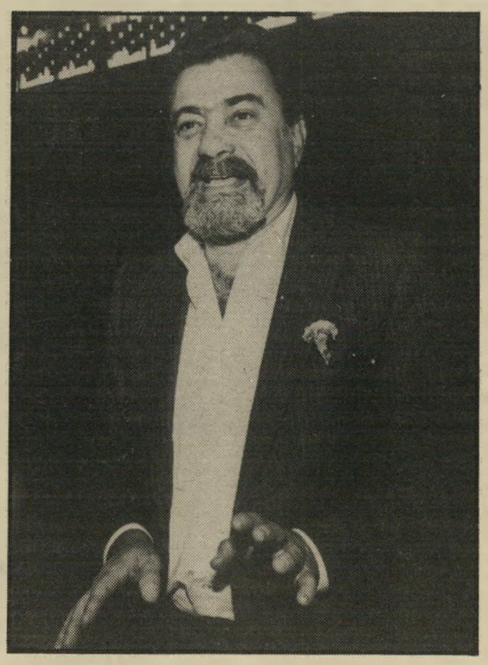
ומה יהיו תוצאותיה? זה כבר פתוח חשוב.

כאן יש להבין שבמערכת־היחסים בין ישראל למצריים קיימת חוסר־סימטריה בסיסית. חוזה־השלום סיפק את הדרישות המרכזיות של מצריים. היא רצתה בסיני וקיבלה אותה; היא רצתה בהסדר עם ישראל וקיבלה אותו. ישראל רצתה בשלום, אבל בעיקר ביחסי־שכנות טובים ונורמאליים, ואת אלה היא לא קיבלה. כדי לקבל אותם חייבים המצרים להחליט שברצונם לתת אותם לישראל.

מה שקורה במציאות זה שהיחסים עם ישראל נמצאים אצל המצרים בעדיפות נמוכה למדי בסולם־העדיפויות הלאומי שלהם. יש להם עדיפויות חשובות בהרבה, כגון חזרת מצרים לתפקידה המסורתי כמנהיגת העולם הערבי. אין הם מעוניינים לשפר את יחסיהם עם ישראל.

■ ■ ■

פ רס משתדל לפתות לא רק את המצרים. הוא חייב לפתות גם את הישראלים. ואי־אפשר לפתות את הישראלים בכך

„אולי זה לא מזיק, אבל זה גם לא מועיל. סתם יום של חול, וגם של קצת בלוף!"

שאומרים להם שצריך לוותר למצריים בעניין טאבה. לכן מבטיחים להם נורמליזאציה ביחסים בין שתי המדינות.

נורמליזאציה? הרי לזאת בדיוק התחייבו המצרים בחוזה־השלום משנת 1979, ובעשרות הסכמים נוספים משנת 1980, שהם התמידו להפר אותם בגלוי ובמצח נחושה.

שגריר? חוזה־השלום מחייב את שתי המדינות להחליף ביניהן שגרירים־תושבים. אי הימצאותו של שגריר מצרי בישראל הוא הפרה בוטה של חוזה־השלום. גם האמריקאים הבינו זאת, והנשיא רגן ושר־החוץ שולץ ביקשו וקיבלו הבטחה מן הנשיא מובארכ, ששגריר מצרי יוחזר ארצה. הבטחה זאת ניתנה כבר לפני שנתיים בקירוב. רוצה לומר, כל עוד אין ישראל משלמת תמורת החזרת השגריר, נוסף על מה שהיא כבר שילמה בקמפ־דייוויד, לא יהיה כאן שגריר מצרי.

וכה הלאה וכה הלאה. אפילו על החיפושים אחרי הצוללת דקר כבר הוסכם לפני שנים, וב־1980 בא צוות ישראלי לערוך נסיון במצולות מול אלכסנדריה. עתה מציגים לנו את העניין כהצלחה דיפלומטית גדולה וכמיקדמה שהמצרים מוכנים לתת לנו עוד בטרם נחתם שטר־הבוררות על טאבה.

במאמר מוסגר יצויין שתנאי החיפוש אף הורעו בהשוואה לעבר. בניגוד ל־1980, אסור ליחידות חיל־הים הישראלי להש־תתף היום בחיפושים. ובכלל, קשה להבין מדוע מרשים לעצמם

„פרס לא יוכל לספק את שאיפות מובארכ וצרכיו, גם אם הוא ימציא שוב ביטויים מפוצצים חדשים..."

המצרים לדרוש הישגים פוליטיים תמורת הסכמה לפעולה הומניטארית, כמשיית צוות שטבע בים.

■ ■ ■

כ יוצא שהמצרים דורשים ומקבלים מן הישראלים תשלום כל העת תמורת אותה הסחורה שהם מספקים לישראל לשיעורין, או אינם מספקים אותה כלל.

זה באשר ליחסים הדו־צדדיים, שבהם אין למצרים עניין רב. מה שהמצרים רוצים באמת זה ליצור תנאים מדיניים ואחרים ש־ישכנעו את ישראל בכורח לסגת לקווי 1967.

המצרים רוצים בהקמתה של מדינה פלסטינית עצמאית ביהודה, שומרון וחבל־עזה, ובירתה ירושלים.

מובארכ ומימשלו יודעים שהם לא ישיגו זאת — או בכלל, או לא בטווח הנראה־לעין — גם לא משימעון פרס. אולם הם מקווים שיוכלו לפתות לכרסם בעמדות ישראל, כל עוד פרס מכהן כראש־ממשלה.

לכן יש להם עניין מסויים בפגישה. מה עוד שעצם המאבק למען הקמתה של מדינה פלסטינית עשוי, כך הם מקווים, לנקותם במעט, בעיני הערבים האחרים, מחטא החתימה על חוזה־השלום עם ישראל. במידה מסויימת, שיקול משיקולי מלך מארוקו, בהס־כימו לפגישה גלויה עם ראש ממשלת־ישראל.

הסיכון שאנו נוטלים על עצמנו בקיום פגישת פרס־מובארכ נעוץ בכך שהיחסים בין שתי המדינות לא רק שלא ישתפרו, אלא שהקשר בין שני המימשלים עלול אפילו להרע, בשל אכזבת המצרים. פרס לא יוכל לספק את שאיפות מובארכ וצרכיו בנושא הפלסטיני, אפילו אם ימציא ביטויים מפוצצים חדשים נוסח „נציגים פלסטיניים אותנטיים". מובארכ לא יוכל להסתפק בפתוח מויותורים ישראליים תכליתיים שפרס, למזלנו, לא יוכל לספק (ולא שלא ירצה לעשות זאת).

בהיעדר ויתורים כאלה, לא יהיה למצריים עניין למצוא חן בעיני הישראלים בעניין הנורמליזאציה. מה עוד שבינתיים הם הצליחו לעקור מידי הישראלים את הבוררות בטאבה.

גם אם ישלחו לכאן בחזרה שגריר, או מה? כבר התחייבו על כך בחוזה־השלום, הבטיחו זאת לאמריקאים, היו צריכים לעשות זאת — כדיבריהם — עם יציאת ישראל מלבנון.

כך נימצא כולנו דורכים במקום, עם קצת לחץ־דם עולה ויורד לפרקים, לנוכח המאמצים הכלתי־נלאים לזכות בדעת־קהל יותר אוהדת, בעיקר בארץ, אבל, כמובן, גם בחוץ־לארץ.

האם יש בזה משהו רע? האם זה מזיק?

לא, או לא בהכרח.

אולי זה לא מזיק, אבל זה גם לא מועיל. בסך־הכל לא מדיניות גדולה ולא דיפלומטיה מרחיקת־ראות. סתם יום של חול, וגם של קצת בלוף.

ח"כ אליהו בן־אלישר

אנשים

האם ביקש שר־האוצר לשעבר לקבל טיול לדרום־אמריקה? מיהו ה„גרון־עמוק" במערך?

■ **נלה יעקובי**, אשתו של שר־הכלכלה־והתכנון **גד יעקובי**, שלא היתה מאושרת מתיס־רוקתה הקצוצה הטריה, החלה להתרגל אליה ואינה מסתובבת עוד כשהיא מצוברחת. יעקובי גילתה כי השיער הקצוץ נוח לסידור, חוסך ריצות למיספרות ומעל הכל — מכליט את תווי הפנים — שילוב מומלץ.

■ 38 שנות נישואין חגגו **לאה ויצחק רבין** ביום השבת. בתגובה על קריאות ההתפעלות שקצר משך־הנישואין הארוך, ענה רבין: „אני מאמין במוסד הנישואין."

■ חבר־הכנסת **עובדיה ע־לי**, שהוא גם ראש־עיריית עפולה, עורר תהיות במיפלגתו. חרות, כשהחליט להעניק אזר־חות־כבוד של עירו לראש־הממ־שלה **שימעון פרס**, חודשיים בלבד לפני עלייתו של ראש־מיפלגתו של עלי, **יצחק ש־מיר**, לשילטון.

■ רכילות המסתובבת בחוגי המערך גורסת, כי השר־לשעבר **יצחק מודעי** ביקש מ**משה מנדבלאום**, נגיד בנק־ישראל לשעבר, בשעה ששהה בניו־יורק, שיסדר לו ביקור באחת מ־ארצות היבשת הדרום אמרי־קאית, למען יראו הכל שהוא עדיין מבוקש ובעניינים.

■ בעת הוויכוחים סביב המדידות באיזור טאבה, נערר קולו של בעל־האינטרס העיקרי שם, המלונאי **אלי פפושדו**, בעל מלון־המחלוקת אביה־סו־נסטה. פפושדו עזב את הארץ לכמה מהימים הסוערים ביותר בעניינו.

■ מי שהוזעק לטאבה, לעו־מת זאת, הוא **אבישי אמיר**, דובר מישרד־האנרגיה. הוא גו־ייס לכמה ימי־מילואים, ונטש את מישרדו האפורוי לטובת מרכז־העניינים. תפקידו בטאבה — דוברות למדידות הכל־כך מדוברות.

■ השרים **מרדכי גור** (מע־רך) ו**משה קצב** (ליכוד) הוס־מכו לטפל בפרוייקט לשיקום מ־כורי־סמים. במהלך הדיונים נוצ־רו חילוקי־דיעות בין השניים, המשתייכים לגושים הפוליטיים היריבים. מי יעמוד בראש הפ־רוייקט? את הוויכוח קטע גור בנימה מעשית: „בשביל מה לנו להתווכח? ממילא בעוד חודשיים — עם בוא הרוטציה — איני בטוח שאכהן בממשלה."

■ שר בכיר במערך העיר על תופעת הפה־הגדול של עמיתו מוטה גור: „נו טוב, גם לנו יש גרון עמוק."

■ בעידן של האיום בשבי־תת־אחיות נוספת, נזכרו בליש־כת ראש־הממשלה כי בשביתה הקודמת הציע **אייבי נתן** את שירותיו הטובים למציאת פי־תרון מהיר למשבר. אחרי שישב עם האחיות שעות על גבי שעות, הרים גם אייבי הגדול ידיים ו־צילצל בהיסטריה: „אי־אפשר ל־שבת איתן, אין טעם: אני יושב שעות ומשכנע שמונה אחיות מ־תוך עשר. רק מוציא את הרג־ליים — קמות שתי המתנגדות והופכות את הקערה על פיה."

■ **רינה גינדי**, אלמנתו של הקבלן **אברהם גינדי**, החלי־טה שלא להיענות לבקשות הר־בות המופנות אליה להתראיין. גינדי טוענת שהיא וילדיה נחש־פו יותר מדי לתקשורת, בעטיה של הטרגדיה שפקדה אותם, ולכן היא מעדיפה להתרחק מהזרקורים.

■ מי זה האשם תמיד? **ליחזקאל זבאי**, מנכ"ל מקו־רות, יש גירסה מעניינת: זוהי קבוצה של ערבים השרים באח־רונה בטלוויזיה. רק אשתו **טו־בה**, הצילה את כבודה של הדמות הפופולרית, שהפכה כבר לחלק מהפולקלור, והסבירה כי זוהי תחפושתו של **יאיר ניצני**, מנכ"ל הד־ארצי, תחפושת שה־חלה כהלצה והפכה ללהיט.

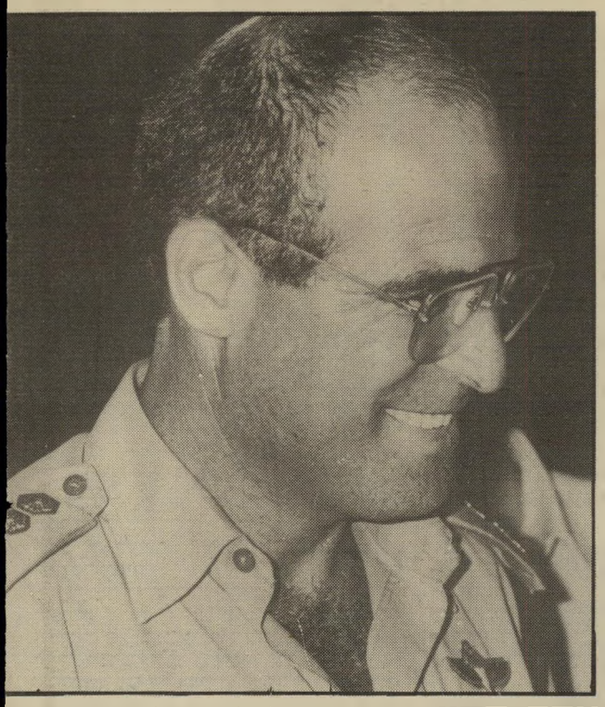
■ בני־הזוג זכאי חיתנו את הבת ביום הראשון במושב בית־אורה, שם הם מתגוררים. בניגוד **לאלים** ו**רפי סויסה**, הסתפקו הזכאים ברשימת־אורחים מצומ־צמת יחסית.

■ **דברה הנרי**, השחקנית הראשית במחזמר שורת המק־הלה, המוצג בימים אלה בארץ, סיפרה כי למרות העובדה שתפ־קידה דורש ממנה להפגין יכו־לת־ריקוד וירטואוזית ממש, שכ־חר הבוחנים לבקש ממנה לרקוד כשנבחנה לתפקיד, וכל מה ש־התבקשה לעשות היה לשיר ו־לקרוא מונולוגים. כך זכתה ב־תפקיד המבוקש.

■ השחקן **נתן דטנר** חוזר שנית לתפקיד מקי מתוך אופ־רה בגרוש, תפקיד שאותו גילם לראשונה לפני חמש שנים. התפקיד אומנם לא השתנה, אך המחזה — כן. בקרוב יתחילו בתיאטרון באר־שבע בחזרות לפי עיבודו של **אלן אייקבורן**, „חזרות אחרונות בהחלט של התיאטרון המקומי". המחזה הפך ללהיט מוסיקלי בלונדון.

■ חברת־הכנסת **נאווה א־רד** הופתעה מאוד, משהועברה אליה פניה של קובי ריין, ספר צפון־תל־אביבי, שתסור למספר־תו. הספר שקרא בהעולם־הזה כי ארד מסרבת לשנות את תס־רוקת הקוקו המסורתית שלה לתסרוקת מודרנית יותר, פשוט לקח על עצמו את המשימה והוא בטוח שהוא יהיה האיש שיצליח לשכנע את ארד העקשנית לשנות תדמית.

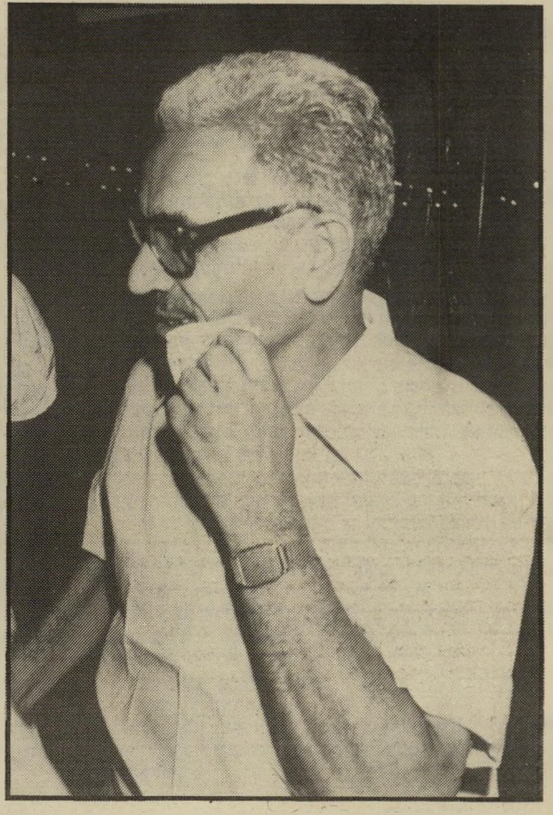
■ עוד מסימני מעמדה המת־חזק והולך של ישראל ברחבי־העולם: בפעם הראשונה בהיס־

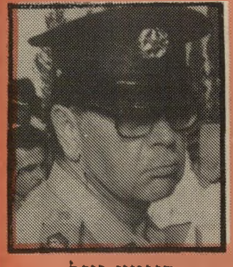
אסף חפץ ניצב־המישנה שעלה לכותרות לפני שנתיים, עת הועמד לדין מישמעתי שממנו יצא זכאי, נראה השבוע מבלה במסיבה. חפץ היווה אטרקציה לצלמים ושיתף עימם פעולה ברצון. תוך כדי כך התלונן ברצינות גמורה שאינו פוטוגני כשהוא חובש את כובע־המישטרה. לכן הונצח בלעדיו.

ישראל קיסר מזכ"ל ההסתדרות הגיע בגפו לאחת מחתונות השבוע וזכה בנשיקה מצלצלת מפיה המרוח בליפסטיק של מכרה (מימין). צלמי העיתונות שנכחו במקום עטו על הסצינה. כדי להנציחה, אולם קיסר המבוהל שלף בזריזות מימחטה (למטה) וקינח את לחיו מהסימן.

וגר זאב עם כבש

בנימין זיגל
חכם

● ביום השישי שעבר התארח ני־צב בדימוס **בנימין זיגל**, שהטיל מוראו על אנשי־הציבור בארץ במשך שנים, במועצת מנחמיה שבצפון־הארץ. זיגל נאם במתנ"ס המקומי ומי היה מארחו, אם לא ראש־המועצה — מיודעו־משכבר, **בני שליטא**? כזכור, חילופי־הדברים הקשים בין השניים, עת נחקר שליטא בחשד עבירות של שוחד מיני, עשו כותרות. זיגל התפלא בקול כיצד הוזמן למנ־חמיה, מיבצרו של שליטא.

ראש־המועצה, מפוייס ונינוח, הסביר לו שהדבר נעשה, כמובן, בידיעתו. לא זו בלבד, אלא שבדברי־ההקדמה להרצאתו של זיגל, החמיא לו שליטא: „זיגל היה קצין חכם: עובדה שהיה לו די שכל שלא להסתבך יותר מדי איתי."

נוסטלגיה

● פגישה שכזאת אירעה השבוע באחת המסיבות בין מוכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר לבין אחד מוותיקי ההסתדרות. הפגישה הנרגשת לא העלתה זיכרונות הסתדרותיים דווקא, אלא זיכרונות צבאיים די מביכים.

הוותיק, הסתבר לנוכחים בפגישה, היה מפקדו של קיסר ושל אח"מים נוספים מתחום הפוליטיקה והאקדמיה בקורס צבאי. בתום הקורס הוא חילק לחניכים המכובדים את טופסי הבחינה הסופית, העיף מבט מלא־אמון בחשובים שהיו ישובים בדריכות ליד השולחנות ויצא מהחדר. הרי אין לצפות שחניכים כל־כך מכובדים יעלו על דעתם להעתיק זה מזה!

אך יצא המפקד מהחדר — החלה החגיגה האמיתית: החניכים ממש התחננו לפני שכניהם לשתף אותה במידע. כל זה התרחש לעיני מצלמה נסתרת ולאוזני מיקרופונים, שהוטמנו ברחבי החדר. אחרי הבחינה יכלו הנבחנים לחזות במה שחזה מפקדם רקות ספורות קודם לכן, ולהסמיק בהתאם.

גם ממרחק של שנים, לא יכול היה קיסר שלא לחייך במבוכה לשמע הסיפור.

טוריה תופיע מקהלה ישראלית בספרד. המדובר ב־32 זמרי קאמרן ומנצחם **אבנר איתי**, שיופיעו שם בשני פסטיבלים: הפסטיבל הבינלאומי למקהלות ימי המקהלה בברצלונה ופסטיבל אלאווה שבעיר ויטוריה בחבל הבאסקים.

■ אחרי שבכתבה בג'רוזלם פוסט נאמר כי ירושלים היא „עריסת שלוש הדתות המונותאיסטיות", התקבל במערכת מיכתב נזעם של הפרופסור **ישעיהו ליבוביץ**, ובו כמה תיקוני־טעויות. ראשית, ערש האיסלאם במכה ומדינה. שנית, ערש היהדות בארם־נהריים או במידבר סיני. שלישית, הנצרות, שהערש שלה אכן בירושלים, אינה מונותאיסטית.

■ **פלג רדי**, אחד משלושת גיבורי פרשת השב"כ, נכח בחתונת בתו של **יחזקאל זכאי**, מנכ"ל מקורות. משנתבקש רדי לחצות את האולם כדי להצטלם עם ראש־הממשלה, **שמעון פרס**, עיווה את פניו והביע את דעתו הבלתי משתמעת לשתי פנים בנושא. במשך כל הערב הקפיד רדי לשמור מרחק מפרס, שכזכור, סבר שרדי וחבריו — ראובן חזק ורפי מלכה — ניסו לעשות פוטש בשב"כ.

■ „חודש עמוס חתונות," התלוננה סגנית שר־הבריאות **שושנה ארבלי־אלמוזלי־נו**. סגנית־השר מיהרה לעזוב את חתונת זכאי שהתקיימה במוצש אורה שליד ירושלים לטובת אשדוד, שם התקיימה חתונה נוספת שהיה עליה לפקוד.

■ **טובה זכאי**, אשתו של יחזקאל זכאי, סבבה מודאגת בימים האחרונים. זכאי גילתה כי חלק ממוזמניה לחתונת בתה לא ידעו על החתונה כלל, מכיוון שלא הגיעו אליהם הזמנות. זכאי זכרה היטב למי שלחה הזמנה. הפיתרונים לדואר־ישראל, אך כאב־הראש היה נחלתה הבלעדית של זכאי.

■ במהלך החתונה ניסו האב המאושר יחזקאל זכאי ואחד האורחים — השר **משה שחל** — לשדך שידוך נוסף — את בנו של שחל לאחת משלוש בנותיו הנותרות של זכאי. דיברו, דיברו — לא ידוע מה עשו.

■ **דליה קלישבסקי**, עסקנית בכירה בהסתדרות, צולמה לאחרונה עם השר **יגאל הורביץ** באירוע חגיגי. הכיתוב היה: „השר הורביץ עם ידידה." קלישבסקי נזכרה שצולמה לפני שנה עם ראש־הממשלה שמעון פרס. אז היה הכיתוב: „שמעון פרס ואשתו."

■ **רון נחמן**, ראש מועצת אריאל, שהיה המשנה למנכ"ל רשות־השידור, נראה השבוע כשהוא דן בלהט בבעיות רשות־השידור. משנשאל האם הוא מתגעגע לתפקידו הקודם, השיב חד־משמעית: „בשום פנים ואופן לא!"

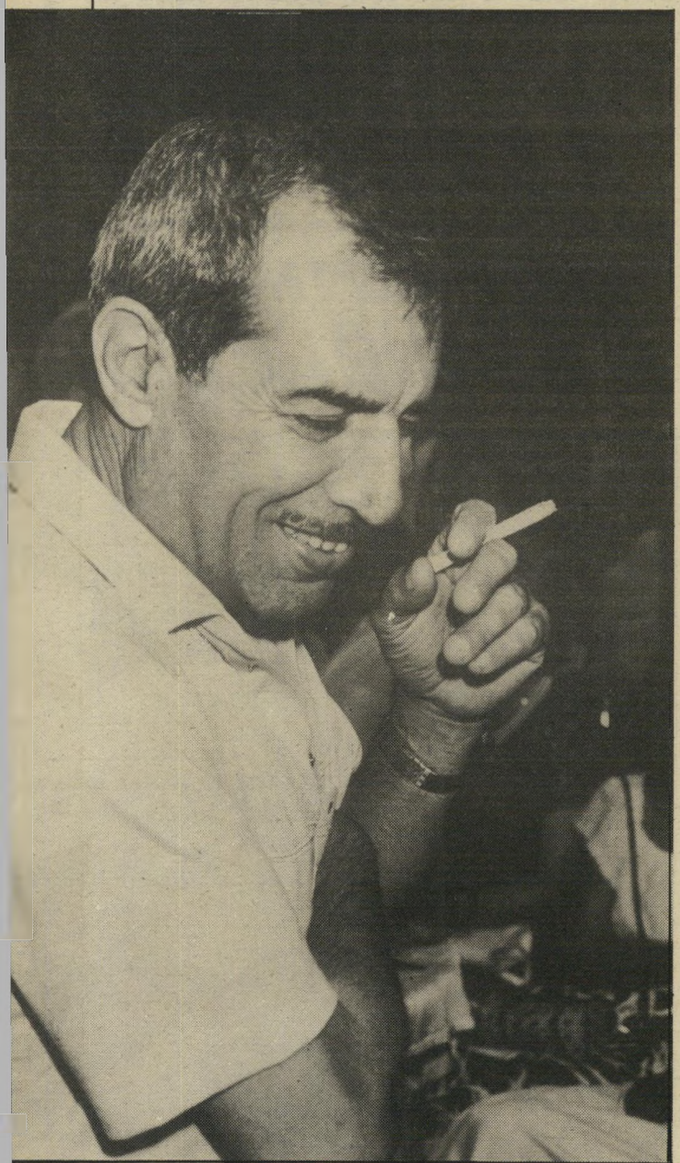
■ „לא חשוב מה תכתוב עליי, כל עוד תאיית את שמי נכונה!" כך גורסים רבים בהתייחסם לתיקשורת. לפחות בחלק השני דוגל **בועז אפלבאום**, מנהל לישכת ראש־הממשלה, המדגיש את החשיבות באיות המדוייק של שמו, כל אימת שהוא זוכה בכיסוי תיקשורתי. מוצאו של אפלבאום הוא אומנם רוסי, אך פירוש שמו הוא דווקא — בגרמנית — עץ־תפוח.

דפנה ברק

ברברה אמויאל הכתבת לענייני־פלילים של היומון בשפה האנגלית „ג'רוזלם פוסט", בעלת ההופעה המרשימה (מימין), בלטה בלבושה בחתונתו של דויד סויסה ביום השלישי. אשה אחרת – ורדה טלמור, בעלת המראה האכזוטי (משמאל), היוותה בת־תחרות לאמויאל, בלבושה ועדייה המעניינים. ורדה היא אשת־אופנה וכתבת של מקומונים.

זכריה בנאי נראה בלבוש אזרחי באחת המסיבות. רבים לא זיהו את בנאי, שהוא תת־ניצב במישטרת־ישראל, העומד בראש החקירה המדוברת ביותר במדינה – החקירה של פרשת רצח השבויים בקו 300. תת־ניצב בנאי זוהה על־ידי כמה מהנוכחים במסיבה – רק אחרי שאמר לאחד מהם – אולי בהלצה, שבכוונתו להזמינו לחקירה המפורסמת.

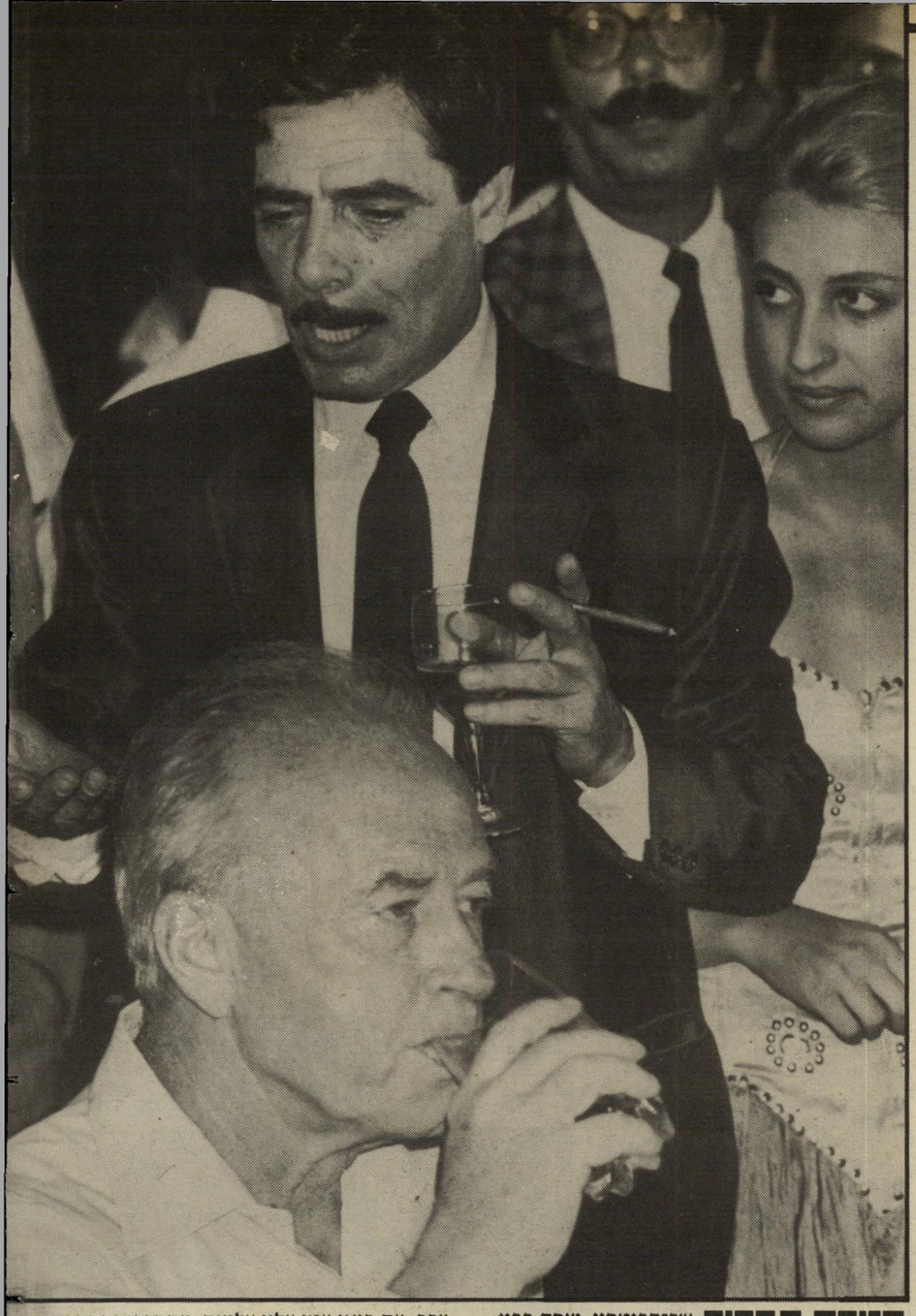
יחזקאל שרעבי נהגו המסור מזה שנים של יצחק רבין, רץ השבוע מחתונה לחתונה עם הבוס. בים השלישי, פעמיים כי טוב, עשה שיא – שלוש חתונות בערב אחד. אפילו יחזקאל טוב־המזג נראה סחוט באותו לילה.

חתונת בנו של רפי סויסה

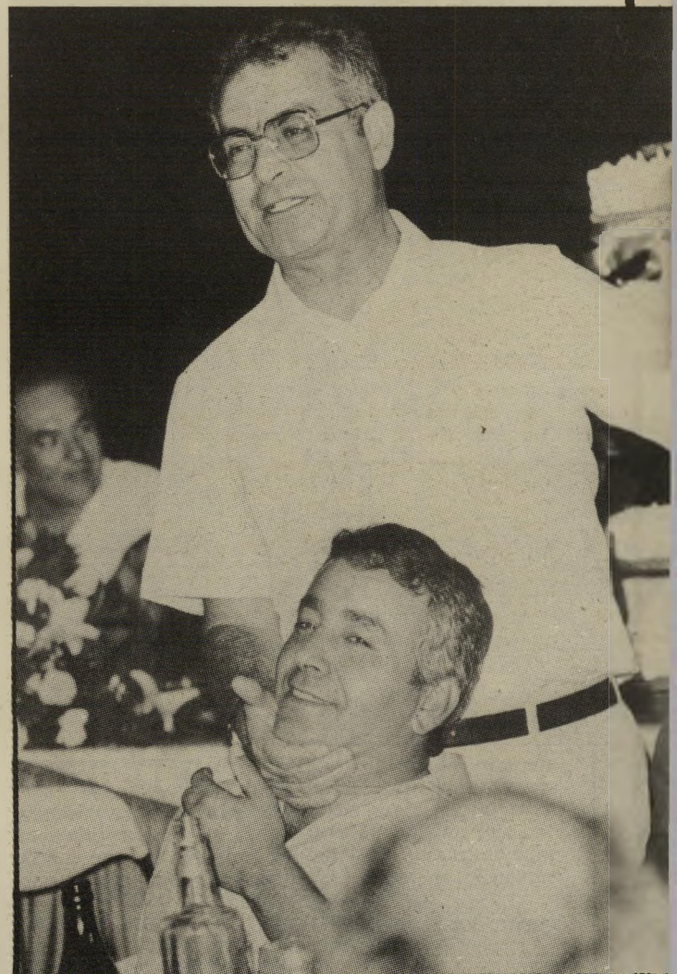

הפכה להפגנה פוליטית ואישית: מי שבא – בא להפגין למענו, ומי שלא בא, לא נעדר במיקרה

מיפקד נוכחות

הנוכח הבכיר שר־הביטחון, יצחק רבין, בא לחתונה באיחור ניכר. היתה זאת החתונה השלישית שבה כיכב באותו ערב. עם בואו עטו עליו צלמים, מתחככים וסקרנים. אחרי־כן, כשכוסית צמודה בידו, שיעשע את נציגי־התיקשורת והיה מאחרוני הפורשים מהמסיבה.

אחווה מארוקאית סגן יושב־ראש הכנסת אהרון נחמי־אס מהמערך (עומד) וראש־מועצת מיגדל־העמק שאול עמור, מהליכוד, טרחו ובאו להזדהות עם סויסה.

ב יום השלישי בלילה היתה תנועה סואנת במיוחד ברחובות העיר השלווה רחובות. מכוניות סבבו שוב ושוב בכבישי העיר. רבים מהנהגים אחזו בידיהם במפה קטנה, וניסו להיעזר בעוברים ושבים. כל מי מהמוזמנים שניסה להיעזר במפה שצורפה להזמנה — התקשה להגיע למחוז־חפצו ונותר משוטט ברחובות רחובות. אנשי־ציבור שנמנעו מלהופיע בחתונתם של ורד סובי ודויד סויסה, בנו של הגונדר רפי סויסה, יכלו בנקל לתרץ את אי־בואם במישפט: „חיפשתי שעות את מקום החתונה. לבסוף התייאשתי...“

הסקרנות לדעת מי נענה להזמנה ומי לא חרגה הפעם מגבולות יצר־הרכילות הרגיל. למיפלגת־העבודה

ומי לא בא

„חיכיתי, חיכיתי, בכיתי, ומי לא בא...“ סויסה היה באחרונה קרוב לדמעות יותר מפעם אחת. צירוף הנסיבות — הסתבכותו של הבן דויד ומאסרו בן השנתיים בכלא הצרפתי, ואחר־כך הטחת ההאשמות נגדו — גרם לגבר הרגשני לפרוק את כאבו. אך קשה להניח כי הוא באמת חיכה שכל האח"מים אשר הוזמנו לחגוג עימו את חתונת בנו, דויד, אכן יופיעו. בעיצומם של הפירסומים הבלתי־נעימים נגדו. פוליטיקאי משופשף כמו סויסה מכיר היטב את חולשותיהם של העסקנים, ולכן, ודאי, לא התאכזב מכך שרק קומץ שרים וחברי־כנסת היו בין מאות החוגגים.

במישאל מיקרי שערכתי בין שרים וחברי־כנסת שנעדרו מהשימחה — כאלה הנוהגים להיראות באירועים מעין זה, היו שממש התחננו לדבר עימי „שלא לציטוט“. ואילו אחרים דיברו באי־נוחות, או שמה רק היה נדמה לי כך:

● השר יגאל הורוביץ: „מדוע לא באתי? לא בגלל הרגישות. פשוט היתה חתונה באותו היום בכפר (כפר ורבורג). אחרת הייתי בא! תדגישי את זה!“

● השר עזר ויצמן: „ראשית, אני לא זוכר אם הוזמנתי. את חושבת שכן? אז יכול להיות שלא הזכירו לי. החלפתי מזכירות, אבל אין לראות בכך משהו משמעותי. זה לא בגלל הפירסומים נגד סויסה. חס־וחלילה!“

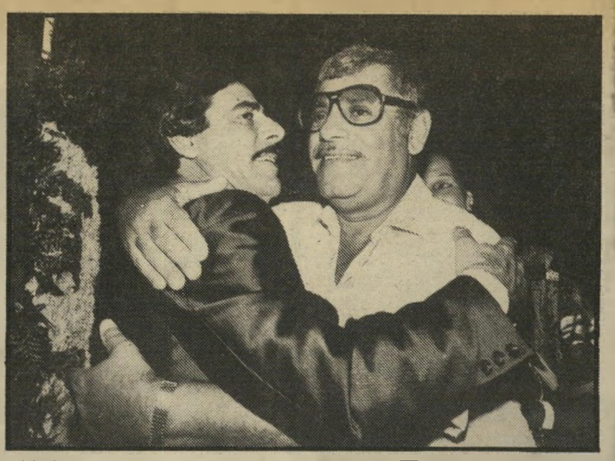
● השר משה קצב: „היו לי באותו היום שלוש שמחות — שתי חתונות ובר־מיצווה. הסתובבתי בין אופקים וקריית־מלאכי, ולא הספקתי להגיע לחתונה של סויסה. מה פתאום בגלל הפירסומים? אין לכך שום קשר!“

● ח"כ בנימין (.פואד") בן־אליעזר: „לפני שבועיים רולי אשתי שברה את היד, והיא בגבס. חוץ מזה, היא שוכבת חולה עם חום גבוה. הסברתי זאת גם לסויסה אישית: לולא זה — בוודאי היינו באים!“

● ח"כ שבח וייס: „אני שלחתי לו מיברק־ברכה: הסיבה להיעדרותי לא קשורה במה שקורה לו. זה פשוט נורא קשה לי, נורא רחוק מחיפה (מקום מגוריו). חוץ מזה, היתה לי באותו היום — יום חמישי — שימחה מישפחתית, ואומר לך בגילוי לב: איני נוסע לחתונות, רק לשמחות מישפחתיות!“

חבר־הכנסת וייס אכן אינו נוהג לבוא לאירועים מעין אלה. אולם היתה לו טעות: חתונת סויסה נערכה ביום השלישי, ולא ביום החמישי.

האח השוטר

תת־ניצב שימעון סביר, חוקר המישטרה הב־כיר, הדומה כשתי טיפות־מים לאחיו גונדר רפי סויסה (בשחור), המתחבק עימו. הלשונות הרעות הלעיזו, כי היתה מתיחות בין שני האחים על רקע מעצרו של דויד סויסה בצרפת. רגשות האחווה והחיבה ההדדיים שהפגינו השניים בחתונה נראו אמיתיים.

יצא שם של חבורה המפגה את גבה לכל אחד מחבריה שהועלו נגדו האשמות כלשהן, גם אם לא הוכח עדיין דבר. היה זה יצחק רבין — שעבר חווייה כזאת על בשרו, בפרשת חשבון־הדולארים — שהגיב על התאבדות יעקב לווינסון: „איש־איש לגורלו...״

רבין דווקא היה שם ביום השלישי בערב.

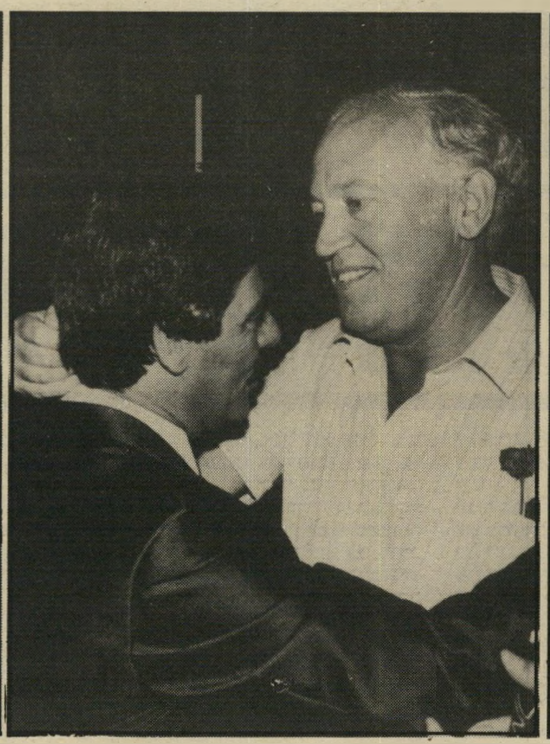
מלבד ראש־הממשלה לשעבר, היו ממיפלגתו: גד יעקובי, חיים בר־לב, רויר ליבאי, אורה נמיר, נאווה ארד,

(המשך בעמוד 16)

נציגו של פרס

בועז אפלבאום, מנהל לישכת ראש־הממש־לה, בא בין ראשוני המוזמנים. הוא הביא עימו את מתנתם של סוניה ושימעון פרס. ראש־הממשלה נעדר מהחתונה, מכיוון ששהה בחו״ל – הפעם בקאמרון – ואילו רעייתו שוחחה עם סויסה בטלפון.

קפיצה חפוזה

שלמה („צ׳יץ״) להט, ראש־עיריית תל־אביב, ממש קפץ לכמה דקות בתחילת הערב, כדי לברך את הזוג המאושר.

רישום נוכחות

שר־הכלכלה־והתיכנון גד יעקו־בי בא בין המוזמנים הראשונים, עם רעייתו היפה נלה. השניים פרשו כבר בתחילת הערב.

בנים בכלא

השייח׳ ג׳אבר מועדי, שבניו מרצים מאסר־עולם בכלא בעוון רצח, בלט בתילבושתו המסורתית בין קהל המוזמנים הגדול.

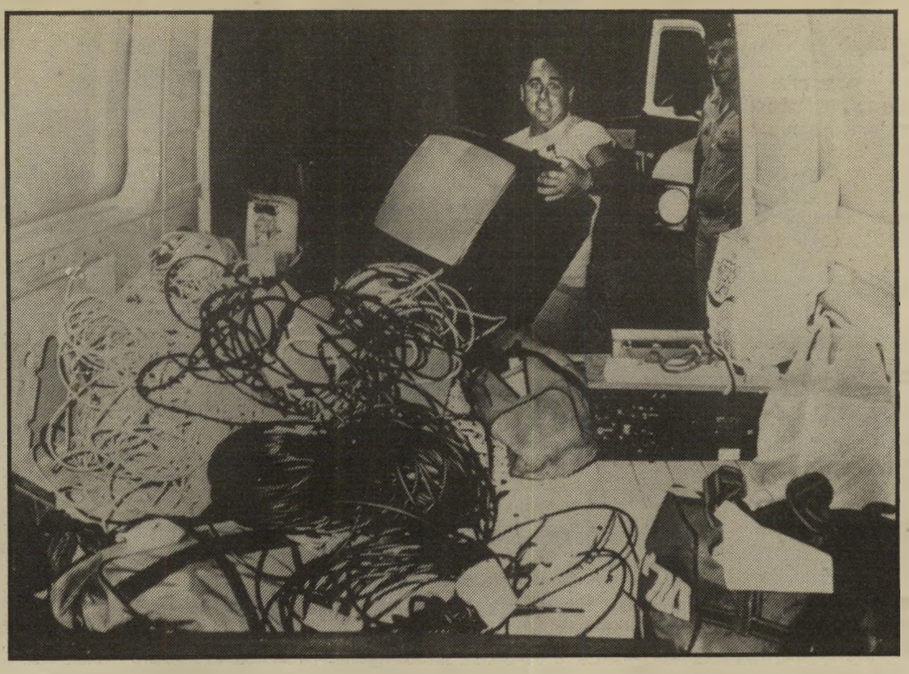
בירכת השר

חיים בר־לב, שר־המישטרה, בא עם רעייתו תמר בתחילת הערב, ונותר כמעט עד תום השימחה. נוכחותו הממושכת והאהדה שהפגין התפרשה כהפגנת־גיבוי לסויסה, שאותו מינה בר־לב כנציב שרות בתי־הסוהר.

אח לצרה

ראש־עיריית אשדוד, אריה אזולאי, שגם שמו עלה לאחרונה לכותרות בקשר לחקירה מישטרתית, ושאפילו בילה לילות אחדים בבית־המעצר של אבו־כביר, בא להביע הזדהות עם סויסה ביום שימחתו. לאזולאי נלוותה אשתו.

תחנה אחת חוסלה: פקיד מוציא את המכשיר. בעוד שעה תשדר שוב

שודדי-הים של גלי האתר

איך נשמע הרעיון שחברי מאפיה בארצות־הברית יתחילו לשלם מס־ערך־מוסף ומס־הכנסה על הכנסות מוצהרות מגניבות? בארצות־הברית זה עוד לא קרה, אבל בארץ זה כן קורה, בימים אלה ממש.

הם אומנם אינם חברי־המאפיה, והם ייעלבו עד עימקי נישמתם מן ההשוואה, אבל, כמו במאפיה, יש להם אירגון־גג, הם פועלים תוך עזרה הדדית ראויה לציון, יש ביניהם פושעים פליליים לשעבר, ועל־פי החוק של היום, הם גונבים.

זאת עובדה שאי־אפשר להתכחש לה, למרות דיבריהם, שהם מוכנים בכל רגע לשנות את הסטאטוס, אם רק יאפשרו להם.

עושים כסף בקלות

אלה הם בעלי תחנות הטלוויזיה בכבלים, הגונבים בראש חוצות זכויות־יוצרים והכובשים לעצמם מקום של כבוד בתרבות־הפנאי של המוני ישראלים.

כיום פועלות בארץ בערך 250 תחנות־שידור פיראטיות. יש להן 150 אלף מנויים ומחזורים של מיליוני דולארים בשנה — זאת עוצמה בלתי־מבוטלת. בעוד שחלקים ניכרים של הארץ נופלים במהירות מסחררת ברשת הכבלים, צץ במוחו של ח"כ מאיר שטרית רעיון: אולי כדאי להגיש הצעת־חוק־טלוויזיה־בכבלים לעורי־הפיתוח בלבד?

ועדת־הכלכלה של הכנסת, ברא־שות ח"כ אליהו שפייזר, הגיעה גם היא למסקנה כי הרעיון הוא לא רע, ובעצם כדאי להחיל אותו על כל חלקי הארץ. אמנון רובינשטין רחף וזירז, הוועדה ישבה על המדוכה בכובד־ראש, עד שסוף־סוף, בחודש האחרון, נולד הילד.

אך זה היה ארבע שנים מאוחר מדי. מפני שעל גגות השיכונים בערי־הארץ כבר נקבעו עובדות, נוצרו נורמות, ואנשים שהחוק אינו מרתיע אותם התחילו לראות בכסף הרבה כסף.

כסף זה נעשה בקלות. לא בזכות תוכניות בתחומי הבידור והמוסיקה, האמנות, התרבות והספורט. לא בזכות סיפורי־עבודה ותוכניות־דראמה, ולא בזכות חדשות מקומיות בהפקה עצ־מית, כפי שהיתה רוצה לראות ועדת הכלכלה של הכנסת — אלא בזכות סרטים, ועוד סרטים ועוד סרטים. שלושה־ארבעה סרטים ליום.

הצופים מעריפים את הסרטים על פני תוכניות התעודה והמלל המשו־דרות בטלוויזיה הירושלמית, ואת המנ־גינה הזאת אי־אפשר להפסיק.

„אנחנו נמשיך לשדר!"

בל עבשיו באה הכנסת וחוקקה חוק. הארץ תחולק ל־15 עד 25 איזורים. יהיו מיכרזים. המיכרזים יהיו פתוחים ובעלי האמצעים, היכולת האירגונית, הידע, הנסיון המיקצועי, אשר לא הורשעו בעבירות שיש בהן קלון, הם שיזכו. הסיכוי של בעלי התחנות, שלקחו את החוק בידיהם בארבע השנים האחרונות, הוא לא מן הטובים.

„כבר עכשיו כולם יודעים שתדי־ראן ומוטורולה יקבלו את המיכרזים, אז חבל על הנייר," אומר אברהם. הוא מסרב להזדהות בשמו המלא עד שישתכנע שיש לו סיכוי הוגן, כדבריו, לזכות במיכרז.

מה יקרה אם לא יזכה? „פשוט מאוד: נמשיך לשדר. יבואו לנתק? אז שי־נתקו, אנחנו למדנו לחיות עם זה."

השאלה היא איך יחיו עם זה בעלי הזיכיונות? „ואת הבעיה שלהם. אנחנו נילחם על הפרנסה שלנו."

נשמע פשוט מאוד, אבל רווי חומר־נפץ, מעין הכרזה על מילחמת־הכב־לים־הראשונה.

ובמילחמות יש לאברהם כבר נסיון רב. מאז התחיל את העסק של הכבלים הוא נלחם עם מישרד־התיקשורת, עם בעלי זכויות־היוצרים ובעלי בתי־הקולנוע, עם חברות־השמירה והחוק. אחרי כל המאבקים האלה הוא עדיין בעניינים, משדר ומרוויח לא רע.

כי בינתיים שום דבר לא השתנה.

נכון, יש חוק. אבל הוא אמור אולי להיות מוחל רק בעוד שנה, עד ש„המועצה לשידורי כבלים", האמורה להיבחר, תקבע את המדיניות לגבי סוג השידורים, תוכנם, רמתם, היקפם ומי עידיהם, ותגבש תוכניות על דרכי הפיקוח ומתן הזכות לבעלי־הזיכיונות.

אלא שהאנשים המתורבתים האלה, שיקבעו בשביל עם־ישראל כיצד יבלה את זמנו החופשי, עלולים להתעלם מהעובדה שהעם עצמו כבר החליט ובחר כיצד הוא מבלה את זמנו החופשי, ובשטח כבר יש עשרות ואולי מאות אנשים, אולי לא כל־כך מתורבתים, שהם בעלי־הזיכיונות בפועל.

לכסף אין ריח

לגבי הכבליסטים שום דבר לא ישתנה. אם יזכו במיכרז־הכל טוב ויפה. אם לא יזכו במיכרז, ימשיכו לצפצף על החוק. אם עד עתה ציפצפו על החוק שנקרא חוק הבזק, יצפצפו בעתיד על החוק שייקרא חוק הטלוויזיה בכבלים או משהו דומה — השם באמת לא משנה. מה שכן: תהיה תחרות עם בעלי־הזיכיונות החוקיים, יהיה אקשן, והמישטרה וקומנדו בזק יידרשו להרבה יותר מאמץ ממה שהפגינו עד עתה, ללא הצלחה יתרה.

„מהתחרות הזאת אנחנו נצא מנצ־חים, משום שהחוק יעמוד לצידנו," אומר בציניות הכבליסט אברהם ומפ־רש: „החוק אוסר על בעלי־הזיכיונות לשדר פירסומת במשך חמש השנים הראשונות. הם לא ישדרו — אנחנו כן נשדר. כי בין כך ובין כך אנחנו עוברים על החוק.

„כדי לכסות על ההפסדים שלהם הם יצטרכו לגבות דמי־מנוי גבוהים. אנחנו נגבה דמי־מנוי נמוכים פי כמה, ולכן אף אחד לא יתחבר אליהם."

אברהם הוא צעיר נאה וגבוה. הוא עובר בשיתוף עם עוד אברהם אחר, קשיש יותר ונוטה להשמנה. כבר שבע שנים הם ביחד, לכבלים הגיעו אחרי שפיטרו אותם מעבודתם, ומכיוון שלא רצו לעבוד בבניין. כיום אין להם בעיות פרנסה: „אני מרוויח טוב מפני שאני לא משלם מיסים." אומר אברהם הקשיש וממשיך לנתח את המצב: „אם הייתי פועל לפי החוק, הייתי משלם חלק קטן מס וחלק הייתי עושה הוצאות, כמו כולם, וגם הייתי מרוויח טוב."

אברהם־את־אברהם אולי לא משל־מים מיסים על כל הרווחים שלהם, אבל קבלות על פירסומת וציוד הם נותנים — ומס־ההכנסה מקבל. לדיברי אורי שטרית, בעל תחנת־כבלים גדולה בקריות במיפרץ חיפה, נמצאת ברשותו תעודת־עוסק־מורשה, כשהעיסוק המצויין בתעודה הוא: „בעל תחנת־כבלים." מסתבר שלכסף אין ריח. יד אחת מוציאה אל מחוץ לחוק, מגנד, אוסרת, מטילה קנסות כבדים — ויד שניה לוקחת.

עם ריבית והצמדה

אם תקום פעם ועדת־חקירה כדי לבדוק כיצד מתקיימת בראש חוצות, זמן כה רב, תופעה האסורה על פי החוק, וכיצד היא הצליחה לגדול למימדים שאליהם הגיעה, יידרשו כרכים רבים כדי למנות את כל האשמים.

אם החוק אינו נתן להם את הלגיטימציה, הם מקבלים אותה ממס־הכנסה. והחשוב מכל: הם זוכים בהכרה חד־משמעית של רבבות בתי־אב, הצופים בצמא בחומר המשודר. מהם גם אנשי מישטרה וחוק (ראה מיסגרת).

וגם בית־המישפט נתן להם לגי־טימציה. קיימת דוגמה אחת לפחות בה

(המשך בעמוד 20)

החוק ויו"ר ועדת־החוקה

אחד מדיירי הבניין ברחוב האלונים מס' 3 בקריית־ביאליק, שהיה מחובר לרשת הכבלים, הוא יו"ר ועדת החוקה, חוק ומישפט של הכנסת, אלי קולס.

כששאלנו אותו על כך, בשעתו, הגיב בנוסח – לא שמע־תי, לא ידעתי, לא ראיתי: „הבניין שבו אני מתגורר היה מחובר לרשת הכבלים. לא ידעתי שחובר. אני לא מתעסק עם הדברים האלה. לא נמצא הרבה בבניין. כשהעירו את תשומת־ליבי לכך, שאלתי שכנים ואמרו לי שהוא מחובר."

האם היום הבניין נותק? „לפי מיטב ידיעתי – כן. שאלתי וכך נאמר לי. אני לא אלקטרונאי ולא בדקתי את העניין מבחינה אלקטרונית, וגם לא מתכוון לבדוק."

רק לאחר שאנשי מישרד־התיקשורת ואיגוד מפיצי־הסרטים פשטו על הבית, העלה קולס בוועדת החוקה, חוק ומישפט הצעה להגדלת הקנסות על הפרת זכויות־יוצרים.

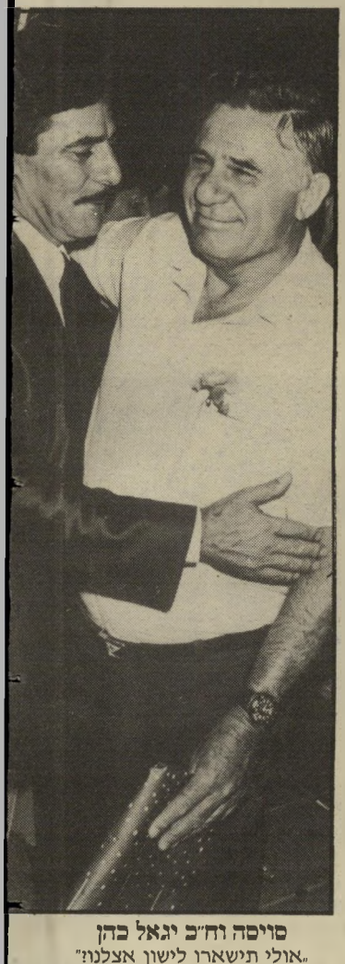
מיפקד נוכחות

(המשך מעמוד 15)

ישראל קיסר, יצחק פרץ וראשי־עיריות ועסקנים בכירים.

מי שנעדרו הפעם היו דווקא הבולטים בעסקני הליכוד. את כבודו של הליכוד, הנוהג בחבריו המסתבכים באופן יותר סימפטי, הצילו חבר־הכנסת בני שליטא שגם הוא חווה זאת אישית שטרח ובא ממנחמיה הרחוקה, ויגאל כהן, שהגיע מתל־עדשים. סויסה שהתרגש מהמחווה, אף הציע לכהן ואשתו, שולה, שפרשו מאוחר מהשימחה: „אולי תישארו לישון אצ־לנו?"

גם חבר־הכנסת אהרון אבו־חצירא, היודע, מניסיון בן שלוש שנים, מה יכולים לעולל לאדם פירסומים בלתי־

סויסה וח"כ יגאל כהן
„אולי תישארו לישון אצלנו?"

נעימים בעיתונות, הופיע במופגן.

בדרך לחרמון. הדשא במרכז וייסגל – מקום שאינו קרוב לשום מקום — היה מלא וגדוש בעיקר בעמך ובהרבה עיתונאים. העיתונות, אותה עיתונות שגרמה לסויסה עוגמת־נפש כה רבה לאחרונה, פשוט הצדיעה לו בנוכחותה. חלק אולי באו מתוך סקרנות ורצון לסקר את האירוע. אחרים, כמו חנה זמר, עורכת דבר, ואורי אבנרי, עורך העולם־הזה, באו להפגין נוכחות.

במהלך השימחה לא ניתן היה להבחין במרוייך מי ומי בנערים, למולם. תחילה היתה הפסקת־חשמל, ובאווירה האינטימית שנוצרה היה קשה לזהות את המתחככים. אחר־כך, בלהט הצפיפות, ההמולה והאווירה השמחה, זה נשכח מהלב.

בתחילת הערב אומנם ריחפה באוויר השאלה: מה כתוב בדוח עב־הכרס שבו מעיין סויסה בימים אלה, המכיל את ההאשמות המפורטות שהועלו נגדו? אך אחרי כמה כוסיות, גם זה נשטף מהלב.

בשעת לילה מאוחרת הסתיים האירוע: יצחק רבין, מאחרוני הפורשים מהמסיבה, נכנס למכוניתו. השכם ב־בוקר למחרת נועד לו סיור בחרמון. אליס סויסה, המארחת המושלמת, נפרדה מאחרוני האורחים, ושולה ויגאל כהן יצאו בדרכם הארוכה בחזרה לתל־עדשים שבעמק־יזרעאל.

רפי סויסה התכונן ללילה ארוך — עיון בדוח הוועדה וניסוח תגובותיו המפורטות.

יחצנים ויחצניות

התצלומים הופיעו בכל העיתונים, בעמודים העיקריים, בצבעים וגם בשחור־לבן: נער מחופש כאינדיאני הוליוודי ירד בכבש המטוס, כשהוא מברך את כולנו לשלום. בכותרות נאמר שהנער הזה, „שמש קטנה" שמו, הוא אינדיאני אמיתי, נכדו של לוחם אינדיאני מהולל ששמו מופיע בספרי ההיסטוריה, וגם בן לאם יהודיה כשרה. סיפור מהסרטים.

התצלומים והסיפורים מילאו את העיתונים במשך כמה ימים. גדולי־המדינה קיבלו את הצ'יף הקטן והצטלמו עימו בגאווה.

שמש קטן

האורח המכובד התקבל כנסיך, משהו בין המלכה־אם הבלגית ונכדו של המיקאדו היפאני.

איך נולד הפלא העיתונאי הזה? פשוט מאוד. את הילד הזה המציאו אנשי יחסי־הציבור של אל־על, שהחדירו את הסיפורים לכל כלי־התיקשורת. אומנם, אחר־כך התברר כי הנער אינו כל־כך צ'יף, והסבא המפורסם לא היה כל־כך סבא, ועוד ועוד. אך מה זה חשוב? היחצנים השיגו את שלהם.

את המילה „יחצנים" המצאתי לפני כמה שנים. ביקשתי לקצר את המושג „אנשי־יחסי־ציבור". אך התכוונתי גם לרמוז כי היחצנים הם היחסנים של ימינו, ובייחוד בעולם התיקשורת.

מאז הלכו היחצנים — ובעיקר היחצניות — מחיל אל חיל. הם כותבים כיום חלק גדול מן החומר המתפרסם בעיתונות הישראלית, ואולי את רובו. הם קובעים מה יקרא האזרח, מה יראה ומה ישמע, וגם איך ומתי.

קוראי העולם הזה, שלא מצאו בשבועון זה סיקור של המחזמר גבירתי הנאווה (גם המילה „מחזמר" הומצאה במערכת זו) רשאים לדעת את הסיבה. הנה היא: יחצנית זריזה וחשובה קיבלה על עצמה לקבוע מתי יכתוב כל אחד מעיתוני־ישראל על המחזמר. מכיוון שהעולם הזה אינו אוהב לקבל תכתיבים, הודענו בצער כי לא נכתוב על המחזמר כלל, ולא נצלם אותו.

האמת היא שאני רואה בראגה גוברת את ההשפעה ההרסנית של היחצנות על כלי־התיקשורת. יחצן מנוסה יכול כיום להכניס כל דבר לכל כלי־תיקשורת, כמעט בלי הגבלה. לעיתים נדמה כי היחצנים הפכו לעורכים האמיתיים של העיתונות, הרדיו והטלוויזיה. העורכים הרישמיים קיימים רק לצורכי ייצוג, כמשתתפים באירועים חגיגיים של ועדת־העורכים. את תוכן העיתונים קובעים היחצנים. הם העורכים גם רבות מתוכניות הרדיו והטלוויזיה.

אין לי דבר נגד יחצנות בתחומה הלגיטימי. פוליטיקאי, בימאי, צייר, מוסיקאי מעסיק יחצנים כדי שיעזרו לו להעביר את המסר שלו לציבור. יחצן מיקצועי טוב יספק לכלי־התיקשורת מידע אמיתי ולגיטימי, ויקל את עבודתם. יכול להיות בין שני הגורמים שיתוף־פעולה הוגן וסביר.

אך המצב שונה לגמרי. בישראל מופיע מדי יום הר אדיר של נייר — עיתונים תפוחים, מוספים, מקומונים, חינמונים. בעיתונות המשודרת המצב דומה. מכחינה כלכלית תלויה העיתונות ברובה על בלימה, ויש מחסור משווע בעיתונאים מאומנים, המסוגלים לכתוב עשר מילים רצופות בעברית סבירה בלי שגיאות. יש חלל ריק — ולתוכו פרצה היחצנות. תחת לתת מודעות בתשלום, היא מספקת ערימת־חומר מוכן־מראש, כמעט כולו טפל ותפל, לעיתונאים עצלים, המפרסמים אותו בחתימתם.

מבחינה זו אין הבדל בין יחצנות פוליטית („במיכתב חריף לשר־הבולשתים הודיע ח"כ באלוני...") ובין יחצנות אמנותית („תערוכתה של הציירת ציבעונה מכחולי — ראה תמונה — עוררה התפעלות כללית..."). הכל מתפרסם. אין אפס. למרות שכמעט הכל אפסי.

ניקוליי ואלכסנדרה

מבחינת הפרטים ההיסטוריים, היה הסרט ניקוליי ואלכסנדרה, שהוקרן בליל־שבת בטלוויזיה, מדוייק להפליא.

דמויות הבולשביקים — לנין, טרוצקי, סטאלין והאחרים — היו בסרט עשויים מקרטון, בלי תוכן חי. גם לשאר הדמויות לא היה עומק רב. אחרי הכל, זהו סרט אמריקאי. אך יש לו יתרון אחד: הוא גרם לנו לחשוב בפעם הראשונה על הצד השני של המטבע, מישפחת הצאר, שנרצחה ברם קר (אחרי דיון והצבעה בסובייט) על כל ילדיה — הנער החולה בהמופיליה יחד עם אחיותיו.

בין עשרות הדמויות ההיסטוריות בסרט, נראתה לי מאוד דמותו של גרגורי ראספוטין הנוראי, הנזיר השיכור והנואף, שהיה מסוגל בכוחו ההיפנוטי להפסיק את שטף־הדם של הצאריץ' הקטן. השחקן שגילם אותו העניק לדמות זו עומק בלתי־שיגרתי.

אך המעניין מכל היה, בעיני, אלכסנדר קרנסקי. פוליטיקאי אמיתי, שנאם נאומים חוצבי־להבות בדומה (הכנסת הרוסית דאז), שהועלה לפתע לגדולה על־ידי המיקריות של מהפכת־פברואר 1917. הוא נצמד לסיסמות הישנות של „אמא רוסיה" ו„לא לבגוד בצוואת חללינו הקדושים", ועל כן לא היה מסוגל לעשות את הדבר האחד שהיה עשוי להציל את המישטר הדמוקרטי מידי הבולשביקים: לעשות שלום לאלתר. על־כך הסתיימה הקריירה שלו בצורה משפילה למדי (שלא תוארה בסרט): הוא ברח לחו"ל בביגדי־אשה.

ניגוד מעניין: קרנסקי, הפוליטיקאי, איש־הפרלמנט, היה חסר־אונים בהגיעו לעמדת־המפתח הביצועית. ואילו לנין, התיאורטיקן, שכתב ונאם כל ימיו, שהתחיל כבר לחשוב שחייו יתבזבזו בגולה, ושאיש לא ישמע עליו לעולם — כשבא לפתע הרגע הגדול התגלה כאיש־ביצוע מוהיר.

ומול שניהם — דמותו הטראגית של הצאר ניקוליי, אדם אפסי, עקשן, מוגבל, הגון, נשלט על־ידי אשתו הגרמניה המטופשת, חלוש־אופי, בעל רצון טוב — שגרם מתוך טיפשות למילחמת־העולם הראשונה, שהורידה מיליונים אלי קבר.

שנית מצדה לא תיפול?

„אשר תקראו לה רוח הזמנים' / אינה אלא רוחם של האדונים עצמם / שבה משתקפים הזמנים" כך כתב גתה בפאוסט, כאשר שם ללעג את מדע־ההיסטוריה.

נזכרתי בפסוק זה כאשר ריאיין אותי לא מכבר היסטוריון על נושא כלשהו, ותוך כדי כך שאל אותי איך נראתה מצדה בעינינו, כשהיינו נערים.

לא היתה לי בריררה אלא להודות שהעיתון הראשון שפירסמתי מימיי נשא על שערו את תצלומה של מצדה. זה היה באחד במאי 1946. הייתי בראשית שנות ה־20 שלי, וערכתי את הגליון הראשון של כתב־עת שהיכה אז גלים בארץ. הוא נקרא במאבק. על השער התנוסס תצלום הצוק, ומתחתיו הכותרת: „כל הארץ — מסדה!" (את הכתיב „מצדה" המציאו רק לאחר מכן.)

למה התכוונתי אז? בוודאי לא להתאבדות המונית. להיפך. היינו אז אופטימיים ללא־גבול ומלאים ביטחון עצמי. היתה לנו ההרגשה שאין גבול ליכולתנו, שאנחנו יכולים לסדר מחדש את המרחב כולו, ולחולל כל תמורה שנרצה בה.

אם כן, מה היתה מצדה בעינינו אז? סמל של מילחמה וגבורה,

היכולת להילחם מעטים מול רבים. כלל לא חשבנו אז על הנסיבות של אותה מילחמה ותוצאותיה.

כמה שנים לפני כן, כשהייתי חבר האירגון־הצבאי־הלאומי, שרנו: „היו לנו הגיבורים / בר־כוכבא והמקבים..." ראינו את עצמנו כממשיכים של מסורת עתיקה של גבורה, אשר לוחמי־מצדה ואנשי המרד הגדול כולו היו נציגיה המפוארים.

אחר־כך היתה מילחמת־העצמאות, שבענו מילחמה וגבורה. קמה המדינה, עמדנו מול בעיות חדשות וסכנות חדשות. בהדרגה השתנתה תמונת־העולם שלי, ויחד עימה תמונת־העבר. הימין הלאומני המשיך לדבר על המקבים, הקנאים ומורדי בר־כוכבא, ואילו אני התחלתי לראות אותם באור אחר לגמרי.

פעם ישבתי אצל יעקב לווינסון, מנהל בנק הפועלים, וגילגלנו שיחה על ההיסטוריה. אמרתי שהקנאים לא היו אלא חבורה של מטורפים, שהכריזו מילחמה אבודה־מראש על העולם כולו, וגרמו להשמדת הקהיליה היהודית בארץ. הטירוף של בר־כוכבא השלים את המלאכה.

לווינסון פקח עיניים תמימות וקרא: „מה, אתה רוצה לומר שהיהודים גורשו מן הארץ ויצאו לגלות של 2000 שנים בגלל כמה מטורפים?"

היתה זו מחשבה חדשה לגמרי לגביו, והחלטתי לפרסם גירסה זו בסידרה של מאמרים. נדמה לי שהיתה זאת הפעם הראשונה שמישהו העז לכתוב במרינת־ישראל שהמקבים, הקנאים ומורדי בר־כוכבא הביאו על עמם שואה נוראה, בהתקפה של סיחרור דתי־לאומני שהלך וגבר במשך 200 שנים. רמזתי שהדבר יכול לקרות שוב בימינו.

לאחר מכן באו מלומדים, היסטוריונים ופרופסורים וכתבו על כך מסות חשובות. הבולט ביניהם היה יהושפט הרכבי, בעיקבות הזעזוע שעבר עליו במילחמת יום־הכיפורים. בכל תישעה באב עורכים על כך סימפוסיונים.

אם כן, איך השתנה המיתוס של מצדה בעינינו? מתי? מדוע?

תוך כדי שיחתי עם המראיין, פיתחתי את התיאוריה הבאה, המתאימה לדיבורי גתה:

כל דור מביט בהיסטוריה של עמו ושל העולם, ומחפש בו באופן תת־הכרתי את הדרוש לו באותה שעה. המציאות המשתנה של חייו מציגה לו את הבעיות באור חדש, ולאור זה הוא רואה גם את העבר.

לפני קום המדינה היינו זקוקים לסימלי־גבורה. במשך מאות בשנים תוארו היהודים כעם של פחדנים, שאינם מסוגלים להילחם. נכתבו על כך דברים וצויירו על כך קריקטורות ללא־ספור. במידה שהיתה בכך אמת, היא נבעה מן העובדה שלא היתה ליהודים שום סיבה להקריב את עצמם במילחמות של מדינות שלא העניקו להם הרגשה של שותפות ושייכות.

(אחת מאלפי הבדיחות: במילחמת־העולם הראשונה קרא מג"ד אוסטרי באוזני גדודו פקודת־יום, שהבטיחה חופשה בת־חודש לכל מי שלוכד דגל רוסי. למחרת היום הביא החייל גולדשטיין דגל רוסי ויצא לחופשה. יום אחרי שובו לחזית, הביא שוב דגל רוסי. אחרי מיסדר־הכבוד ודיברי־שבח, קרא לו המג"ד אליו ושאל אותו, בסוד, איך חולל מעשי־גבורה מופלאים אלה. הסביר היהודי: „גיליתי שבגדוד הרוסי ממול יש יהודי בשם ברקוביץ, והחלטנו להחליף דגלים.").

חשנו בצורך להוכיח לעצמנו ולעולם שאנחנו יורדים להילחם ולחרף את נפשנו, וחיפשנו בעבר שלנו את כל סימלי הגבורה האפשריים. זאב ז'בוטינסקי שר: „למות או לכבוש את ההר — / יודפת, מסדה, ביתר!"

אחרי קום המדינה שוב לא היה שום צורך להוכיח למישהו את גבורתנו. פעולות המחתרת העברית וקרבות תש"ח הוכיחו כי הישראלי החדש הוא לוחם למופת. התעורר החשש ההפוך: שמא הישראלים הם חיילים יותר מדי טובים, שמא הם מוכנים לכל מעשה גבורה בשדה־קרב, אך אינם מסוגלים ואינם משתוקקים לרסן את עצמם ולחפש־דרכים לשלום. האתגר החדש היה איך לקיים מדינה לאורך ימים. איך לנווט את ספינת גורלנו במציאות מסוכנת ואכזרית.

מעשים שנראו לפני כן כמעשי־גבורה עילאיים, נראו עתה באור שונה. הקנאים פתחו בהימור היסטורי חסר־שחר והרה־שואה. הם רצחו את המדינאים המתונים (וגם איש את רעהו), הם לא שעו לשום אזהרה סבירה, הם בזו לכל הערכה מציאותית של יחסי־הכוחות. במרומי מצדה שילמו השרידים את המחיר עבור הרפתקה מטורפת, שהם עצמם פתחו בה.

אותו המעשה, שנראה לפני כן כמעשה־מופת הראוי לחיקוי, הפך עתה אזהרה מחרידה.

ההיסטוריה לא השתנתה, כמובן. אך המציאות של ימינו משתנה בלא הרף, ואנחנו איתה.

גרמניה מעל כל

ומעניין לעניין, באותו העניין:

בגרמניה מתלהט ויכוח על ההימנון הלאומי. יש לו היסטוריה. בתום מילחמת־העולם הראשונה ברח הקיסר מגרמניה והתחוללה מהפכה־זוטא. הקיסרות בוטלה, ויחד עימה ההימנון הלאומי: „אשריך, שליט המולדת, עטור זר־הניצחון..." (המנגינה היתה זהה לזו של ההימנון הבריטי, „אל מלך נצור", וההימנון הרוסי, „אל נצור את הצאר!")

הרפובליקה החדשה, שלא היתה לאומנית ולא מיליטריסטית, חיפשה הימנון שיתאים לדמוקרטיה החדשה שקמה בעיר וייימאר. היא בחרה ב־1922 בשיר יפה, שנכתב שלושה דורות לפני כן, ב־1841. יש לו כמה בתים, והראשון פותח במילים: „גרמניה מעל לכל / מעל לכל בעולם..."

כפי שכבר הסברתי פעם במדור זה, לא היתה כוונת המחבר לטעון כי הגרמנים הם גזע־אדונים או עם נבחר. האיש, הופמן פון־פאלרסלבן, חי במציאות שבה היתה גרמניה מחולקת ונשלטת בידי עשרות מלכים, נסיכים, דוכסים ומה עוד, כולם רודנים ריאקציוניים, שנאי החופש והדמוקרטיה. כמו כל אנשי־הקידמה הגרמניים בדורו, הוא השתוקק לגרמניה מאוחדת ודמוקרטית. השאיפה לאיחוד גרמניה, כדרך לחיסול הרודנויות הקטנות ולכינון הדמוקרטיה, היתה משותפת אז לליברלים ולסוציאליס־טים כאחד. קארל מארקס ופרידריך אנגלס אימצו אותה גם במאניפסט הקומוניסטי.

כאשר עלה אדולף היטלר לשילטון, לא ביטל את ההימנון. השיר התאים לו מאוד מפני שהבית הראשון כולל סימון „הגבו־לות ההיסטוריים" של גרמניה, משהו כמו „גרמניה השלמה". הנהרות המוזכרים שם היו מעבר לגבולות גרמניה של אז, והיטלר ראה בכך אמתלה טובה לסיפוח שטחים. לכן לא ויתר על ההמנון, אלא הוסיף לו הימנון שני — אותו „שיר הורסט וסל" עליו, ש־נכתב (כביכול) בידי איש פלר־גות־הסער בשם זה, שחי בחברת זונה ונהרג בקטטת־רחוב.

פון־פאלרסלבן

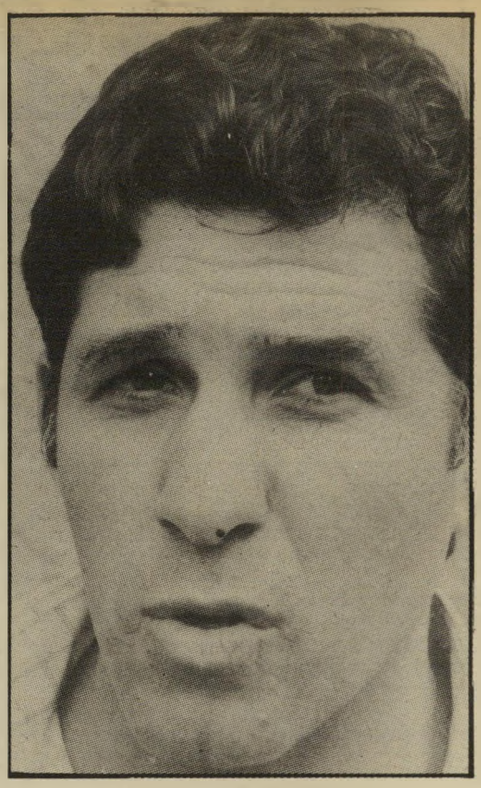
בימי הנאצים קיבל ההימנון הישן משמעות חדשה לגמרי. הוא הפך סמל לתורת הגזע, להשמדת עמים, לאמונה בהיות הגרמנים „גזע אדונים", לתאוות הכיבושים וההתפשטות. אילו ידע זאת הופמן פון־פלרסלבן, היה מתהפך בקיברו.

כשקמה הרפובליקה הפדרלית, לא בוטל ההימנון, אלא הוחלפו הבתים. הבית הראשון, בעל הצביון הלאומני, בוטל, ובמקומו בא הבית השלישי, הדמוקרטי: „אחדות וחוק וחופש / למען המולדת הגרמנית."

עכשיו נשמעים קולות התובעים להחזיר את הבית הראשון. בין השאר מזכירים שכוונתו המקורית היתה בהחלט דמוקרטית ומתקדמת.

מבחינת האמת ההיסטורית, זה נכון. אבל האמת ההיסטורית משתנה עם המציאות. אי־אפשר למחוק 12 שנות הרייך השלישי, שנות המילחמה והשואה, שבהן שרו התלויינים את המילים האלה. באוזני העולם כולו, „דויטשלאנד איבר אלס" פירושו: התנשאות לאומנית ותאוות כיבוש. על כן צודקים כל האנשים הטובים בגרמניה — ובראשם הירוקים והסוציאל־דמוקרטים — המתנג־דים בתוקף להחזרת עטרת הבית הראשון לישנה.

ההימנון לא השתנה. רק המשמעות שלו באוזני בני־ימינו השתנתה. והיא הקובעת.

רענן כהן:

„עליי הטילו להכין את המיפלגה לבחירות. נקודה."

בימים אלה הולך וקורם עור וגידים אגף חדש במיפלגת־העבודה: חודשיים לפני מועד הרוטציה מוקם אגף־בחירות במיפלגה. רענן כהן, מי שהיה במשך שמונה שנים ראש האגף לסקטור הערבי במיפלגה, מונה כראש האגף החדש, ובעצם הוטל עליו להקימו.

שוחחתי עימו על משמעות התפקיד שנטל על עצמו, בעיתוי מעורר־הסקרנות.

● מה ניתן להסיק מהקמתו של אגף כזה, חודשיים לפני הרוטציה?

שום־דבר: העיתוי מיקרי, באמת! מדברים על הקמת האגף הזה מזה חודשים. זאת היתה יוזמתו של עוזי ברעם, מזכ"ל־המיפלגה. רק כעת זה הגיע לידי ביצוע.

בחירות

● מה זאת אומרת, לידי ביצוע?

כרגע זה עוד לא כל־כך בשלב ביצועי. אני יושב בימים אלה ולומד כל מה שקשור במערכת בחירות. פשוט יושב וקורא כמויות של חומר. אין לי שמץ של מושג מה יקום מזה — איזה מיסגרות, איזה תפקידים.

● האם ניתן להסיק מהקמת האגף שהיתה אי־שביעות רצון מתיפקודו של מטה־הבחירות של המיפלגה ב־1984? שזוהי הפקת לקחים?

ודאי שזוהי הפקת לקחים, אבל לא הייתי רוצה שזה יתפרש נגד מישהו. אני מניח שהאגף שאני מקים ישתף פעולה עם מטה שיורכב מאנשים פוליטיים. כן, זאת תהיה, כנראה, הנוסחה — אני אקים את התשתית האירגונית למערכת בחירות, ואחרי־כן, ישתלבו בה אישים פוליטיים.

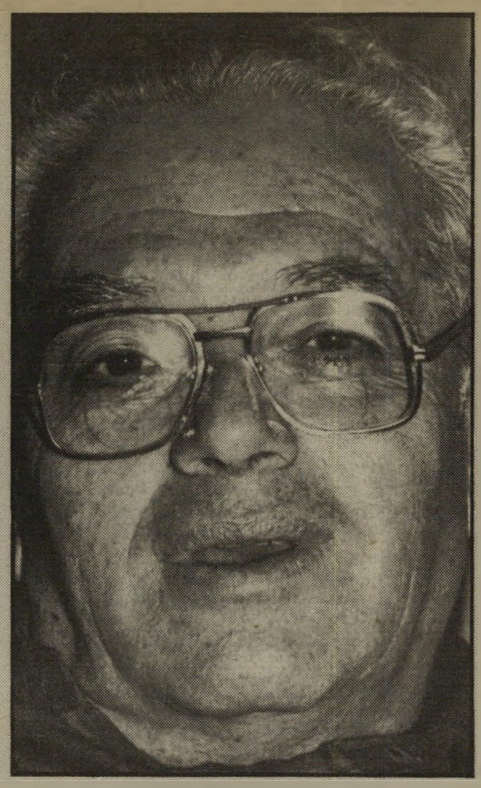
● במיסדרונות הפוליטיים מדברים כבר בקול רם על כוונות גורמים מסויימים במערך לנסות ולפרק את ממשלת־האחדות אחרי הרוטציה. איך משתלב תפקידך החדש בכוונות אלה?

עליי הוטל תפקיד אירגוני גדול. אם היתה כוונה פוליטית בהקמת האגף הזה — איני שותף לה. איני יודע על כך דבר. עליי הטילו להכין את המיפלגה לבחירות, נקודה.

● להכין את המיפלגה לבחירות — מתי? בעוד שנתיים?

אולי בעוד שנתיים, אולי בתאריך אחר. בהחלט יכול להיות שבתאריך אחר. מתי שיקבעו לי — אהיה מוכן!

(דפנה ברק)

יצחק ארצי:

„פוטש זאת מילה חזקה למה שקרה!"

ביום השבת, כך פשטה לה שמועה בחוגים הפוליטיים, נעשה כמעט מעשה־פוטש במיפלגה שכמעט נעלמה, הליברלים־העצמאיים. צעירי־המיפלגה מחו נוראות נגד ההנהגה הוותיקה הקיימת, ודרשו לפנות להם את הדרך.

שוחחתי עוד באותו היום עם נציגה היחידי של המיפלגה בכנסת, חבר־הכנסת יצחק ארצי, שנבחר בקולות המערך.

● באמת נעשה ניסיון למוטש?

פוטש — זה מופרז, זוהי מילה קצת חזקה לתאר את מה שקרה. בשבת בבוקר היה כינוס בקיבוץ תל־יצחק. הכינוס היה של אנשים המכנים את עצמם „דור־ההמשך". באו 60 אנשים צעירים.

● לא ידעתי שלל־ע יש דור־המשך.

זוהי סתם דיעה קדומה שהל"ע היא מיפלגה זקנה, מסויידת, ללא כוחות צעירים. הצעירים שלנו באים בעיקר ממוסדות־החינוך שלנו. אלה אנשים לא קיצוניים, המחפשים את הפיתרונות

מפלגות

לשלום ולדו־קיום עם הערבים בכיוון המרכז ושלא מזדהים עם המיפלגות האחרות בכיוון זה.

● מה קרה בשבת בבוקר?

המשתתפים באמת העלו טענות מאוד קשות. הם התריסו שההנהגה סגרה את עצמה, שהם אינם יכולים לחדור אליה. הטענות היו חריפות. האמת היא שהצעתי להם, בזמנו, להתלבש על הרשויות המקומיות. אז לא היו רבים שקפצו על האתגר וחבל, כי המיפלגה מיוצגת ברשויות מקומיות ברחבי הארץ, וניתן היה לפתח את זה. גם היום אני סבור שזהו כר־פעולה נרחב בשבילם.

● הטענות החריפות גם התייחסו אליך אישית?

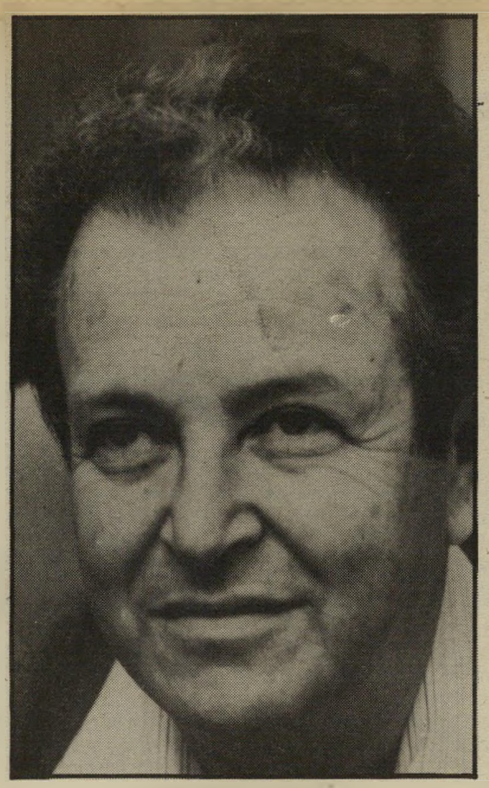
פחות אישית, מאשר כלפי ההנהגה. אני הסברתי להם שבפוליטיקה צריך להיאבק. אמרתי להם: „אם אתם רוצים להשתלב בהנהגה — תילחמו" שיילחמו, נראה אותם!

לבסוף אפילו הדובר הראשי שלהם, בחור בשם אבי בלאייר, הסכים עם חלק מדבריי, והודה שכיום הדלת של ההנהגה יותר פתוחה מאשר בעבר.

● אנחנו משוחחים על מאבקים פנימיים בתוך מיפלגה שכוחה האלקטורלי נחלש מאוד בשנים האחרונות. יש כיום בכלל מקום לל־ע?

אנחנו יכולים להשמיע כיום את קולנו, במיסגרת המערך, רק במיסגרת אחת — הסיעה. מלבד זאת, אני נוקט עמדות עצמאיות, המנוגדות לעיתים לעמדת המערך בנושאים כמו החוק נגד המיפגשים עם אש"ף או נושאים דתיים. יד על הלב: אני לא מרוצה ממצבנו, אבל מה שקרה בשבת בבוקר בתל־יצחק דווקא מעודד אותי. כן, כן, 60 צעירים הגיעו בשבת בבוקר לכינוס מיפלגתי, ואני רואה בכך סימן מעודד, של חיוניות!

(דפנה ברק)

אלפרד גולץ:

„מסע הפירסום הזה שווה חצי מיליון ש"ח!"

מישהו התייחס ברצינות למכת תאונות־הדרכים בארץ. העיתונות מלאת במודעות־ענק, האומרות „אל תהיה צודק בכביש. היה חכם!" הרדיו מטפטף לנו את אותו מסר כמה וכמה פעמים ביום. גם הטלוויזיה תורמת את חלקה בנסיון לשכנע אותנו להיות חכמים ולא צודקים בכביש. לכל מסע־הפירסום הענקי הזה אחראית חברת־הביטוח הסנה, שאת מנהלה, אלפרד גולץ, שאלתי מדוע דווקא חברה מיסחרית מתלבשת על העניין ומשקיעה בו כספים גדולים.

ראינו שכתוב בעיתונים שיקומו ועדות לדיון בתאונות־הדרכים ויבקשו אישורים תקציביים, וידונו בנושא בוועדות בינמשרדיות. הבנו שלפחות חצי שנה לא יקרה כלום. החלטנו לפעול בעצמנו.

תאונות

● למה?

להסנה יש אינטרס כפול. שכמי שמחזיקה את הביטוחים של יותר מ־35% מהרכב בארץ, יש לנו אינטרס שיהיו פחות תאונות ושנשלם פחות נזקים. וכמובן, כמו כל אחד אחר בארץ, אנחנו חרדים מאוד לאובדן הנורא של חיי־האדם.

● אותו האינטרס יש גם לחברות־ביטוח אחרות.

עוד לא נתת לי להגיד את האינטרס השני שלנו. להסנה, כחברה הסתדרותית, יש גם מחוייבות בתחום הקהילה. מחוייבות כזאת אין לחברות־ביטוח אחרות.

● כמה כסף השקעתם במיבצע?

השקענו כ־200 אלף ש"ח, אבל כשבאנו לאמצעי־התיקשורת, החל בעיתונים וכלה בטלוויזיה, והעמדנו אותם על חשיבותו של העניין, החליטו כולם לתת לנו הנחה של 50% ויותר, ולכן מסע־הפירסום הוא בסדר־גודל של חצי מיליון ש"ח. היקף כזה של פירסום עוד לא היה בענף־הביטוח בארץ, מעולם.

● האם 200 אלף הש"ח הם מהרווחים של „הסנה"?

ויתרנו על תקציבים אחרים בפירסום, והקצבנו את כל המשאבים הפירסומיים לנושא זה.

● האם יש צורך לבדוק, בעוד כמה חודשים, את היעילות של מסע־הפירסום על הנהג הישראלי?

פנינו לד"ר מינה צמח, שתבדוק את ההשפעה.

● ואם תראו שזה אומנם השפיע, האם תעשו מסע כזה כל שנה?

אם נראה שזה עזר, כיו"ר איגוד חברות־הביטוח, אציע לאיגוד לאמץ את הרעיון וללכת עליו בעתיד.

(דניאלה שמי)

דליה ניר:

„מי שמתאהב חזק אינו זקוק לשוקולד!"

20 שנה פועלת בארץ אגודת שומרי־משקל. יש עשרות מכונים פרטיים ומאות דיאטיקאיות. ועדיין כל ישראלי שלישי הוא שמן וחולם לרזות. אגודת שומרי־משקל פתחה בימים אלה מחלקה מיוחדת לטיפול אישי לגמרי. בגלל המחירים הגבוהים, תהיה המחלקה מיועדת לאנשי ונשות עסקים, שיבואו לרזות באופן אינדיווידואלי. המחלקה תנהל ותיתן ייעוץ אינדיווידואלי.

המדריכה הראשית של שומרי־משקל היא דליה ניר. את דליה שאלתי מה ההבדל בין מה שהם מלמדים את ההמונים לבין מה שהם מלמדים את הבודדים.

אין פטנטים שאנחנו שומרים בסוד מההמונים, ונותנים אותם בסתר לבודדים. פשוט שמנו לב לכך שיש אנשים ונשים שאינם מוכנים לספר על הבעיות שלהם, כשתור של 30 איש עומד מאחוריהם ומחכה.

דיאטה

● ובדי לא לעמוד בתור עם כולם ישלם המטופל 80 ש"ח לפגישה שבועית?

האנשים שיבואו באופן פרטי יקבלו דברים שבקבוצות גדולות אי־אפשר לתת, כמו דיאטה תפורה לפי רצונם.

● כלומר?

יש לי מטופל אחד, למשל, שבלי קרואסון בבוקר הוא לא פותח את העיניים. עשיתי לו דיאטה הבנויה על קרואסון בבוקר, והמתחשבת בכל שאר אהבותיו ושנאותיו בענייני־מזון. אנשים אחרים רוצים שחלק מטיפול ההרזייה יהיה שיחה אישית. הם רוצים עצות גם בלבוש ובאיפור. את כל זה הם יקבלו בזמן השבועי המוקדש אך ורק להם.

● ואת יכולה להבטיח להם לרזות בזמן סביר?

אני מבטיחה שתמורת 1000 ש"ח הם יורידו 15 קילו ממישקלם, אם יתייחסו ברצינות מוחלטת להוראות.

● אולי תתני לקוראי „העולם הזה" איזה טיפ הרזייה?

הטיפ שאני יכולה לתת הוא להפסיק להאמין בניסים. לא מרזים בלי דיאטה!

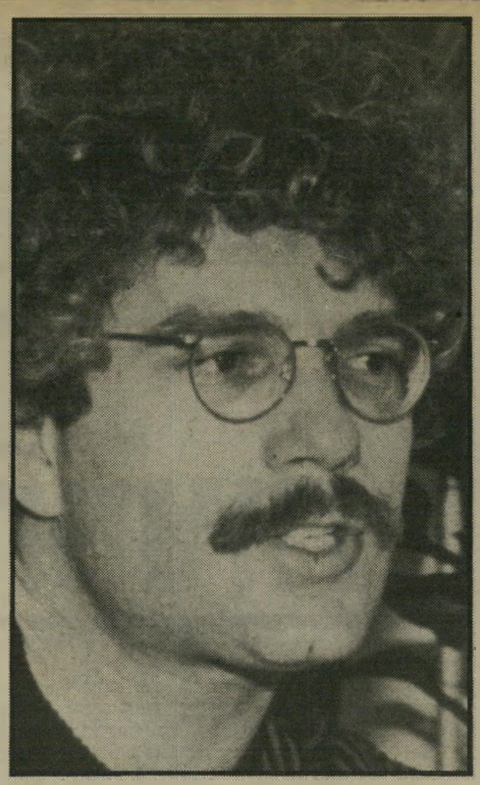
● יש לך איזו עצה למי שמכורים לשוקולד?

בהחלט. האנשים האלה צריכים להתאהב. כשאוהבים, מפריש הגוף איזה הורמון כימי הנמצא בשוקולד, ואז הצורך באכילת שוקולד נעלם כמעט.

● את רצינית?

מאוד רצינית. היו על זה כמה מחקרים, וכולם הגיעו לאותה המסקנה.

(דניאלה שמי)

דורון ערן:

„צריכים לעשות סרט ב־500 אלף דולר!"

חברת ההפקה יני"ל, שהיתה עד לימים אלה אחת החברות הפעילות להפקת־סרטים בארץ, התפרקה. שני השותפים בה, יעוד לבנון ודורון ערן, פנו כל אחד לדרכו. ערן, העומד להיות עכשיו מפיק עצמאי, מתכוון להכניס לתחום ההפקה הקולנועית שיטה חדשה, אשר תיקרא „קולנוע בשיטת הקואופרטיב". מה זה בדיוק, שאלתי את דורון ערן.

זו שיטה שבה כל עושי הסרט — במאי, צלמים, תאורנים, חשמלאים, וכמובן שחקנים — לא יקבלו כסף, אלא יהוו קואופרטיב אשר יתחלק בכל ההכנסות.

סרטים

● תסלח לי שאני שואלת, אבל אם רצית לחדש משהו, למה שלא תעשה שבל העובדים בסרט דווקא יקבלו כסף? השיטה הזאת של לא־כסף היא שיטה ישנה מאוד בישראל, במיוחד בקולנוע.

השיטה שאת מדברת עליה היא השיטה שאורי זוהר הביא ארצה, שהיתה מבוססת על שכר רזוי. כלומר, אנשים עובדים, ואם הסרט מרוויח הם מקבלים את הכסף שלהם. אני מתכוון שאנשי הקואופרטיב יתחלקו בהכנסות, ולא ברווחים, שבדרך כלל אין.

● כלומר, שם אחר, אבל שוב שיטה של קבצנים?

מה לעשות, הקולנוע הישראלי כולו הוא קולנוע של קבצנים. כמעט לא בא קהל.

● אולי מפני שעושים סרטים בשיטה קבצנית לא בא קהל. כדאי לנסות לעבוד פעם על גדול.

היו כאן סרטים שהעלות שלהם היתה 600 אלף ו־900 אלף דולר, ואף כלב לא בא לקולנוע.

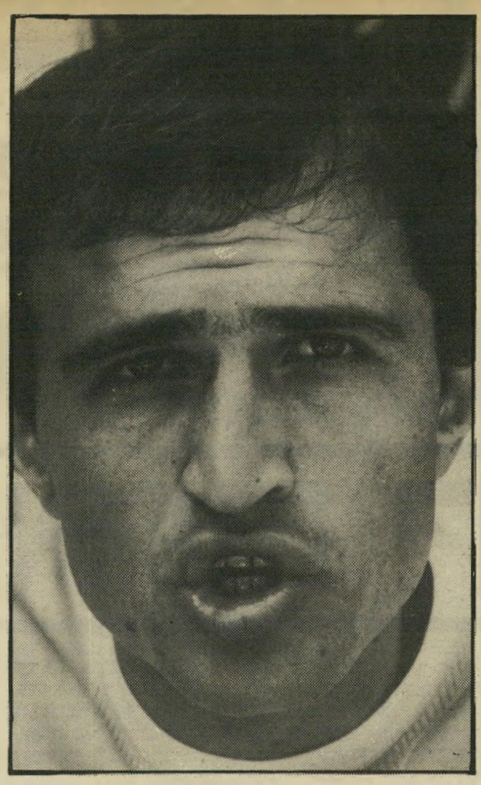
● אז למה לעשות סרטים, בידיעה שכולם יפסידו?

אני חושב שאנחנו צריכים לעשות כמו שעושים היום בתורכיה, בבלגיה ואפילו בצרפת. כלומר לפתח תעשיה של סרטים בעלות מאוד נמוכה. אם כאן תתפתח תעשיית־סרטים שעלות כל אחד מסרטיה היא כ־100 אלף דולר, נוכל להרוויח גם אם יבואו לסרט רק 30 אלף צופים.

● לפני שנה סיפרת לי שעשיית־סרטים עבורך הוא עסק, ואם לא תרויח תפסיק לעסוק בו. מה יקרה אם גם הסרט שאתה עומד להסיק ב־100 אלף דולר לא יעשה רווחים?

אם גם זה לא יעבור, אולי אפסיק לעסוק בסרטים. אולי אתאבד. מי יודע?

(דניאלה שמי)

אורי מלמיליאן:

„יבוא שחקנים מיקצועיים ואנחנו נלמד מהם!"

ראשי המרכזים של ההתאחדות לכדורגל החליטו בשבוע האחרון שתי החלטות חשובות לשחקני הכדורגל הישראלי.

האחת: לצמצם את מיספר הקבוצות בליגה הלאומית מ־16 ל־14. השניה: לאפשר שיתוף שני שחקני־כדורגל זרים בכל אחת מקבוצות הליגה הלאומית.

ספורט

ביקשתי לברר עם שחקן ביתר ירושלים, אורי מלמיליאן, אם אינו מפחד לאבד את מקומו בשל שיתוף שחקנים זרים בקבוצתו.

אישית איני מפחד. אני גם לא חושב שיש לשחקנים הישראליים האחרים מה לפחד. כשיגיעו לכאן שחקנים זרים, הם יעלו את רמת הכדורגל בישראל.

אני רק מקווה שבאמת יבואו לכאן השחקנים הזרים הטובים, ולא סתם שחקנים זרים. כשיגיעו לכאן הטובים, אנחנו נוכל ללמוד מהם — ולא להיפך.

● ההחלטה על שיתוף שחקנים זרים תביא יותר קהל למיגרשים?

בוודאי, בזה אין לי ספק: מתוך 11 שחקנים בכל קבוצה, שניים בהרכב יהיו שחקנים זרים, ואז רמת־המישחק תעלה. הזרים יביאו לכאן כדורגל מיקצועי. אנחנו נלמד מהם, ומי שייהנה בעיקר יהיה הקהל, שיבוא יותר למיגרשים לראות כדורגל טוב מהו.

● מה דעתך על צימצום מיספר הקבוצות בליגה הלאומית?

אני דווקא חושב שזו החלטה טובה. בליגה של 14 קבוצות יהיה יותר מתח, יותר עניין, ובעיקר המאבק להישאר בליגה הלאומית יהיה קשה יותר.

במשך העונה כל 14 הקבוצות יילחמו חזק שלא לרדת, ואני חושב שזאת תהיה מילחמת־כדורגל אמיתית על ההישארות בליגה הלאומית.

יהיה גם קשה יותר לקבוע מי יהיו הקבוצות שיירדו מהליגה כבר בתחילת העונה.

שתי ההחלטות יחזקו את הכדורגל הישראלי.

(רונית אנטלר)

ד"ר יולי נודלמן

מדור חדש שבו ינתח הכירורג הידוע, עולה מברית־המועצות, את חולי הרפואה הישראלית — המכוסים בשמיכה עבה של השתקה

לרחם על אחיות רחמניות

ד"ר דמוקלס מונפת שוב מעל לראשם של חולים זקנים, תינוקות ופגים.

אחיות בתי־החולים עלולות לנטוש את בתי־החולים, ולהשאיר אלפי מאושפזים ללא סיעוד, ולגרום לשיתוק של כל מערכת־הבריאות.

מנהיגות האחיות מרוותח לציבור שגם ללא נטישת האחיות, המצב העגום במערכת־הבריאות כיום גורם למותם של חולים מאושפזים. המימסד הרפואי מכחיש את דבריהן.

מהי האמת על בעיית האחים והאחיות בארץ? מה הן הסיבות האמיתיות לסיכסוך, במה הם צודקים ובמה לא? היכן נעוץ שורש הסיכסוך?

אנו שומעים שהאחיות מציגות 60 דרישות למעסיקים. אם לקצר ולמצות את דרישותיהן לפי הדיווחים בעיתונות, קיימות שש דרישות עיקריות:

- להגדיל ב־4500 עד 5000 את מיספר התקנים בבתי־החולים.
- להכיר במיקצוע האחות כבמיקצוע מועדף.
- לקצר את יום־העבודה.
- להעלות את משכורתן (בצורה ישירה ועקיפה).
- לשנות את תנאי־עבודתן, ובכלל זה הוספת שעות לעבודת המעונות.
- להפריד בין מעמד האחות בבית־החולים לבין מעמד האחות במירפאה.

תקנים: מוצדק!

תחיל בדרישה ראשונה: בהצעת־התקציב של מישרד־הבריאות, שהוגשה לכנסת ב־1982, המימצאים הסטאטיסטיים מבוססים על נתונים מהספר השנתי של האומות המאוחדות. בין היתר אנו למדים שלכל רופא תיקני בבית־חולים מוקצבות 1,9 אחיות — בארצות־הברית — 4,1, בשוודיה — 4,3.

כך שלפי הסטנדרטים הבינלאומיים — האירופיים והאמריקאיים — יש להכפיל לפחות את מיספר תקני האחיות בבתי־החולים שלנו — גם אם נלקח בחשבון שהקצבת מיספר הרופאים בבתי־החולים בארץ די מוגזמת.

יוצא, איפוא, שהאחיות צודקות כאשר הן דורשות כ־5000 תקנים נוספים בבתי־החולים. לא ברור מהיכן לקחו במישרד־הבריאות את המיספר 450 עד 950 תקנים, שהמישרד מוכן להקצות על פי הכרותו. מתקבל הרושם שמישרד־הבריאות לא למד — לפחות במיקרה זה — את הסטאטיסטיקה, ואינו מתמצא בסטנדרטים בינלאומיים.

שכר: לא מוצדק!

דרישה להכיר במיקצוע האחות כבמיקצוע מועדף מוצדקת בהחלט.

אין עוד מיקצוע בארץ המבוסס בעיקר על עבודת נשים החייבות לעבוד במישמרות, בלילות, בשבתות, בחגים ובתנאים פיסיים קשים.

נשים הבוחרות במיקצוע זה מקריבות חלק מחיי המישפחה, לוקחות על עצמן השתתפות בסבל אחרים וייתכן שאין די כסף שיכול לפצות אותן על עבודתן הקשה.

יש להפעיל את כל מערכות התיקשורת, ההסברה והחינוך כדי למשוך ולעודד את כניסתו של דור צעיר למיקצוע זה. מצד שני, נוצר כיום מצב שעקב סיבות שונות, שעליהן נצביע בהמשך, נשברה בעיני הציבור תדמית האחות הרחמנית, שמשכה בזמנו את הטובות והמוכשרות ביותר גם מקרב האצולה החברתית.

אין די כסף שיכול לפצות אותן על עבודתן. אך במצב הנוכחי של המדינה אין להצדיק את דרישתן להגדלת המשכורת. במערכת־הבריאות שלנו היחס בין משכורת אחות לבין משכורת רופא הוא, לעומת היחס בחו"ל, לטובת האחות. לעיתים משתכרת אחות מעשית יותר מאשר רופא.

אם יוחלט על העלאת משכורתן של האחיות, יש להעלות קודם כל את משכורתם של הרופאים ושל כל עובדי הרפואה. כלומר, דרישה זאת של האחיות אינה מוצדקת.

הוא הדין לגבי קיצור יום־העבודה. אין הוא ארוך יותר מאשר במדינות־המערב. הוא רק שונה בהרכב המישמרות שבו. יש לשנות את לוח־העבודה של האחיות — דבר שיכול להוות תחליף טוב לקיצור יום־עבודה.

מלון ללא כוכבים

דרישת אחיות בתי־החולים לשינויים בתנאי־העבודה יכולות להיות בהחלט מוצדקת, אם לוקחים בחשבון את צורת עבודתן.

עבודת האחיות בבתי־חולים שונה לחלוטין מעבודת האחיות במירפאות, ומוצדקת הדרישה להבדיל בין שתי הקבוצות האלה בכל התנאים, ובכללם תנאי־משכורת.

בבתי־חולים בארץ נוצר מצב מוזר, שבו עובדות האחיות בכל סוגי העבודות, חוץ מעבודת האחות עצמה.

למשל, בסבלות: האחיות מרימות חולים כבדים מהמיטות ומעבירות אותם לאלונקות. מושכות אלונקות, מכניסות אותן למעליות, מעבירות חולים לאמבטיות.

האחיות עובדות גם במלצריות בבמיסעדות־רחוב, כי חדרניות במלון ללא כוכבים.

האחיות עובדות גם כנערים שליחים, כאשר הן מתרוצצות מהבוקר עד הערב בהעברת מבחנות של בקבוקי־שתן וקופסות של צואה למעבדה, ומשם — כשהתשובות ביד — חזרה למחלקה. כן ממלאות האחיות תפקידי פקידה, המוסרת הודעות טלפוניות.

סבל, נער שליח, מלצרית, חדרנית, פקידה — הכל — אך לא אחות רחמניה, ולא אחות רפואית מיקצועית.

פיתוח הסיעוד בשנים האחרונות בבתי־החולים נטה לכיוון הרחקת האחיות מהמיקצוע הרפואי והעברתן למישור רחוק מהרפואה, רחוק מהסיעוד ורחוק מהמושג „אחות רחמניה".

בכך אשמים שני גורמים:

- המימסד הרפואי, שניסה להסיר מעצמו את האחריות על החלק הסיעודי, ושבנה מערכת־יחסים כוזבת בבית־החולים, כאשר באופן פרדוכסלי אין האחיות קשורות כלל באופן מינהלי במינהל המחלקה וברופאיה. המימסד הרפואי הקים מערכת מינהלית נפרדת של אחיות. עם השנים התמסד מינהל האחיות והפך גורם המרחיק את האחיות מהמיקצוע.
- לפי חוק פרקינסון, הפך גורם זה לגוף עצמאי, המשרת את עצמו. יש מנגנון ביורוקרטי מנופח, המורכב מאחיות־ראשיות של בתי־חולים וסגניותיהן, צוות מפקחות של מחלקות וכל מיני מזכירות המשרתות את המנגנון עצמו.

אנו נמצאים במקום הראשון בעולם המודרני במיספר האחיות המשרתות כאנשי־מינהל ביחס למיספר האחיות המטפלות בחולים ממש.

מינהלת האחיות רחוקה מאוד מהטיפול בחולים, ו„עוסקת „דיווחים" מהשטח, הדומים יותר להלשנה ולרכילות. היא עוסקת רוב הזמן בחיפוש סיתרונות ל„סיכסוכים" שהיא עצמה ציימחה אותם וגרמה להם. מעט מאוד זמן עוסקות האחיות הביורוקרטיות בשיפור המיעוד לבשעצמן, בהדרכה ובתאום עבודתן עם הרופאים.

עם השנים גרמו שני הגורמים האלה למצב שבו מעמד האחיות בבתי־החולים סובל מפיצול: מצד אחד התרחקה האחות ממעמד של אחות רחמניה, ולא התקרבה למעמד של מיקצוע רפואי ממש. לאט־לאט הפכו חיתו למעשה מהאחות פעילות רפואית כגון הזרקה, הכנסת זונדה, החלפת

(המשך בעמוד 28)

האחיות השובתות לפני בית ראש־הממשלה
לא יעזרו עוד 450 תקנים – וגם לא 4500

האחות היא סבל, נער־שליח, מלצרית, חדרנית, פקידה — הכל חוץ מאחות רפואית מיקצועית

הרופאים מעוניינים בסיכסוך, כי יותר חולים יזדקקו למרפאותיהם הפרטיות

שודרי הים

(המשך מעמוד 16)

שימש בית־המישפט כבורר בסיכסוך בין בעל תחנת־כבלים ללקוח שלו, כאשר כל ההתקשרות ביניהם היתה בלתי חוקית מעיקרה.

כבר ביולי 1983 התלוננה החיפאית אריאלה אוטין כי שילמה דמי־מנוי לתחנת־טלוויזיה פיראטית הנותקה על־ידי מישרד־התיקשורת. שופט בית־המישפט לתביעות קטנות בחיפה, סאלים ג'ובראן, פסק כי על נציג חברת אדיר הווידיאוטק, יואל ברנזי, להחזיר את דמי־הקדימה ששולמו לו עבור החיבור לתחנת־הוידיאו שנותקה. אוטין קיבלה את 2000 השקלים ששילמה, בתוספת ריבית, הצמדה והוצאות המישפט.

„כל הלילה לא ישנתי!"

ד"ר היסטוריה של תחנות־הכבלים מתחילה ב־1982. תחילה היה טיפטוף איטי של תחנות אחרות, שהוקמו באיזורים צפופי־אוכלוסיה בבניינים רבי־קומות. מהר מאוד הצטרפו למירוץ גם אחרים, שריח הכסף הקל עלה באפם, והטיפטוף הפך לזרם הולך וגובר.

מישרד־התיקשורת סגר תחנות והן צצו מחדש כפיטריות אחרי הגשם. במקום שצומח כסף קל, תמיד יהיה מי שירצה לאסוף אותו. למרות כל הניתוקים והפשיטות, העסק עדיין השתלם מאוד.

אך זה היה רק צד אחד של המטבע. לפעילות הכבליסטים היו גם השלכות חמורות יותר.

בליל קיץ אחד, לפני שלוש שנים, בשעה מאוחרת דפקו שני בעלי חברת וידיאו קול וגבר נוסף על דלת מישפחת גרטנלאו מקריית־ביאליק, וביקשו תשלום עבור שנת־שידור של התחנה שלהם: 5,000 שקל.

נזכר אריה גרטנלאו, קציין־קבע בן 24: „חודש לפני הביקור הזה העבירה חברת וידיאו קול כבלים מעל הגגות בשכונה, כולל הגג שלנו, ללא רשות מוועד־הבית או מאחד הדיירים. מאחר והגג נמצא בחזקת הפרט שלנו, מצאנו לנכון להשתמש בכבל שעבר על הגג. התחברנו אליו.

כשהופיעו אצלנו שלושת האנשים הם הודיעו לנו: „אתם התחברתם אלינו, אני אביא חוזה, אתה תחתום והסיפור הזה ייגמר. אני אחבר אותך כמו את כל השכנים."

נזכרת יפה גרטנלאו: „פחדתי שיקרה משהו ורציתי לשלם. אריה עמד בתוקף על כך שלא נשלם. אחרי כמה דקות שמעתי איך הם עולים לגג. אחד אמר לשני: „אנתק אותם עכשיו." נשארתי בסלון, ומייד לאחר מכן נעקר התריס מהמסילה והטלוויזיה נפלה ברעש על הריצפה. מיסגרת הטלוויזיה נשברה. נכנסתי לפאניקה. כל הלילה ישבתי בסלון ולא ישנתי כי פחדתי שיחזרו."

הנפגעים והמפסידים

ד"ר מי אריידור העליזים, שהביאו את הטלוויזיות הציבעוניות ואת סיפריות־הווידיאו, שימשו קרקע פוריה לצמיחת התחנות. לא צריך היה להיות גאון באלקטרוניקה כדי להקים תחנה. די היה להיות מנוי בסיפריית וידיאו, לקנות מכשיר וידיאו ולחבר כבלים. מישרד־התיקשורת ניתק, בעלי התחנות חיברו. מישחקי שוטרים וגנבים, כמו על המירקע.

תושבי צפון הארץ הפכו דרך תחנת־הכבלים המקומית, להיות לבעלי וידיאו ומנויים בסיפריות במחיר של 10־20 דולר בחודש. הם נהנו מסרטים אמריקאים חדשים, סרטים הודיים וסירטי פורנו.

זה היה יכול להימשך כך עוד שנים רבות, אילמלא גדלו התחנות יותר מדי והפכו לכוח כלכלי אדיר, אילמלא גדל תיאבונם ומלבד הרווחים שצברו ממיפעל־המנויים השנתי התחילו לגרוף אל כיסם גם רווחים מפירסומת —

(המשך בעמוד 30)

קינאת בעלים תרבה טיולים

אין שגמרנו לחזור מירושלים, בני ואני (העולם הזה 27.8.86), וסיפתו לבעל־האבא (שנשאר בבית כדי לשמור על החתולים) על הסיור שעשינו במחוזות־ילדותי בירושלים, התמלא הבעל קינאה והודיע שהשבוע כל המישפחה נוסעת למחוז־ילדותו בעמק יזרעאל.

התחנה הראשונה היתה רפת ו' בתל־יוסף, ואחר־כך זרמו המקומות והסיפורים האחד אחרי השני. התרחצנו במעיין־חרוד, עלינו לגלבוע, עברנו בבית־השיטה, ואחר־כך מהשוונג הגענו אפילו עד מטולה, סוף העולם, מסתבר שבכל זאת יש חיים אחרי תל־אביב.

מעיין חרוד:

היום זה לא סתם מעיין. היום זו בריכת־שחיה ענקית בתוך חורשה גדולה. באמצע השבוע היו שם בערך 30 מתרחצים (לעומת 30 אלף בכל בריכה קונבנציונאלית בתל־אביב) והיה שקט כזה של כפר.

אחרי רחצה הגונה החלטנו לטפס במדרגות שמעל המעיין ולהגיע לבית שבו גרו אולגה ויהושע חנקין, גואל אדמות העמק. השניים קבורים ליד הבית וקיברם משקיף על העמק. עלינו — ומייד התחרטנו. הבית מוזנח ומטונף, ולידו ערמות של אשפה וגרוטאות. הקברים לא נוקו ולא טופלו שנים רבות, והאיריסים שמישהו שתל שם, לפני זמן רב, מציצים מיובשים מעל ערימות הצואה של מטיילים עדיני־נפש. אבל כדי שלא נתעצבן על ריק ולא נשמיץ את מי שלא ראוי להשמצה: ישנו שלט קטן על הבית של חנקין, המודיע מי אחראי כיום לבית ומי „מטפל" בו. השלט הוא של החברה להגנת הטבע. אם ככה מגינים על הטבע, אולי כדאי להפסיק.

אגב, 200 מטר מביתו של חנקין יש אנדרטה, לזכר חללי־העמק, או אותם שנפלו על הגלבוע. על המצבה עדיין אפשר לראות את הכתובת „מנשרים קלו, מאריות גברו", אך אין שלט המודיע מי אחראי לגל האשפה המקיף את האנדרטה. מישרד־הביטחון? אירגון יד לבנים? אולי מישהו בכל זאת יתעורר וישלח מישהו (למה לא תלמידי־תיכון, למשל) כדי לתחזק מקומות כאלה?

פרחים ותודה

יש לפי דעתי איזה חוק בלתי־כתוב בארץ שלא צריך להאמין לאף אחד, עד שהוא יוכיח לך (רצוי על־ידי נוטריון) את ההיפך.

ידוע שמס־ההכנסה אינו מאמין לנישומיו, ומס־ערך־מוסף לא מאמין וביטוח לאומי לא

מאמין והמורה לא מאמינה לילד שהוא איחר בגלל אמא שלו, והשכן לא מאמין לך שלא אתה זרקת את האשפה ליד הפח, והשוטר ברחוב לא מאמין לך שהאוטו באמת תקוע ואתה לא חונה סתם במקום אסור. יש כמובן עוד עשרת אלפים דוגמות לעניין, אבל אנחנו למדנו לחיות עם זה וכבר הפסקנו להתלונן.

לפני ימים אחדים נסעתי לרישפון כדי לפגוש מישהו. ליד בית אחד ראיתי שולחנות עמוסי־פרחים ולידם לא היה אף אחד. החלטתי לקנות זר־פרחים והתחלתי לחפש את המוכר. לא היה שום מוכר. שכן אחד הסביר לי שזה שרות עצמי.

ליד הדלי‍ים עם הפרחים עומדת קופסה קטנה ובה הרבה כסף. על כל סוג של פרחים יש שלט עם מחיר. הקונה בוחר לעצמו את הזר הרצוי, מסתכל על השלט לראות כמה זה עולה ואז הוא ניגש לקופסה־קופה ומשלם. אם השטר שבידו גדול, הוא פשוט לוקח לעצמו עודף מתוך הקופסה.

אף אחד לא חושב שמישהו ירמה או לא ישלם או יקח יותר מדי עודף. בעלי המשתלה סומכים על כולם. קניתי חמישה זרים לאות תודה על האמון שנתנו בי. אם בעל העסק היה מגיע למקום, הייתי נותנת לו את כל חמשת זרי־הפרחים. זה מגיע לו, לאלמוני המיוחד הזה.

שירה ישראלית

הילד הנבון והמשוררת שלו

ממש על שפת הכינרת שוכן לו בית־הקברות בו קבורה רחל המשוררת. נסענו לשם, ופיתאום חשבתי שיהיה נחמד אם ניכנס, נראה לילדים את הקבר, ואולי ניזכר באיזה שיר יפה של רחל.

— רוצים להיכנס ולראות את הקבר של רחל?
— איזו רחל?
— רחל המשוררת.
— מי זאת?
— אתם לא יודעים מי זו רחל המשוררת?
— הבן הגדול — אה!
— הבן הקטן — אני מכיר את רחל המרחלת.

אני יודעת שזה נשמע דמיוני, אבל יש לי עדים לשיחה.

מושגי־יסוד

יש מילים ומושגים שקשה מאוד להסבירם לילדים. איך תסביר לו, למשל, מה זה „חלם"? קשה, נכון.

אז, מהיום כבר לא קשה. פשוט לוקחים את הילד לתחילת רחוב גורדון בתל־אביב, נותנים לו להביט כמה דקות על שתי המידרכות ההרוסות משני צידי הרחוב, ועל עשרות האנשים ההולכים על הכביש ואומרים לילד, „אתה רואה, מותק — זה בדיוק חלם."

עיריית תל־אביב רוצה לרצף את המידרכות הישנות של רחוב גורדון, יופי. כדי לרצף את המידרכות צריך קודם לשבור את האספלט המכסה אותן מזה שנים. נכון מאוד. אבל למה, בשם כל הקדושים, צריך להרוס את שתי המדרכות, משני הצדדים, באותו הזמן?

עדיין חופש גדול והמוני ילדים הולכים וחוזרים לים בדיוק במקום הזה. כולם הולכים על הכביש. הנהגים צורחים על הולכי־הרגל, הולכי־הרגל מקללים את הנהגים, והחלמאות־חוגגת חגיגה גדולה.

אין מקום כזה

לא צריך להיות במיקרה בגליל בשביל העניין הזה. אין שום סיבה לא לקום בשבת בבוקר, לקחת אוטו ומישהו שאוהבים ולהתחיל לנסוע. עד קריית־שמונה כל אחד יודע איך נוסעים. מייד אחרי קריית־שמונה יש פניה לכיוון הגושרים. נוסעים, עוברים את השלט „בית־הארחה הגושרים" וממשיכים לנסוע לאט, עד שרואים שלט גדול „רג על הדן". עושים עבירת־תנועה, כלומר פונים שמאלה מעל פס לבן בכביש, ומתחילים לנסוע בדרך־לא־דרך העוברת בין מטעי אבוקדו. בסוף מגיעים למיגרש־חניה קטן, מחנים את המכונית, יורדים שלוש מדרגות ורואים מקום שלא יכול להיות שהוא קיים אצלנו. בין סבך של עצי־ערבה ענקיים מצויות להן שתי רחבות. על האחת עומר המיטבח ובו מכינים את האוכל, ועל הרחבה השניה שולחנות וכיסאות. בין שתי הרחבות — גשרים על המים. מתיישבים על הכיסא, טובלים את הרגליים במי הדן הקרים ומזמינים דגי בורי, צ'יפס, סלט ויין, עוצמים את העיניים ומחליטים שבטח ככה בדיוק נראה גן־העדן. אגב, אם אתם במיקרה שונאים דגים, זו בהחלט לא סיבה לא לנסוע ל„רג על הדן". אפשר להזמין שם יין וסודה וקפה שחור, ויחד עם הנוף זה מספיק ושווה את כל הדרך.

המסיבה האינטימית במקום הצפוף ביותר בתל־אביב ★ הדוגמנית החשופה מהפוסטר הנשרף ביותר זכתה בבירכת הרב

אורנה מרבך הדוגמנית החיפאית, המזכירה בהופעתה אצילה ספרדית ואולי צרפתית, עוסקת במיגוון רב של עיסוקים, נוסף להיותה מדגמנת ומ... היופי לשעב...

המצליחות ביחד

אתי ברקן ומירה באואר הן שתי נשים מצליחות: אתי, מלבד היותה יפה מאוד, היא גם בוגרת המירדרשה לאמנות ברמת־השרון וגם נשואה לאחד השותפים בקפה פילא. מירה היא רכזת מערכת בטלוויזיה.

שתיהן החליטו לנסות ולהצליח יחדיו בעסק חדש. המציע תיכנון אירועים ומסיבות. בשם רשמים. לשם כך ערכו מסיבה. ואיפה אם לא בקפה פילא?

טל ברודי רוקד עם חברתו לאה שלמון. סיפור האהבה שלהם נמשך כבר חצי שנה.

סמי פרי, שהוא מורה לריקוד המלמד מאז שנת 1933, רוקד בחברתה של מירה באואר.

פינצ'י מור הדוגמנית הוותיקה שתייצג את ישראל בתחרות אשת־העולם, שתיערך באיי הוואי בחודש הבא, השאירה את שלושת ילדיה בבית ובאה למסיבה ב־1.30 אחר חצות.

הצמרת עלתה לגג

איילן לוי, מעצב־אופנה ומיסעדן גרוש ואב לבת ובן, יש גג גדול מעל לדירתו בתוכנית ל' בתל־אביב.

את הגג הזה הוא הכשיר ביום השישי האחרון להיות דיסקוטק משוכלל ומרווח. הוא הזמין הרבה יפים ויפות כדי לחגוג את אירוסיו לקארול נובים, צעירה דרום־אפריקאית, שבאה בעיקבותיו לארץ אחרי שהכיר אותה בשנה שעברה בעיר־הגברים ניו־יורק.

בהזדמנות זאת חגגו גם את יום־הולדתה של קארול.

הרבה צמרת־שבצמרת היו שם: הדוגמניות **תמי בן־עמי, זיווה נצר, פינצ'י מור, שימעונה הולנדר**, מנהל מכבי יפו ומנכ"ל לרגו מחשבים **ניסים בן־נון**. כולם רקדו על גג אחד, אכלו על גג שני, ובשעות הקטנות של הבוקר פינו את השיירים והלכו לישון.

אילן לוי מעצב־אופנה שעבד נשיקה מכל הלב... אשר עימה התארס וערך לה מסי...

ספיר קאופמן הדוגמנית הצטלמה עם מרתה לוי, מנהלת התצוגות של בית האופנה גוטקס, בחתונתה רבת הדוגמנים והדוגמניות של פזית כהן. בתצלום השמאלי: תמי בן־עמי.

השערוריה לא הפריעה לרב

הרבה גבוהים וגבוהות באו לשמוח בגן־האורנים בתל־אביב, בחתונתם של שחקן הכדורסל **עופר יעקובי** והדוגמנית התמירה **פזית כהן**, בת ה־20. פזית ועופר היו חברים שלוש שנים, עד שהחליטו לתת תוקף חוקי ליחסים ביניהם. לא הפריעה להם — וגם לא לרב שהשיא אותם — השערוריה שפרצה בחוגים שמרניים, בעיקבות תצלום־רחוב, שבו הציגה פזית לראווה את אחוריה, בבגדי־ים חושפני.

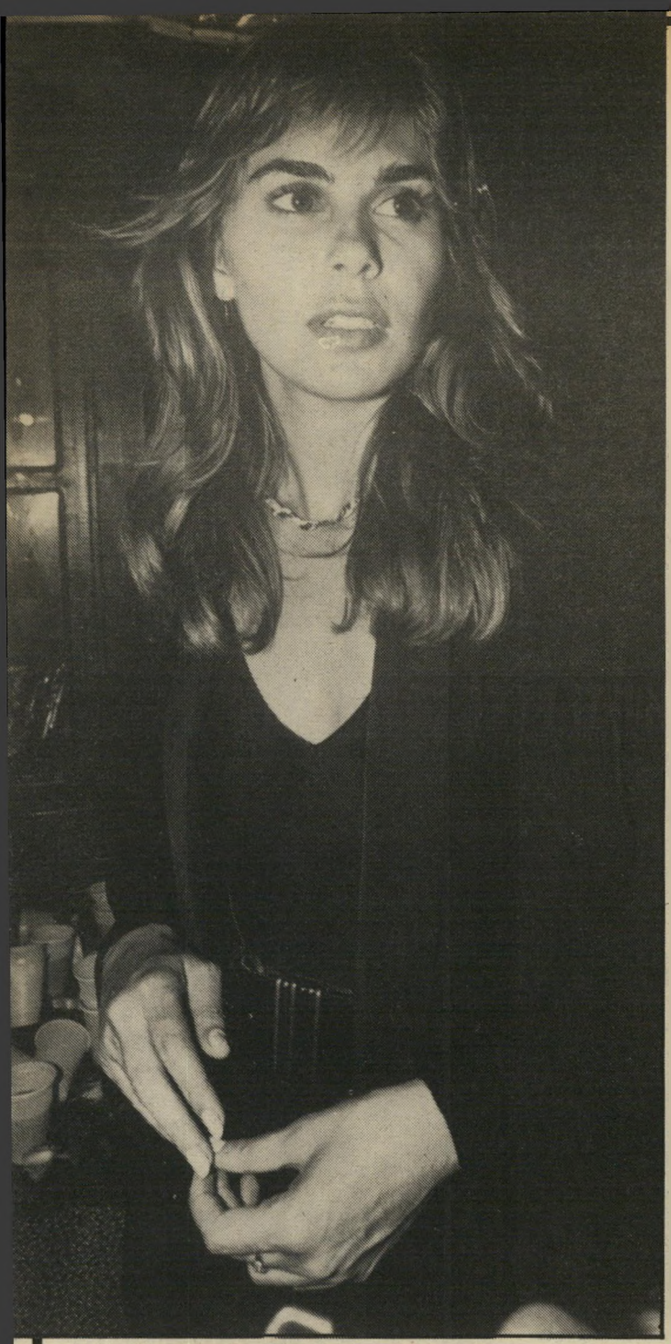
השמועה עברה מפאב לפאב

הכוונה היתה טובה: רצו לחגוג את יום הולדת השנה לפאב רדינג במסיבה אינטימית, בחברת מבקרי הפאב וידידיו המובחרים. לצורך זה הודפסו וחולקו הזמנות, נאמר כי שומר ישגיח בשער שהכניסה תהיה לבעלי־הזמנות בלבד. במציאות, זה לא פעל.

אם היה שומר, הרי שהוא נמחץ מייד בהתחלה, בלחצם של המוזמנים והבלתי־מוזמנים, שבאו לחגוג, אחרי ששמועה אודות מסיבה קטנה ומשקה חינם עברה מפאב לפאב.

לקראת השעה 1 אחר־חצות התחיל המקום להתפנות, וניתן היה לזהות מי הם המבלים שחירפו נפשם ונשארו בפנים, למרות החום הכבד והאספקה הדלילה של החמצן.

בין האורחים האלה במסיבה התל־אביבית היו, בין השאר, **שמוליק קראוס** ואחיו **צדוק**, שישבו עם **משה איש כסית** ליד שולחנם הקבוע.

מישל לסקו זהו שמה, והוא עוד יכבוש הרבה מסיבות וכותרות עיתונים, בזכות יופיה המיוחד וחיוכה הכובש. בת 17 וחצי, עולה חדשה מארצות־הברית, דוגמנית מצליחה.

ם ואשה לקבלן־בניין: היא מציירת, ת בגדים. בתצלום, בחברת מלכת־ דוגמנית היפהפיה שימעונה הולנדר.

נים בבגד־ערב, וכיום הוא מיסעדן, מעניק ברתו קארול נובים, הדרום־אפריקאית ת יום־הולדת על גג ביתו בתל־אביב.

אילנה שושן אחת הנשים היפות בישראל ודוגמנית מבוקשת, עמדה ליד בר־המשקאות, בדוחק הרב, וניהלה שיחה עם מפיץ הסרטים שיש קולר, ועם מנהל הפאב אורי שטרק.

עופר יעקובי ופזית כהן התחתנו אחרי חברות של שלוש שנים. הם עשו זאת ברוב הדר ופאר בגן האורנים. אחרי החופה פנו השניים בצעדי מחול לרחבת־הריקודים.

הילה קלמן מלכת־היופי ודוגמנית פעילה וחברה הצמוד מאוד רוני חביב. הם יצאו לשאוף אוויר נקי־יחסית על המידרכה ממול לפאב, אחרי שלא עמדו בלחץ הצפיפות והחום הכבד בפנים. משגילו את האוויר הצונן, החליטו להישאר בחוץ, שם עמדו רבים מאורחי האירוע.

קיץ נוצץ 1987

גווני זהב, כסף ולורקס יככבו בביגדי ים, עור, סוודרים ובגדים לשעות הפנאי בקיץ הבא

כסף בהדפסי־פרחים, כשהחליפה כולל ז'אקט, חצאית צרה וחולצת סטרפלס. וגם חליפות במראה הסאפארי בגוון חום, לזכר האופנה האפריקאית, החוזרת אלינו.

דגמים נוספים שהציגה תלם היו חליפות עור נאפה ומעילים בסיגנון ערבב והתאם משולבים בחרוזים. חליפות מעור בגווני לבן, כחול־רויאל וגוון החלורה.

נמר במרכז. הצלחה נוספת של השבוע היו סוודרים בסריגת־יד, עשויים כותנה בגוון שנהב ובהם

פסים משתנים צרים, רחבים, ורחבים יותר, בגווני זית וצ־הוב־בננה, מבד טריקו, עיצבו שוקי לוי וגבי אורון לחולצות טי, מעילים קצרים וארוכים, חצאיות ומיכנסיים. בתצלום למטה: מערכת תלת־חלקית בסיגנון הסאפארי, בגוון חאקי, מעוטרת בניטים.

שותף ערבי על עבד חירבאווי, מעורות ירושלים. אומרת זיוה תלם: „אני מאוד מרוצה. מילה היא מילה, זמן זה זמן!' לקיץ 87' עיצבה תלם חליפת־עור ומיכנסי־עור (למעלה).

משולבת תחרה בעבודת־יד ותחרת־מכונה.

דגם מעניין במיוחד: סוודר ארוך ורחב בסיגנון טוניקה, סרוג מכותנה, בגוון ג'ינס, מקושט בפראנזים ופומ־פונים באותו גוון.

והשלאגר של 87' יהיו סוודרים עשויים לורקס בכסף או בזהב. והסיגנון האפריקאי יוצג בסוודר שחור ששר־ווליו מוזהבים ובמרכזו אפליקציה של נמר.

אבל הכוכב האמיתי של השבוע היו ביגדי־הים. בין שש החברות המשתת־פות בלטו במיוחד גוטקס ורון־לי. יהודית גוטפריד ואמה, לאה גוטליב, מגוטקס, עיצבו ביגדי־ים עשויים לייקרה נוצצת בגוון כסף או זהב, בסיגנון המראה הרטוב. ביגדי ים וחוף בגווני חאקי, חום־אדמה ובסיגנון סאפארי, בהדפסי חיות הג'ונגל, כש־מיטפחות ענקיות משלימות את המראה.

בננה בצבע. חברת גלי, שהגיעה בארץ למחזור של 12 מיליון דולר במכירת בגדים, מצליחה בשטח זה גם ביצוא. אלה הם בגדים קלים ונוחים ללבישה, שהחידושים שלהם הם ביגדי טריקו בהרכבי פסים משתנים — דקים, רחבים, ורחבים יותר בשילובי צבעים מקוריים כמו זית, צהוב־בננה, ירוק וסגול, שמהם עוצבו חולצות טי, מעילים קצרים או ארוכים, חצאיות ומיכנסיים.

יצרן ויצואן מצליח אחר התרכז דווקא בדגמים בסיגנון זרוק ועשיר. הדגמים נראים זרוקים אך עשויים בתשומת־לב כמו בגדים מחוייטים.

מו צעירות נרגשות המח־כות לבוא אהובן, כך נהגו יצרני האופנה בשבוע־האופנה שהתקיים ב־מלון ירושלמי.

מה לא עשו היצרנים עבור הקניינים? הם הכינו קולקציות חדש־ניות, ציבעוניות ונוצצות; הביאו רוגמניות צעירות ורקיקות ואפילו אירגנו צמד נגנים שהסתובב בשטח והנעים את זמנם של הנוכחים.

ולנוכחים היה מה לראות. שפע של דגמים במיגוון צבעים וכדים — ביג־

אורנה גלזר חלוץ ראווה

דרים, ביגדי־ספורט, סריגים, הלבשה לשעות־הפנאי וביגדי־עור.

ואם כי חודש אוגוסט הוא לא בדיוק החודש המתאים למכירת ביגדי־עור, הרי זיווה תלם דווקא הצליחה בדגמיה.

לאחרונה היא התחילה לעבוד עם עבד חירבאווי מירושלים, בעל עורות ירושלים. תלם מעצבת וחירבאווי מייצר: חליפות־עור עשויות זהב או

שנות ה־50 חוזרות גם בבגד־הים. חזיה מעוגנת בברזלים תומכי־חזה, מיכנסיים גבוהים וחצאית מעוטרת המכסה ירכיים.

חתיכי לילי משה עיצבה בגד־ים שלם בגיזרת סטרפלס. בהדפס בגווני שחור־לבן, בסיגנון צעיר ועדכני ובמחיר סביר ונוח, ולכן בגד־ים זה הוא מבוקש על־ידי רבים.

כיווצים בגד־ים במראה של פעם, בסיגנון שחקניות הוליווד. בד לייקרה לבן ונוצץ, שנקודות כסופות עוברות בתוכו. יפה ומתאים לנערות הרזות.

חתול פרסי או סיאמי? בגד־ים בסיגנון ספורטיבי לחובבות חתו־לים: החתול שחור־לבן ועיניו כחולות. משמאל: בגד־ים נמרי ועליו הדפס בעיצוב גוטקס, שהיא משתתפת קבועה בשבועות־האופנה.

תאונת עבודה
ב„פוליטיקה"

לאנשי פוליטיקה: עתון פוליטי ישראלי קרתה בחוברת האחרונה, אם אינני טועה, תאונת עבודה: מעין תקרית בילעם במהופך. הגבר התנ"כי שתום העין ביקש לקלל ונמצא מברך, ואילו עורכי כתב־העת שלנו ביקשו כמדומה לברך ונמצאו מקללים.

במה דברים אמורים? נוכח ההתקפות האחרונות של מנהיג הליכוד יצחק שמיר על העיתונות הישראלית — משהו עמום בדבר כלבים נובחים וכו' — הגתה מערכת פוליטיקה רעיון טוב, להזמין את „עמיתינו למיקצוע", כלומר, אחדים מטובי העיתונאים ואנשי התיקשורת בישראל, „לצייר תמונה־עצמית, שתוצג לציבור לשם התרשמות והשוואה" עם זו של „עדת־כלבים־מורעלים, שמשתלחת בקצף על השפתיים" נוסח הליכוד.

אנו רק יכולים לתאר לעצמנו את מבוכת אנשי פוליטיקה כאשר הדיוקן־העצמי פרי־עטם של אנשי המיקצוע לא זה בלבד שלא ניקה את העיתונות ואת אמצעי התיקשורת שלנו מכל אשמה, כי אם — אדרבה — העלה כתב־הרשעה חמור פי־כמה מכל מה שאדונים מסוגם של שמיר־רוני מילוא ושותפיהם היו מסוגלים אי־פעם להעלות על הכתב. עד כדי כך הגיעו הדברים שאפילו דימויים מעולם „ידידו הטוב ביותר של האדם" הסתננו אף הם אל מה שאמור היה להיות כתב־הגנה (וראה כותרת רשימתו של אורי אבנרי בפוליטיקה. „הרצועה שבפי ה־פודל"). מי יגנה אותם על כך שבצר להם חשו העורכים הנבוכים למצוא לעצמם מיפלט בדיברי פייט סתומים המתפרשים לכאן ולכאן, וסופרם שנגררו אף הם — שלא בטובתם — לדימויים קאניניים (שמעולם הכלבים). וכך הם כותבים בפתיח שלהם לחוברת, אחרי שהבהירו את כוונתם המקורית: „וזאת התמונה שקיבלנו. אנחנו תולים אותה ומתבוננים באוטופורטרט של קימוט מצח, חישוק שפתיים והדימעה מתמלטת להיקוות — לא לייעור (צ"ל: לילד ??? — נ.ז.) הזה התפללנו: בכי עצור על נביחה שלא ננבחה כלל, שלא ננבחה בזמן, שהיתה חלשה מדי, נביחת כלבים מלומדה" וכו' וכו'.

„בכי עצור על נביחה שלא ננבחה"? „דימעה מתמלטת להיקוות"? מה זה? פואזיה? קונקורנציה לאורי־צבי גרינברג (ראה סיפרו כלב בית שם מופיע דימוי הכלב דווקא בהוראה חיובית של מי שמזהיר את יושבי הבית מפני הסכנה הקרבה) או ביאליק (הדימעה)?

והרי בעצם צריכים היו עורכי כתב־העת האי־דיאולוגי החשוב להיות מרוצים מתוצאות היוזמה שלהם: מן היושר האינטלקטואלי של מרבית הכותבים, אם לא מספירת המלאי עצמה. חשיבו־תו של הדיוקן־העצמי של התיקשורת הישראלית מעל דפי פוליטיקה בכך, שהוא מלמדנו שוב מה שצריך היה בעצם להיות צפוי מראש, והוא שאנשי שמאל, שפויים, מתונים, יונים, ליברא־לים, יפי־נפש, עיתונאים אחראיים — קיראו להם כאשר תיקראו — אנשים חושבים הם ולא אנשים מסכימים. אנשי ביקורת ולא מחרים־מחזיקים, עוסקים עצמאיים ולא עוסקים מורשים וחרבות־להשכיר. וגם זה, שטיבעה וסימנה המובהק של ביקורת אמת בכך שאינה מסתפקת בניגוח הירייני, ובמקום שהיא ישרה ו/או קונטרנית (הצירוף של השניים נפוץ למדי, בישראל בכמקומות אחרים) היא מפנה את כליה גם כלפי עצמה וגם כלפי מקורביה־לדעה ומי שהם בעלי־בריתה, בכוח או בפועל ממש. תאמרו מה שתאמרו, אילו ערכו מיכה רייסר, יורם אר־דור או אהרון פאפו חוברת „אוטופורטרט" מסוג זה, לא־איתה־שום סכנה שהתמונה המתקבלת לא תשרת בדיוק את מטרתם. זהו אחד ההבדלים העקרוניים והעיקריים בין מה שמכונה בארץ, בלשון לא־מדייקת, „שמאל" לבין מה שמכונה בלשון בלתי־נמנעת „ימין", והוא: שאת הראשון מאפיינת — דווקא במיטבו — ביקורת עצמית ורתיעה מן הכנופיות, ביקורת שבקושטה הקי־צוני עלולה לחרוג מקו הישרות סתם ולהגיע לסף ההרס העצמי, וכבר היו דברים מעולם. במילים אחרות: זהו סוד כוחם וקיסמם הגדול, אבל גם סוד חולשתם הפוליטית הרבה של אנשים רגישים, מצפוניים, בלתי־פנאטיים, וכן של אנשים קנאים שהם רגישים ומצפוניים מדי.

את התופעה הזאת צריך לראות בעיניים גלויות. מותר להצביע על מעלותיה וסכנותיה. אבל אין טעם לקמט את המצח. לחשוק שתפתיים או להניח לדימעה מתמלטת להיקוות. עורכי פוליטיקה ראויים בהחלט לטפיחה על השכם על כך שבחוברת האחרונה שלהם (מס' 9) הוציאו מתחת ידם את המלאכה הנאה ביותר מאז ייסודו של כתב־העת. ראו־גם־ראו מה שהמאפיה השמא־לנית שלנו מסוגלת להפיק — כלי תקציבים מנופחים, בלי שכר־סופרים, בלי אל־ממון המציעים פטרונות תמורת טובות־הנאה. בקיצור, פוליטיקה בלי מרכאות. וראו את עורמתם. אפילו את יוסף („טומי") לפיד עמדו וצירפו לחבורה, כדי שיביא בדבריו הדגמה חותכת לעליונותה האינטלקטואלית, שלא לומר המוסרית, של המאפיה השמאלנית על פני המאפיה שאותה מייצג מזכיר המרכז הליברלי החדש. (ראה למשל את סיגנונו: „אנשים שכבודם הפקר לרצח אופי, עליהם לא חלים כללי האתיקה העיתונאית, המוסר הציבורי, הניסוח האלמנטארי. על כל פגיעה באשכיהם של חיידלי־אישים אלה, טופחים לך על השכם, מרימים לך כוסית, מאשרים את ההשתייכות שלך למועדון יפי־הנפש": בתחילה חשבתי שלפני פארודיה על אוצר המילים והקלישאות של אליהו עמיקם או אורה שם־אור).

ולבסוף, אילו היה בה בחוברת רק מאמרו של דורון רוזנבלום הפותח אותה („עיתונות כסוד כמוס לחמור ולסוס"), הנדרש לנושא שבו עסקתי גם אני לאחרונה — ה„ניו־ג'רנאליזם" או „נובו־ז'ורנאליזם" כפי חידודו של רוזנבלום — גם אז כדאי היה לרכוש אותה. **נתן זך** ■

ראשונים תמיד אנחנו

במיתקפה דו־ראשית מתואמת שוב יצאו נערי פלוגות המחץ שלנו לקרב, באותו להט פיצעי בגרות ישן־נושן המאפיין את כתיבתם מאז ועד עצם היום הזה והוא חוזר על עצמו כפיזמון חביב ומוכר ומאשש את דיברי קוהלת הזקן על הרוח ההולכת סובבת, סובבת הולכת ושבה על עיקבותיה סביב סביב. ראשון למסתערים היה אחד אבי־טנא בעיתון דבר אשר גילה באלמנך איגרא (שבעריכת דן מירון ובעריכתי) את אשר כינה בשם „פנינה" סיפרותית. בדמות שורותיו הפיוטיות של גבי דניאל: „פטר הגדול / סלל את עיר הבירה פטרבורג / בציצות הצפון / על עצמות איכרים. / דויד בן גוריון / סלל / את הדרך אל דרך בורמה / העוקפת את הדרך אל דרך הבירה ירושלים. / בעצמות נערים מן השואה."

מכאן ואילך כבר היו הדברים מתגלגלים במהירות. רצים דחופים יצאו ממערכת דבר אל חיים גורי ובידם הטקסט המאיים להשחית את הנוער העברי ו„פרופסורים גמורים לסיפרות" האירו את עיניו של לוחם החופש חנוך ברטוב ממעריב. כי מחבר כתב־השיטנה שבשורות המנוקדות אינו אלא „פרופסור כפול, דהיינו, כמאמר הפיתגם היהודי, רוקד עם ישבן אחד על שתי חתונות, קתידרה בתל־אביב וקתידרה באמריקה" ושמו אינו אלא פרופסור בנימין הרושובסקי.

במאמר גדול (באורכו) בשם „העירומים והמתים", שמרוב חיפזון לפרסמו נשמט ממנו שם מחברו, נשא חיים גורי את משא הקינה הגדול (באורכו) על שירו של גבי דניאל: „השיר הזה יישאר כמזכרת עוון, לא כדבר תוכחה נוקב על דבר קורבנם של מתנדבי הגח"ל במילחמת העצמאות אלא כעדות־שקר שאני מתקשה להבינה עד רצון לזעוק אליו לאמריקה. מדוע, בנימין?"

מרוב בהילות „לזעוק" (ראו מה עוללה לנו „זכות הזעקה" המפורסמת), נעלם מעיניו של הכותב שאין הוא צריך כלל להרים את קולו לאמריקה, שהרי בן־דבבו „גבי דניאל" עדיין נמצא באותה שעה, בכל מלוא כובד ישבנו, בדירתו החדשה שבתל־אביב.

אבל העורב שאצלו הלך הזרזיר הגדיל לעשות. ברשימה בשם „אכן, גלות הגועל" (אכן חציר העם??), שיבץ ברטוב את הלייט־מוטיב שלו, „לעזאזל", לא־פחות מחמש פעמים. את מי אין ידידנו הנורא כאן „לקלל, לקונן ולהתאבל באלם" שולח כאן לעזאזל? ובכן, קודם־כל: „לעזאזל גם הסיפרות העברית גם כל חיינו, חיי אבותינו וחיי ילדינו, בארץ הזאת." ואחר־כך, בקצב מהיר: ולא הסיפרות מעניינת אותי, לעזאזל." ועוד: „לעזאזל הכל, אני אומר אל ה. בנימין." ושוב: „ר. לעזאזל הכל". וכו'.

מרוב לעזאזלים לא הצלחתי להבין מה בעצם רוצה ברטוב זה? מדיברי גורי עוד השתמע איכשהו שגבי דניאל נאשם בזיופים סטא־טיסטיים, שהרי בדרך בורמה נהרגו לדבריו יותר („תשעה מתוך מניין") בני הארץ מאשר „בערים מן השואה".

אבל מה רוצה ברטוב, לעזאזל? ולשם מה הועיק לכאן את „חיי אבותינו וחיי ילדינו בארץ הזאת"? רק כדי לשלוח אותם לעזאזל? ולשם מה ניצל הזדמנות כשרה זו שנקרתה לידיו בהיסח־הדעת כדי להתחשבן עם „האינקוויזיטור הקטן של סיפרותנו דן מירון," בלשונו, שיש להניח שכבר הביע בעבר את דעתו שלו בנושא ברטוב? ומה מפריעה לו, לעזאזל, העובדה שלבנימין הרושובסקי יש „קתדרה באמריקה", נוסף על זו שבתל־אביב? ואולי נושא כאוב זה דווקא מפריע לאותם „פרופסורים גמורים לסיפרות אף הם," שאותם הוא מצטט? ומאימתי אסור לו לאדם לנסוע ולשהות בחוץ־לארץ על חשבונו הפרטי ובכספי אוניברסיטה אמריקאית, אחת היוקרתיות שבעולם? האם רק על חשבונו של משלם־המס הישראלי מותר לשהות בחו"ל (להזכירכם: ברטוב שהה כמה שנים טובות בברטניה כנספח תרבותי ישראלי, ואילו את מסעותיו הציבוריים של גורי מי ימנה!) ומה שייך כל זה ל„נערים מן השואה"? ואם חנוך ברטוב „איננו מתעניין כאן בפיוט" ו„לא הסיפרות מעניינת אותו," כדבריו, מה לו ולשיריו, כן, לשיריו של גבי דניאל או של כל אדם אחר, למען האמת. אנחנו הלא בשירה עסקינן, בה ובאמת החווייתית המובעת בה, לעזאזל!

האמינו לי, גבירותיי ורבותיי וחברים יקרים לנשק, זה הכל החום. גם הזעקה לאמריקה, גם גלות הגועל, גם העזאזל והקתידרות. זה הכל רק החום הזה, לעזאזל. אבל גם לנו יש שאלה קטנה: האם יירד סוף־סוף ידידנו גבי דניאל מן האולימפוס האקדמי שלו, יירד במלוא מישקל שיבנו הכפול, וישיב דבר לחורפיו, ולוא רק זאת הפעם? או שמא ימשיך סוקראטס שלנו, „משחית נפש הנוער העברי", בשתיקתו האריסטוקראטית שמימים־ימימה?!

לעזאזל!

ע.ז. אזל ■

עונת המלפפונים

חזאי מזג־האוויר של תחנת הטלוויזיה של דרום לבנון דיבר על אוגוסט הקשה ביותר בעשרים־וחמש השנים האחרונות. אני עצמי מסתפק בעשר. עשור כמו מאה.

אבל בעיתונות שלנו הכל כשורה (המנוקדת). מלפפון א' כותב מאמר שבחים על מלפפון ב' כדי שזה יראיין את מלפפון ג'. ומלפפונית ד' (בצירה) כותבת מסה מלומדת על עורך־פורח א' (בסגול) המוציא לאור את „כל כיתבי" מלפפון ח' אשר יריעות ההגהה של נידחיו כבר נמסרו לעיונו של מלפפון צ' האקדמאי, כדי שיקדיש ויפרסם את קילוסיו עוד לפני צאת הספר לאור. ובינתיים, מופיע בטלוויזיה מלפפון וו, אשר תלה את יוקרתו על קרס כדי לעשות נפשות לדבריו, יצירי רוחו, על מישקל אם אין אני — מלפפון לי.

ומבקרי הסיפרות, כלומר, עדת הרצנזנטים המשחרים — אם לטרף ואם בפתח, תלוי למי ושל מי — מתכנסת כדי להתריע על כך שיוקרתה בסימן נסיגה.

לא כי, בסימן מלפפונים:

מ. בקר ■

טעות

בטעות ירדתי באוטובוס תחנה אחת אחרי זו שבה הייתי צריך לרדת. נתקפתי רעב והנה אני יושב עכשיו מול האנדרטה של אגם (ראי שי־תיבות: אנדרטה גדולה מאוד). אין ספק: זה מסתובב.

ערב־רב וערב רב. המוני המונים, מוני־מעות ומוניות. בניו־יורק, בלונדון, בברלין לא ראיתי המונים כאלה. אולי רק בפתח־תיקווה בערב שבת. בני תישחורת עם קשישים, ספרדים, אשכנזים, גבוהים, נמוכים, תיירות בלונדיות, בלונדיות מקומיות, בחורות, בחורות, בחורות. הלב עולץ למראה כל־כך הרבה בחורות. נדמה שצבע הסנדלים הקיץ — זהב או כסף. ואולי אני טועה. גם הגברים בסנדלים או בנעלי ספורט. הם באים בגלים. גל ורווח. גל ורווח. אוהבי גלים. כולם שזופים, גם התיירים. אצל הבחורות רואים את בהרת שתי הרצועות. לפעמים, כשהחולצה פתוחה, עוד משהו בהיר בפנים.

גלידה. מה זה גלידה: גלידות. למאות, לאלפים, לעשרות אלפים. ובכלל, אוכלים, תודה לאל, אוכלים. מי שלא מסתכל במיזרקה של אגם אוכל. אוכל ומטייל, מטייל ואוכל.

האם יש סיכויים שמי מהם יקרא מה שכתבתי כאן?

קלוש.

האם יש סיכוי שקראו את סיפרו של דויד גרוסמן?

כנ"ל.

האם הם מצביעים ליכוד, מערך, תחיה, שינוי, ר"ץ, מפ"ם?

אולי מינה צמח יודעת.

האם מעניין אותם השב"כ, ביקור פרס במארוקו, בקאמרון, שטח 9, חידוש היחסים עם ברית־המועצות, איחוד מישפחת שצ'רנסקי, רו"חדאלד על הצבא?

ממי אתה עושה צחוק?!

מוסיקת־רקע מקופסות פלאסטיק במיסעדה שלי, במיסעדה השכנה. מתערבבות זו בזו. אלף נשיקות און דה האוס.

אבל מי שציפה לדבר אחר — אחרי הנורמליזציה היהודית, אחרי הפיכת הפיראמידה הגלותית, אחרי כור ההיתוך, אחרי קיבוץ הגלויות, אחרי בגין־בגין —

כן, מה איתו?

הוא פשוט לא ידע למה לצפות.

וזה לא טוב, זה?

טוב או לא־טוב. זה מה שיש. או איך אמר לי קודם המלצר: זה מה יש.

נ. סועד ■

ישראל הר

נַחְמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעַלְמָא

מִשַּׁחַר הָאֶסִיף הַהוּא
נַעַר חֲמוּדוֹת פִּתְאֹם עַל קַבַּיִם
בַּעַל יְסוּרִים צָהוֹב בְּחֹם נָמוּךְ
אַתָּה בִּי פִּחַד תָּמִיד
הַפְחֵת נֶאֱסַפְתָּ
כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים בְּשִׂפָתֵנוּ
אֶל אֲבוֹתֶיךָ
אֶל מְקוֹר דֵּעַת הַמַּחְלֶט
אֲבִיךָ אָחִי
בְּשֶׂר וָדָם מֵאִיר יוֹצֵא אֶת בֵּיתוֹ
אַחֲרֵי הַקְרִיעָה
לָבֶשׁ גְּאוּת וְשִׁחוּרִים
יְהוּדִי נוֹדֵד בְּשֶׁלֶשׁ יַבָּשׁוֹת וְאִיִּים
אֵינוֹ עוֹשֶׂה מַה שֶּׁלִּבּוֹ חָפֵץ
הִבּוּז לָכֶם קְצִינֵי עֶלְיוֹן הַנִּבְחָרִים מֵעַם
לִבּוֹ מֵת בְּקֶבֶר מֹשֶׁה
בִּירוּשָׁלַיִם מוֹלַדְתּוֹ אַדְמָתָהּ בְּעַצְמוֹתֶיךָ
אִשָּׁה קְטַנָּה חַיָּה בָּאָה מִן הַכֶּרֶם
עוֹלָה בָּהָר יוֹרֶדֶת בְּגַיְא מְרַדָּה
גּוֹרֶרֶת רַגְלֶיהָ אֶל פֶּתַח
מַה שֶּׁהָיָה בֵּיתָהּ
פְּרִי חֻדַּשׁ בְּסִלֶיהָ
יַיִן עַתִּיר
לְקַדֵּשׁ לְהַבְדִּילָה לְגָרֵשׁ בְּדִידוּת
אִמְּךָ סְעוּדוֹת לְעֻלּוּבֵי עִירֵךְ מַתְקִינָה
לְמַלֵּא חָלָל תַּחְתִּיוֹת עִם
תַּרְנְגוֹלִים
בְּיוֹם חַג הָאֶסִיף הַזֶּה
בִּי פִּחַד תָּמִיד
מִשַּׁחַר הָאֶסִיף הַהוּא
תִּנַּקַת רֵוָה בּוֹכָה
פָּנֶיהָ אֲסוּפִים בְּרִמּוֹת פָּנֶיךָ
מַה שָּׁנּוֹתַר מִמְּךָ עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה
פִּחַד תָּמִיד עָלַי בִּי מוּשָׁל

(מתוך ספר השירים „קצה החשכה ולחם" שבכתובים)

איש הקש

וכמעט באותו עניין: ובכן חברנו שמעון (פרס) נתן ידו לחברים האחרים — רוב שרי־הממשלה, בניגוד לדעתו של שר־החינוך — לקצץ עוד עשרה מיליון דולר מתקציב האוניברסיטות. וזאת, בניגוד מוחלט לסיכום שהתקבל רק לפני חודשיים „על דעת ראש־הממשלה והשרים הנוגעים לעניין."

אפילו ישעיהו בן־פורת מכנה את ההחלטה, במאמר מערכת בידיעות אחרונות, בשם „בכיה לדורות." הוא כותב: „צריך היה לומר בפשטות, שישראל מאבדת עצמה לדעת."

אילו יצחק שמיר, מודעי, שרון, רוני מילוא, הרבנים שפירא, פורוש וכת ריליה היו מחליטים כך — זה היה טיבעי, מובן, סביר. הללו רק השכלה גבוהה חסרה להם. תנו להם השכלה גבוהה שאם לא כן חייהם אינם חיים.

אבל שמעון פרס, שוחר הסיפרות העברית בפרט וההשכלה בכלל, קורא טולסטוי וסימן קריאה, משורר לעת מצוא ומקימן של ועדות־חקירה להטבת התנאים של היוצר העברי בישראל...

לו תנו את קאמרון, רבאט, פגישת פיסגה עם מובארכ, נאום חגיגי בוועידת סופרים. הכל מיפגני ראווה. הניחו לו עם השב"כ, נושאי ביטחון, מישפט ומוסר, עתיד ההשכלה הגבוהה בישראל, מצוקתו החומרית של הסופר, הכפייה הדתית, הביריונות של גוש־אמונים.

איש הקש.

ולעניינו: אינני יודע אם המדינה הולכת פייפן. אבל אני יכול להבטיח לכם: ההשכלה הגבוהה הולכת. לא, היא כבר רצה. ראו הוזהרתם!

ז. פייפר ■

על קטיושות ועל מוזות

ימי המוסיקה הקאמרית בגליל העליון

קריין החדשות מודיע על קטיושות הממשיכות ליפול באצבע הגליל, והחרובים שליקטתי מתחת לעצי החרוב רחבי־הנוף הנטועים בשדרה המוליכה לבית־התרבות של כפר בלום ומונחים עכשיו על שולחני, מוסיפים לתת את ריחם האופייני; אותו ריח שאפף אותי עוד בטרם ראיתי את נוף־הגליל, את העצים, את השדרה, את גינות־הנוי המטופחות העוטרות לבית־התרבות, את הדשאים, את השבילים המוצלים, את עשרות זוגות אופני־הילדים המונחים בצד השביל, את פסל הילדה המתרחצת בכניסה לבריכת־השחיה של הקיבוץ — כשהגעתי בשעת חשיכה לקונצרט, אחד הקונצרטים של שבוע „ימי המוסיקה הקאמרית בגליל העליון". שנה שניה לקיום המיפעל, וכבר מסורת. וכבר מדברים על כך שאין כרטיסים לכל המבקשים לרכשם, שאין די מקומות איכסון במלונות ובבתי־ההארחה לכל הנוהרים לגליל לרגל האירוע, ועל כך שבשנים הבאות בוודאי תחריף התחרות על כרטיסים לקונצרטים בין התל־אביביים לחברי הקיבוצים.

כל המציץ — נפגע, ומבקש ליהנות לא מקונצרט יחיד אלא מן השבוע כולו. אי־אפשר לקיים ישיבות של הוועדות בקיבוצים במשך כל השבוע, החברים תפוסים בהאזנה לקונצרטים. מי שמצליח מתגנב גם לחזרות הפתוחות לקהל, ושם הוא מתוודע לצד אחר של המוסיקה, הצד הזוהר פחות, לא זה של ההופעה בלבוש חגיגי על במה לאור הזרקורים והחוויית קידה לקול תשואות; הצד של המלאכה שעושה את המוסיקה, המאמץ המשותף של אמנים, מן הטובים שבהם, כל אחד בשיטתו — להגיע למיצויה של היצירה, לתיאום תפישותיהם ונגינתם עד להשגת ההרמוניה הנכספת.

פגישה עם האמנים כבני־אדם ועם המוסיקה בשעת התהוותה מקרבת את הצדדים — הקהל לאמנים והאמנים לקהל. גננות מביאות את בני טיפוחיהן לחזרות כיתות כיתות, ואלה למרבה הפלא „יודעים להתנהג", יושבים בשקט ומ־אזינים. ואורחי הקונצרטים של ערב, מתרווחים בשעות הבוקר על הכיסאות המרופדים ואינם שבעים מלשמוע.

בין אורחי הפסטיבל אתה מוצא פנים מוכרות המאכלסות בקביעות הצגות גאלה ופתיחות עונה באולמי המופעים בתל־אביב וירושלים, בצד אלה של חברי הקיבוצים, המושבים ואנשי קריית־שמונה.

כל המיפעל הגדול הזה הוא פרי יוזמתה של אשה אחת — עידית צבי, פסנתרנית, עורכת בקול המוסיקה של קול ישראל. היא שהגתה, יזמה וביצעה, והיא שהצליחה להלהיב לעניין את השותפים לה כיום, אנשי המועצה האזורית גליל עליון, חברי קיבוץ כפר־בלום ואנשי בית־ההארחה שלו, ועוד שותפים ותומכים. עידית צבי אינה נתפשת לספקות באשר לאופי שהיא מבקשת לשוות לפסטיבל ימי המוסיקה הקאמרית בגליל העליון. לקהל, לעומת זאת, יש.

הקהל התל־אביבי המפונק והנוצץ טעה לחשוב שמדובר בעוד אירוע אופנתי שאפשר להתהדר בהופעה בו — „למה לברוח עם דבר נהדר כזה לסוף העולם, אולי תקרבו אותו לתל־אביב? זה רחוק לנו." מישהו הציע את שפיים למשל, מספרים המארגנים. הם אינם מבינים את התופעה המיוחדת שיצרו כאן היוזמים.

ולא מדובר בכך ש„מגיע" גם להם, לאנשי הצפון, לשמוע מוסיקה אחרת, מלבד הבומים של הקטיושות, והבומים העל־קוליים של מטוסי חיל־האוויר; שמגיע להם תגמול על סיבלם, שגם הם רוצים שינוי תדמית, משהו שאינו קשור במיקלטים, בגדרות־תייל סביב יישוביהם, במילחמות ובהפגזות. מדובר בשילוב של עשיית אמנות עם מיפגש אנושי של אוהבי מוסיקה, מצד המבצעים והקהל כאחת; של קירבה הצומחת דווקא בזכות הממדים המצומצמים. כאן מתרחש המיפגש בין האמנים לקהלם לא רק בקונצרטים, אלא גם בשעת הארוחות בחדר האוכל, בבריכת־השחיה, על השבילים והדשאים בשעות הפנאי. לכל אלה תורם הריחוק מן המרכז, תורם הנוף הגלילי, האווירה החברית של הקיבוץ; ממדיו של אולם התרבות של כפר בלום משרתים היטב את אופיה של המוסיקה הקאמרית שאינה נשכרת מהשמעתה באולמות מסוגו של היכל־התרבות.

חיותה דביר הקריינית המעבירה את הקונ־צרטים לקהל המאזינים בבית חוזרת ומבקשת את הקהל באולם לנצור את ציפצופי השעונים הדיגיטליים המפריעים לנגינה, לנגנים ולשידור. „אילו היה שוברט חי בזמננו", אומר מישהו בק־הל, „היה כבר כותב קונצרט לשעונים דיגיטליים, בטח שהיה עושה את זה."

במסיבת־העיתונאים, לקראת סיום הפסטיבל, מבשרת עידית צבי שהגיע האישור — גם בשנה הבאה יקיים קול ישראל את פסטיבל ימי המוסיקה הקאמרית בגליל. ההודעה מתקבלת באנחת רווחה. יש כבר תוכניות לשנה הבאה, ולעוד שנתיים. „לא תאמינו," אומר יעקב שניידר, מרכז ועדת־התרבות של המועצה האזורית, „בין הקהל היו גם בני נוער שהגיעו מצויידים בשקי־שינה ותרמיל־גב, בלי שום סידורי לינה ואכל, הם פשוט באו והסתדרו במקום. הפלא ופלא, נוער שוחר מוסיקה מעורר תמיהה בקיבוץ. אורח מתל־אביב, מוותיקי היישוב ומעמודי־התווך שלו, שוויתר על בילוי אחר־הצהריים של יום שישי בכסית, סח לפי תומו: „פגשתי כאן ידיד משכבר, אחד מהחברה'ה, ממייסדי הקיבוץ, והוא התגאה כל־כך בפסטיבל. תיראי למה הגענו: מה שהקיבוצים מתגאים בו, קונצרטים!" לא השבתי לו, לאותו איש, אבל בליבי היתה חגיגה קטנה. לא שלא היכרנו בעבר את יוצרי התרבות בני קיבוצים ולא שתרבות קיבוץ צריכה הוכחה: קיימת תיזמורת בני הקיבוצים, קיימות להקות זמר, להקת מחול, יש תיאטרון, הקיבוץ מעמיד משוררים, סופרים ואנשי אקדמיה להתפאר. אבל החשש לעתידה של התרבות, תרבות כפשוטה ותרבות חיים, קיים בקיבוץ כמו שהוא קיים בארץ בכללה. כפי שציטטה אניטה שפירא — אמנם בהקשר אחר, בדיון בטלוויזיה — מדיברי יעקב חזן: „רצינו להעמיד דור של אפיקורסים והעמדנו דור של איגודנטים." המהפך שעבר כל דור מייסדי המדינה והקיבוץ בתוכם, ההינתקות מתרבות חיים אחת ומסורת דורות אחת והמעבר לצורת חיים ללא שרשים וללא מסורת, הביאו לצמיחת דור חסר תרבות, שערכי אבותיו נדרסו בו לתיאבון ואחרים לא נוצרו במקומם. דור שנתפתה במיקרה „הטוב" לאמריקניזציה או לוולגריזציה של הלבנטיניות, ובמיקרה הרע נשאר בידיים ריקות. כאשר מתגאים הקיבוצים במיפעל מוסיקלי מעולה כימי המוסיקה הקאמרית בגליל העליון, אות הוא כי לא אפסה כל תיקווה.

מירה הלפרין ■

שמואל בונים: חדר־איפור

שעה אחרונה: בכל זאת תגובה

בסופו של דבר הגיב גבי דניאל — בנימין הרושובסקי, בכל זאת, על התקפתם של גורי וברטוב (ראה בעמוד הקודם: „ראשונים תמיד אנחנו"). בשיחה (טלפונית, כנראה) עם כתב המקומון העיר אמר בין השאר:

„אינני קורא עיתונים. הביאו את המאמרים (של ברטוב וגורי) לידיעתי. לדעתי זו בדיוק „גלות הגועל". מושג של אביגדור המאירי שגבי דניאל מצטט. יש ביהדות מסורת של חוסר סובלנות שמתבטאת באורתודוכסיה הדתית, ובסתימת מחשבה נוסח ברטוב. לדעתי המאמר של ברטוב הוא הסתה חולנית כמו אלה שהיו לפני רצח רוזה לוכסמבורג וארלוזורוב. טרור של אנאלפאביתים וגסי רוח ששולטים בעיתונות. אינני דן מירון ולא מנחם פרי ואינני מעורב בספרות העברית של היום, לא כותב ביקורות, ולא מגיב על האשמות. אלא עוסק במחקר, שבו אני מלמד מהי אחריות ומהו מחקר נקי. „לא הביאו שרירים מן הגולה" זה אני. לי אין שרירים. ומי שרוצה לתקוף את עבודתי עושה את זה במקום ובלשון הנכונים, ולא בבורות.

במלחמת השחרור היתה התנגשות בין גח"ל לצבריים. שחשבו את עצמם עליונים. תפיסת הגזע העליון פותחה בארץ בלית ברירה, מאחר שזרקו את הוריהם על כל תרבותם, ורצו בסוג חדש, זקוף, של יהודי. כל עלייה התקבלה על ידי הצברים בעליונות. היתה בושה לספר להם שהיתה שואה. אפלפלד תיאר את זאת בספרו בצורה אחרת. היחס כלפי הערבים נובע, לדעתי, מאותה שחצנות של „אתה בחרתנו".

„ודאי שיש בשיר רמז למעשה לטרון, שכתבו עליו הרבה. לקחו אנשים שבורים ורצוצים כבשר תותחים. וזה היה חיוני באותו רגע. זה אפשר לבנות דרך עוקפת לירושלים. יש בזה חיוב ושלילה. בדרך בורמה אני נלחמתי, לא גבי דניאל, היו גם תל אביבים כמונו אבל אני כתבתי על חברי. כתבתי מתוך הזכרונות שלי, וזה נכון בפרצפציה. בחוויה. מדינת ישראל נבנתה במידת מה על בסיס השואה, בעורת ההעפלה וכן הלאה, וזה מתבטא בשיר, שמנסה לעורר את הבעיה הקשה של המחיר. הספרות העברית במיטבה העלתה תמיד את הבעיות הקשות: ברנר, אביגדור המאירי, יעקב שבתאי, כתבו תוכחות קשות. גבי דניאל יושב באירופה, כשהוא יודע שהיא הקיאה אותנו. זו שניות קשה. גברוש, בין הטוענים לגילוי דרך בורמה, הופיע בטלוויזיה לא מזמן וסיפר בכאב על שלושת בניו שיושבים כלוס אנג'לס. זוהי בעיה כנראה, וכדאי לדבר עליה, לא?"

מי השילוח הולכים לאט (מדין)

אבל רוגזה של הבירא העמיקתא על האיגרא הרמה שלנו לא חלף גם עם תשובתו זו של הרושובסקי, או עם דרישתו של חנוך ברטוב (באותו גיליון של העיר) לשלול מן המשורר את מישרת הפרופסור שלו באוניברסיטת תל־אביב (אגב, מן הראוי היה שמאשים אחרים בז'דאנוביזם יפשפש תחילה יפה־יפה במעשיו ובהתבטאויותיו שלו).

כמו במטרה להוסיף לפרשה כולה נופך קומי הצטרף איש־התחזיה צבי שילוח לפולמוס. ברשימה בשם „השקיעה" שפירסם בידיעות אחרונות של יום א' השבוע ציטט את מה שכינה בשם „השקפת המשורר, המבקר והפרופסור הנ"ל" (הרושובסקי). מבלי לשים ליבו לכך שמה שהוא מצטט כביכול משמו של גורי מפי בנימין הרושובסקי אינו אלא פארודיה סארקאסטית של גורי עצמו על „השקפות" יריביו, וכי הדברים המצוטטים על־ידי שילוח מעולם לא נאמרו על־ידי איש במהלך הוויכוח.

מה לעשות. לימין שלנו אין מזל עם הכתבנים שלו. קצת שכל (ואינטואיציה: שלא ליפול בפח ממין זה) צריך בכל זאת. גם בימין. אבל מה עושים אם אין?

הו, ז'בוטינסקי, ז'בוטינסקי, מי יגלה עפר מעיניך?

מי? ■

שוברי נתן זה

(המשך מעמוד 20)

תחבושות, הכנסת קטטר לדרכי־השתן והותירו לה את הפעילויות שהזכרנו.

יחידות קטנטנות

על תנאי־העבודה של האחיות מקשה גם הנוהל הפגום, שלפיו כל הפעילות הטיפולית בחולים נעשית בחדרים שבהם שוכבים החולים, לעו־מת רוב בתי־החולים במערב, שם נע־שות פעולות אלה על־ידי אחיות מיוחדות בחדרי־טיפול מיוחדים.

עומס מיותר על האחיות מוטל גם בגלל קיום מחלקות ויחידות קטנ־טנות, הממוקמות באותו המקום, ואשר הטיפול בחולים המאושפזים בהם נופל לעיתים על אחות אחת.

כך, למשל, בבית־חולים ברזילי באשקלון, היתה אחות אחת צריכה לעבוד בזמנית בחמש יחידות קטנות: אורולוגיה, פה ולסת, כירורגיה פלאס־טית, כירורגיה כללית וטיפול נמרץ נשימתי.

ברור שאחות אחת אינה יכולה במצב כזה לבצע עבודה רצינית, וקשה לה פי־כמה יותר מאשר לאחות המטפלת באותו מיספר של מיטות שיש בהן חולים דומים.

המימסד הרפואי ממשיך לפזר מחל־קות שונות, ולפתוח יחידות קטנטנות. המימסד הרפואי מעוניין, למעשה, בהנחה מסויימת של הסיעוד בבתי־החולים. ובהמשך סיכסוך־האחיות. ככל שיימשך סיכסוך־האחיות, וככל שתסתבך העבודה כתוצאה מכך בבתי־החולים, כן ירוויח המימסד הרפואי — מנהלי־מחלקות, סגניהם, ורופאים בכירים.

יותר חולים יזדקקו למירפאות הבלתי־חוקיות והחצי־חוקיות שלהם, יותר חולים יצטרכו לתת שוחד ולשלם מתחת לשולחן לרופאים בבתי־חולים ציבוריים, כדי להתאשפז ולעבור ניתוח מוקדם יותר.

צמד בלתי־מוכשר

גם מישרד־הבריאות עצמו מעוניין למעשה בהמשך הסיכסוך, ואינו מחפש פיתרונות רציניים לבעיית האחיות.

הנהלת מישרד־הבריאות מבינה ב־וודאי (כך לפחות אני מאמין) שבעיית־האחיות קשורה לכל מערכת־הבריאות, וכדי לפתור את בעייתן של האחיות יש להתחיל בשינויים רדיקאליים של כל מיבנה מערכת־הבריאות.

אין ללכת למיספרה ולצבוע שיער כטיפול למחלת לב וריאות. כך אי־אפשר לפתור את בעיית־האחיות ללא נסיון נמרץ לשינויים עקרוניים במער־כת כולה.

דוגמה אחת לעומס הקשה: בבית־החולים באשקלון עובדת אחות אחת, בו־זמנית, בחמש יחידות: אורולוגיה, פה ולסת, כירורגיה פלאסטית, כירורגיה כללית וביחידה לטיפול נמרץ נשימתי

העיקרון הפגום הזה משפיע, כמובן על תנאי־העבודה של האחיות.

מעוניינים בסיכסוך

לפיכך הדרישה לשינוי תנאי עבודה מוצדקת ביותר, אך יש להתחיל בשינויים יסודיים, ולאו דווקא בהגדלת מיספר התקנים.

יש לי הרושם שכל מיספר־תקנים שהוא, מ־450 עד 4500, שיוקצה לבתי־החולים, יגיע בחלקו הגדול למנגנון המינהלי, ויגרום רק לשיבושים נוספים בעבודת האחיות. לדעתי, לפני שמקציבים תקנים יש לערוך רפורמה יסודית:

- להדק את הקשר המינהלי בין האחיות והרופאים במחלקות.
- להרחיב את הפעילות הרפואית ולתת לאחיות יותר סמכויות במישור עבודתן — כמובן אחרי לימודים מסויימים, השתלמויות וכו'.
- להוריד מהן את רוב עבודות הסבלות, המלצרות, סידור המיטות, השליחויות, הפקידות, על־ידי הקצבת כוח־עזר מתאים למחלקות.
- להקטין עד המינימום, עד כדי חיסול, את המנגנון המנופח של ביורוקרטיית האחיות.

רק ביצוע שינויים אלה יכול, לפי מיטב הבנתי, לתת למיקצוע־האחות מעמד מועדף. להביא לזרימת כוחות חדשים לבתי־החולים ולגרום לשינוי רציני במצב הסיעודי בארץ.

אך יש לי הרושם שאולי לא ניתן לבצע זאת. לזה לא יתנו יד — לא המינהלה של האחיות ולא המימסד הרפואי, מסיבותיו שלו.

גט

„הילד של אמא"

„מה שקבר אותי היה עניין ה„מורדת". בתחילת הדרך, כש־רציתי להתגרש כמה שיותר מהר, נתן לי עורך־הדין שלי עצת־אחיתופל, להסכים ולהיקרא „מורדת". לפי ה־לכה, זוהי אשה שאיננה מקיימת את חובותיה כלפי בעלה. אשה כזאת אין

טוען רבני רענן
„אסור לענות אשה!"

לה הרבה זכויות במיקרה של גירושין, דבר שיכול להקל על הבעל להסכים להתגרש.

ממני. אני בת יחידה להורי, כי אנחנו ניצולי שואה, אבל הבן שלי נאלץ להיות בן יחיד במדינת־ישראל ה־חופשית — ומי יכול לתקן דבר כזה? היום, בגיל 45, ודאי שלא אלד עוד ילדים.

„וגם הוא היה יכול להתחתן ולהיות אב לילדים. ואני שואלת: זה לא פיקוח־נפש של כל הילדים שהיו יכולים להיוולד ולא נולדו? בית־הדין הרבני הרס שתי מישפחות. אני לא מאשימה אותם או מישהו מיוחד. אני מאשימה את המערכת, שהיא נוקשה מיסורה. פעם היו רבנים נאורים ששפטו כל מיקרה לגופו, ומצאו לו פיתרון הלכתי. אני בטוחה שגם במיקרה שלי היה נמצא הפיתרון, והיו רבנים שאפילו הצביעו עליו — אבל בית־הדין הגדול לעירעורים לא קיבל.

כשלקחה רות יהלומי את תינוקה בן החצי שנה כאותו ערב פסח, ועברה לגור בבית הוריה, היא היתה אשה נאה וצעירה, בראשית שנות העשרים לחייה. אז לא תיארה לעצמה שהכל יסתיים כשתהיה בת 45, ושערה ילבין כמעט כולו מהגיל, מהיסורים, מהסבל, מהמאבקים הבלתי־פוסקים ומחוסר־האונים.

כל אותן השנים עמד בעלה, שלמה יהלומי, בסירובו ומאן לתת לה גט.

כך, במשך שנים ארוכות, חיו להם שני אנשים בוגרים במצב של לא שלום־בית ולא פירוד סופי, רישמי, במצב של מילחמת־עצבים מתמדת. פשטת לכל פניה וכוללת גם את חיוכה הציני, למורי־הנסיון, שאותו קנתה ב־דרך הקשה.

היא לוקחת את שקית־הניילון השחורה והגדולה, שבה שמורים כל המיסמכים, ווורקת לחלל האוויר, בהסח־הדעת. מישפט שכאילו מסכם את הכל: „שקית שחורה — כמו החיים שלי."

„כמה כסף זה עלה לי? עשרים ושלוש שנים של כסף. הדירה שלי הלכה, חצי ערך הדירה ברמות־רמז, הכל לעורכי־דין. כל המשכורת שלי כל השנים הלכה לעורכי־דין. כשהייתי צריכה פסיכולוג או רופא לילד — נסיון נמרץ לשינויים עקרוניים במער־כת כולה.

המינהלה הרפואית הסטטי־נית עושה לעצמה חיים קלים, כאשר היא מנסה להתמקח במשא־ומתן עם מנהיגות האחיות, תחת להציע את השי־נויים הדרושים לטיפול במצב.

יתר על כן, כל צעד שעושה הצמד הבלתי־מוכשר של מישרד־הבריאות, השר ומנכ"לו, מסבך יותר את המערכת כולה, ובפרט את בעיית־האחיות.

המימסד הרפואי עצמו מעוניין בהמשך סיכסוך־האחיות, כדי להסיר מעצמו את האשמה על כישלון המער־כת, ולהעבירה לראשן של האחיות.

אולי אין זה מיקרה, שכאשר האחיות מעלות כיום מישאלה לבור־רות, תחת לנטוש את בתי־החולים, ממליץ להם המומחה במאבקים במע־רכת־הבריאות, הד"ר רם ישי, שלא ל־בקש בוררות ומעיר להן: „זהו צעד המעיד על חולשה. לבוררות אפשר ללכת רק כאשר יש פער ברור בין העמדות. האחיות נמצאות עדיין במא־בק. אי־אפשר להפסיק מאבק על־ידי בוררות." (חדשות, 27.8.86).

לפני שבועות אחדים ביקרתי בבית־החולים רמב"ם ופגשתי אחיות ממטה־המאבק. שאלתי אותן: „איך אתן מעוזות לפגוע בחולים נגד המסורת ההומנית של העם היהודי והעקרונות הבסיסיים של הרפואה?"

אחת האחיות הבכירות, אסתר, ענתה לי: „אתם הרופ־אים לימדתם אותנו לפגוע בחולים מבלי להתייחס לשבו־עת היפוקרטס!"

הזורע רוח. יקצור סופה.

שנתיים אחרי הנישואין תבעה רות יהלומי (למעלה) גט מבעלה. הבעל טען שהיא מורדת. במשך 23 שנים השיבו הרבנים את פניה ריקם, בהסתמכם על ההלכה: אין לתת גט לאשה מורדת. עכשיו קיבלה גט

התינוק הפך בינתיים לילד, ואחר־כך לנער ולגבר, וכל אותן שנים שימש גם הוא נושא למאבק. כשעניין הילד הפסיק להיות נושא למאבק, נמצאו עניינים אחרים, סוערים לא פחות.

יצר הנקמנות של הבעל לא ידע גבול, והוא העדיף להרוס את חייו שלו ובלבד שחייה שלה גם הם ייהרסו. וכל אותן שנים בתי־הדין הרבניים עקבו אחר המתרחש, אך לא כפו על הבעל לתת את הגט המיוחל.

ואז, לפני שבועות אחדים נתן לה בעלה את הגט. כל אימת שהיא חושבת על כך היא בעננים. אולם לרוב לוב־שות עיניה הבעה של ספקנות, המת־הכל עלה כסף. אוכל? הייתי אוכלת אצל הוריי. עד היום אני אוכלת אצלם."

רות יהלומי היתה, ועודנה, אשה דתית. אבל שנים של התרוצצויות במקום עבודתם של נציגי־האל־עלי־ארמות גרמו לה להטיח פעם בבית־הדין הרבני: „מה ההבדל ביניכם לבין הנאצים? גם הנאצים גרמו לנשים יהודיות לא להביא ילדים לעולם. ולי אתם עושים אותו הדבר?"

עד היום ליבה מר: „אילו אחרי שלוש, חמש שנים הייתי מתגרשת, עכשיו כבר הייתי נשואה פעם שניה, ואני מניחה שהיו לי לפחות עוד שני ילדים, מלבד הבן. את זה הם מנעו

„השיטה הזאת עובדת אולי על אי־אלה בעלים. אבל לא על מר יהלומי. מאוחר מדי הסתבר לי, שלאשה מורדת אין גם הזכות להתגרש, אפילו אחרי 13 שנה של עגינות לא ניתן לכפות על הבעל לגרש אותה.

זה קבר אותי. מר יהלומי נאחז ב„מורדת' כמי שנאחז בקרנות־המיזבח, ולא היה מי שיוריד אותו משם."

23 שנה. רות מתארת אותן כשנים של התרוצצויות בבתי־הדין הרבניים, בתעסוקה מלאה בעניין אחד. מהע־בודה היתה נעדרת לעיתים קרובות. כל חבריה וחברותיה לעבודה חיו איתה

אחרי 23 שנים

את כל הבעיות. לא רצתה ולא יכלה להסתיר.

שנים של מאבקים מרים ועקרים על זכותה להיות חופשיה. בכל זאת, היא אינה מסכימה לומר כי מיטב שנותיה התבזבזו. עיניה נוצצות מגאווה: „המטרה מקדשת את האמצעים. המטרה שלי היתה להציל את הילד, ובזה הצלחתי, ברוך השם. אני רווה ממנו נחת. הוא ילד טוב. בישיבה משבחים אותו מכל הכיוונים, הוא בחור שרק מחפש איך לעשות טוב לא־נושות. הוא עוסק בהרבה מיצוות, שבאות לידיעתי לא באמצעותו. ראש־הישיבה אמר באירוסין של הבן, שאילו ישיבת יבנה היתה נבנית רק בגלל שמוליק — זה היה שווה."

וחולה, הגר בדירה קטנה, יחד עם אביו הקשיש. במאבקו העקשני איבד בדרך את בנו. זה שנים שהבן ניתק עימו כל קשר.

כשמלאו לבן 18 שנה, הוא פנה לאביו בעשרת־ימי־תשובה, באמצעות הרבה שאר־ישוב כהן, רבה הראשי של חיפה ואמר לו: „היום אני בן 18. אני לא ברשותך ולא ברשות אמא. אני ברשות עצמי. אני לומד בישיבה. אם אתה רוצה לזכות בי בחזרה כבן, יש לי בקשה אחת: שחרר את אמא, תן לה גט!" יהלומי דחה את הבקשה. מאז הבן אינו רוצה לדעת ממנו.

זה לא היה נסיונו הראשון של הילד להשיג גט לאמו. לפירסום בינלאומי זכה דווקא נסיונו הראשון.

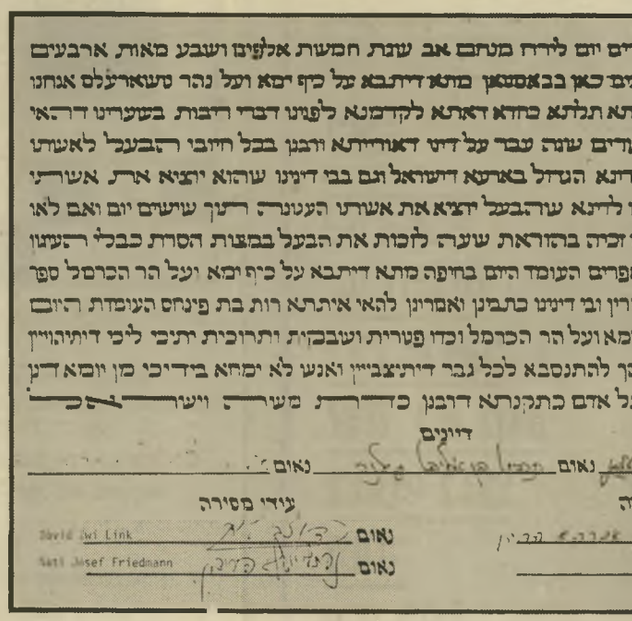
„הילד פרץ בבכי ושאל את בית־הדין: „האם מוטב שלא הייתי נולד?" השאלה נותרה תלויה באוויר, והוא יצא החוצה.

„בחוץ פגש שמוליק עיתונאי אמריקאי. העיתונאי, שלא היה רגיל לראות נערים כל־כך צעירים בבית־הדין, התעניין ופירסם את הסיפור כולו בגיואיש פרס (שבועון יהודי אמרי־קאי), תחת הכותרת „האם מוטב שלא להיוולד?"

בעיקבות הכתבה התקשר אל רות הרב אהרון אנטלמן, רב אורתודוכסי ואב בית־דין בארצות־הברית. הוא התרשם עמוקות מהמיקרה שלה והציע את עזרתו. רות שלחה לו את קורות חייה בצירוף פסק־דין של בית־הדין

שלמה ורות יהלומי בעת החתונה
„לטעום את טעם החופש!"

בחמישי בשבת חמישה ועשרים יום לירח מנחם אב שנת חמשת אלפים ושבע מאות ארבעים ושלש לסדן השנים שאנו מונים כאן בבאסטאן מתא דיתבא על כיף ימא ועל נהר נעארעלם אנחנו בי דינא דחתימו לתתא בתקנתא תלתא בחדא דארתא לקדמנא לפנינו דברי ריבות בשערינו דרא גברא שלמה בן אפרים שעשרים שנה עבר על דין דאוריתא ובנן בבל חייבי הבעל לאשתו וכבר דנו בי דינא דחיפה ובי דינא הגדל בארצא דישואל גם בבי דינינו שהוא יוציא את אשתי רות בת פנחס וסידב ופסקנו לדינא שהבעל יוציא את אשתו הענטרה דנן שיעים יום ואם לאו בי דינינו יכבה את האשה בגו זכיה בהזראת שעה לזכות את הבעל במצות הסרת כבלי הערוה לבן אנחנו מזכין לשלמה בן אפרים העומד היום בחיפה מתא דיתבא על כיף ימא ועל הר הכרמל ספר תריכין ואגרת שבוקין וגט פטורין בי דינינו כתבינן ואסרינן להאי איתתא רות בת פנחס העומדת היום בחיפה מתא דיתבא על כיף ימא ועל הר הכרמל וכדי פטרית ושבקית ויתרוכית יתיבי ליכי דיתיהוויין רשאה ושלואה בנפשיכי למהך להתנסבא לכל גבר דיתיצביין ואנש לא ימחא בידיכי מן יומא דנן ולעלם והרי את מותרת לכל אדם כתקנתא דרבנן כדת משה ויש[illegible]

דיונים

נאום [illegible] נאום [illegible] נאום [illegible]

עידי חתימה

נאום [illegible]

נאום [illegible]

עידי מסירה

David Avi Link — נאום [illegible]

Satti Josef Friedmann — נאום [illegible]

הגט האמריקאי שנספל בארץ
„הרבנים הם כמו הנאצים!"

הבן היה תמיד „הילד של אמא". כשפסק בית־הדין הרבני כי הוא צריך להיות ברשות אביו, כשהיה כבן שמונה, התנגד בתוקף ללכת עם פקיד ההוצאה־לפועל, ומשזה יצא להזעיק עזרה של שוטר, הסתתרה עימו רות ושניהם היו שבועות במחתרת, עד שעורך־דין וייגרטן הצליח להשיג פסק־דין של בית־המישפט, שהחזיר את הילד לאמו.

מ־23 שנות־המאבק יצאה רות, בסיפו של דבר, עם בן שעליו גאוותה. הבעל לשעבר, שלמה יהלומי, יצא בחוסר־כל. היום הוא גבר ערירי, בודד

נזכרת רות: „ביולי 15, יום יפה אחד, בא שמוליק ואמר לי בבוקר שהוא נוסע לטיול בירושלים. כשחזר הביתה בערב הודיע לי שזה לא היה טיול, אלא שהוא החליט לקחת את העניינים בידיים, כדבריו, והוא נסע לבית־הדין הגדול לעירעורים, לדרוש מהרב בצלאל זולטי לגמור את הפרשה שלי אחת ולתמיד. לקח לו זמן רב וני־הנודים, עד שהתקבל אצל הרבנים. והתשובה שקיבל היתה: רק אתה אשם בסיכסוך בין ההורים שלך, מאחר ושניהם אוהבים אותך כל־כך ורוצים בך!

הגדול לעירעורים, שקבע כי מאחר והיא עגונה יותר מ־13 שנה, מיצווה על בעלה לתת לה גט.

הרב אנטלמן נכנס בעובי הקורה ושלח לרות סיכום בן 42 עמוד בעניין שלה, בצירוף פסק־דין שאמר כי אם בעלה לא יתן לה גט בתוך 60 יום, בית־הדין של ארצות־הברית יזכה אותה ב„גט־זכיה", תחת בעלה.

ואכן, כשעברה תקופה ארוכה ורות לא זכתה בגט מבעלה, היא פנתה שוב לרב אנטלמן, והוא שלח את הגט לשגרירות ארצות־הברית. סגן הקונסול הכללי בשגרירות חתם עליו, והארץ רעשה (כותרת באחד העיתונים: „בית־דין רבני עצמאי פועל מתוך שגרירות ארצות־הברית בישראל!").

סיום מוזר ומפתיע

„הגט נמצא אצלי עד היום," אומרת רות. „אבל בתי־הדין הרבניים בארץ לא הסכימו לקבל אותו. הרב אנטלמן עמד בפני בית־הדין הרבני האיזורי בתל־אביב והירצה לפניו את כל הנימוקים המוסריים וההלכתיים לכשרות הגט. אך ללא הועיל. בית־הדין אפילו הזהיר אותי, שכשם שקיבלתי את הגט בשגרירות ארצות־הברית, אני יכולה להתחתן בשגרירות ארצות־הברית אבל ברגע שכף רגלי תדרוך על אדמת ישראל, אני יכולה להיאסר בעוון ביגמיה."

נסיון נוסף לחייב את הבעל לתת את הגט עשה בית־הדין בחיפה בראשות הרב שאר־ישוב כהן. הרבנים הסתמכו על החלטה קודמת של בית־הדין, שקבעה ששניהם מורדים, והסיקו מכך שניתן לחייב את הבעל בגט. גם פיתרון זה סירב בית־הדין הגדול בירושלים לקבל.

הפרשה הסתיימה באופן מוזר ומפתיע לפני כמה שבועות. משגודע לו שבנו עומד להתחתן, מספרת רות, הגיע מר יהלומי לטעון הרבני עורך־הדין דוד רענן, ובפיו קושיה: מאחר שהוא אדם חולה סוכרת, שעבר שני ניתוחי־לב ואינו מסוגל לפרנס את עצמו, האם ניתן לחייב את בנו לשלם לו דמי־מזונות?

רענן נדהם מהשאלה, אך החל מדבר על ליבו, בפעם המי יודע כמה, לגמור את הפרשה, הוא שאל אותו: „האם אינך חושב שכל המחלות והצרות שבאו על ראשך באו בשל העובדה שאתה מענה אשה יותר מ־23 שנה?"

„השאלה הזאת," מספרת רות, „כנראה הזיזה אצלו משהו," והוא אמר: ‚שברת אותי'. אני מוכן, בתנאי שזה יבוצע מהר ככל האפשר, כדי שלא ‚יהיה לי זמן להתחרט', והתייפח כמו ילד קטן.

וכך, סיפור הגט, שנמשך ונמשך מאז 1963, הסתיים לפתע בתוך שעות ספורות: „היינו במירוץ אחרי הזמן. ביום שישי בישרתי את הבשורה לרב הראשי של חיפה, הרב כהן. הוא סידר שהגט יבוצע ביום ראשון. ברבע ל־9 ביום ראשון, י"ג בתמוז, הייתי כבר אחרי הכל.

„איך אני מרגישה? נהדר, בענגים, טפי־טפי־טפו.

„מה אעשה אחרי שתגיע תעודת־הגירושין? דבר ראשון, אחזור לשם נעוריי, רוטמן. ואחר־כך — שום דבר. להתחתן? בשלב זה — בטח שלא. אני רוצה לטעום קצת את טעם החופש."

מתי מחייבים בעל?

אלה המיקרים שבהם כופים, לפי ההלכה, על הבעל לתת גט, ואם הוא מסרב – אפשר לכלוא אותו:

● אם הוא בעל מום, שחיי־האישות מופרעים כתוצאה ממנו.

● אם נקטעו שתי ידיו או שתי רגליו, או שהתעוור, או שיש לו מחלת־הנפילה או שהוא בעל ריח רע מהפה ואין עצה לתקן זאת, או שהוא עיבר בעבודה מאוד מאוסה ודבק בו ריח רע כתוצאה ממנה.

● אם האשה רוצה לעלות לארץ־ישראל והבעל אינו מס־כים.

המיקרים המקילים על ה־אשה לקבל גט:

● אם הבעל אינו רוצה לעבוד ולפרנס את אשתו.

● אם הבעל אינו מסכים לקיים יחס־אישות עם אשתו.

● אם הבעל בכעסו מגרש את אשתו מדי פעם מהבית, או שהוא מכה אותה גם אחרי שהיתרו בו.

● אם הבעל בוגד באשתו עם נשים אחרות ויש עדים לכך (הוא נקרא „רועה זונות") ב־מיקרה כזה יש הפוסקים שא־פילו כופים אותו.

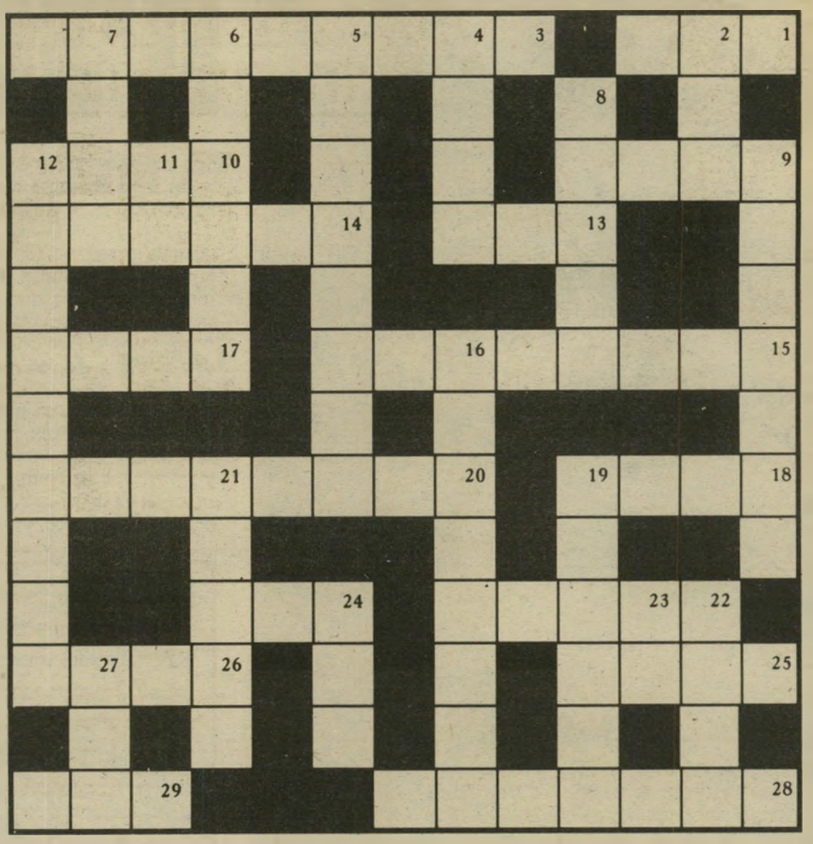
„היא מנוולת!"

ש למה יהלומי לא רצה תחילה לדבר. אבל משנשאל שאלות, ענה בלהט, בהתלהבות ובחריפות. ההיפך הגמור מנוהגה השקט של גרושתו. הוא בטוח בצידקתו. בעוול שנגרם לו וברוחב ליבו:

כשצד אחד מנוול, זה מכניס את הצד השני לאמביציה יותר גדולה. אם הבן הוא נשק בידי האמא 20 שנה, אז האבא צריך להתגונן 20 שנה. אם הבן יעבור היום ברחוב ויראה אותי, הוא לא יגיד לי שלום. כששכבתי בהתקף־לב במחלקת לטיפול נמרץ בבית־חולים, הוא לא בא לבקר. כשסבתא שלו נפטרה הוא בא להלוויה, אבל לא אמר לי מילה אחת ניחומים. זה סדום או לא סדום? ניוולות מעבר לכל חשבון או לא ניוולות?

„למה לא נתתי לה גט? זה שיקולים שלי, זה לא עיסקו של אף אחד. לא רציתי להתחתן, אז למה שאתן לה גט? אם בן־אדם נותן לי סטירת־לחי, אני אתן לו צדקה? לא, כי לא מגיע לו. למה נתתי לבסוף? את רוצה להיכנס לנשמה? אז אגיד לך: היא עברה לפני שלוש שנים משבר בריאותי קשה, וגם אני עברתי משבר בריאותי קשה. כששמעתי עליה, החלטתי שאני נותן את הגט. תוך חמש דקות אמרתי את זה. את רואה הבדל בין אדם לאדם?

תשבצופן העולם הזה 2557

מאוזן:

1) ברור שעל הצדיק שנכח במעשה — ללכת (3)

3) באותן ארצות אירופה. אי־אפשר להשיג אפילו עוף אחד למישפחה (5,4)

9) נופל בדיוק בחג (4)

10) מושג מוטל (4)

13) למחנה מיוחד זה יש בעיות ברישומו (3)

14) מצפצף על המחיר, מה שיותר יקר יותר טוב (6)

15) רועדות מתחת לחלון בלי סוף (8)

17) הצורף הוא הפורץ — הקשר נקי (4)

18) אילו לא היה זה אלול בפתח (4)

20) עוקר על פי הוראה מלמעלה (4,4)

22) הלב נמשך אל כתובת יפאנית (5)

24) ביקש פגרה (3)

25) בענין הלביא, פטור בלא כלום אי־אפשר (4)

26) בן השופט, למשל (4)

28) מהאו"ם לא קיבלנו שום דבר (5,2)

29) להגיד לקדוש־ברוך־הוא שמספיק! (3).

מאונך:

2) מה עוללו לאדום? (3)

4) אומרים ששמאלי הוא אמיץ (4)

5) מה שחסר במריה (5,3)

6) משמעת־מים מיקראית ולח־מים לצדיק (3,3)

7) שפרו את חוק הצרכנות (4)

8) ריפוי בלא עיסוק (5)

9) מחלק לא מחלק, או כן מחלק (3,4)

11) זו המתהפכת בבוז (2)

12) מטבוליזם (5,4)

16) סכס בלולים מרגיע מאוד (8)

19) קפריסין הוא מקום מעורר השתוממות. אבל נס לא קרה שם (4,2 וגם 3,3)

21) שכונה ביפו שתיגאל משי־כחה (5)

22) פחד מאמור? (4)

23) זרי הרפנה — לאויב (2)

24) זה שמואליק שהבדיל בין האבנים (3).

27) אל תעלה את הירק (3).

אביגיל ינאי

פתרון תשבצופן 2555

שודדי־הים של גלי־האתר

(המשך מעמוד 20)

מ־50 דולר לשיקופית עד ל־500 דולר לסירטון.

הנפגעים העיקריים היו בעלי בתי־הקולנוע בצפון, שתפוסתם ירדה פלאים, בעלי סיפריות־הוידיאו, מפיצי־הסרטים, בעלי זכויות־היוצרים וגם בעלי העיתונים המקומיים הממומנים בעיקר על־ידי הפירסומת.

אבי פרבשטיין, יו"ר ענף בתי־הקולנוע בחיפה, למשל, סיפר כי לפני שנה איימו סוכני־הסרטים להפסיק להשכיר סרטים לבתי־הקולנוע בחיפה והצפון, משום שההכנסה ירדה פלאים והעסק לא השתלם עוד.

בסופו של דבר לא מומש האיום כי נעשו כמה פעולות פשיטה, שבמהלכן נתפסו משכפלי סרטים לקסטות וידיאו אבל, כללית, מצב בתי־הקולנוע בחיפה קשה. שעה שבדרום הארץ יש עליה של 7% בתפוסת בתי־הקולנוע, התפר־סה בחיפה ירדה בשליש, ומיספר בתי־קולנוע עומדים בפני סכנת סגירה.

לשכנע את הביריונים

לפני שנה הוקמה עמותה המור־כבת מחברות־הסרטים האמרי־קאניות, התאחדות ענף הקולנוע ומפיצי־הסרטים. העמותה החלה פו־עלת בתקציב ענק (ער עתה יותר מרבע מיליון דולר) כדי למגר את תופעת הכבלים.

לעמותה זאת קמה, לפני חודשים אחדים, עמותה נגדית — אירגון בעלי תחנות־הכבלים בחיפה והצפון. גם להם יש תקציב: „כל תחנה משלמת משהו כמו פוליסת־ביטוח לאיגוד (200 דולר). אם יש פשיטה, כל אחד חייב לתת 1,000 דולר.

„יש באיגוד 70 בעלי תחנות, ואז צ'יק־צ'אק אנחנו אוספים 70 אלף דולר, וכמה שעות אחרי הפשיטה מארגנים שוב את הציוד ומשדרים."

האירגון אכן פועל ביעילות. לכל תחנה יש מכשיר זימונית, ועם כל פשיטה מוכרז מצב חירום — ויש התארגנות מיידית להפעלה מחודשת של התחנות שנפגעו.

לפני חצי שנה התחמם במיוחד המאבק בכבלים. פרצה מילחמת־חורמה בין מישרד־התיקשורת ומפ־עילי התחנות. דובר גם על הקמת „קומנדו כבלים", יחידה המורכבת מנציגי חברת חשמל, מאנשי חברת־האבטחה של בני טל, משרד־התיק־שורת ומשוטרי מישמר־הגבול — יחידה שהיתה אמורה לפעול בתיאום עם המישטרה.

אחרי שבועות אחדים של קרבות, שהתנהלו חליפות על גגות הבתים ובאולמות בתי־המישפט, הוכרזה שביתת־נשק חלקית. הכבליסטים היו מותשים. ההוצאות המישפטיות והנ־זקים שנגרמו להם היו כבדים ביותר.

כבליסט אחד ירק אז אש וגפרית: 12 בעלי תחנות שוקלים להתאסלם בגלל חוסר הצדק שנעשה! אנחנו אזרחים סוג ב' לעומת הקיבוצניקים. למה בקיבוצים יש תחנות־כבלים ואף אחד לא נוגע בהם? להם מותר ולנו אסור?

„בכלל, למה, מה שמותר בארצות־הברית, ובכל המדינות החופשיות, אסור בישראל? שם יש בטלוויזיה אחת 60 תחנות. לנו יש ארבעה כפתורים ותחנה אחת!"

כאשר איש זה נשאל על בעלי תחנות שהם בעלי עבר פלילי, לבשו פניו ארשת נפגעת: „בסך הכל יש אולי בודדים שגנבו פעם. ועכשיו יש להם פרנסה והם השתקמו. למה להם לגנוב, אם יש להם פרנסה? אבל מה? באים ואומרים לאחד כזה: אם היית פעם גנב, תמיד תשאר גנב. ניקח לך את הפרנסה!"

ואשר למושגים מן העולם התחתון: „בעיניים שלי," נשבע אותו כבליסט, „האלה מהכוויות־יוצרים איימו עלינו שיביאו לנו את המאפיה מאיטליה. בסוף הביאו לנו ביריונים מתל־אביב לחתוך את הכבלים בתחנה של קריית־אליעזר.

„ביום הראשון היו עם הביריונים ויכוחים קולניים, ביום השני אמרו בוקר טוב. ביום השלישי לא היה להם נעים והתפטרו."

מה שיכנע אותם להתפטר?

„הם ראו שהם פוגעים בפרנסה שלנו, ולא היה להם נעים, אפילו שבעצם הפרנסה שלהם זה לחתוך כבלים."

מה שבטוח, שלכבליסטים יש כוח שיכנוע רב. לפחות במה שנוגע לביריונים מתל־אביב.

המזל נתן את הצ'אנס

בחודש האחרון נחקק החוק. אבל הכבליסטים יודעים שבכך, כנראה, לא הגיעו אל המנוחה והנחלה.

זה שהיה קיים בשטח חלל ריק, זה מה שנתן לנו את הצ'אנס. הטלוויזיה הפיראטית תמשיך!

הם ימשיכו להילחם, והפעם גם נגד בעלי־הזיכיונות.

ובמילחמה — כמו במילחמה. אחד הכבליסטים טען, שאם יהיה צורך הוא וחבריו לא יהססו לחתוך את הכבלים למתחרים.

אבל, בכל זאת:

„מזל," קבע השבוע כבליסט ותיק, „מזל שנזכרו לחוקק את החוק הזה רק עכשיו. אחרת, מי יודע אם בכלל היינו קיימים בשטח.

„זה שהיה קיים בשטח חלל ריק ארבע שנים — זה מה שנתן לנו את הצ'אנס. עובדה שרדיו פיראטי אין, אבל טלוויזיה פיראטית יש — והיא תמשיך להתקיים!"

איתן עמיחי הדברת מזיקים בע"מ

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים, עירפול מיוחד לארועים למניעת יתושים וחרקים מעופפים.

רמת-גן רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272 · טל. 6-5-790114

בשמירה על בריאותך ורכושך

לפתע לקחו מנינה ארליכמן (משמאל) את בנה בן ה־6. הרבנים החליטו על כך מאחורי גבה. הסיבה האמיתית: היא חילונית, והבעל הבטיח להעניק לבן חינוך דתי

„לעולם לא תראי אותו!"

נינה וארווין ביום הכלולות
„קראו לי לחתום. חתמתי..."

ד ייני בית־הדין הרבני טוו חוטים רקים סביב נינה ארליכמן. בערמומיות, מאחורי גבה, בלי לומר מילה, הקיפוה ברשת שהלכה והת־עבתה, עד שכמעט נותרה ללא בנה, איתן בן ה־6.

וכך קרה הדבר: ביום השלישי, בשעה 5.00 אחר־הצהריים, בא ארווין ארליכמן לביתה של גרושתו, נינה, בקריית־חיים, כדי לקחת את בנם המשותף, איתן, לטיול השבועי.

שעה אחת אחר־כך התקשר ארווין אל נינה והודיע לה בקול נחרץ: „יותר לא תראי את איתן! מעכשיו הוא ישאר אצלי."

„מתי אוכל לבקרו?" שאלה נינה, שלא ידעה מה לשאול קודם.

„לעולם לא!" השיב ארווין.

נינה ההמומה מיהרה לתחנת־המישטרה והגישה תלונה. ואז הת־גלתה לה עובדה מדהימה, קפקאית. בידי ארווין ארליכמן היתה החלטה של בית־הדין הרבני הקובעת כי ילדו, איתן, יועבר לרשותו מיד.

נינה וארווין ארליכמן התגרשו לפני שיבעה חודשים. על הסכם הגירושין חתמו בבית־הדין הרבני. אחר־כך תבעה נינה דמי־מזונות מבעלה־לשעבר בבית־המשפט המחוזי בחיפה.

או פנה ארווין לבית־הדין הרבני וביקש שהילד יעבור לרשותו. נינה לא ידעה על כך דבר. בית־הדין הרבני דן בחייה הפרטיים, שמע חוות־דעת וראיות ולבסוף החליט לגזול ממנה את בנה, וכל זה בלי לשמוע אותה או לפגוש בה ולו גם פעם אחת.

ישיבות בית־הדין הרבני היו קצרות ותכליתן היתה אחת: לשכנע את הדיי־נים כי איתן יקבל חינוך דתי אם יעבור לרשות אביו.

הרכב בית־הדין כלל שלושה דיינים: הרבנים אוריה, אטלס ופלדמן. ראשונה הופיעה לפניהם אחת מרים פישר. היא סיפרה כי ארווין ארליכמן ואשתו החדשה השתדכו בשידוך כשר למהדרין, וכי גם ביתם הוא כשר. לחיזוק דבריה שלחה לבית־הדין מיכתב ברוח רומה.

אחר־כך שלח אחד זילברשטיין מיכתב שבו הוא סיפר לבית־הדין כי הוא מכיר את אשתו החדשה של ארליכמן, וכי היא מקיימת אורח־חיים מסורתי ודוגה מתפלל כל יום שבת בבית־הכנסת. „אני מניח שאם הילד יעבור אל אביו, אזי הוא ואשתו החדשה יחנכו אותו בדרך יהודית יותר מאשר אם יישאר ברשות אמו," כתב זיל־ברשטיין.

ולבסוף הופיע ארווין ארליכמן לפני הדיינים והצהיר כי ברצונו לרשום את הילד לבית־ספר דתי. הוא ביקש לש־לוח עובדת סוציאלית לביתו כדי לב־דוק מה הם התנאים להחזקת הילד.

בית־הדין נענה לבקשתו. כעבור שלושה ימים הגישה נוגה לוי, עובדת סוציאלית של המועצה המקומית קריית־טבעון, מקום מגוריו של ארווין, את חוות־הדעת שלה. בדוח כתבה לוי שהילד רוצה לשהות בקריית־טבעון. וכי אשתו של ארליכמן תדע כיצד לטפל בו ובבעיות שיווצרו עקב המעבר לבית החדש, וגם צעצועים יש לו בחדר מיוחד משלו.

לוי לא טרחה להיפגש עם אמו של איתן ואף לא שוחחה עימה בטלפון. היא גם מסרבת לשוחח על המקרה: „אני מנועה מלהגיב. אני מנועה מל־השיב. כרגע זה נמצא בטיפול של דרגים גבוהים. לא אגיד מי הם. אני לא אומר מילה."

על סמך חוות־דעתה של לוי פירסם בית־הדין החלטה נחרצת: „אחרי שבית־הדין עיין בדוח העובדת הסו־ציאלית, שבו נאמר שאין ספק שיש תנאים טובים העשויים לסייע לגדל הילד בעתיד ומצד הדין הבן אצל אביו מגיל שש ומעלה, אי־לכך מחליט בית־הדין להעביר את הילד איתן לחזקת אביו, ארווין ארליכמן, מייד."

על החתום: הרבנים אוריה, חשאי ופלדמן.

באורח מיסתורי סירב הרב אטלס, חבר קבוע בהרכב, שנכח בכל הדיונים, לחתום על ההחלטה. מקורביו אמרו כי הרב לא רצה לתת יד למעשה זה.

הרב אברהם אטלס סירב להגיב: „על־פי תקנות הרבנות הראשית, אסור לנו להגיב על נושאים הנדונים בבית־הדין שלנו," אמר. „ובכלל, אי־אפשר להסביר דברים כאלה לאדם שלא למד את מערכת החוקים שלנו."

הרב מנחם חשאי, שחתם על ההחלטה תחת הרב אטלס, אישר שאכן לא השתתף בדיונים. „חתמתי על ההחלטה אחרי שקראתי את התסקיר של העובדת הסוציאלית," אמר. „לא קראתי את התיק, אני לא יודע מה היה קודם, לא יודע אם האמא הוזמנה או לא. אנחנו גם לא חוקרים את העובדת הסוציאלית. קוראים את חוות־הדעת שלה ועל־פי זה מחליטים."

מדוע חתם בלי לדעת במה העניין? „הרב אטלס לא היה. אמרו לי שמדובר בפסק־דין דחוף וביקשו שאחתום במקומו."

נינה וארווין נישאו ברומניה לפני 12 שנים. שנתיים אחר־כך עלו ארצה והתגוררו בקריית־מוצקין. אר־ווין, מהנדס אניות, מצא עבודה בחיל־הים. נינה, מתמטיקאית, עבדה בבנק הפועלים. נולדו להם שני ילדים, איתן, היום בן 6.5 ומיטל, בת שנתיים.

עיניה של נינה כחולות וכבויות. תנועותיה מכניות, מהירות. היא מלטפת את מיטל, מספרת לה סיפור מתוך ספר ציבעוני, משקה אותה במיץ פטל, מטיילת איתה בחדר כשהיא חבוקה בזרועותיה, וכל זה בבת־אחת, באותו הרגע ממש.

„לא האמנתי שזה קורה לי," היא אומרת. „כשאיתן נעלם, הרגשתי כאילו נחתכה ממני פיסת־גוף. פחדתי שלא אראה אותו לעולם. ארווין ואשתו לא נתנו לי אפילו לדבר איתו. כשהתקשרתי, הם אמרו לי: איתן נסע, הוא ישן, הוא אצל השכנה, הוא הלך לטייל. חששתי שבינתיים הם אומרים לו: אמא שלך כבר לא אוהבת אותך, היא אפילו לא מתקשרת אליך."

אחרי יומיים של חרדה וגעגועים עתר עורך־דינה של נינה, זיו גרובר, לבג"ץ ונענה בצו־ביניים המורה לאב להחזיר את הבן לאמו.

נינה: „נסענו לקריית־טבעון עם צו של בית־המישפט. ארווין לא נתן לי להיכנס לביתו. קרוב־מישפחה שלו יצא מהבית, ירק עליי וצעק: אני אוציא לך את העיניים, תסתלקי מכאן!"

למחרת פנו נינה וגרובר לתחנת־המישטרה בחיפה וביקשו את עזרת המישטרה. „אמרו לי שהם לא יכולים לעזור לי," אומרת נינה. „כדי להוציא את הילד מהבית צריך חוות־דעת של עובדת סוציאלית, ואף אחת מאלה שפניתי אליהן לא הסכימה לתת לי דוח כזה, בטענה שאינה מכירה את המיקרה. גנבו לי את הילד ואף אחד לא הצליח להחזיר אותו אליי."

כך ניצבה נינה ארליכמן מול המימסד בידיים פשוטות, מבקשת להתיר את הרשת שנטוותה סביבה ואינה מצליחה.

ואז התעוררו בה רחפים של לביאה פצועה: „החלטתי שאני נוסעת לקר־יית־טבעון, לוקחת את הילד ווהו זה."

למחרת שבה ונסעה לקריית־טבעון ודרשה את בנה. ארליכמן, שאולי נבהל מכוחה החדש של נינה, או שמא נכנס בו מורא הצו, הגיש לה את איתן בחזרה.

נינה: „ארווין רצה להתנקם בי בגלל תביעת המזונות. הוא אמר שאני אפס, שהוא יקח ממני גם את הילדה כשתגדל, שישאיר אותי בלי כלום. אבל הדיינים אמורים להיות אנשים שקולים. איך הם העזו לשחק במישחקים של דת על גבו של איתן?"

חוק חילוני וחוק דתי

ד ן בית־המישפט המחוזי והן בית־הדין הרבני רשאים לדון בסוגיית אחזקת הילדים. לפיכך קיים בין הצדדים מירוץ אל הרשות השיפוטית המתאימה להם. הנטיה של הבעלים הינה לפנות לבית־הדין הרבני, ושל הנשים – לבית־המישפט המחוזי, וכל הקודם זוכה.

בית־המישפט החילוני מסתמך על חוק הכשרות המישפטית והאפוטרופוסות 1962. סעיף 25 בחוק קובע כי בית־המישפט יקבע „כפי שייראה לו לטובת הקטין, ובלבד שילדים עד גיל 6 יהיו אצל אמם. אם אין סיבות מיוחדות להוראת אחרת."

בג"ץ קבע פעמים אחדות כי „טובת הילד היא שאלה עובדתית, שיש להכריע לגביה על־פי הנסיבות המיוחדות של כל מיקרה ומיקרה. שומה על בית־המישפט לבדוק בכל מיקרה מיוזמתו מהי טובת הילד. אין על בית־המישפט להסתפק בהסתמכות על הנחה זו או אחרת ולפסוק על־פיהן בלבד, ללא בדיקה נוספת."

בית־המישפט העליון דבק כיום בגישה שלפיה קטינים עד גיל 6 זקוקים לחיק אמם. מגיל 6 „יש לייחס חשיבות למרכז חייו, לסביבה בה הורגל לחיות. לחבריו עימם הוא מבלה ומשחק, לקשרים שלו עם המורים המלמדים אותו, לדפוסי־החיים הטבועים בחוגו וכן למורשת תרבותית וחינוכית המוקנית לו."

ודייני בית־הדין הרבני מסתמכים על שני כללים:

- עד גיל 6 הן בנים והן בנות אצל אמם.
- למעלה מגיל 6 הבנים בדרך־כלל אצל האב. „כי הוא מחוייב לחנכם וללמדם תורה. הבנות אצל האם, כי כבוד הבת וחינוכה בדרכי צניעות ודרכי הנשים דורשים שתהיה אצל אמה ושלא תגדל רק בין אנשים."

מאחר וסעיף 25 לחוק האפוטרופסות לא קבע דבר ברור לגבי הדין שיחול ביחס לקטינים מעל גיל 6, מתחמק בית־המישפט העליון מעימות של חוק המדינה עם ההלכה.

אהבת מכונת־הכביסה ופנטזיות מן הערסל

לילי אנידן הכל הולך!

כן. שוב הכל הולך הולך איתנו. ובעניין ללכת – אלה הם החיים. אנשים הולכים ואנשים באים. בחיי הפרטיים ישנה כרגע הליכה, ומן התא המישפחתי שלי התפצל חלקיק אחד והלך. אני מקווה שיילך לבנות לעצמו חיים חדשים.

ועכשיו נעבור אליכם. כרגיל אני מלטפת אתכם ומתגעגעת אליכם מאוד, ועל כן מיהרתי אל השולחן כדי לכתוב. אף שהשולחן הזה היה יכול לשמש כזירה מינית לשניים־שלושה זוגות. אבל ויתרתי והחלטתי להשתמש הפעם בשולחן לכתי־בה בלבד.

אני מקווה כי לא שכחתם את השיעורים הראשונים בהרג השיגרה, בהם המלצתי לכם על מקומות למישגלים מלבד חדר־המיטות. ולשולחן הייתי נותנת, בהחלט, ניקוד גבוה.

יש, כמובן, עוד הרבה אפשרויות אחרות. אחת מידידותיי סיפרה לי לא מזמן שהיא מאוד נהנית לעשות זאת על מכונת־הכביסה, כאשר המכונה מכוונת לשלב הסחיטה המרעיד. ויש לה גם הצעה למגע אוראלי: הגבר שכוב על ביטנו בערסל, והיא מתחתיו על כריות נוחות. הכל פנטזיות, אני מניחה. אבל טוב לפנטז.

ולבסוף: יקיריי הצעירים, לא שכחתי אתכם. החופש נגמר, אך הכל הולך יילך איתכם גם לבית־הספר. אני מבטיחה לבוא אליכם ולשמוע מה אתם רוצים לדעת על המין ולא כמו אחרים, הכותבים מה שהם חושבים שאתם רוצים לדעת על המין. ובכן, חדדו את העפרונות וכיתבו להכל הולך.

ועכשיו, לעבודה:

לא לחכות

אני בחור לפני גיוס, בן 18, דו־מיני, יפה וחתיך. היו לי הרבה הצעות מפתות, מגברים

ומנשים. אך זמן רב סירבתי להם, בגלל המחלה האיומה איידס.

בשנתיים האחרונות יש לי חבר. אנחנו מבינים אחד את השני ויחסי־המין בינינו מהנים ומרגשים והכל, באמת, נהדר. אבל בשבועיים האחרונים אני לא מפסיק לחשוב על המחלה, איידס, ואני רוצה לעבור בדיקה. הבעייה היא שאינני יודע היכן עוברים את הבדיקה הזאת.

יקירי, היסטריית האיידס נגעה גם בך. זה נכון שעניין האיידס הוא בהחלט לא־נעים, אבל אתה חייב להתייחס לעניין בהגיון. אתה גם חייב לומר זאת לידידך, ולא לחכות זמן רב מדי. כל מחלה, תהיה אשר תהיה, חייבת אינבחון כדי שאפשר יהיה לעשות משהו בנידון.

מחלת האיידס היא מחלה היכולה לקנן בגופו של אדם זמן רב, ואת סימניה תגלה רק כעבור שנים. התברר שהנגיף מתחיל בדרך כלל באיזור הפה והשיניים. נוצרת עששת חזקה ודלקות בחניכיים.

כדאי שתיגש בהקדם האפשרי אל בית־החולים קפלן ברחובות, שיש בו מחלקה טובה ומתוחכמת לגילוי האיידס.

שניר ומיואש

לילי, אני מיואש לגמרי. אני בן 20, חיי־המין שלי דלים ביותר ושואפים לאפס. כל זאת בגלל בעיה קטנה. אני שעיר יותר מגברים אחרים.

אני לא מבוער, אך בעיית השיער מפריעה. לא מדובר בשיער על החזה והרגליים, אלא בשיער על הכתפיים והגב.

סניתי לקוסמטיקאיות, אך אף אחת אינה רוצה לטפל בי. ניסיתי לחמצן את השיער. אך זה לא זה. עכשיו אני מחפש את התכשיר החדש סופט אנד איזי, **אך אני לא מצליח להשיג אותו.**

היי, היי, היי. נדמה לי שהגזמת. קודם כל, יקירי, הכל עניין של טעם, והאמן לי שגם לגברים שעירים זה הולך. הלא הכל הולך. בדיוק כמו שאתה רואה בלונדית משגעת אוחזת בזרועו של גמד מקריח וממושקף.

אני חושבת שאתה יוצר לעצמך תיסכול המתבטא, בסופו של דבר, בדפוסי־התנהגות נחותים, וכאשר הצד שכנגד חש בתיסכולים, הוא מעדיף ללכת. אם אתה מכוער בעיניך, תהיה מכוער גם בעיניה.

באשר לקוסמטיקאיות. אני מתפלאה מאוד. הן מטפלות בנשים משופמות, בעלות שיער בחזה ועל הישבן, או למה לא בך? ובאשר לתכשיר סופט אנד איזי, ניתן להשיגו בחנויות־התמרוקים המובחרות בדיזינגוף סנטר בתל־אביב.

ומה שלא יהיה, בהצלחה, עם או בלי שיער. העיקר הוא התיקשורת ולא השיער הוא שישנה דברים משמעותיים בחייך, בדיוק כפי שכתם־לידה או פזילה או מום טיבעי קטן אחר אינם גורמים לפירוד בין שניים שנוצרה ביניהם כימיה נכונה.

ולבסוף – זה סופו של קיץ, נצלו אותו לפעילות. הקיץ הוא העת למישחקים ואהבה.

במדינה

דרכי אדם

התנצלות גאונית

מישהו היה צריך להשמיץ את המשורר. אם כן, מדוע לא יעשה זאת המשורר עצמו?

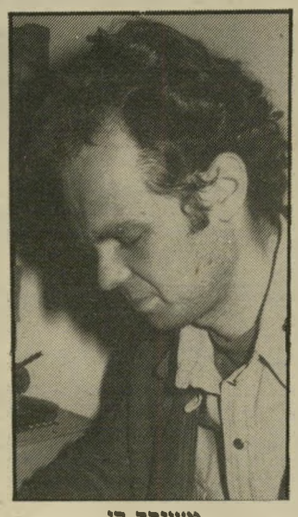
מיהו גאון? מנחם בן.

כך כתוב שחור על גבי לבן. ולא מפי מנחם בן, חלילה.

אומנם, הדברים מופיעים על כריכת סיפרו החדש של בן, ספר־שירים העומד להופיע לקראת ראש־השנה. אך הדברים צוטטו מפי אישיסיפרות אחר — הד"ר גבריאל מוקד, המבקר הידוע.

מוקד זעם. „מעולם לא אמרתי על מנחם בן שהוא משורר גאון, ואני גם לא חושב כך!" רתח.

דרישתו: שהדברים יימחקו מכריכת סיפרו של בן, טרם הופעתו.

משורר בן
כן גאון

גם לא חצי. זה יצר מצב מביך. כי כריכת הספר כבר מודפסת, והשמטת הציון הגאוני היה מחייב את זריקת כל הכריכות המודפסות לערימת־האשפה והדפסת כריכות חדשות.

כתחליף הציע בן למוקד לפרסם הכחשה בכל העיתונים, ואף להשמיץ בה את עצמו.

אחרי דין־ודברים סיפרותי מאוד, הציע בן שהוא ינסח בעצמו את ההכחשה וההשמצה על עצמו. בן ינסח, ומוקד ישלח את הנוסח לכל העיתונים — בשמו של מוקד, כמובן.

למחרת היום כבר חיכה המיכתב בתיבת־הדואר של מוקד, ובו כתוב בין השאר, בכתב־ידו של מנחם בן:

„מי כמו מנחם בן יודע, כי בניגוד למה שצוטט על שער סיפרו, מעולם לא ראיתי בו גאון, וממילא מעולם לא הגדרתי אותו ככזה. בתור מוכשר באחדים משיריו — לאו דווקא בסיפרו האחרון — כנראה שכן. גאון — בוודאי שלא. גם לא חצי גאון, אגב."

נראה כי יש למשורר צורות שונות להוכחת גאוניותו.

דרכי חיים

מיספר סודי

ביצד לזכות בכמה שטיחים יקרים וביצד להוציא כסף מהקיר

לפעמים נדמה שכל הכסף שהגנבים, השודדים והרמאים מצליחים להוציא מהאזרחים ממש מגיע להם. מצד שני נדמה שאילו הם היו מצליחים להעביר את התיחכום שלהם, את אומץ־הלב ואת ההתחדשות המתמדת, למדע, למשל, היתה ישראל כיום מדינה מפותחת ביותר.

כמעט בכל חודש מתחלפות השיטות, ובכל פעם הן מעניינות יותר.

שיטת מנקי־השטיחים כבר ידועה. עולה בחור ועל כתפו שטיח ושואל את השכנים האם גם הם רוצים ניקוי שטיח. השכנים, שכבר רואים שאיזה שהי שכנה נתנה לו שטיח, נותנים לו גם הם, וכך הולך לו הבחור הביתה כשבידיו שלושה־ארבעה שטיחים יפים ויקרים.

יש השיטה של עזרה לנהגת. שני חברה רואים שמתוך מכונית יוצאת אשה. ברגע שהיא מסתלקת מהמקום, הם חותכים את אחד מצמיגי המכונית ומחכים שהנהגת תחזור למכונית. היא רואה את הגלגל, ומייד אחד מהנשמות הטובות ניגש ומציע את עזרתו. בעודו מחליף את הגלגל ובעלת המכונית עוזרת לו, מסלק בן־זוגו את ארנקה של

מבקר מוקד
לא גאון

הנהגת מתוך המכונית, ואת כל שאר דברי הערך.

שיטת השוטר. יש עוד שיטות רבות מאד. האחרונה שבהן היא שיטת השוטר.

בביתה של גברת תל־אביבית אחת צילצל השבוע הטלפון, ועל הקו היה שוטר ממישטרת־דיזינגוף, שהציג את עצמו וסיפר לה שהמישטרה תפסה „שני בני מיעוטים", ובידם ארנק שלפי דעתו שייך לה. השוטר ביקש מהגברת פרטים מדוים והיא אמרה שזה באמת הארנק שלה.

השוטר שאל מה מיספר תעודת־הזהות שלה, והיא אמרה לו את המיספר. אז הוא שאל גם מה המיספר הסודי שלה בכספומט, והגברת אמרה את המיספר. השוטר, שנוכח כי הארנק אומנם שייך לאשה, ביקש ממנה לבוא לתחנת־המישטרה ולקחת את הארנק בחזרה.

רק מאוחר יותר הסתבר שהשוטר לא היה אלא הגנב עצמו, ובעזרת המיספר הסודי של הכספומט הוא הצליח להוציא 300 שקל מהקיר. הארנק, כמובן, לא נמצא עד היום, ולא הכסף ולא התעודות, ואף שוטר אמיתי אחד לא ראה ולא שמע עליו.

לידיעת כל האזרחים, נושאי הכרטיסים המגנטיים למיניהם: המיספר הסודי שלהם הוא סודי לגמרי. אין אומרים אותו לאיש, לא לשוטרים ואף לא למנהל־הבנק.

מנגנון

מאגדות הדיפלומטיה הישראלית

אינדיאני ששמו שילנסקי

באחד מסיוריו של הקונסול בהלנה, בירתה של מדינת־המיכורות האמריקאית מונטנה, התייצב לפניו אינדיאני בן שבט הסיאו, משמורת האינדיאנים המקומית. הציג עצמו בשם דאמון

גבר אלמוני מטריד זה כמה חודשים שופטים ופרקליטים בשיחות טלפון מפחידות ואכזריות

המטלפן האלמוני

הקורבן האחרון של המטלפן האלמוני היו השופט ברימוס חיים דבורין ובני מישפחתו. לפני שבועיים, בעת לילה, התקשר גבר לביתו של השופט ברימוס, בתל־אביב, והודיע לו כי הוא מדבר מבית־חולים, וכי בתו של השופט, עורכת־הדין דבורין, נפצעה ב־תאונת־דרכים.

עורכת־הדין האדמונית פנינה דבורין, שהתפרסמה לאחרונה בכמה מישפטים מסעירים, ביניהם מישפטן של חווה יערי ואביבה גרנות, היא כלתו של השופט דבורין, נשואה לבנו זוהר. אולם פנינה דבורין לא היתה באותו יום ב־ארץ, היא היתה עם בעלה בלונדון.

השופט הנדהם והמודאג שאל את המטלפן: „אבל באיזה בית־חולים? הרי היא נמצאת בלונדון?" המטלפן לא התבלבל ואמר כי הוא מתכוון לבתו של השופט.

„אתה מתכוון לליאורה?" שאל השופט. כשהוא חושב על בתו, והקול ענה: „כן, ליאורה, היא נפצעה ונמצאת ב־חדר־מיון." המטלפן ביקש את מיספר הטלפון של הבת, כדי שיוכל להודיע על התאונה גם לבעלה.

השופט, ללא מחשבה נוספת וללא חשד, מסר את מיספר־הטלפון של בתו. תוך דקות ספורות נתקבל טלפון בבי־תה של בת השופט. גבר בעל קול סמ־כותי אמר לבת כי אביה, השופט דבו־רין, נמצא בבית־החולים במצב אנוש.

השופט ואשתו והבת ובעלה נדדו כמה שעות בין בתי־החולים בסביבות תל־אביב, וחיפשו איש את רעהו. רק עם שחר, כאשר נפגשו בחדר־מיון של בית־חולים, התברר להם כי נפלו קורבן למהתלה אכזרית של המטלפן.

הפסיכיאטר המדומה

מישטרה מתחקה על עיקבו־תיו של המטלפן כבר חודשים לפני חודשיים וחצי, כאשר התנהל המישפט המרתק, התקבלה בשעת לי־לה מאוחרת שיחת טלפון בביתו של עורך־הדין דרור מקרין, אחד מסניגו־ריה של חווה יערי. המטלפן הזדהה כד"ר פטר סילפן, הפסיכיאטר של שרות בתי־הסוהר, והוא אמר למקרין כי חווה יערי ניסתה להתאבד והיא נמצאת במצב קשה בבית־החולים.

המטלפן לא לקח בחשבון דבר אחד, שדרור מקרין חקר באחד המישפטים בהם עסק לא מזמן, את הד"ר פטר סילפן בבית־המישפט. הוא זכר את קולו של הפסיכיאטר, וחשד שמישהו מותח אותו. מקרין טילפן לבית־הסוהר נווה־תירצה, והתברר לו שהכל שקר אחרים. מישפחת דבורין לא היתה הקורבן הראשון שלו.

סרקליט מקרין ולקוחה
„היא התאבדה!"

המטלפן, גבר בעל קול משכנע, מד־בר עברית רהוטה במיבטא אשכנזי. הוא נשמע בשנות השלושים או הארי־בעים שלו, והוא מדבר לאט ובבירור.

ילדים ובני־נוער נוהגים מפעם לי־פעם „לשגע" אנשים בטלפון. הם מטל־פנים למיספרי־טלפון שמצאו במדריך ומנסים לשטות בקורבן ולהפילו בפח. לפני שנים שודרה ברדיו סידרה שלמה של מתיחות טלפוניות היתוליות, ש־התבססה על תמימותם של אנשים. אי־לם בדרך כלל מהתלות אלה אינן אכז־ריות ואינן מזיקות לקורבן. הנמתח יכול אחר־כך לחייך יחד עם המטלפן על המתיחה הטלפונית.

אבל המטלפן האלמוני לשופטים אינו מסוג זה. מתיחותיו אינן חביבות וכוונותיו אינן היתוליות. הוא מתמקד בקהיליה המישפטית בארץ, ונראה שהוא בקיא בה ביותר. יש לו נטיה חר־לנית, וכמעט כל מתיחותיו עוסקות במוות או בפציעות. הוא פונה בעיקר לשופטים ועורכי־דין שהתפרסמו בעי־תונות באותו זמן.

שופט־בדימוס דבורין
„הבת נפגעה בתאונה?"

באותו זמן טילפן המטלפן לביתו של אהוד יערי, בעלה של חווה, הציג את עצמו כסילפן, וסיפר אותו סיפור. יערי, שאינו מכיר את קולו של הפסי־כיאטר, נבהל ומיהר לבית־החולים, שם התברר לו ששאתו בריאה ושלמה.

עורך־הדין מקרין היה קורבן לתע־לול נוסף של המטלפן האלמוני. לפני שבוע התפרסמה ידיעה בעיתונות על מישפט מסויים שבו הופיע מקרין כ־סניגור. בידיעה נזכר שמו של הנאשם ושמו של השופט, אורי שטרוזמן, שהח־ליט בתיק זה החלטה מישפטית מעניי־נת. באותו לילה טילפן השופט שטרוזמן לביתו של מקרין ואמר לו שזה עתה טילפן אליו הפסיכיאטר של בתי־הסוהר, הד"ר סילפן, ואמר לו כי הנאשם נמצא במצב נפשי קשה מאוד, ויש צורך בצו מיוחד לשם העברתו לבית־החולים לחולי־נפש אברבנאל.

השופט אמר לסניגור כי סילפן סיפר לו שניסה גם להתקשר ישירות אל מק־רין, אולם מישרדו נמסר שהוא בי־רושלים. הדבר עורר אור אדום אצל מקרין. הוא נזכר בשיחה הקודמת שקיבל מ„סילפן" בעניין חווה יערי, וידע כי לא היה באותו יום בירושלים. ואיש ממישרדו לא יכול היה למסור ידיעה כזו למטלפן.

מקרין טילפן לבית־המעצר באבו־כביר, והתברר לו כי, כפי שחשד, הנאשם עדיין נמצא שם, מצבו נורמאלי וכל הידיעה הטלפונית בשקר יסודה. מקרין טילפן אל השופט שטרוזמן וסיפר לו על כך, אבל השופט ביקש ממנו להתקשר ליתר ביטחון גם אל ביתו של סילפן ולוודא כי לא הוא שטילפן. בשיחה שהיתה בין מקרין לפסיכיאטר התברר כי אין זו הפעם הראשונה שהאלמוני מתחזה לסילפן ומודיע בשמו הודעות־שווא.

קלסתרון נפשי

ממקורות **אחדים** מתברר, כי ה־בית־המישפט העליון, והודיע להם על הירצחה של שופטת מחוזית בתל־אביב והזמינם להלווייה. הוא טילפן לכמה שופטים בתל־אביב והעיר להם הערות על פסקי־דין שנתנו. אחדים מהשופ־טים הקליטו אותו.

המישטרה חוקרת ומנסה לאתר את האלמוני הגורם פחדים ורפיקות־לב לאנשים רבים. ברור כי זהו אדם המכיר היטב את פעילות בתי־המישפט ואת השופטים והפרקליטים.

אחד החשדות היה כי זהו אדם המבקר הרבה בבתי־המישפט, אך אינו עובד שם. אדם כזה נחקר, אבל התברר שאין לו קשר לעניין. כרגע נערכת החקירה בכיוונים שונים ואין לה עדיין תוצאות.

יש לשער כי המישטרה נעזרת גם בפסיכולוג שיבנה קלסתרון נפשי של המטלפן. המיקרה המפורסם ביותר של אדם שהתחזה בטלפון לאחר וערך כמה שיחות אכזריות, היה המיקרה של דורון ספר, בעת חטיפתו של אורון ירדן, בשנת 1980. ספר, צעיר יפה־תואר, ממישפחה טובה, התחזה כחוטף

נדון ספר
„חטפתי את אורון ירדן!"

וערך כמה שיחות־טלפון עם מישפחת הקורבן ועם אייבי נתן, שהתגרד אז לעזור למישפחה. כאשר נתפס ספר, התברר שלא היה לו כל קשר לחטיפה והוא גם לא רצה להשיג כל טובת־הנאה ממעשהו. היה זה דחף ילדותי חולני להיות במרכז העניינים, לזכות בחשיבות רייגעית, באמצעות המיקרה הטראגי, שהסעיר את הציבור.

ספר נידון אז למאסר בפועל ולמא־סר על־תנאי. אמו, אשה חזקה ונמרצת, הצליחה להשיג עבורו חנינה מנשיא־המדינה, והוא יצא לחופשי לאחר זמן קצר. אולם לאחר שיחרורו נעצר שוב באשמות של גניבת מכונית וחפצים אחרים, חסרי־ערך כספי. ספר נשלח להסתכלות בבית־חולים פסיכיאטרי וברח משם. הוא הוסגר למישטרה בעיקבות כתבה עליו שפורסמה בהעולם־הזה בדצמבר 1982.

עד שייתפס המטלפן האלמוני נמ־צאים שופטים ועורכי־דין רבים בחר־דה. הם מנסים לנחש מאיזה מיגזר הוא ומדוע הוא מגלה עניין כה רב באנשי־מישפט. גם השאלה מאין הוא מטלפן מסקרנת מאוד. האם הוא מסתכן בערי־כת שיחות־טלפון מביתו, ובכך ניתן לאיתור על־ידי מרכזיית־הטלפונים, או שמא הוא משתמש בשרותיו של טלפון ציבורי, ומחליף אותו מפעם לפעם. אכזריות הנושאים שהוא מעלה מעידה כי האיש כנראה אינו יציב בנפשו.

אילנה אלון

שילנסקי והתעקש על כך כי שם־מישפחתו הוא שם אינדיאני מרורי־רורות, ללא קירבה כל־שהיא ליו"ר ועדת הפנים של הכנסת וסגן־השר לשעבר, ח"כ חרות דוב שילנסקי.

אבל בכך לא נגמרו הפתעותיו של הקונסול. עד מהרה התברר לו כי שי־לנסקי האינדיאני הוא גם חלוץ מגדלי הוורדים במונטנה הצפונית והקרה, שעשה חיל בגידול ורדים בחממות.

והיכן למד דאמן שילנסקי, בן שבט הסיאו ממונטנה, את מלאכת החממות הפלסטיות? בפקולטה לחקלאות של האוניברסיטה העברית ברחובות.

5000 מדענים. חוויה זאת ורבות אחרות עוברות על יעקב („יאקי") סלע, בעבר רואה־חשבון תל־אביבי, עסקן מוניציפאלי (יו"ר מועצת רמת־השרון) ופעיל חרות (יו"ר הדור הצעיר), וכיום קונסול ישראל בסן־פרנציסקו.

ל־68 מדינות יש קונסוליה בסן־פרנציסקו, וישראל היא אחת מהן. אחת ההצדקות לקיומה של קונסוליה זאת בצפון קליפורניה, כפי שסיפר סלע, הנמצא בארץ בחופשת־מולדת, ליומון הירושלמי ג'רוסלם פוסט: 5,000 המדענים הישראליים העובדים בעמק הסיליקון, מרכז הטכנולוגיה המתקדמת ששמו הולך לפניו. אחת המשימות שסלע קבע לעצמו, עת החל בשרותו במקום לפני שנתיים, היא לפתות כמה שיותר מדענים כאלה לשוב ארצה.

סלע אינו מסתפק במשימה זאת, בה כבר קצר כמה הצלחות רציניות. אחרי הכל מקיפה ממלכתו, בנוסף לצפון קליפורניה, גם חמש מדינות מבין ה־50 של ארצות־הברית (אורגון, וושינגטון, איידאהו, מונטנה ואלסקה הרחוקה).

מרים בנימיני

מזל החודש:

בתולה

האופן שבו מחזיק אדם את ידיו מלמד על אופיו

בני מזל בתולה ידועים כאנשים הערים לסביבתם. כל דבר קטן או גדול, בעל חשיבות רבה או מעטה, מעורר את תשומת־לבם של בני מזל זה. כל־כך חשוב להם שהכל ייעשה בשלמות, והם ממש סובלים כשהדברים מתרחשים בצורה שונה מזו שמוכרת להם, או הנחשבת בעיניהם כנכונה. יתכן שבגלל אופיים הדקדקני הם ביקורתיים יותר מבני שאר המזלות.

הם אינם יכולים שלא להעיר, כשמשהו לא נראה להם. מיותר להוסיף שעל־פי־רוב הם צודקים, כל מכריהם וידידיהם יעידו עליהם שהערותיהם אינן נאמרות סתם כך, אלא מטרתם לתקן ולעזור לאחרים. בדרך־כלל הם אינם מודעים לכך, שאנשים מעדיפים לשגות מאשר להיות מבוקרים.

כאשר פוגשים אדם, פניו הן הראשונות שמושכות את תשומת־הלב. לאחר סקירה מהירה עוברת העין להופעה הכללית, ולאחר מכן לידיים. כמעט כולם מעיפים מבט באופן אוטומטי בידיים.

אפשר ללמוד רבות על אדם אפילו לפני שרואים את פנים כף־ידו. גם כשמישהו מניח את ידיו באופן סתמי על השולחן ניתן לדעת רבות על אופיו ובעיותיו, לפי הדרך שבה הוא מניח אותן.

החזקת היד מעידה לעיתים קרובות על מצבו הנפשי העכשווי של האדם, על מה שהוא מעוניין להציג כלפי חוץ ועל אישיותו ואופיו.

אדם הפורס אצבעותיו לרוחב ברווחים שווים, מגלה כי הוא בעל אמון רב, אפילו ילדותי, באחרים. הוא יצירתי, פתוח, גלוי־לב, אופטימי ואוהב אדם. לעולם לא יתכנן להרע או להזיק לזולת. גם אם פגעו בו בכוונה תחילה, הוא לא ינסה להתנקם או לשמור טינה. זה אדם מעורר ביטחון, חיובי ואהוב על החברה.

האדם המגושם מחזיק את אצבעותיו כשהן צמודות חזק מאוד, וכאילו ממאן לפותחן. זה מראה על יחס סגור וזהיר לחיים. זה אדם אנטי־חברתי, שאינו נותן אמון באיש, נוטה לפסימיות, שומר על כספו ורכושו מכל מישמר, ובטוח שכוונת הסובבים אותו היא להרע בכוונה תחילה. הוא פוחד מכל דבר שאינו מוכר לו. שונא הפתעות ומצפה בחרדה לעתיד. זיכרונותיו מהעבר קשורים לעלבונות וחשבונות שהיו לו עם אחרים.

עצמאות ומקוריות מתגלים בידו של זה המפזר אצבעותיו כך שהמרחק הגדול ביותר נוצר בין האצבע הראשונה (אצבע) והשניה (אמה). זו אישיות בעלת חשיבה והתנהגות עצמאיים. הוא לא מושפע מאחרים, ולא מתחשב במוסכמות החברה. הוא אוהב שמשאירים אותו בחברת עצמו. הבדידות מוכרת לו ואינה מפחידה אותו. מן הראוי להוסיף שלמצב זה מתלווה בדרך כלל זרת שעומדת מרוחקת מיתר האצבעות.

זה המתייחס קודם כל לזולת ואחר כך לעצמו, שם את ידיו על צידן, כשהן כאילו כבר מוכנות להושיט עזרה לאחרים.

זה המניח את ידיו כשהן קרובות האחת לרעותה, קשור למישפחתו ומייחס חשיבות רבה לרקע המישפחתי. הקשר עם הוריו עלול להיות תלותי. לפעמים הוא אינו מצליח להשתחרר מהשפעת הבית עליו, וכל חייו הוא מרגיש כבול וחייב לאחרים.

הבדלים גדולים בין שתי הידיים – האחת קטנה, ואילו השניה גדולה ממנה, או האחת רחבה מאוד והשניה צרה – מעידים על שוני גדול באופיים ומיזגם של ההורים.

ידיים גדולות, כבדות ומגושמות, מראות על עצלות ותפיסה כבדה. בעליה מחפש את הנוחיות לפני כל דבר אחר, ומעדיף להתחמק מכל עימות, ומכל עבודה קשה.

יד קטנה – אדם שאפתני חסר־סבלנות, אינו מדקדק בפרטים, פועל וחושב בזריזות ותופס את הדברים בצורה כוללנית. הוא גם ביקורתי מאוד.

יד צרה מאוד מראה על רגישות עצומה, חוסר מציאותיות ואמונה עיוורת בבני־אדם.

יד רכה, בשרנית ומפונקת, מראה על פטפטנות, תאוותנות ועליצות. זו תימצא לעיתים אצל נשים העוסקות במיקצועות שבהם מרבים לדבר עם לקוחות – קוסמטיקה, תפירה, ספרות, הוראה וכו'. זה האדם המסתגל מהר לכל מקום. גמיש מאוד, חיוני ומוכן לקבל כל אדם. הוא תוסס, מלא שימחת־חיים ונוח לבריות.

זה המניח את ידו ויוצר כעין גיבנת, הוא מלא דאגות, מתוסבך וסוגר את עצמו מפני העולם. הוא בעל אישיות חזקה וקשוחה, עסוק בעצמו ואינו נותן אמון באיש. לעיתים קרובות הוא ינסה להסתיר את תכונותיו אלה וישחק את הקליל הנחמד, שאינו לוקח דבר ללב. זה שיודע להסתכל, יכול להבחין מייד בתרמית, משום שבעל היד אינו מסוגל ליישר את אצבעותיו אפילו אם ירצה.

יד רכה מדי שייכת לזה שאינו מעריך את עצמו כראוי. הוא בעל אגו חלש.

לאחר העייפות שפקדה אתכם בימים האחרונים, צפויים מיספר ימים שבהם תהיו מרוצים יותר. עניינים כספיים מסתדרים על הצד הטוב יותר, אך הכל על חוט השערה, וברגע האחרון, אחרי שנדמה שהמצב בלתי־אפשרי, בני הזוג אינם מתחשבים השבוע בר־צונכם ולכן עדיף לוותר ולהמתין – זה לא הזמן לשכנע אותם. אהבות חדשות וקלילות עלולות להיתקל בקשיים. למרות זאת – לא כדאי עכשיו לוותר.

טלה
21 במרס – 20 באפריל

* * *

תקופה נעימה ומבטיחה לשורים – תצאו לבילויים יותר מהמקובל. ידידים יבקשו את חברתכם והזמנות למ־סיבות ולאירועים שו־נים יבואו באופן בלתי־צפוי. תוכלו להרשות ל־עצמכם ליהנות, ואלה האוהבים מישחקי הי־מורים יוכלו לנסות את מזלם השבוע. למרות הכל, במקום העבודה נדרש מכם להשקיע מ־אמץ וזמן רב. תפקידים חדשים יוטלו עליכם, ואפילו אם יהיו למורת רוחכם – תיאלצו להסכים לכך ולקבלם.

שור
21 באפריל – 20 במאי

* * *

תקופה שבה עליכם להימצא בביתכם יותר מהרגיל. יתכן שתועסקו על־ידי בני־המישפחה, ותמצאו את עצמכם מטפלים בהם בגלל בעיות בריאות של מישהו מבני־הבית. ב־המשך השבוע תוכלו להשתחרר ואפילו ל־צאת ליום חופשה או טיול בלתי צפוי עם ידידים, שבאופן מפתיע יזמינו אתכם לבילוי נעים ומרענן. אלה ש־התחילו בפרשיית אהבה חדשה, טוב יעשו אם יוותרו השבוע על טיול עם בן־זוגם.

תאומים
21 במאי – 20 ביוני

ידיעה שתגיע מאחד מבני המישפחה השוהים בעיר אחרת תביא אתכם לשנות מהתוכנית. ואולי אף לבצע נסיעה בלתי־מתוכננת. המתח בביתכם רב, ועליכם שוב לשקם את היחסים ביניכם ובין מקורביכם. שיחה גלויה עשויה לחו־לל רבות ולקרב לבבות. בענייני כספים עליכם להיות זהירים – זה לא הזמן לקחת סיכונים. מכיוון שצפוייה אכזבה גדולה, עדיף להשאיר הכל כפי שהוא. רצוי לשמור על הבריאות באיזור איברי המין.

סרטן
21 ביוני – 20 ביולי

* * *

מרץ בלתי רגיל יחושו האריות שיתחילו בדברים חדשים. עבודה שונה, או לימודים שמתקרבים, מפיחים בכם שוב שימחת חיים. התלהבות ונכונות לע־בוד קשה. לאלה שמ־חפשים השבוע עבודה יהיו סיכויים רבים למ־צוא משהו שישביע את רצונם. יחסי־אהבה מ־תוחים גורמים לכם לראות את הדברים גרועים מכפי שהם. ה־אכזבה שאתם עלולים לחוש השבוע היא זמנית בלבד ובשבוע הבא תבוא ההקלה.

אריה
21 ביולי – 21 באוגוסט

* * *

הצעות מעניינות עשויות להיות מושמעות באוזניכם השבוע. מישהו המעריך את כושר עבודתכם, יבוא בהצעה הקשורה להחלפת עבו־דה, ואולי אף לנסיעה בתפקיד מיוחד כשההו־צאות משולמות לכם על־ידי מישהו אחר. מ־צב הבריאות עדיין לא בכי טוב, דאגו פחות לשאר בני־המישפחה ו־יותר לעצמכם. אדם ק־רוב מאוד עומד להגיע ולהוסיף שימחה והנאה ובעיקר שקט נפשי לו אתם זקוקים. צפויות הפתעות רומנטיות.

בתולה
23 באוגוסט – 22 בספטמבר

ייתכנו בעיות בחיי־המישפחה, בני מאזניים הזקוקים לחופש ולהרגשה שאיש אינו מג־ביל אותם, יאלצו לוותר לא מעט השבוע. כדאי להם לגייס סבלנות ור־צון טוב כדי להחזיק מעמד. בתנאים שיווצ־רו לא טוב לתכנן חופ־שות. עדיף להיצמד ל־שיגרה ולהתמסר לעבו־דה שמעסיקה אתכם כעת. קידום עסקים עלול שלא להצליח. ולכן מומלץ להימנע מלחתום על מיסמכים חשובים. בתחום הרומנטי צפויות הפתעות.

מאזניים
23 בספטמבר – 22 באוקטובר

* * *

העקרבים במצב של רגישות גבוהה מדי. ייתכנו קשיים בחיי־האהבה. ניתוקים שקרו לא מזמן פוגעים בכם. כדאי לשחזר את העבר ולנתח מה קרה – יתכן שחוסר מחשבה והת־חשבות בצרכיו של בן־הזוג הם שהביאו למצב הנוכחי. אלה שעומדים לפני החלטות חשובות ומחייבות רצוי שימתינו. משום שכעת אתם עלו־לים להיסחף לגמרי אחרי רגשותיכם, ולשפוט בצורה לא נכונה. יתכן וידיכם החדשים יאכזבו אתכם.

עקרב
22 באוקטובר – 22 בנובמבר

* * *

בעיות בקריירה המיקצועית מעוררות רוגז רב והרגשה של חוסר־אונים. כעת הזמן לגייס את כל הידידים הנשכחים ולבקש מהם סיוע במאבקכם הצודק על כבודכם ומעמדכם. הדרך היחידה להביא לפיתרון המצב המסו־בך, שאליו נקלעתם, היא לחשוף את מגרעותיו של זה שחו־תר תחתיכם. בשטח ה־רומאנטי עליכם לוותר על רצונכם ולכבד את רצונו של בן־הזוג. זה יביא הקלה ותחושה נוחה יותר ביחסים.

קשת
23 בנובמבר – 20 בדצמבר

קשיים שמלווים את התקופה יוסרו מעליכם השבוע ותוכלו לחוש הקלה במצב־הרוח. אלה שסבלו בימים ה־אחרונים ממועקות, כ־דאי שיעשו עם עצמם חשבון־נפש, ובכך יוכלו למנוע מעצמם סבל בעתיד. הבעיות שנוצרו ניתנות לפיתרון והדרך אליו הרי כל־כך פשוטה! כדאי להתייעץ עם אדם קרוב שקשור בצורה כלשהי לחוץ־לארץ, שכן הוא יכול להורות לכם את הדרך הנכונה וההגיונית. היזהרו ביחסיכם עם בן־הזוג.

גדי
21 בדצמבר – 19 בינואר

* * *

אהבות שהתחילו לא מזמן מקבלות קבי־עות, ותוכניות לעתיד רחוק יותר ממלאות אתכם בתיקווה והנאה ובסיפוק רב. אנשים ש־גורמים לכם לחצים ומתיחות, מסרבים ל־בוא לקראתכם ולהבין את עמדותיכם. עליכם להתייעץ עם אנשים ה־מתמחים בבעיות המע־סיקות אתכם. עליכם לנסות להתנהג לפי עצ־תם המקצועית. הפופו־לריות שלכם בעליה, ידידות וידידים רבים יבקשו את קירבתכם. עשו טיול לחו"ל.

דלי
20 בינואר – 18 בפברואר

* * *

אי־ההבנות שנוצרו לאחרונה ביניכם לבין בני־הזוג על קיום יחסי־מין ועל עניינים כספיים מעוררות מח־לוקת. הגישה לידידים, לסידור הבית – על כל אלה קשה למצוא הסכ־מה הדדית. נסיעה משו־תפת ומהנה תוכל לה־ביא אתכם שוב למצב רגוע, שבו תוכלו למצוא רעיונות כיצד להחזיר את המצב לקדמותו. ב־סוף השבוע תוזמנו למ־סיבה שבה תיתכן פגישה מעניינת עם מכר מהעבר. פגישה זו תגרום לנעימות רבה.

דגים
19 בפברואר – 20 במרס

בעיית האשה המוכה

דפנה דן כנר
באלימותו

דן כנר, המשמש גם כקריין־חדשות בקול־ישראל, נתקל לפני כמה ימים בבעיה בעת קריאת מהדורת־החדשות.

הידיעה שהיתה מונחת לפניו סיפרה על בעל שרצח את אשתו אחרי תקופה ארוכה שבה התנהג אליה באלימות רבה. במהלך המריבות בין בני־הזוג ברחה האשה והשתכנה במעון־לנשים־מוכות בהרצליה. אחר־כך יצאה מהמעון ושכרה לעצמה דירה ברמת־גן, בנפרד מבעלה. הבעל לא הסכים למצב, ורצח אותה כדם קר.

בידיעה היתה גם תגובתה של רות רזניק, מנהלת המעון־לנשים־מוכות בהרצליה, שטענה כי המישטרה צריכה להתייחס ביתר רצינות לפניות נשים המתלוננות כי הוכו על־ידי בעליהן. רזניק אמרה עוד כי גם בתי־המישפט צריכים, לדעתה, להחמיר בעונשים.

בשעות הפנאי שלו עוסק דן כנר בעבודה צדדית מחוץ לעבודתו ברדיו והוא עורך, בין־השאר, גם ערב־ראיונות. באחד הימים ביקש מרזניק לבוא ולהתראיין אצלו בערב־ראיונות. רזניק סירבה, והסבירה כי היא אינה מוכנה להתראיין אצלו מכיוון שאשתו, דפנה, הגישה נגדו תלונה במישטרה וטענה כי הוא מתנהג אליה באלימות.

עידור

מאחורי המירקע

טסלר, סרן או סממה?

מי יהיה כתב הטלוויזיה בכנסת? זו השאלה המעסיקה בימים אלה את עובדי בניין־הטלוויזיה ברוממה.

כשייגש **יעקב אחימאיר**, הכתב הפרלמנטרי, למיכרז לתפקיד עורך־מבט — וכפי הנראה, אם ייגש גם יזכה בתפקיד — ייפתח המאבק סביב התפקיד בכנסת.

כבר השבוע נפגשו ראשי־הטלוויזיה עם כמה כתבים, כדי לברר את הסוגיה. בין המועמדים להחליף את אחימאיר: **שימעון טסלר**, המסתובב בלי תעסוקה כבר הרבה זמן, ולדיברי הכתבים הבכירים בטלוויזיה „מנסים למצוא לו עבודה". מועמד שני הוא **גיל סדן**, כתב הטלוויזיה בשטחים הכבושים. סדן התבטא באחרונה כי נמאס לו התחום שבו הוא עוסק כבר הרבה שנים, והיה מוכן לעבור לתפקיד אחר. מועמד נוסף: **דן סממה**, שמאז שחזר מחוץ־לארץ לא שובץ בשום תפקיד. על סממה מטילים מדי פעם לערוך כתבות ליומן־השבוע או למהדורות־מבט.

בכניין אומרים שהמפתח למינויים במחלקת־החדשות כיום הוא מי יותר בעייתי, ואיך להצליח לכבות יותר שריפות. כתבים צעירים בטלוויזיה מתלוננים על־כך שתמיד הוותיקים הם המקבלים תפקידים, ושישיטת הכישאות המוסיקליים בין הוותיקים תימשך כנראה גם הפעם, לטובת שימעון טסלר.

הערוץ המרחף

בפורום־החדשות, שהתכנס השבוע, קבל מנכ"ל רשות־השידור, **אורי פורת**, על כך ששר־החינוך, יצחק נבון, נוהג איפה ואיפה בין הטלוויזיה הלימודית לטלוויזיה הכללית. פורת טען שנבון דואג לאינטרסים של הלימודית, בשל העובדה שזוהי מחלקה במישרד־החינוך־והתרבות; ואילו אל הטלוויזיה הכללית, אומר פורת, מתנהג נבון כאל בן־חורג.

הזעם של פורת על שר־החינוך נובע מכך שכשבוע שעבר, כשישבה ועדת־השרים לענייני הערוץ השני, הוחלט לתת לטלוויזיה הלימודית יום־שידורים בשבוע בערוץ השני. פורת אומר שיש לשנות את שמה של הטלוויזיה הלימודית ל„הערוץ המרחף".

לדבריו, הטלוויזיה הלימודית מרחפת וזוכה בכל מקום. בשעות היום עד 5.30 אחר־הצהריים היא משדרת בערוץ המרכזי. לפי חוק הטלוויזיה־בכבלים, שהתקבל בכנסת, כל מפעיל יהיה חייב להקציב אפיק לטלוויזיה הלימודית. ואילו עתה מייעדים לה יום־שידורים בערוץ השני.

היחסים הרעועים בין הטלוויזיה הלימודית והכללית נמשכים מזה זמן רב. בחופשת־הקיץ פנתה הלימודית לכללית וביקשה רשימה של תוכניות, כדי שתוכל לשדר לילדים הנמצאים בחופשה. אך הכללית סירבה ולא נתנה ללימודית כל חומר.

גם בנושא הטלטקסט היו ויכוחים.

על נהרות

פולין

הבימאי **יהודה קוה** והמפיקה **אסתר סופר** יצאו בראשית השבוע לפולין, במיסגרת הסידרה על נהרות בבל. פרקים על קהילות יהודיות בעולם. השניים יצאו לדרום־מזרח פולין, לצלם סרט על הקהילה היהודית הפולנית, שנכחדה במילחמת־העולם השניה. השילטונות הפולניים לא אישרו כניסה לצוות־צילום ישראלי, ובשל כך ייאלצו השניים להיעזר בצוות מקומי, שיעמידו לרשותם הפולנים, בליווי מתורגמן.

האיסור על כניסת הצוות הישראלי לפולין יכביד על העבודה, וייקר את עלות ההפקה. גם כשיצא **חיים יבין** עם להקת בת־דור לסיור בפולין, להכין כתבה למבט שני. הוא נאלץ להשתמש בשרותי צוות־צילום פולני.

מאחורי המיקרופון

יורדים לבור

כתבי מחלקת־החדשות של קול־ישראל בערבית נראים בימים האחרונים כשהם מסתובבים בחדרי מחלקת־החדשות בערבית בבנייני הרדיו בירושלים. הם מתלחשים ביניהם ובוחרים לעצמם חדרים. הסיבה: מעבר מחלקת־החדשות של הרדיו בערבית, באנגלית ובצרפתית לאולפנים החדשים, שבנייתם נשלמת בימים אלה, בבניין הסמוך לבניין הטלוויזיה ברוממה בירושלים.

בניית האולפנים החדשים, שהתחילה לפני ארבע שנים, עלתה לרשות־השידור שלושה מיליון דולר. חטיבת־החדשות היתה אמורה להתחיל בשידוריה מן האולפנים החדשים ביום השלישי השבוע, אך התאריך נדחה, בינתיים, לחודש נוסף.

בשבועיים האחרונים אמורים היו הקריינים להתחיל בשידורי־נסיון מן האולפנים, בין השעות 1 אחרי־חצות ו־5 בבוקר (בשעות שבהם אין משודרים יומני־חדשות), אבל בגלל עיכובים טכניים נדחו שידורי־הנסיון.

האולפנים חדישים ביותר. בין שאר החידושים — יש במקום דלת מיוחדת, הנפתחת רק על־ידי קוד סודי, חידוש נוסף הוא מק"א — מרכז קשר ואיכון — שכבר ניתן לו שם החיבה „הבור" (כמו במטכ"ל), שם יישב העורך הבכיר התורן. ברדיו כבר נתלו מודעות שבהן נכתב כי מחפשים שלוש מזכירות שיהיו עוזרות־הפקה בבור.

דרושים

שני כתבים

מחלקת־הספורט של קול־ישראל חזרה בימים אלה מחופשה מאורגנת בת חודש ימים. **דני דבורין**, מנהל המחלקה, מתחיל לארגן את הצוות שיעביר את שידורי הספורט לקראת פתיחת עונת־הכדורגל ב־20 בספטמבר.

במשך העונה שעברה עזבו את המחלקה שני כתבים חרוצים וותיקים — **צחי נוגה**, שעזב לטובת היזמון חדשות, ו**רמי יצהר**, העובד באולפנים פרטיים ברדיו־סיטי בדיזנגוף־סנטר בתל־אביב. השניים עבדו באחת התוכניות הפופולאריות ביותר המשודרות מעל גלי־האתר — שירים ושערים. ודבורין מנסה למצוא להם מחליף. כתבים רבים לענייני ספורט מן העיתונות הכתובה כבר רמזו כי הם רוצים להשתלב בשידור המישחקים בשבת. דבורין עדיין לא החליט אם ישתמש באנשים מתוך הרדיו או באנשים מבחוץ.

בעונה שעברה הצטרפו למחלקה שניים שהיו טכנאים ועברו הסבה מיקצועית — **יעקב בקסלבאום**, שהפך שדר וייהיה עורך ומפיק, ו**אמנון פאר**.

תל־אביב

הגדולה

מערכת קול־ישראל בתל־אביב גדלה בזמן האחרון בכמה ראשים.

דליה יאירי, שהיתה כתבת במחלקת־החדשות, שבה לארץ. היא שהתה במשך שנתיים בשליחות בוושינגטון עם בעלה, הד"ר ערן דולב, תת־אלוף (במיל.), שהיה בעבר קצין־רפואה־ראשי של צה"ל. יאירי היתה אשתו של עוזי יאירי, הקצין הבכיר שנהרג בהתקפה על מלון סבוי בתל־אביב, לפני 13 שנים. יאירי כבר השתלבה בעבודה ברדיו. היא מחליפה את **יוסי גרבר** בשידור בן ארבע שעות ביום השישי בבוקר של התוכנית כל ציבעי הרשת. גרבר יצא לחופשה.

גם **רזי ברקאי**, מי שהיה „כתבנו בוושינגטון", שב בימים האחרונים לארץ וכבר התחיל לעבוד בתפקידו החדש ככתב לענייני־מיפלגות.

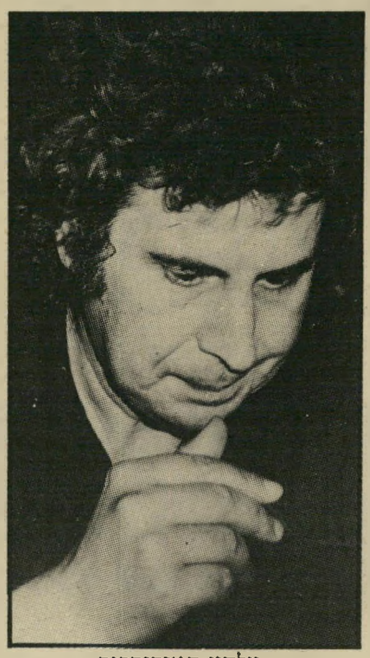
גדי סוקניק, הכתב לענייני־כלכלה, עבר מירושלים לתל־אביב, מעבר שגרם למריבה עם **משה נסטלבאום**, שהיה כתב לענייני־הסתדרות. בינתיים נרגעו הרוחות ונסטלבאום קיבל תחומים חדשים — תעופה, תחבורה ותיירות בתל־אביב.

תאודורקיס

חוזר

מחלקת־הבידור של גל"ץ, בראשותו של **מוטי שפירא**, ממשיכה בשידורים ישירים של מופעים גדולים, השבוע שידרו את להקת משינה. בקרוב ישדרו את הופעתו של שלמה ארצי מפארק־הירקון. אך גולת־הכותרת תהיה שידור ישיר מהופעתו של מיקיס תיאודורקיס בישראל.

לקראת ביקורו של תיאודורקיס, תשדר מחלקת־הבידור בשבת הקרובה תוכנית על הזמר היווני הלוחם. התוכנית תיקרא משירי המולדת

מלחין תאודורקיס
בא

המרה. ובה ישובצו סיפורי פעולותיו המחתרתיות של הזמר, בעיקבות הצנזורה האכזרית בימי שילטון הקולונלים, למען חופש־הביטוי ביוון.

תיאודורקיס, שכתב את הימנון אש"ף, ובשל כך עורר כעס בחוגים ניציים בישראל, החליט, בעיקבות בחירתו של קורט ולדהיים כנשיא אוסטריה, לנקוט במחאה מיוחדת. הוא יבוא לישראל לכמה הופעות.

בתוככי הרשות

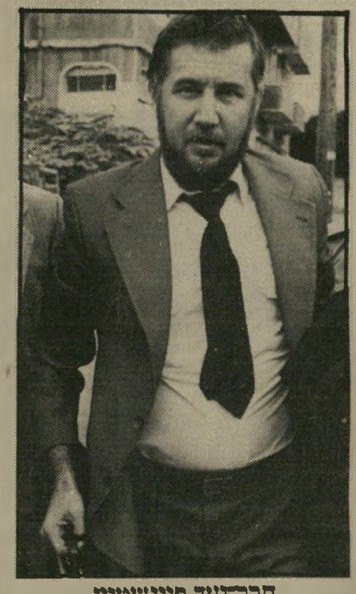
גיס חמישי

הוועד־המנהל של רשות־השידור דן שוב בשידורי הטלוויזיה הלימודית ובתחרותה עם הטלוויזיה הכללית.

חברי הוועד כעסו על **מיכה ינון**, יו"ר הוועד, וטענו כי הוא אינו מגן על האינטרסים של הטלוויזיה הכללית. במהלך הוויכוח אמר לו **שאול עמור**: „אני לא מבין. אתה יושב כאן כנציגו של שר־החינוך, וכל ההערות שלך הן לטובתו ולטובת הטלוויזיה הלימודית!" ינון ענה לו: „אני לא ראיתי שמכל הנאומים שלך יצא משהו עד עכשיו."

רונית אנטלר

בדיחה

חבר־ועד פיינשטיין
סוף־סוף, רוב!

בישיבה האחרונה של הוועד־המנהל יצא נציג הליכוד, **נתן ברון**, מוקדם מהישיבה, והישבים שנותרו בחדר היו **רוני פיינשטיין וישראל פלג**, נציגי המערך, ויו"ר שב־ראש הוועד־המנהל, **מיכה ינון**, איש־המפד"ל.

פיינשטיין התבדח ואמר כי סוף־סוף יש לו רוב בפורום, וכל הצעה שיעלה תוכה ברוב.

ומה הציע פיינשטיין? שהחל ב־15 באוקטובר, יום־הרוטציה, שבו יחליף יצחק שמיר את שימעון פרס, תשדר הטלוויזיה הכללית תוכנית „היום לפני שנתיים". בתוכנית יראו מה היה לפני שנתיים בנושאי כלכלה, ביטחון, משק, מדיניות־חוץ, ועוד.

אנוש עתיד ניבי־שפר

חווה יערי
"השיבי את נפשך בתקרובת?"

ג'ורג' ברנרד שאו סיפר כבר מזמן לכל העולם, שאפשר להכיר ארם, ולרעת מאיזה מעמר הוא בא, רק לפי סגנון ריבורו והיגויו. באנגליה זה פשוט, ובלי הד"ר היגינס אף אחר לא יכול לסגל לעצמו ריבור של בן מעמר אחר.

בארץ זה הרבה יותר פשוט. ר' לעקוב אחרי הרפים שמוציאה האקרמיה ללשון העברית, ללמוד כמה מילים שאינן בשימוש יומיומי אצל עמך, ולהשתמש בהן.

עכשיו זה תלוי בארם העומר מולך, כשאתה פולט את המילים המשונות של האקרמיה. אם זה בן־ארם נחמר, המבין הומור — הוא פשוט צוחק. אם זה בן־אדם שבעצמו מנסה להיות חשוב — הוא מתעצל. ואם זה בן־ארם שמרגיש רפוק — הוא מתעצבן ומרגיש שהרובר מתנשא עליו.

כשחווה יערי נכנסה לכלא, היא העיפה מבט ארוך מסביב כרי לראות מי ומי בין הישבות, ומה היא יכולה לעשות כרי להיות מיוחרת במקום.

מהר מאוד היא החליטה לרבר עברית גבוהה, מליצית ומיוחרת, ועוד יותר מהר היא הצליחה להשניא את עצמה על כמה מן הישבות בכלא.

לפני שבוע, בחרר־האוכל, תחת להגיר למי שהי "בואי לאכול", היא אמרה משהו שנשמע כמו "השיבי את נפשך בתיקרובת". במקום תשובה קיבלה חווה יערי שתי סטירות־לחי מחברותיה לכלא. אבל יערי, כיאה לגברת מכובדת המרברת גבוהה־גבוהה, לא החזירה מכות. לכן לא פרצה קטטה.

מעניין אם התלונה על המכות הופנתה לאליעזר בן־יהורה או סתם למנהלת כלא נווה־תרצה.

ראיון עיתונאי מוצלח

שוש מימון
הדרך לליבו של קולנוע

לפני שנה נשלחה העיתונאית **שוש מימון** לראיין את איש־הקולנוע **יעוד לבנון**. היא באה לפגישה, רשמה, הביטה ונרלקה. אחר־כך היא עשתה בירור קצר והסתבר שאין לה הרבה סיכויים, כי יעוד נשוי עם בחורה צרפתיה נחמרה בשם **אירין**, וביחר הם מגרלים בת קטנה. אבל שוש לא שכחה את יעוד. היא לא ירעה שגם הוא שם עין על העיתונאית, וגם הוא לא שכח אותה. לימים עלו נישואיהם של אירין ויעוד על שירטון, ויום אחר יעוד עזב את הבית. באותו ערב נערכה הצגת־בכורה, ויעוד החליט לא ללכת לשם לבר. הוא נזכר בשוש, טילפן אליה והם יצאו ביחר לבכורה, וגם אחריה הם לא בריוק נפררו.

זמן מה אחרי הבכורה נסע יעוד לבנון לפסטיבל־ברלין, והחליט לקחת את שוש איתו. רק שם, בברלין הרחוקה, הוא עשה חושבים אחר גרול וקצת נבהל. עוד לא הספיק להתגרש מאשה אחת, וכבר צמודה אליו לגמרי אשה שניה. שוש הבחינה במצב־הרוח של יעוד, וכמו אשה חכמה היא ארזה את הפעקאלך שלה והסתלקה מברלין לניו־יורק, כרי להשאיר אותו לבר.

אחר כך הם שניהם חזרו ארצה. הוא מברלין והיא מניו־יורק.

הוא טילפן אליה כרי לבשר לה שהוא חזר. היא טילפנה אליו כרי לספר לו משהו. ושוב הם ביחר.

בימים אלה קיבל יעוד את הגט מאשתו, ועכשיו כל החברים של שוש ושל יעוד מחכים לראות איך ישפיע הנייר הרישמי על התפתחות אהבתם.

לופט געשעפטן

הכל מכירים את **רוחלה ברזין**, בעלת מיפעל ביבה ומתכננת־אופנה בעלת טעם משגע. הכל יורעים שכבר זמן רב היא עושה הרבה מאוד בגרים יפים לייצוא. ואכן, הבגרים היפים האלה נמכרים בכמה וכמה ארצות אירופה, ואף בארצות־הברית.

אז מה אתם חושבים על בחורה כזאת? שכל חודשיים־שלושה היא מרביצה איזו טיסה לאחת מבירות־העולם, כרי לסגור עיסקה, או כרי לפקח על העניינים בניכר?

אבל האמת היא אחרת לגמרי. רוחלה ברזין לא יצאה מהארץ כבר 10 שנים. תשאלו: למה? פשוט בגלל המצב הגאוגרפי של מרינת־ישראל. כלומר, אילו היה למרינת־ישראל גבול יבשתי עם צרפת, אנגליה, איטליה וארצות־הברית, היתה רוחלה עושה בוודאי קפיצות חודשיות למקומות האלה. אלא שמי שתיכנן את העולם סירר ירים.

ומה עכשיו? עכשיו פשוט קרה לה פנצ'ר, למיסכנה. בשבוע־האופנה, שנערך בשבוע שעבר, הציגה רוחלה מרגמיה, וכמה קניינים התלהבו מאוד ועשו הזמנות. העניין הוא שמי שהזמין את הכמות הגרולה ביותר של סחורה עמר על־כך שרוחלה תבוא אליו, לארץ שמעבר לים, כרי לחתום על כמה ניירות ולרבר עם כמה בוסים של הענף. רוחלה הסכימה. היא כבר קנתה כרטיס טיסה ל־15 בספטמבר, וקיוותה שהתאריך הזה לעולם לא יגיע.

בינתיים נכנסו כמה מחבריה וחברותיה ל"פרוייקט טיסת רוחלה", והם לומרים את העניינים ויושבים בישיבות ארוכות ומתכננים איך בכל זאת להעלות אותה לטיסה ולשלוח אותה ררך האוויר לחו"ל.

אגב, אני מקווה שכולכם רואים בטלוויזיה את

רוחלה ברזין
הכרטיס כבר בכיס

שישראל רחוקה מכל מקום, והקשר היחירי שיש לה הוא ררך האוויר. ובשביל רוחלה אוויר זה רק למטרות נשימה.

לא שהיא לא ניסתה לקנות פה ושם כרטיס־טיסה במטוס. דווקא ניסתה, ואפילו הצליחה לקנות. אבל איך שהתקרב יום הטיסה, היא הלכה לה בשקט למישרד־הנסיעות והחזירה את הכרטיס. רוחלה עריין חושבת שאילו רצה אלוהים שבני־אדם יטוסו, בטח היה מצמיח להם כנפיים במקום הסיררה צוות לענין. גם שם יש בעיה כזאת, והיא נפתרת בכל פעם בצורה מאוד פשוטה: כשבאים ללוות את בי־איי, סרבן־הטיסה, מישהו רוחף לו זריקת־הרדמה, וכך מכניסים אותו למטוס. שם, באוויר, כשהוא מתעורר, כבר אין מה לעשות, והוא מחכה לנחיתה.

אני לא מציעה לכם שום רבר. אני סתם מספרת לכם מה הולך בטלוויזיה הישראלית בשבת אחרי־הצהריים.

ההכנות הן העיקר

באולם מקושט של מלון הילטון נערכה, במוצאי־שבת, בת־מיצווה **לעינבר זינגל**, בתם של עורכי־הרין **אילנה ומשה זינגל**.

האירוע היה יפה ואלגנטי ועשיר, כמו הרבה אירועים אחרים שנעשו בארץ. אבל מה שעשה את מסיבת הבת־מיצווה לאירוע מצחיק עד רמעות הוא הנאום שנשא — חציו עברית, חציו באנגלית — חבר של אילנה ומשה, הבאריסטר (אתם יורעים מה זה, אני מקווה) **עמי פבר**.

עמי סיפר לקהל־המוזמנים את לירתה של מסיבת הבת־מיצווה, והקהל שאג מצחוק. "הגעתי ארצה לפני חורש ופגשתי את משה, שמייר הזמין אותי לבת־המיצווה של עינבר. שאלתי אותו איפה תיערך המסיבה, ומשה אמר שהוא עוד לא יורע בריוק איפה. אבל יהיה משהו צנוע, על קפה ועוגה.

"עברו כמה ימים. פגשתי את אילנה, שסיפרה לי כי הם החליטו להוסיף לקפה ולעוגה גם כמה סנרוויצ'ים קטנים וכוסית־יין.

"אחר־כך פגשתי את משה, והוא התייעץ איתי איפה לעשות את הבת־מיצווה, כי בינתיים הם החליטו לצרף לקפה ולעוגה ולסנרוויץ וליין גם קצת פירות, ואולי גלירה."

אי־אפשר היה לשמוע את כל הפרטים שעמי פבר סיפר, כי הקהל צחק נורא והפריע לי לשמוע. הצלחתי רק לשמוע ששבוע לפני בת־המיצווה עריין הסתובבו אילנה ומשה בין כל בתי־המלון בארץ וביקשו מכל אחר מהם הצעות לשישה תפריטים שונים.

אילנה זינגל, יגאל ירדני, משה זינגל והלן גור־סנדוויץ' שהוליד שש מנות

בסוף הוחלט על הילטון. אבל בינתיים תפר **עודד גרא** לאילנה שימלת־שיפון. שאחר־כך שונתה לשימלת־ברוקאט, שאחר־כך הוחלפה בשימלת־משהו־אחר, ובסוף, ביום השישי בבוקר, כשעודד גרא איים להתאבד, הביאו עוד יועצת־אופנה ונתפרה השימלה.

כמה ימים לפני האירוע שאל עמי, במיקרה, את אילנה ומשה כמה הזמנות הם שלחו.

"אוישׁ!" הם צעקו ביחר. הסתבר ששכחו להזמין את החברים. ארבע מזכירות ישבו יומיים עם רפי זהב וסיפרי־טלפון והזמינו את כל אחד מ־200 המוזמנים. בסוף הוחלט איפה תיערך המסיבה, ואפילו איזה כיבוד יוגש.

רחל מרחלת על כל העולם

מאת שולמית יריב

כולנו יהודים

לפני 21 שנים קנו זוג צעיר דירה במקום צנוע, ממש על כביש גהה. אחרי זמן קצר נולד לזוג הצעיר בן־בכור בשם **עידו**.

עידו התינוק גדל והגיע לגיל 3, והאמא והאבא המאושרים היו צריכים לרשום אותו לגנון. עשו סיור בגנים הקרובים למקום מגוריהם, והחליטו שהכי קרוב לבית והכי נוח הוא גן־ילדים דתי בבני־ברק. רשמו את הילד לגן והסבירו לו, כמו שמסבירים לילד קטן מאוד, למה הוא צריך כל בוקר לשים על עצמו ציצית וכיפה ולמה מותר לו להוריד את שניהם כשהוא חוזר הביתה.

אחרי כמה שנים של גן דתי וחברים מבני־ברק התגרשו הוריו של עידו. האבא **משה אילת** נשא את **דליה** ונסע ביחד איתה להיות נציג אל־על בבוסטון. האמא של עידו, **תלמה**, נישאה לד"ר **יואל ידלובקר**, ועברה לגור איתו בהרצליה־פיתוח.

עברו עוד כמה שנים. עידו כבר למד בבית־ספר רגיל, אבל כנראה שבכל זאת היתה לו כל הזמן פינה חמה בלב לעניין של הכיפה והציציות.

במשך הזמן הזמין אבא משה את בנו לבלות איתו שנה בבוסטון. עידו נסע, נרשם לבית־ספר, אבל איכשהו הוא הרגיש את עצמו זר אצל האמריקאים. הוא התחיל לבקר באיזה חוג לתנ"ך, ולאט־לאט חזרו אליו הזיכרונות מהגן בבני־ברק.

משה אילת הרגיש שמשהו קדוש מאוד הולך בראש של בנו, אבל נדמה היה לו שכאשר עידו יחזור ארצה אל חבריו, העניין ייגמר.

לא כך היה. מאז שחזר ארצה, התחיל עידו להתעניין יותר ויותר בנושאי דת ויהדות, ולא עבר זמן רב שעשה את צעדיו הראשונים להתחרדות. ההורים לחצו שבכל זאת יתגייס לצבא והוא הסכים, אבל כבר בצבא הוא עסק בענייני כשרות ודת. אחרי הצבא הוא נסע לירושלים, לבש את הבגדים השחורים, גידל פיאות ונעשה אחד מהחבר'ה השחורים.

תלמה ויואל ידלובקר
האם אמא לבושה צנוע?

פעם בחודש היה עידו בא לבקר את אביו או את אמו. משה אילת גר עם אשתו ושני ילדיו החדשים בגבול תל־אביב־גבעתיים. תלמה ויואל ידלובקר גרים עם בתם החדשה, **ורד**, בווילה יפה בהרצליה־פיתוח. כאשר עידו היה מטלפן ומספר לאמו שהוא בא לבלות אצלה את השבת, היתה תלמה, חתיכה בלונדית הלבושה לפי צו האופנה האחרון, מחפשת בין הדברים הישנים איזו חצאית ארוכה במיוחד וחולצה בעלת שרוול ארוך, ובלבוש הזה היתה נוסעת למיסעדה מיוחדת בבני־ברק, שם היתה קונה כמה מנות־אוכל, כדי שבנה יוכל לאכול בביתה.

כשעידו היה מגיע לדלת הווילה הוא היה מצלצל בפעמון הדלת, אבל ממש באותו הזמן היה מחזיק חזק את הידית ושואל את אמו מהצד השני של הדלת אם היא לבושה בלבוש צנוע. רק אחרי שתלמה היתה אומרת שהלבוש שלה צנוע, היה עידו משחרר את הידית ומרשה לאמו לפתוח את הדלת.

בניגוד להורים אחרים, השלימו גם משה אילת וגם תלמה ידלובקר עם דרכו החדשה של בנם. לא שהסיפור עשה אותם מאושרים במיוחד, אבל מצד שני הם גם לא הפציצו את העיתונים בתלונות נגד כל העולם. משה אילת אמר בהזדמנות לידידה שלו, ששאלה אותו על היחס שלו לבנו החוזר־בתשובה: „זו הדרך שהוא בחר בה, ואם אני אוהב ומכבד אותו, אני צריך לכבד אותו גם בהחלטות שלא נראות לי."

בינתיים גר עידו בירושלים. רב ורבנית ממאה־שערים, חשוכי־ילדים, העניקו לו בית חם, והוא מרגיש כמעט כמו בנם. לאות תודה לזוג הרבנים הוסיף עידו לשמו גם את שמם, ובר, והיום קוראים לו **עידו אילת־יובר**.

בסוף החודש ישא עידו אילת את **דליה**, בחורה צעירה מקריית־מלאכי, שגם היא תת־חרדה.

באירוע, שיתקיים במאה־שערים, יהיה באמת קהל מעניין. יהיו חבריו וידידיו של משה אילת מהימים שבהם היה דובר חברת אל־על, ומאז שהוא דובר שקם. מצד שני יהיו בחתונה החברים והחברות של תלמה ויואל ידלובקר מהרצליה. יואל, אגב, הוא מנתח פלאסטי, ומכאן שבוודאי יהיו בחתונה כמה וכמה נשים בעלות עור מאוד חלק. במרכז יעמדו כמובן חבריו של עידו, אבל רק מתקופת היהדות הצרופה.

מאחר וכל שלוש הקבוצות הם יהודים, מי יותר ומי פחות, אני כבר מתארת לעצמי מה כל קבוצה מכינה לעצמה כדי לנקר את העיניים לקבוצה השניה. אבל זה לא חשוב. חשוב שעוד אברך צעיר יבנה בית בישראל, וינהל חיים שיקרבו את בואו של המשיח.

אם ירצה השם, כמובן.

עידו עם הרב והרבנית ובר
למען השם – אפשר להוסיף עוד שם

משה אילת
וכיבדת את בנך

חידושים ברפואה

מי שמטלפן בימים האחרונים לביתה של **גליה אלבין**, ייענה בטלפון בקול גברי עמוק שיגיד שגליה לא בבית, או ישנה, או עסוקה.

הקול הוא קולו של הפרופסור **מוטי רביד**, ידידה הקרוב של גליה מזה כמה חודשים. אבל כדי שלא תגיעו למסקנות מהירות ובלתי־נכונות, אומר לכם רק שהפרופסור אינו גר בביתה של גליה באופן קבוע, אלא רק עכשיו, כשהוא מחלים מניתוח בגבו שנערך לו בשבוע שעבר.

תלמדו מהרופאים איך מבריאים מהר: עוברים דירה לאשה אוהבת, ונותנים לה את הבריאות בידיים.

אגב, בשבת האחרונה היתה בביתה של גליה המסיבה הראשונה מאז מותו של **מיקי אלבין**. המסיבה נערכה לכבוד יום־הולדתו של הבן הקטן, **מולי**, שחגג מלאת שלוש שנים לחייו. באמת, שיהיה במזל.

בכל חדר בבית תלויה תמונה של מיקי אלבין. אגב, בחוגי המישטרה התקבלה בינתיים הגירסה, שפורסמה לראשונה בהעולם הזה, שאלבין לא התאבד אלא ניספה בשעה שניסה לברוח.

מוטי רביד
להחלים אצל גליה

שיא בחתונות

האלוף (מיל') **הרצל שפיר** היה האלוף הכי צעיר בצה"ל. אחר־כך הוא היה מפכ"ל המישטרה, ועוד אחר־כך הוא נהיה איש־עסקים. מהנסיון שהוא צובר בזמן האחרון, הוא בסוף יהיה נשיא בתי־הדין הרבניים, או הרב הראשי לישראל.

במשך השנה האחרונה הוא חיתן את בנו **צביקה**. כמה חודשים אחרי זה הוא ראה שאין שום חתונה מישפחתית באופק, אז הוא החליט להתחתן בעצמו עם **סיגלית פריאל**. איך שנרגעו הרוחות מהחתונה שלו, הוא חגג את לידת בנה השלישי של בתו הבכורה **אורנה**, וממש שלושה ימים אחרי זה הוא עמד מתחת לחופה כשהוא מחזיק את ידה של בתו הצעירה, **מירי**, שגם היא נישאה בשעה טובה ל**נחום בן־נחום**.

היחידה בכל המישפחה הגדולה הזאת שעדיין לא נשואה היא בתה של סיגלית מנשואיה הראשונים, **דניאלה**, רקדנית בלהקת בת שבע.

אני לא יודעת אם לדניאלה יש חבר קבוע, אבל לפי קצב השמחות במישפחה הזאת, אתם כבר יכולים לתפור שימלה לחתונה שלה. זה יבוא.

מירי נחום (שפיר) עם הרצל וסיגלית שפיר
ויש גם לידה

האח"מים ומזכירת השר

על מה נחקר עורך־הדין ריבלין (מימין) ומה לח"כ לשעבר קליינר (משמאל) בפרשת הסחיטה של החוקרים הפרטיים?

ד מידע שהגיע להעולם־הזה אמר, כי עורך־הדין ואיש־הציבור ראובן („רובי") ריבלין נחקר על־ידי המשטרה בעניין הקשור לחוקרים הפרטיים שנעצרו בחשד סחיטה, וכי הח"כ לשעבר מיכאל קליינר עומד להיחקר אף הוא בעניין זה.

המקור לא ידע לומר אם השניים חשודים בעבירה פלילית או נקראו לחקירה כעדים בלבד.

לפני שבועיים נעצרו שלושה חוקרים פרטיים, בני תבין, רפאל רבין ואילן שרעבי, באשמה שסחטו כספים במהלך חקירה שביצעו, וכי יחד עם אורנה שרעבי, אחותו של אילן, ניסו להדיח עדת־תביעה.

בעת מעצרם של השלושה היה ברור כי הם יילחמו בבקשות־המעצר ולא ייכנעו למישטרה. תוך כדי מעצרם ניסח התובע, אברהם טל, כתב־אישום נגד השלושה, ואילו אורנה שוחררה אחרי שישה ימי־מעצר בלבד.

אורנה היא צעירה בעלת מרץ ותושיה. היא גם פעילה בליכוד, היתה צירה בוועידת חרות ומזכירתו של השר דויד לוי. כאשר שוחררה ממעצרה, פנתה אורנה לידידיה בעלי־ההשפעה במיפלגה, וביקשה מהם לעזור לאחיה הכלוא. ידידיה, עורך־הדין ריבלין וח"כ לשעבר קליינר, הסכימו לעזור לה לעורר את אחיה ולבקרו בבית־המעצר. הם הדגישו כי יעשו רק מה שניתן לעשות בגדר החוק.

השניים נסעו עם אורנה לתחנת־המישטרה שבה היה אחיה כלוא וביקשו מהשוטרים לתת להם לשוחח איתו ולהכניס לו אוכל. אחרי שיחה קלה על ענייני כדורגל הסכים הממונה על התחנה לתת לעורך־הדין ולח"כ לשעבר לבקר את העציר ואף להביא לו אוכל שקנו במו יריהם. הממונה הדגיש כי לאורנה אסור להיכנס אל אחיה.

השבוע הוזמן עורך־הדין ריבלין על־ידי צוות־החקירה בתיק־הסחיטה, כדי להעיד על מיקרה זה. החוקרים שמעו כי למרות איסור הממונה על התחנה, הצליחה אורנה להגיע אל אחיה הכלוא. כאשר האחמ"ים ביקרו בתאו.

עורך־הדין ריבלין העיד כי אומנם היתה פגישה כזו, ואורנה אומנם ניסתה להגיע לתא שבו עצור היה אחיה, אך היא הגיעה רק עד דלת התא, ועורך־הדין ריבלין ביקש ממנה להסתלק והזכיר לה את הבטחתו. מיכאל קליינר אינו נמצא בארץ, ולכן לא נחקר עדיין על־ידי המישטרה.

„מידע קלוקל"

ב יום ראשון השבוע הודו שלושת החוקרים הפרטיים באשמתם באופן מפתיע, בבית־המישפט. סני־גוריהם, אורי וגמן, אהוד דגן, זאב גורדון ומשה ישראל, עשו עיסקת־טיעון עם התביעה. השלושה הודו בהאשמות בתיקונים קלים והורשעו על־פי הודאתם. אחרי ההודאה שוחררו השלושה בערבות, בהסכמת התביעה.

העולם־הזה פנה לרובי ריבלין כדי לברר את גירסתו, אבל הוא היה עויין ובוטה. „המידע שלכם קלוקל, אם תפרסמו דבר שאינו אמת — לא יהיה טוב!" אמר בטלפון ולא רצה לומר דבר מלבד זאת שלא נחקר תחת אזהרה כחשוד, אלא מסר עדות בלבד.

אילנה אלון

חמרורים

המוסיקה של 100 מיליון שקל

נחוג ♦ בזלצבורג, אוסטריה, יום־הולדתו ה־80 של **הרברט פון־קאראייאן**, מבכירי המנצחים בעולם. פון־קאראייאן, בנו של רופא־מנתח וצאצאם של מהגרים יוונים, היה מראשוני הנאצים באוסטריה (עוד לפני סיפוחה לגרמניה), מה שלא מנע ממנו לשמש בעשרות השנים האחרונות כמנצח התיזמורת הפילהרמונית של ברלין, האופרה של וינה ופסטיבל המוסיקה השנתי של זלצבורג. פון־קאראייאן הרוויח מתמלוגי התקליטים שעל הקלטתם ניצח יותר ממיליארד שילינגים אוסטריים (כמאה מיליון שקל), כשהנפוץ בין התקליטים (1.6 מיליון עותקים) הוא החמישית של בטהובן. חלק מהון זה השקיע פון־קאראייאן בארבעת בתיו: חווילה בשווייץ, חווילה בריוויירה הצרפתית, ארמון־זוטא ליד וינה וחוות־איכרים ענקית ליד זלצבורג, שבה הוא מבלה עתה את רוב ימיו, בין הופעה להופעה.

● ● ●

ההליכה על החבל הדק

נפטר ♦ בהלסינקי, בגיל 85, **אורהו קקונן**, מי שהיה עד לפני ארבע שנים, במשך 26 שנים רצופות, נשיאה של פינלנד (תפקיד ממנו פרש, עת הגיע למצב של מה שרופאיו הגדירו כ„אי־התמצאות שיכלית"). קקונן, שהצליח, במשך חמש תקופות כהונתו להלך על החבל הדק בין לחצה של השכנה הארירה, ברית־המועצות, לניטראליות התקיפה של ארצו, היה בראשית דרכו מישפטן ובנקאי, שהספיק להיות גם חמש פעמים ראש ממשלת ארצו, לפני שהיה לנשיאה.

● ● ●

ההשפעה של מצרים ומכסיקו

נפטר ♦ בלונדון, חודש אחר יום־הולדתו ה־88, **הנרי ספנסר מור**, גדול הפסלים של המאה (בגבס, בשיש, בארד ובעץ), שרבות מיצירותיו מאופיינות ברמוויותיהן המסיבות־שוכ־בות, בעלות הראשים הקטנים, המנו־קבים בחללים גדולים. מור, בנו של כורה־פחם וחייל קרבי במילחמת־העו־לם הראשונה, הושפע מאוד מפסלי מצרים ומכסיקו הקדומות, ובארץ מצויים כמה מפסליו במוסיאון ישראל, במוסיאון תל־אביב ועל ה־דשא בחזית בנייני האוניברסיטה העב־רית בגבעת רם, שבמערב ירושלים. מור טען שאת ידיעותיו באנטומיה, ה־חיוניות לפסל, רכש בצעירותו, עת עיסה את גב אמו הכואב, בתום יום עבודתה כפועלת־נקיון.

● ● ●

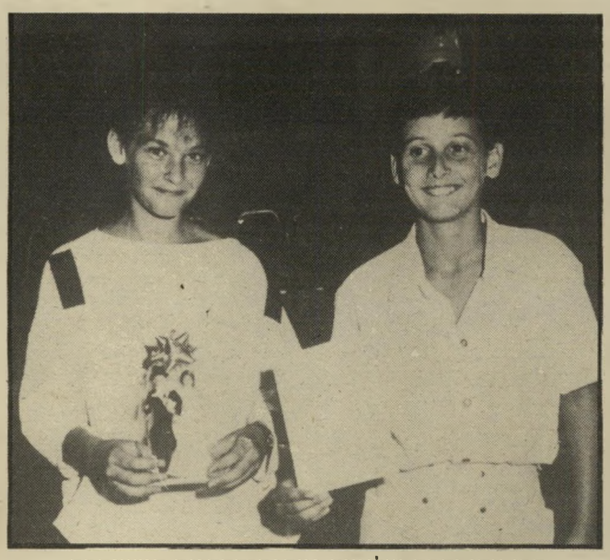
ההצלחה של הנדון למוות

נפטר ♦ באיסטנבול, בגיל 104, **גילאל מחמוד באייאר**, מי שהיה נשיאה השלישי של תורכיה (1950 - 1960) ואשר נדון, על־ידי הכת הצבאית שהדיחה אותו מכסא, למוות בתליה, אך נחון בגלל גילו המתקדם. באייאר, בנו של מורה כפרי, שעשה את כספו כבנקאי, הוא גם האיש שהצליח, עוד בהיותו ראש־ממשלה ערב מילחמת־העולם השניה, לשכנע את צרפת, ששלטה אותם ימים בסוריה, לוותר על איזור־הספר הסורי הצפוני אלכסנ־דרטה, שאותו הפך באייאר, אחרי סיפוחו לתורכיה, למרכז הצי הגדול איסכנדרון.

---

* השקעה אחרת של פון־קראייאן מכספים אלה: קרן של 10 מיליון שקל על שם אשתו וכל אחת משתי בנותיו.

בשבוע שעבר גילה העולם הזה את הסיפור המופלא על אהבתו הסודית של אורי עמית, ראש עירית רמת־גן. בעמודים אלה מתפרסם הסיפור כפי שהוא נראה בעיני האשה

הבן צחי והבת שלומית ומתנת־החתונה המשותפת
בובות של חתן וכלה

ח ביבה עלתה לכותרות רק לפני שבוע, כשהפתיעה את הכל ונישׂ־אה לאורי עמית, ראש־עיריית רמת־גן. מייד אחרי החתונה נעלם הזוג הטרי לירחד־דבש מקוצר של יומיים במלון בירושלים.

פגשתי אותם ביום השישי בערב, בווילה ששכרו בשכונת רמת־חן שליד

כלה חביבה ובתה שלומית
אורי בחר את השימלה

פרק ראשון, פרק אחרון

כך נראו אורי וחביבה בקיבוץ, ערב גיוסם לצבא (למעלה) — וכך נראו בשבוע שעבר, כשעמדו יחד עם ילדיהם מתחת לחופה

תל־אביב. את הדלת פתחה לי חביבה. היא היתה לבושה במיכנסיים ובחולצה לבנים. יש לה גוף חטוב. תוך זמן קצר התגלתה כאשה חביבה ביותר. עמית ישב בצד, לבוש במיכנסיים קצרים, ולא התערב במשך כל הראיון.

הבית עצמו היה עמוס ומריח מזרי־פרחים. זר של מיפלגת־העבודה, שאליה שייך עמית, לא היה שם. רק זרים של אנשים פרטיים ומוסדות בעירו של עמית, רמת־גן.

חביבה היא פסיכולוגית־קלינית, שסיימה תואר שני באוניברסיטת־ירושלים. הסיפור ששמעתי מפיה יכול היה בקלות לשמש בסיס לסרט דרמאתי מרגש. היא מדברת על עמית כמו שמדברת בת 16 על אביר־חלומותיה. היא מפליאה בתיאור תכונותיו הטובות, מסבירה בחיוך שהוא אדם צנוע המסתפק במועט.

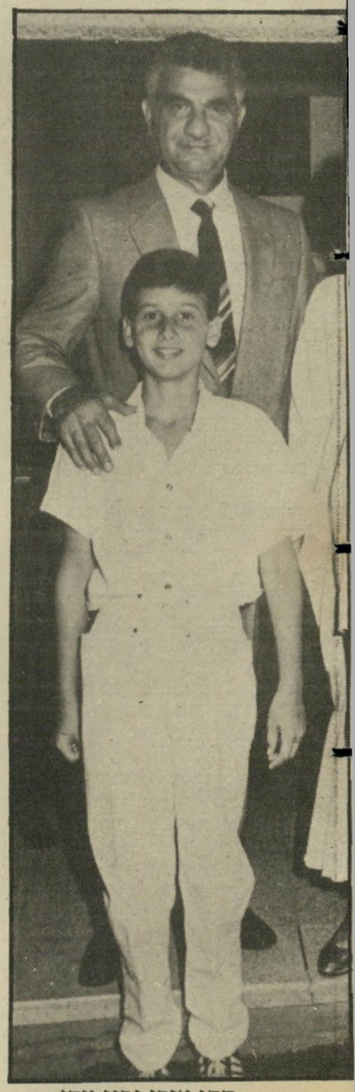
„אורי עמית הואר הפרק הראשון והפרק האחרון בחייו" אומרת חביבה, כשהיא מגוללת את סיפור המעשה.

סיפרה חביבה:

עליתי לארץ עם אמא שלי באמצע מילחמת־העולם השניה. הייתי בת 9. מקור המישפחה ברוסיה. אני נולדתי ברומניה, בדרך לארץ. אבא היה מנהל בית־ספר ברומניה, ושם כבר למדתי עברית. ידעתי לנגן ולרקוד. גרתי עם אמא בקיבוץ יגור.

כשהייתי בת 14, הגיעה לקיבוץ קבוצה של נערים ונערות מעיראק. שלחו אותי לנגן לפניהם באקורדיון ב־קבלת־שבת, וללמד אותם שירים עב־ריים.

חתן אורי ובנו צחי
הדבר היחידי שיש לו

מהר מאוד גיליתי שאורי הוא המנ־היג של הקבוצה, ובינינו התחיל סיפור־אהבה עדין וחשאי. אז שמרו על טוהר־המידות ועל דיסקרטיות, ובקיבוץ הש־תדלו שלא לערב את ילדי הקיבוץ עם העולים החדשים מעיראק. הם עבדו כל היום, ואחרי הצהריים נתנו להם בקושי ללמוד כמה שעות, בעוד שילדי המשק קיבלו את השמנת — למדו כל היום ובקושי עברו אחרי־הצהריים.

הייתי צריכה להסתיר את אהבתנו גם משום שהייתי צעירה מדי, וגם מ־שום שהייתי שייכת לחברה אחרת. מאוחר יותר התגייס אורי לחיל־האוויר, ושנתיים אחר־כך התגייסתי גם אני ל־אותו החיל. שירתנו בבסיסים שונים.

אחרי שהשתחרר, התחיל אורי לע־בוד במיכרות־תימנע שבערבה. ואני הלכתי ללמוד בבית־הספר לאחיות.

אורי היה הגבר הראשון בחיי.

כך זה נמשך שנתיים אחרי הצבא. הייתי כבר בת 23, ורציתי להתחתן ולהקים מישפחה. הוא החליט שאין לו מה להציע לי. לא כסף ולא מיקצוע, ושלמעשה אין על מה לבסס חיי־נישו־אין יציבים. אז כבר היה מזכיר עובדי תימנע, והיה אדם מאוד אמביציוני. הייתי מאוד מאוכזבת.

היה לו חבר טוב, שגר איתו ועבד איתו. חברים ממש טובים. אורי הלך וסיפר לו שהוא גמר איתי, וזמן קצר אחר־כך התחתנתי עם החבר הטוב. אף אחד לא ידע עד היום את הסיפור הזה. אני בניתי בינתיים עולם חדש משלי עם רם שיחור, בעלי, ואת הסיפור עם אורי, שלא הסכים להתחתן איתי, שמר־תי בלב עד היום. מחקתי את אורי מחיי.

עברנו לגור בחיפה. הייתי אחות אחראית במחלקה הפסיכיאטרית ב־רמב"ם, ומפקחת על האחיות בשש מחלקות. רכשתי תואר ראשון, תואר שני, כל זה עוד לפני שנולדה הבת שלנו.

בעלי, רם, עבר את השואה, והבית היה חשוב לו מאוד. מהכסף שקיבל בנינו בית יפהפה בשכונת דניה בחיפה, עם בריכת־שחייה. חיינו חיים שקטים וסולידיים.

בעלי היה מנהל מיפעל אבן וסיד. הוא רצה להיכנס לפוליטיקה, ולא נתתי לו. היה נראה לי שזה יוריד מאי־כות־החיים שלנו. מצאתי את סיפוקי בעבודה ובעזרה לבני־אדם. תמיד הס־תדרתי עם מה שיש. במשך 20 שנה דחקתי מחשבתי את כל הנושא שנק־רא עמית. לא ידעתי אם הוא נשוי או שהתגרש. הכאב היה חזק מדי.

יום אחד, כשבעלי היה עוד בחיים, הוזמנו לבוא לקיבוץ יגור לליל־הסדר. עמית היה שם עם תמי רבני, חברתו הבלונדית. תוך כדי שיחה סיפר לי שכל מה שיש לו בחיים זה הבן, ושחייו האישיים היו אומללים.

הזמנתי אותו לבת־המיצווה של בתי. שבועיים אחר־כך נפטר בעלי. הוא היה חולה־לב זמן רב.

בערב שאחרי ההלוויה בא אורי לבי־קור. הוא בא גם בשבוע־האבל. במשך הזמן הסתבר לנו שהשתנינו, ואנחנו לא מי שהיינו בעבר, אבל שיש בינינו המון מן המשותף בהשקפות על החיים, בדי־עות הפוליטיות ובהבנת החיים.

עכשיו זאת ממש אהבה.

הקשר עם הילדים היה קל. הצגתי אותו לשלומית, בתי, כחבר של אבא. היא שמעה את השם עוד קודם לכן מפי אביה, וזה היה תמיד באופן ידידותי.

כל השנה המשכתי לגור בביתי בר־ניה בחיפה. הוא התחיל להביא את בנו לבקר אותי, כדי לראות איך הדברים משתלבים, כי שניהם סבלו כילדים־יחידים.

בשבילי זה היה חלום העומד להתג־שם, ומסתבר שגם בשבילו.

את שימלת־החופה הלבנה הוא בחר למעני. מה שריגש אותי מאוד היה המ־תנה המשותפת שקנו הבן שלו והבת שלי — בובות של חתן וכלה. כשמזי־זים אותן הן משמיעות את מארש־החת־תונה.

חביבה בקיבוץ
אהבה ראשונה ודיסקרטית

„שמעתי על הרצח ברדיו באילת," מספר בעל מועדון „דן". „רציתי ללכת להלוויה אבל אמרו לי שלא כדאי!" סיפורו של דיסקוטק

דם במועדון

אבנרי עם נטלי נחמני (צילום: אלון צעירי)
„הם לא באים למועדון. הם באים אליי"

דנער גיל אלעזרוב בן ה־15 נרצח בליל שבת בסביבות השעה 2 אחר־חצות, לפני דיסקוטק הקולנוע דן, ברחוב הירקון בתל־אביב.
למחרת סופר בעיתונים על מעצרם של שלושה נערים מכרם־התימנים, שהצעיר ביניהם הוא בן 14. סופר על תיגרה שהחלה בדיסקוטק, שבה השתתפה קבוצת נערים מבת־ים, ביניהם הנער שנרצח יותר מאוחר, כאשר שתי הקבוצות היריבות יצאו החוצה והמשיכו בתיגרה מעבר לרחוב, בפינת הרחובות טרומפלדור והירקון.

הנער אלעזרוב מת מדקירה, ושניים מחבריו נפצעו גם הם מדקירות. את המעשה מייחסת המישטרה לנער בן 14 מכרם־התימנים.

מאז האסון החלה חרושת של שמועות, ובכל פעם נוספת גירסה חדשה, שאינה תואמת את קודמתה. נוספו מיספר „עדי ראייה" ו„עדי שמיעה", והם מסרו וידויים על הרצח.

לפי אחת הגירסות היו לכל הנערים אולרים, והאחרת לעומתה מספרת על מכשיר חד שהיה בידי הנער החשוד ברצח.

יש המספרים כי הדקירות החלו בתוך קולנוע דן ונמשכו בחוץ, מעבר לכביש. אחרים מספרים כי בתוך המועדון היו ניבולי־פה, והנערים מכרם־התימנים יצאו לשכונה להועיץ תיגבורת, ואז, כעבור שעתיים, חזרו ומצאו את הבת־ימים בדרכם הביתה ותקפו אותם.

שלושת החשודים ברצח הובאו לבית־משפט לנוער, כשהם כבולים באזיקים. השופט אלי שרון הורה להאריך את מעצרם בעשרה ימים.

קולנוע דן נסגר בינתיים ל־30 יום, לפי צו שהוצא על־ידי המישטרה.

תקל בשרותים

איציק אבנרי, בעליו של המועדון בקולנוע דן, פגשתי יומיים אחרי הרצח, כשהוא יושב בקיוסק שליד הקולנוע עם שומרי־הסף קיקו ואייל.

היו שם כמה נערים, ממעריציו של אבנרי, שריברו בהתרגשות על מיקרה־הרצח.

אחד הנערים סיפר כי הוא חבר של הנער בן ה־14, החשוד במעשה, וכי אותו נער סולד מאלימות. הוא היה נוכח בשעת המעשה, כאשר אחד מהקבוצה הבת־ימית קרא לעבר הנער מהכרם „א מאנייק", ואז החלה הקטטה. המועדון היה מפוצץ מרוב אנשים. היו אולי אלף איש, ואני עמדתי מקרוב. היה בלגאן עצום, וקשה היה לראות מי ליכלך על מי. חוץ מזה, היתה מוסיקה בקול רם.

„הכל קרה תוך שניות, ואחר־כך נעלמו. כעבור זמן יצאתי החוצה. המון חברה היו בחוץ. זה תמיד ככה, כי אין אוויר בפנים. אז יוצאים להתאוורר ועומדים בחוץ.

„פיתאום היו צעקות ממול, ליד מיגרש־החניה. אנשים רצו והתאספו שם.

„הכל היה מהר, וקשה היה לראות מי מתנפל על מי, ואחר־כך ברחו.

„באו מישטרה ומישמר־הגבול, ואני הסתלקתי יחד עם עוד חבר'ה, שעמדו שם. לא רצינו להיות מעורבים.

„למחרת שמעתי שמישהו מת. אני מכיר טוב את החברה מהכרם, וגם את הבת־ימים, ואני יודע שהם לא היו שונאים. זה קרה בפוקס, לגמרי במיקרה.

„תמיד קורים דברים כאלה בקול־נוע. יש מכות ובלגאן, אבל אף פעם לא קרה רצח.

„גם לפני חודשיים היה איזה תקל בשרותים של הקולנוע. גם באותה שעה, בערך, ב־1 בלילה. נכנסו שניים לשרותים, והיו שם שני מסטולים אחרים. אז אחד סיפר משהו, והתחילו לצחוק, ולשניים האחרים היה נרמה שצוחקים עליהם, והם דקרו את אחד הנערים. הוא יצא מהשרותים מלא דם בגב, והלך לשווילי, השותף של איציק, שהיה שם, ושווילי שלח אותו לבית־חולים, שם טיפלו בו. לא הביאו משטרה והסתירו את העניין, כי זה לא היה משהו רציני."

שותף זווילי (באמצע) ושומר־סף קיקו (מימין)
„הצלתי אותו מפשע!"

שוטרים בשכר

איציק אבנרי ששמע חלק מה־שיחה, הסביר שזה לא ברזיק כך.

אומנם קורים דברים פה ושם, כמו אותו מיקרה כששומר־הסף קיקו שבר ארבע שיניים למישהו שניסה להיכנס למועדון ללא כרטיס, אך גם עניין זה הסתיים אחרי שקרוביו של הנפגע פנו אל איציק, והוא שילם עבור הטיפול בשיניים.

איציק מסביר שלמפקד המרחב יש זווית־ראייה מוטעית לגבי דיסקוטק, וכי אסור היה למישטרה לסגור את המועדון לחודש ימים. אין הוא מודאג במיוחד, היות והוא מיוצג על־ידי עורך־הדין וביום החמישי הוא עומד לפנות לבג"ץ כדי לבטל את צו־הסגירה.

איציק: „אפשר לחשוב שאם המוע־דון הזה יהיה סגור, והצעירים יישבו בחוץ על הברזלים, לא יוכל לקרות דבר כזה. שיקול־דעת המישטרה מוטעה, כמו שלא סגרו את בית־הספר כשתלמיד הרג את חברו במכת־אגרוף. אם מישהו יוצא מתיאטרון הבימה ורב עם חבר בחוץ, והורג אותו, הרי לא יסגרו את התיאטרון! ואם הצו מתייחס לשלום הציבור, כפי שהמישטרה טוענת, הרי שכולם צריכים לשבת בבית!"

ובעניין מכירת האלכוהול לקטינים: „אנחנו לא מועדון יחיד המוכר אלכוהול. בכל המועדונים שבהם נכנס גם נוער אפשר להשיג אלכוהול, וגם אם לא — הרי ילד יכול לקנות ארגז־בירה במכולת, או בקבוק־קוניאק, ולצאת מהבית שיכור!

„המהומות שהיו בקולנוע דן נגרמו דווקא על־ידי מבוגרים, שניסו להיכנס למועדון בכוח. שומרי־הסף מנעו את כניסתם בכוח ונעצרו, ואני נאלצתי לשחרר אותם בערבות, ואז הציעה לי המישטרה שייכנסו קודם, ואחר־כך שאזמין מישטרה. כך עשיתי, ועצרו אותם כמסיגי־גבול.

„ביקשתי מהמישטרה כבר לפני שבועיים שתשלח ניידת לסיור בסביבה, כי יש הרבה מסטולים בחוץ, אבל לא קיבלתי תשובה. אני מוכן לשלם מכיסי כדי שיהיה שוטר בחוץ, אבל לא קיבלתי תשובה."

תצוגה בדיסקוטק „דן"
„מתייחסים למוסיקה ולתקליטן"

אסור למכור אלכוהול לקטינים

כמעט בכל העולם קיים איסור למכור אלכוהול לצעי־רים. בארצות־הברית ובאנג־ליה זהו איסור חמור. הידוע לכל מנהל־בר ובעל בית־קפה.

בישראל קיים סעיף האו־סר מכירת אלכוהול לקטינים עוד משנת 1963. הוא נחקק על־ידי המחוקק המנדאטו־רי. סעיף זה, 193 (ג), אומר: „המספק משקה משכר ל־שיכור, או לאדם הנראה שלא מלאו לו 18 שנים, או המעודד אותם לשתות משקה משכר, עובר עבירה, ודינו 75 ל"י קנס."

העונש תוקן בינתיים וה־קנס הוא כיום 2500 שקל חדש.

סעיף זה מסתתר בספר־החוקים, וגם פרקליטים ותיקים אינם מכירים אותו. אנשי־מישטרה, שנשאלו ע־ליו, הכירו את החוק לרישוי־עסקים, המאפשר לקבוע ב־רשיון לבית־עסק תנאי, שלא ימכרו בו משקאות חריפים לאנשים שגילם פחות מ־17 שנה. במיקרה שבעל העסק מפר את תנאי הרשיון, הוא עלול לאבד את הרשיון וגם לעמוד לדין פלילי.

שני סעיפים אלה לא היו בשימוש זמן רב, ואין מק־פידים אל אכיפתם.

שנתיים לשכור, למועדונים אחרים שברשותי, שוטר בשכר, אך המישטרה לא היתה מוכנה לאשר זאת, ללא כל נימוק. אפילו תשובה לא קיבלתי.

„עכשיו אני חושב שאילו היה שוטר או שניים בשכר, אולי הרצח לא היה קורה.

„בכלל, לא צריך להזכיר את קולנוע דן בקשר לרצח. יכולים לדבר על צומת טרומפלדור־הירקון, שם זה קרה!"

במהלך השיחה הופיע שוטר ושאל לכתובתו הקבועה של אבנרי. השוטר החתים אותו על צו־הסגירה, וביקש לתלות את הצו על דלת המועדון.

אבנרי הסביר לשוטר שהוא חי בארבעה מקומות. הוא ניסה להרשים את השוטר, והסביר לו כי ברשותו וילה בהרצליה־פיתוח, דירה בבת־ים ועוד שתי דירות, אחת ברמת־גן ואחת בתל־אביב. השוטר התעקש ושאל היכן הוא ישן בלילה ואיפה אפשר למצוא אותו, ואבנרי אמר שזה לא קבוע.

מיזוודה של כסף

איציק אבנרי — חתיך, גוף אתלטי ופנים חביבות, עיניים ירוקות ממזריות — אוהב לספר על עצמו. הוא מראה קטעי־עיתונות המספרים על עושרו ומעמדו.

הוא עונד תכשיטים רבים, טבעות משובצות יהלומים, צמיד־זהב עבה ושרשרות־זהב, שמישקלן כחצי ק"ג. בחור נוצץ.

בכתבות הוא מכונה „מלך המוע־דונים". ועוד כותרות: „איציק קונה הכל", „גולד עם כפית כסף בפה".

הוא סיפר על הוריו האמידים, שרכשו יאכטה, שעל סיפונה הם אוהב אותי. אני צעיר ומבין את הראש שלהם, לא כמו אלה הנשואים, שלא יודעים מה הנוער רוצה. אנשים לא באים לקולנוע דן. הם באים לאיציק אבנרי. אני שומר על קשר אישי עם המישפחות, ובימי שישי שולחות לי האמהות כל מיני מאכלים ומעדנים שהן מכינות. הורים מטלפנים אליי ומתייעצים מה לעשות עם ילריהם, ומבקשים ממני לשלוח אותם הביתה בזמן."

האם לא קשה לו להיות בקשר אישי עם כל כך? הרבה הורים? הרי לקולנוע דן מגיעים כ־800 עד 1000 בני־נוער בימי שישי ושבת, ומה עם מי שבאים לפינגווין?

אבנרי הסביר שזו לא בעיה בכלל.

בשלב זה הצטרף אלינו שווילי. איש שמנמן, לבוש במיכנסיים קצרים פירחוניים וגופיה בנוסח „ילידי־הווא". גם הוא עמוס בתכשיטים. שווילי, הידוע כשותפו של אבנרי, פתח מיזודת ג'יימס בונד, ובה אלפי שקלים — הפיריון של ליל־שבת, הערב שלאחר הרצח.

הם ספרו את הכסף ביחד, ואיציק נראה מרוצה. שווילי סיפר שהמקום היה מלא בשבת עד אפס מקום, וכי עניין הרצח לא השפיע על המבקרים הצעירים.

התפרצות למישרד

איציק אוהב את שווילי, והוא סיפר לי כיצד הציל את שווילי מציפורני הפשע. „את ניסים זווילי, המכונה שווילי, היכרתי לפני חמש שנים במועדון התיאטרון. לשם הגיע עם עוד עבריינים כמוהו מיפו.

„נתתי להם מיסגרת מסויימת של יגיעו אליו. למי הכוונה? האם למס־ההכנסה, או אולי לבעלים הקודמים של קולנוע דן? הבעלים הקודמים, וביניהם שוקי וייס, בעל קפה דיצה לשעבר, עדיין טוענים שהמקום שייך להם, וכי הוא רק מנהל את המקום. היו כמה אי־נעימויות בקשר לאותו עניין. איציק אינו מעוניין לדבר על נושא זה.

אחרי לחץ מסויים, הוא סיפר את גירסתו:

המקום היה בבעלותם של ארבעה שותפים: שוקי וייס, ישראל תורג'מן, אלי ניידת־מישטרה העומדת כל הזמן בחזית המועדון. שמעתי שמועות שרוצים להתנכל לי ולמועדון, ואתמול באמת ניסו לשרוף את המקום. אני לא יודע מי זה, ואני חושש שזהו מישהו המנסה לנצל את מה שקרה כאן, הרצח שהיה בחוץ.

עד כאן.

מועדון של קוקסינלים

האווירה בכרם־התימנים מ־תוחה, מאז נודע דבר מעצרם של שלושת הנערים בחשד לרצח.

כל אנשי הכרם מכירים את הנערים ומישפחותיהם. בני־נוער רבים מביעים את דעתם בקול רם, ומספרים לכל מי שרק מוכן לשמוע שנערים אלה דווקא ידועים כטיפוסים שקטים, „שלא מתעסקים בשטויות".

נער הלומד יחד עם הנער שנעצר בחשד לרצח אמר לי כי שוב נדבקת לכרם תדמית של פשע ושל אלימות, אחרי זמן רב של שקט.

הנער: „הכרם היום מקום שקט, לא כמו פעם שהיו בלגאנים. אסרו את רוב סוחרי־הסמים ובערב, בשעה 8, כבר לא רואים אנשים בסימטות. אנחנו לומדים בבית־ספר וחיים בשקט. עכשיו שוב תידבק אלינו סטיגמה של עבריינים.

„חבר שלי לא רוצה. הוא נער שקט וצנוע, שלא מתעסק עם אף אחד, ואם קורה מיקרה כזה, בטח מישהו אחר יזם את זה. העיתונים עושים חגיגה, ולפי מה שכותבים כאילו כבר שפטו אותו. בינתיים עוד לא יודעים בדיוק מה קרה, וצריך לחכות. אנחנו החבר'ה יודעים שקרה מיקרה איום ומקווים שהחברים שלנו ייצאו מהעניין, אחרי שהאמת תתברר."

לשלושת אבותיהם של הנערים יש באסטות בשוק הכרמל. אביו של הנער מוכר גבינות, ואביו של השני מוכר חמוצים. שני הגברים מוברים ואהודים בשוק.

לאביו של הנער שישה ילדים, ארבעה בנים ושתי בנות. אחת שוחררה מצה"ל לא מזמן, והיא עומדת להתחתן בימים אלה.

האב נידון בשעתו לחמש שנות־מאסר שאותן ריצה בבית־הסוהר, בעיקבות סיכסוך בשוק־הכרמל, שבו דקר בעל באסטה סמוכה. אשתו היתה שותפה לתקיפה וניידונה אף היא, ויישבה שנתיים בבית־הסוהר. הילדים גדלו במוסדות, עד שההורים שוחררו מהכלא.

הבנים נוהגים לבלות במקומות שלא מקובלים על האב, כגון מועדון ולנטינו, שרוב מבקריו הם הומו־סקסואלים וקוקסינלים, לא פעם עקב האב אחרי בניו והוציא אותם ממקו־מות־בילוי אלה.

מראה רגיל של דיסקוטק „דן"
„למה לא אומרים שזה קרה בטרומפלדור־הירקון?"

גופתו של גיל אלעזריב (צילום: אבי הזאב)
„שילמתי עבור שניים שבורות"

מסתובבים בעולם. הוא בן־יחיד ויורש של נכסים עצומים. הוא סיפר על וילה בהרצליה־פיתוח, בעלת בריכת־שחיה מפוארת השייכת לו, על בעלי־החיים שבהם אין לו זמן לטפל, וגנן הבית דואג להם.

אביו, שהתעשר באילת מעבודות־בניה, הועיד את בנו לגדולות ורשם אותו לאוניברסיטה אוכספורד, כדי שילמד מישפטים, שכר לו בית והעמיד לרשותו נהג ורולס רויס. אך איציק העדיף להתחיל בעיסקי־מועדונים ולהגיע לכסף רב בכוחות עצמו.

הוא סיפר ששכר את מועדון התיאטרון מכסף שקיבל כמענק־שיחרור מצה"ל. תחילה היה שומר־סף ועבד בניקיון המועדון, ולאט־לאט התקדם והפך בעלים של מועדונים נוספים בתל־אביב. היום הוא הבעלים של פינגווין קלאב א' ברחוב יורדי־הסירה, קולנוע דן וולנטינו. הוא נוהג במכונית מרצדס מפוארת, ועכשיו רכש ג'יפ ספורטיבי.

מהו סוד הצלחתו? אבנרי: „הנוער עבורה ואירגון־אירועים. אחרי שיחות הבנתי שזהו חומר אנושי טוב, המושפע מסביבה עבריינית. היחיד שאיתו החזקתי מעמד הוא שווילי, וזה בגלל היושר שלו.

„הוא התחיל אצלי כפועל־נקיון. בערב לפני לכתי הייתי מפזר כסף על הריצפה, כאילו במיקרה, ולמחרת, כשבאתי, היה שווילי מחזיר לי את הכסף. פעם גם זרקתי צמיד משובץ יהלומים על הריצפה. כך בחנתי אותו. מובן ששווילי החזיר לי את הצמיד למחרת. הוא הוכיח יושר מדהים, ומאז אנחנו יחד. אני סומך עליו בעיניים עצומות."

איציק סיפר על נדבנותו. הוא סיפר על עופר ניסים, בן־חסותו, המשמש כתקליטן בקולנוע דן. ובאחרונה הפך איציק למפיק שלו והוציא תקליט שעופר הלחין.

משום־מה רשומים עסקיו של אבנרי על שם בעלים אחרים. מדוע?

השאלה מדהימה את אבנרי, ולבסוף הוא ענה לי שכך יותר נוח, כדי שלא יאנוש יצחק וזיזי. הם פתחו את המקום לפני ארבע וחצי שנים. הם הביאו להקות שהעלות שלהן היתה גבוהה מהרווחים. היו להם הפסדים של מאות אלפי דולארים, והחליטו להשכיר את המקום.

„אתי איתם למשא־ומתן, והשכירו לי את המקום בסכום של 2,160 דולר לחודש. הבנתי שהם רוצים לברוח מהמקום במהירות. הם מכרו 50 כר־טיסים בערב, ולא הלך להם.

„לפי דעתי, אנשים לא באים למועדון אלא אל מי שמנהל אותו ומארח אותם, וכמובן מתייחסים למו־סיקה ולתקליטן.

„היו לי חששות, היות ולמקום היה שם גרוע של מקום הנמצא בירידה. אבל אני דווקא ראיתי בזה אתגר. בני־הנוער הנאמנים לי ידעו שבמיסגרת רשת־המקומות שאני מפעיל נוסף קולנוע דן. לא עבדתי עם אנשי יחסי־ציבור, הכל התבסס על יחסים אישיים.

„ביום החמישי חתמתי על זיכרון־דברים, וביום השישי היתה הפתיחה. המקום היה מלא מהרגע הראשון. הבאתי להקות, מינימל קומפקט, אוריה היפ, ולהקת משינה הופיעה אצלי בבכורה. היתה גם להקת סיאם, בנזין ומרגלית אנקורי, וגם דיווויין.

„במשך הזמן הגיעו אליי נושים, שהבעלים הקודמים הסתבכו איתם בחובות עצומים. פיתאום מצאתי את עצמי כונס־נכסים.

„יום אחד, כעבור שלושה חודשים, הגיעו בעלי המקום, שמהם שכרתי את המקום. אחד מכנס ושניים הסתתרו בחוץ. הפקידה פתחה לאחד, והשניים התפרצו פנימה. הם ביקשו מהפקידה לעזוב, וניקו את המישרד מכל ניירת, כולל החוזים שהיו שם.

„כשהגעתי בערב, מצאתי מנעולים שהוחלפו ושומרים שלא איפשרו לי להיכנס. השומרים היכו אותי והזמנתי מישטרה. הם טענו לפני המישטרה שהם בעלי המקום, ואינם יודעים מי אני בכלל.

„עליתי עם השוטר למישרד ולא מצאתי שום מיסמך המצביע על בעלותי על המקום. השוטר הציע שאגיש תביעה אזרחית.

„באותה ההזדמנות שהתפרצו למיש־רד, הודיעו לי כי הציוד מוחרם ודרשו כי אסתלק מהמקום. בית־המישפט פסק שעד לבירור העניין המקום יישאר כפי שהתנהל בחודשים האח־רונים, עד להחלטת בית־המישפט.

„למרות זאת, הם חזרו למקום וטענו שהם שהפעילו את המקום בחודשים האחרונים, ולא אני. ניגשתי לבית־המישפט כדי להוציא צו־מניעה נגדם.

„הגעתי למקום ביום שישי, בשעות שהמקום אמור היה להיפתח, ושוב מצאתי שומרים מטעמם. הם התיישבו בקופה כדי לפתוח. נכנסתי וביקשתי לשוחח עימם. הם לא הסכימו, אבל אחרי שכנועים מצידי הם עשו לי טובה ודיברו איתי. הצעתי להם להעלות את דמי־השכירות, כדי למנוע ויכוחים ומישפטים וכדי להגיע איתם לפשרה כלשהי. די חששתי, כי הם איימו עליי.

„כשראיתי שאינם מעוניינים בשום הידברות, הוצאתי את צו־המניעה מהכיס והראיתי להם. הם התקשרו עם עורך־דין, והוא יעץ להם לכבד את הצו מייד.

„המקום התנהל מאז כרגיל, היות ובשלב מסויים התערבה גם היחידה המרכזית. זה קרה אחרי שעבריין ידוע בא לאיים עליי.

„באותה תקופה גם קיבלתי שיחות טלפוניות אנונימיות ובהן איימו עליי. באחת השיחות אמר לי מישהו: „כדאי לך להתחיל לנסוע בממוניות, אתה לא צריך מרצדס." ובאמת, כעבור תקופה נגנבו לי את האוטו והשחיתו אותו לגמרי, לא נשאר ממנו זכר.

„לפני זמן קצר עצרו את העבריין המוער שהטריד אותי. הוא נשלח לתקופת־מאסר ארוכה בעניין אחר, ומאז יש לי שקט בדן.

„מאז הרצח ביום השישי שוב שלחו

השתייך גיל אלעזרוב, קורבן התקרית

נמות למען הכבוד

לילה נחלקת בת־ים בקפדנות לחבורות. כל חבורה והעץ שלה, הדשא או הספסל המיוחד לה. כל חבורה שומרת על מקומה בקנאות. אינה מתירה פלישה של זרים לתחומה.

אביו של אלעזרוב בהלוויה
„עוד מעט יהפכו אותנו לרוצחים!"

החיפוש אחרי חבורתו של גיל אלעזרוב, הנער שנרצח בקולנוע דן מתחיל ברחוב טרומפלדור, שם גרה אמו. השעה 10 בערב. יום ראשון. שש שעות אחרי שגיל נקבר.

שתי נערות, אחת דקה וקטנה, האחרת גבוהה ועבה, מטיילות ברחוב באיטיות, מציעות לחפש את החבורה בשדרות־העצמאות, „שם יושבים החבר׳ה של קולנוע דן." הן אומרות בביטחון.

הרבה צרות

ספלי שדרות־העצמאות גדושים בבני־נוער. על כל ספסל חבורה נפרדת. בנים בגופיות, בנות במיכנסיים הדוקים ושיער מתולתל. כולם שופים. כולם מדברים בקול רם, כמעט צורחים.

נער קטן־קומה בעל גוף משולש למהדרין מכיר את החבורה של גיל. הם יושבים בגן אחר, הוא אומר, ומסביר איך מגיעים לשם.

הגן ברחוב דניאל דומה לגמרי לשדרות־העצמאות. עצים גבוהים מ־ שני צידיו, ספסלים, בני־נוער השומ־ רים בקנאות על השטח שלהם.

לא, החבורה של גיל יושבת בגן־ אשכול, אומר נער גבה־קומה שעיניו כחולות, פקוחות לרווחה, ומבטו עצבני, וכבר מתנדב להראות את הדרך.

גן־אשכול שומם. רק נער על אופנוע חג סביב הכיכר, הלוך ושוב. „עברתי הרבה צרות בחיים," הוא אומר, ומסיר את הקסדה במהירות. „גם הייתי חבר של גיל במשך שנתיים. החבורה שלו יושבת על־יד המוסיאון."

בדרך מספר הנער כחול־העיניים על חבורתו האימתנית של גיל. הם אלימים, הוא אומר בעצבנות. גיל אהב לבלות, בכל פעם מצא לו חבורה אחרת. בתקופה האחרונה הסתובב איתם.

על הדשא, בין עמודי הכניסה של מוסיאון בת־ים, יושבים כ־30 נערים ונערות. כמעט בלתי־נראים. מתמזגים עם האבנים האפורות, מיטשטשים בלילה הבת־ימי. חבורה מלוכדת, שיש לה שני מנהיגים בולטים. כשמגיח האחד מצטרפים אליו האחרים בגוש צפוף. לא מפחידים, גם לא אלימים.

„כמו בעל ואשה"

חרי שיחת שיכנוע קצרה מס־ כימים המנהיגים לשווחה. בדרך־ כלל הם המדברים. כשמישהו אחר מדבר הם מקשיבים, מהסים אותו אם הוא אומר משהו שאינו לרוחם.

בתחילה מדברים על גיל. היה ילד שקט, הם אומרים. אהב מוסיקה, להאזין לתקליטים, לרקוד. הוריו גרו־ שים. גיל היה קשור לאביו, מלטש־ יהלומים. לפעמים עבר איתו. אהב לשוחח איתו.

את כיתה ט׳ סיים בבית־ספר אורט הבונים. בשנת־הלימודים הזאת החל־ ליט ללמוד בפנימית ניצנים, בעיקבות חברו. „הם היו חברים טובים, כמו בעל ואשה," אומר נער קטן בגופיית־רשת אפורה.

אחד הנערים כתב שיר לזכר גילי: „בן־אדם, ידיד, חבר,/ למה אתה נל־ קחת ולא אחר?/ למה אלוהים אותך לקחת?/ אהבנו אותך כל־כך:/ הייתָ בן־ אדם נוח ואדיב / יום מותך זה דבר מכאיב./ מילים לא יתארו סיבלי./ שמור עליו אצלך, אלי!/ למה אלוהים אותך בחרת?/ תמיד ידעתי שזה עולם אכזר./ אותך תמיד אזכור, ועודני זוכר/ כבן־אדם, ידיד, חבר."

„אנחנו קראנו לו לזרוב. הפירוש של אלעזרוב זה אלוהים יעזור הרבה. ובאמת עזר לו הרבה," הם אומרים.

„בסך־הכל רצינו לבלות, וזה מה שקרה. גילי עלה לקומה השניה של קולנוע דן כדי לנוח. הוא היה בלי חולצה. מישהו מתל־אביב ירד למטה. השפתיים שלו היו פתוחות.

„שאלנו את גילי מה קרה. הוא אמר: הם רוצים לריב, מכות."

„אחר־כך גם גיל ירד למטה. פיתאום נשלפו סכינים. השומר, שראה שהא־ ווירה מתחממת, הוציא את גילי ואת התל־אביבי החוצה. שם גילי נדקר. אילו היה מוציא רק אחד מהם, גילי היה חי. במקום למלא את התפקיד שלו ולשמור עלינו, הוא פחד ורצה להיפטר מהצרה הזו של הסכינים."

פרוטקשן לילדים

לרשה נערים בני 14 ו־15 מכרם־התימנים הם החשודים ברצח. על־פי החשד נער בן 14 דקר את גילי בסכין, כשהוא מסתייע בחבריו, בני ה־15. אחרי המיקרה ברחו השלושה. כעבור זמן קצר נעצרו בבתיהם.

הם מואשמים ברצח ובגרימת חב־ לות חמורות לשני נערים אחרים, שנפצעו במהלך הקטטה. השלושה כפרו באשמה.

שני חשודים אחרים, שאינם קטינים, אלי מלכה ועדי זיידנברג, מואשמים גם הם ברצח ובסיוע לעבריין נמלט.

עכשיו האווירה מתחממת. שלושים נערים ונערות מדברים בבת־אחת על מצוקות הבילוי שלהם. מספרים על קולנוע דן.

„קודם כל, צפוף שם," הם אומרים. „ההנהלה נותנת לכל אחד להיכנס, גם כשהמקום מפוצץ. מקום קטן, מלא בילדים ובמבוגרים, מגילאים שונים, ממש מזמין מהומות.

„בפתח מבקשים תעודות־זהות, אבל רק בוקרים אם הנכנס הוא ערבי. יהודים יכולים להיכנס בלי בעיות. ככה אפשר לראות שם ילדות קטנות, בנות 12, לבושות במיני קצרצר, מעשנות סיגריות, מחרמנות את הגברים, מסי־ תות אותם להילחם. ׳ההוא פגע בי,׳ הן אומרות, ׳לך תרביץ לו!׳

„הילדות הקטנות האלה נעשו מופקרות לגמרי. יש ילדות שמחביאות בכיס סכין, מוכנות להילחם על הכבוד שלהן כמו הבנים. הרבה ילדות בורחות מהבית בשביל קולנוע דן. אחר־כך ישנות על שפת־הים, לא חוזרות הביתה בכלל.

„הגברים המבוגרים מנצלים אותן, וגם את הבנים. מבקשים כסף בחאווה, ׳יעני פרוטקשן. ׳תן לי כסף, אם לא החברים שלי ירביצו לך,׳ הם אומרים. ואם הילד מסרב, הם סוחבים אותו החוצה ולוקחים ממנו כסף במכות."

אין לאן ללכת

דום ועמורה על חוף הים של תל־אביב, ובכל זאת הם מגיעים לשם. כל יום שישי נוסעים במונית מבת־ים. משלמים עשרה שקלים בכניסה. מבלים שם ארבע־חמש שעות, חוזרים ב־3 לפנות־בוקר הביתה, עיי־ פים, לפעמים מוכים.

„אין לאן ללכת," הם אומרים. ליקוויד נסגר. לקוליסיאום לא מכ־ ניסים בני־נוער ביום השישי. „שם יש סדר, אין צפיפות, נחמד שם, אבל לבני־ נוער נותנים להיכנס רק ביום הרביעי. אז לאן נלך? אנחנו רוצים לצאת קצת, לבלות, לרקוד, להתפרק, נשאר רק קולנוע דן."

„מהמקרה הזה נלמד לקח חשוב," אומרים בני־חבורתו של גילי, ונחלקים לשתי קבוצות. ׳:בנים: „מעכשיו רק נבלה, לא נסתבך בשום ריב." הבנות: „אסור להילחם על הכבוד. יותר טוב לוותר על הכבוד, אבל להישאר בח־ יים!"

חברות הקבוצה של אלעזרוב בהלוויה
„הם רוצים לריב! מכות!"

חברי קבוצתו של אלעזרוב בהלוויה
„לא נורא אם מוותרים על הכבוד. העיקר שנשארים בחיים!"

עולם אחר

חמישה כוכבים של חוף ונוף והנאות בלי סוף.
הזמנות: אילת – 059-79222, תל־אביב – 03-224176/7/8

מלון אביה סונסטה

חוף טאבה, אילת.

כ"ט אב תשמ"ו, 3.9.1986 מיספר 2557 שנה 50 המחיר 3.00 שקל חדש (כולל מע"מ)

העולם הזה

ספינים במועדון הרוקחים

מדוע מת גיל אלעזרוב